

T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

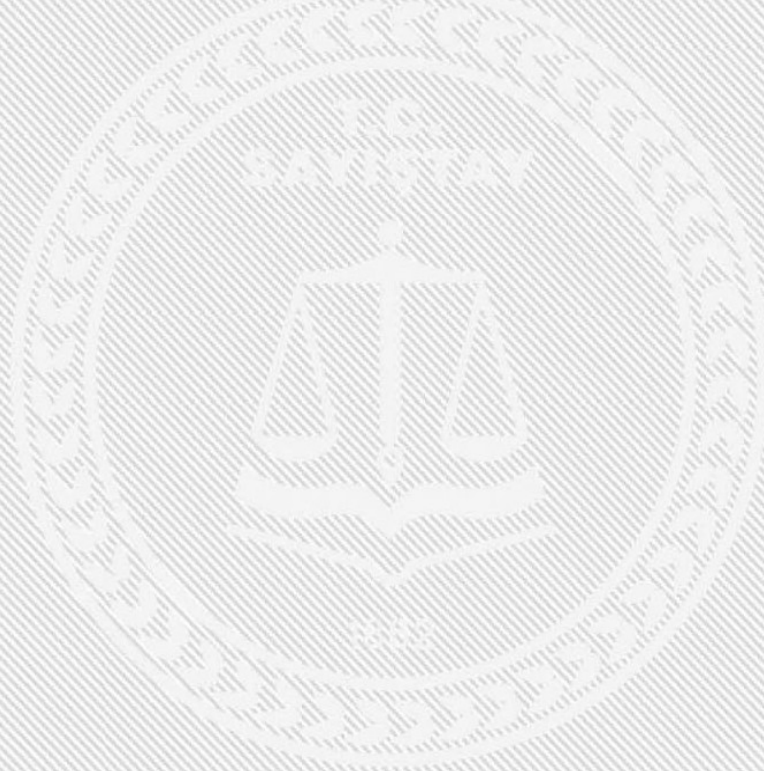
2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Eylül 2019

İÇERİK

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 2018 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 2018 YILI SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU	212

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2018 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	12
8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	38
9. EKLER.....	188

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:2018 Yılı Vakıflar Genel Müdürlüğüne Ait Kadroların Sayısal Dağılımı	3
Tablo 2: Genel Müdürlüğün Son 3 Yıl Bütçe Giderleri (TL)	4
Tablo 3:Genel Müdürlüğün Son 3 Yıl Bütçe Gelirleri (TL)	5
Tablo 4:Genel Müdürlüğün 2018 Yılı Gider Bütçe Gerçekleşmeleri (TL)	5
Tablo 5:Genel Müdürlüğün 2018 Yılı Gelir Bütçe Gerçekleşmeleri (TL)	6
Tablo 6: 776 Ada 67 Parselde Yeralan Taşınmazın Cadde Tarafında Bulunan Kiracıların Listesi	88
Tablo 7: Tahmini Kira Getirisi Tablolarında Kullanılan ÜFE Oranları.....	89
Tablo 8: Kira Artış Tutarının Güncellenmesine İlişkin Tablo	93
Tablo 9: 766 Ada 66 Parselde Yeralan Taşınmazda Bulunan Kiracıların Listesi.....	99
Tablo 10: 766 Ada 67 Parselde Yeralan Taşınmazın Arka Tarafında Bulunan Kiracıların Listesi	100
Table 11: Mahkeme Dosyası Eki Bilirkişi Raporundaki Yer Teslimi Bilgileri.....	126
Tablo 12: Bölge Müdürlükleri Tarafından 51/g Pazarlık Usulü ile İhale Edilen Taşınmazların Listesi	138
Tablo 13: İşletme Usulu Defter Tutan Mülhak Vakıflar	186

KISALTMALAR

AVM	: Alışveriş Merkezi
EVOS	: Entegre Vakıf Otomasyon Sistemi
KMYKK	: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
MYMY	: Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
ÖSYM	: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÜFE	: Üretici Fiyatları Endeksi
VBYS	: Vakıf Bilgi Yönetim Sistemi
VUK	: Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. İdare Tarafından Mevzuata Aykırı Borç Verilmesi ve Bu Borçların Yanlış Hesaplarda Takip Edilmesi
2. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Eksik Ayrılması
3. Maddi Olmayan Duran Varlıklar Grubu ile Diğer Duran Varlıklar Grubunda Kayıtlı Tutarlar İçin Hatalı Amortisman Ayrılması
4. Taşınmaz Kültür Varlıklarının İz Bedeli ile Muhasebeleştirilmemesi
5. İdareye Ait Taşınmazların Kayıt Altına Alınmaması
6. Yapım İşlerinin 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Takip Edilmemesi
7. Gider Taahhütleri Hesabı ve Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarının Eksik Kullanılması
8. İdare Tarafından Başka Kurumlara Tahsis Edilen veya Başka Kurumlarca İdareye Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Üzerinde İrtifak Hakkı Tesis Edilen Taşınmazlara İlişkin Gerekli Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
2. Mülhak Vakıflar Tarafından Elektronik Ortamda Doldurulan Beyannamelerde Eksiklikler Bulunması
3. İstanbul Beyoğlu 423 Ada 9 Parsel Üzerinde Yer Alan Taşınmazın Güncel Projesinin İdareye Sunulmaması ve İdarenin Taşınmaz Üzerindeki Kontrol Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesi
4. İstanbul Fatih 59 Ada 3 Parsel (Eski 1 ve 2 Parsel) Üzerinde Yer Alan Taşınmazda Koruma Kurulu Kararına Aykırı Şekilde Kira Sözleşmesi Yapılması
5. Antalya İli Merkez, Kızıltoprak Mahallesi, 7225 Ada, 1 Nolu Parselde Bulunan Yap İşlet Devret Modelli İşin Kira Ödemelerinin Düzenli Yapılmaması, İdarenin Alacağın Takibinde

Belirlenmiş Bir Standardın Bulunmaması ve Projede Yer Almayan İmalatların Tespit Edilmiş Olması

6. Antalya İli, Manavgat İlçesi, Evrenseki Beldesi, Tapununun 180 Ada 7 (Eski 1 Nolu Parsel) Parselinde Kayıtlı Taşınmazın “İnşaat Yapım ve İşletme Şartlı Kiralama Sözleşmesi” İşinde Tesisin Sözleşmeye Aykırı Olarak Geçici Kabulü Yapılmadan İşletmeye Açılması

7. Cins Tashihi Yapılmamış Taşınmazların Bulunması

8. Eski Eserlerin Onarım ve Restorasyonu Kapsamında Değerlendirilemeyecek Nitelikte Yurtdışında Yeni Bina İnşaatlarının Yaptırılması

9. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’ne Kiraya Verilen Taşınmazın Özel Bir Vakfa Kiralanmasına İzin Verilmesi

10. İdarenin Uzun Süreli Kiralama İşlerinde Kontrol Eksikliklerinin Bulunması

11. İdari Para Cezalarının Tahakkuk ve Tahsilinin Sağlıklı Yapılmaması

12. İstanbul Beyoğlu 355 Ada 29 Parsel Üzerinde Yer Alan Taşınmazda İdareden İzin Alınmadan Proje Değişikliği Yapılması

13. İstanbul Beyoğlu 77 Ada 18 Parsel Üzerinde Yer Alan Taşınmazda İdareden İzin Alınmadan Proje Değişikliği Yapılması

14. İstanbul ili, Fatih ilçesi, Şeyh Mehmet Geylani mahallesi, 969 ada, 5 parselde Restorasyon Karşılığı Kiralama İşinde Sözleşmeye Aykırı Süre Uzatımı Verilmesi ve Fesih Yoluna Geçilerek Taşınmazın Uzun Süredir Atıl Bırakılması

15. İstanbul Şişli 776 Ada 66/67 Parseller Üzerinde Yer Alan Taşınmazların Kullanımına İlişkin Mevzuata Aykırı Uygulamaların Olması

16. Kira Süresi Sona Eren Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Kiralanmaya Devam Edilmesi

17. Kira Tahakkuklarının Eksik Yapılması ve Tahsil Edilemeyen Kira Alacaklarının Mali Tablolarda Eksik Yer Alması

18. Mazbut Vakıfların Vakfiyelerinde Yazılı Vakıf Şartlarına Uyulmaması

19. Mülhak Vakıflarda Hayır Şartlarının Parasal Değerleri Güncellenirken Belirlenen Dağıtım Oranlarında Herhangi Bir Standardın Olmaması

20. Mülhak Vakıflarda Hayır Şartlarının Parasal Güncellemesinin Yapılmaması
21. Restorasyon Kapsamına Girmeyen Yeni Bina İnşaatının, İş Artışı Yapılarak Rekonstrüksiyon İş Kapsamında Gerçekleştirilmesi
22. Restorasyon Karşılığı Kiraya Verilen İstanbul İli Beşiktaş İlçesi Bebek Mahallesi Yer Alan Taşınmazın Kontrolünün ve Geçici Kabulünün Yapılmaması
23. Restorasyon Karşılığı Kiraya Verilen Yerlerden Elde Edilecek Gelirlerin Hesabının Sağlıklı Olmaması
24. Temsilen Yönetilen Mülhak Vakıflarda Ayrı Olarak Tutulması Gereken Banka Hesaplarının Bu Şekilde Tutulmaması
25. Vakıf Evlatlarına Yapılan Dağıtımlarda (Galle Fazlası), Vakıf Senetleri Gereği Ayrılması Gereken Hayır Şartı Giderlerinin Ayrılmaması
26. Vakıf Taşınmazlarının Satışlarından veya Kamulaştırmalarından Elde Edilen Gelirlerin Ait Olduğu Vakfa Taşınmaz Alımında ya da Vakfın Taşınmazlarının Onarımında Kullanılmasını Sağlayacak Bir Sistemin Kurulmaması
27. Vakıflar Bölge Müdürlükleri Tarafından 2886 Sayılı Kanuna Göre Yapılan Kiralamalarda Kapalı ya da Açık İhale Yöntemleri Yerine, (51/g) Pazarlık Usulünün Kullanılması
28. Vakıfların Vergi Muafiyeti Denetiminin Yeterli Düzeyde Yapılmaması
29. Genel Müdürlük Tarafından Yönetilen Mazbut Vakıflar Adına Kurulan Üniversitelerde Okuyan Öğrencilere Verilen Burslarla İlgili Uygulama Eksikliklerinin Olması
30. Yabancı Uyruklu Fakir ve Garip Hastaların Muayene, Teşhis ve Tedavi Ettirilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Çerçevesinde Hastahane Tarafından Düzenlenen Kanıtlayıcı Evrakların Mevzuata Uygun Olmaması
31. Yapım İşinde Gerekli İmar ve Mülkiyet İşlemleri Tamamlanmadan İhaleye Çıkılması
32. Yeni Vakıflara Ait İktisadi İşletmelerin Kar-Zarar Kontrolüne İlişkin Gerekli İşlemlerin Yapılmaması
33. Hukuk Birimlerinin Çalışmalarının Yeterli Etkinlikte Olmaması
34. Taşınmaz Ediniminde Fayda ve Maliyet Analizlerinin Gerçekçi Şekilde Yapılmaması

35. Mülhak Vakıflara Ait Hesap Cetvellerinin (EK-8) Güncel Bilgi İçermemesi

36. Bilanço Usulü Defter Tutması Gereken Bazı Mülhak Vakıfların İşletme Usulüne Göre Defter Tutması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Osmanlı İmparatorluğu döneminde hukuki temele dayanan ekonomik ve sosyal bir yapı haline gelerek kurumsallaşan vakıflar; din, eğitim, bilim, kültür, sanat, sağlık, çevre, şehircilik ve sosyal hizmetler gibi birçok alanda faaliyet yürütmüştür. 13 Ekim 1826 tarihinde Evkaf-ı Hümayun Nezareti adı altında kurulan Evkaf Nazırlığı ile vakıflar, merkezi idare altına alınmıştır. Şer'iyye ve Evkaf Vekâleti'nin 3 Mart 1924 tarihli ve 429 sayılı Kanun ile kaldırılmasıyla görevleri; Başvekalete bağlı, özerk, özel bütçeli, kamuda ilk meclisli yapıya sahip olan Vakıflar Umum Müdürlüğü'ne devredilmiştir.

Günümüzde Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yapısına ilişkin esaslar 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nda düzenlenmiş olmakla birlikte, bu Kanun'un "Vakıflar Genel Müdürlüğü, Vakıflar Meclisi, Genel Müdürlük Teşkilâtı ve İstihdam"ı düzenleyen Üçüncü Kısım, 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile büyük oranda değişmiş ve 02.07.2018 tarihinde, sözü edilen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile getirilen yeni düzenlemeler yürürlüğe girmiştir.

Genel Müdürlük; 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde ifade edildiği üzere; kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı ve özel bütçeli bir kurum olarak kurulmuştur. Özel bütçeli idareler, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, kendine has özel gelirleri bulunan, bu gelirlere harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa (KMYKK) ekli (II) sayılı cetvelde yer alan kamu idareleridir.

Genel Müdürlüğün görevleri, 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde düzenlenmiştir.

Buna göre;

a) Mazbut vakıfların vakfiyelerinde veya vakfiye yerine geçen hüccet, berat, ferman gibi belgelerinde yazılı hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri yerine getirmek,

b) Vakfiyelerde öngörülen hizmetlerin en iyi şekilde yerine getirilebilmesini sağlamak amacıyla Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait paralar ile malları değerlendirmek, daha fazla gelir getirici yatırımlara tahsis etmek,

c) Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait paralar ile işletmeler kurma, kurulmuş şirketlere iştirak etme, bunların sermaye artışları hususlarında karar vermek,

ç) Yurt içi ve yurt dışındaki vakıflara ait vakıf kültür varlıklarını ihya etmek,

d) Mülhak, cemaat ve yeni vakıflar ile esnaf vakıflarının denetimini yapmak,

e) Vakıflarla ilgili konularda araştırma, geliştirme, eğitim, kültür ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak,

f) Vakıf kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirmek; müze, kütüphane ve kültür merkezleri kurmak,

g) Bu Bölüm ve ilgili diğer mevzuat ile Genel Müdürlüğe verilen görevleri yapmak,

Genel Müdürlüğün görevleri arasında sayılmıştır.

Genel Müdürlüğün denetiminin, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı KMYKK hükümleri çerçevesinde yapılacağı, yine adı geçen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde ifade edilmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Genel Müdürlüğün kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin düzenlemeler, 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 49'uncu Bölümü'nde yer almaktadır.

Genel Müdürlüğün en üst seviyedeki karar organı Vakıflar Meclisidir. Meclis; Genel Müdür, üç Genel Müdür yardımcısı ve I. Hukuk Müşaviri olmak üzere beş, vakıf konusunda bilgi ve deneyim sahibi yükseköğrenim mezunları arasından Cumhurbaşkanınca atanacak beş, yeni vakıflarca seçilecek üç, mülhak ve cemaat vakıflarınca seçilecek birer üye olmak üzere toplam on beş üyeden oluşur. Ayrıca, yeni vakıflar üç, mülhak ve cemaat vakıfları ise birer yedek üye seçer.

Genel Müdür, Genel Müdürlüğün en üst amiri olup Genel Müdürlüğü temsil eder. Aynı zamanda, Vakıflar Meclisinin de başkanıdır. Genel Müdür, Genel Müdürlük faaliyetlerini; vakfiye şartlarına, Cumhurbaşkanlığı politikalarına, planlara, programlara ve mevzuata uygun

olarak, görev alanına giren konularda diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde Kültür ve Turizm Bakanına karşı sorumlu olarak yürütür. Ayrıca, Genel Müdürlük hizmet birimlerinin koordinasyonunda Genel Müdüre yardımcı olmak üzere üç genel müdür yardımcısı atanabilir.

Genel Müdürlük merkez ve taşra teşkilatından meydana gelmektedir. Genel Müdürlük merkez teşkilatı 7 adet ana hizmet birimi, 5 adet danışma ve denetim birimi ile 2 adet yardımcı hizmet biriminden, taşra teşkilatı ise, 25 adet Bölge Müdürlüğü ile bir adet İşletme Müdürlüğünden oluşmaktadır.

Kurum bünyesinde 2018 yılı sonu itibariyle toplam 3.810 kadro ihdas edilmiş olup, bu kadroların %61,40'ı (2.339 adedi) dolu, %38,60'ı (1.471 adedi) boştur. Söz konusu dolu ve boş kadroların memur, işçi ve sözleşmeli personel (4/B) kadro türlerine göre sayısal dağılımı Tablo 1' de gösterilmiştir.

Tablo 1:2018 Yılı Vakıflar Genel Müdürlüğüne Ait Kadroların Sayısal Dağılımı

Birim	Memur			İşçi			Sözleşmeli Personel		
	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam
Merkez	431	351	782	98	17	115	1	0	1
Bölge Md.	1191	898	2089	563	87	650	13	19	32
İşletme Md.	12	25	37	30	74	104	0	0	0
Toplam	1634	1274	2908	691	178	869	14	19	33

Kurum kadrolarının 2018 yılında memur, sözleşmeli personel ve işçi olarak dağılımına bakıldığında; %76,33'ünün (2.908 adedinin) memur, %22,80'inin (869 adedinin) işçi ve %0,87'sinin (33 adedinin) ise sözleşmeli personel olduğu görülmektedir.

Bu kadrolardan memur kadrosuna ihdas edilen 2.908 adet kadronun %56,19'unun (1634), işçi kadrosuna ihdas edilen 869 adet kadronun %79,51'inin (691), sözleşmeli personel (4/B) kadrosuna ihdas edilen 33 kadronun ise %42,42'sinin (14) dolu olduğu görülmektedir. Bu kapsamda toplam 2339 adet dolu ve 1471 adet boş kadro bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel Müdürlüğün, 2018 mali yılı bütçesine başlangıç ödeneği olarak 531.415.000,00 TL tahsis edilmiştir. Bütçe hazırlık döneminde planlanmamış olan ve acil olarak yıl içinde ortaya çıkan ihtiyaçlar için yapılan eklemelerle toplam bütçe ödeneği 1.100.477.543,90 TL'ye ulaşmış ve toplam bütçe giderleri ise 1.076.102.999,90 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2: Genel Müdürlüğün Son 3 Yıl Bütçe Giderleri (TL)

Gider Türü	2016	2017	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)	2018	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
Personel Giderleri	95.288.531,53	100.853.143,54	5,84	128.459.464,65	27,37
Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	15.866.953,14	16.823.117,28	6,03	22.406.967,00	33,19
Mal ve Hizmet Alımı	116.196.121,64	134.462.805,71	15,72	125.105.495,23	-6,96
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	61.571.881,92	63.827.382,52	3,66	79.117.817,87	23,96
Sermaye Giderleri	298.525.942,74	557.819.293,73	86,86	606.013.255,15	8,64
Sermaye Transferleri					
Borç Verme	11.413.578,10	100.000.000,00	776,15	115.000.000,00	15,00
Toplam	598.863.009,07	973.785.742,78	62,60	1.076.102.999,90	10,51

Kurumun 2018 yılında bir önceki yıla göre %10,51 oranında artan bütçe gideri gerçekleşmesinin önemli kısmı, Personel Giderleri ile Sermaye Giderlerindeki artıştan kaynaklanmıştır. Bu anlamda Personel Giderlerinde; %27,37 oranına tekabül eden 27.606.321,11 TL ile Sermaye Giderlerinde %8,64'ü bulan 48.193.961,42 TL'lik artış meydana gelmiştir. Engellilere ve yetimlere ödenen muhtaç maaşları ve ailelerinin maddi durumu yeterli olmayan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri ile üniversite öğrencilerine yapılan eğitim yardımından oluşan Cari Transferler ise bir önceki yıla göre %23,96 oranında artmıştır. Mal ve Hizmet Alımındaki %6,96 oranındaki düşüş dikkate değer başka bir husus olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3:Genel Müdürlüğün Son 3 Yıl Bütçe Gelirleri (TL)

Gelir Türü	2016	2017	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)	2018	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	546.169.137,43	563.777.412,62	3,22	806.184.678,07	43,00
Alınan Bağış ve Yardımlar	11.074.921,59	7.870.063,88	-28,94	1.194.718,98	-84,82
Diğer Gelirler	77.629.947,57	73.591.688,00	-5,20	69.188.415,68	-5,98
Sermaye Gelirleri	161.182.582,45	108.422.265,61	-32,73	87.350.690,04	-19,43
Red ve İadeler (-)	29.774.873,84	47.839.153,37	60,67	41.623.869,87	-12,99
Toplam	766.281.715,20	705.822.276,74	-7,89	922.294.632,90	30,67

Kurumun 2018 yılında, bir önceki yıla göre %30,67 oranında artan bütçe gelir gerçekleşmesi, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerindeki 242.407.265,45 TL tutarındaki %43'ü bulan artıştan kaynaklanmıştır. Bu artış önemli ölçüde; 2017 yılı Sayıştay Denetim Raporuna istinaden, mali kuruluşlara verilen sermayenin işletilmesi sonucunda ortaya çıkan ve sermayeye eklenen tutarların bütçe gelirleri hesabına kayıt edilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu kalem, aynı zamanda bir önceki yıla göre artış gösteren tek gelir kalemidir. Alınan Bağış ve Yardımlar bir önceki yıla göre %84,82 oranında düşüş göstermiştir. Sermaye Gelirlerinde ise %19,43'ü bulan 21.071.575,57 TL'lik azalma meydana gelmiştir.

Tablo 4:Genel Müdürlüğün 2018 Yılı Gider Bütçe Gerçekleşmeleri (TL)

Gider Türü	2018 Bütçe Tahmini	2018 Gerçekleşen Gider	2018 Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gidere Oranı (%)
Personel Giderleri	112.012.000	128.459.464,65	114,68	11,94
Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	18.595.000	22.406.967,00	120,50	2,08
Mal ve Hizmet Alımı	110.080.000	125.105.495,23	113,65	11,63
Faiz Giderleri	-	-	-	-
Cari Transferler	50.406.000	79.117.817,87	156,96	7,35
Sermaye Giderleri	240.322.000	606.013.255,15	252,17	56,32
Sermaye Transferleri	-	-	-	-
Borç Verme	0,00	115.000.000,00	-	10,69
Toplam	531.415.000,00	1.076.102.999,90	202,50	100

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, bütçe giderleri içinde sermaye giderleri, toplam bütçe gideri içinde %56,32 ile en yüksek paya sahiptir. 2018 yılı bütçe giderinin %11,63' lük kısmını mal ve hizmet alım giderleri oluşturmakta olup; bu alımların içerisinde muhtaç vatandaşlara sıcak yemek ve kuru gıda dağıtım hizmetleri de bulunmaktadır. Kalan tutar,

tüketime yönelik mal ve malzeme alımlarına, yolluk ve hizmet alımlarına ait giderleri kapsamaktadır.

2018 yılı bütçe giderinin %7,35'ine karşılık gelen 79.117.817,87 TL cari transferler olup, bu miktar; muhtaç durumda bulunan engellilere, yetimlere ödenen muhtaç maaşları ve ailelerinin maddi durumu yeterli olmayan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri ile üniversite öğrencilerine yapılan eğitim yardımından (burs) oluşmaktadır.

2018 yılı bütçe giderinin %10,69' luk kısmına karşılık gelen 115.000.000,00 TL borç verme, Vakıf Katılım A.Ş.'ye sermaye artırımını olarak verilen tutardır. Genel Müdürlüğün bütçesinde personel giderleri %11,94 oranına, sosyal güvenlik kurumlarına ödenen devlet primi giderleri ise %2,08 oranına sahiptir.

Tablo 5:Genel Müdürlüğün 2018 Yılı Gelir Bütçe Gerçekleşmeleri (TL)

Gelir Türü	2018 Bütçe Tahmini	2018 Gerçekleşen Gelir	2018 Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gelire Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	560.795.000	806.184.678,07	143,76	87,41
Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	1.194.718,98	-	0,13
Diğer Gelirler	56.589.000	69.188.415,68	122,26	7,50
Sermaye Gelirleri	123.828.000	87.350.690,04	70,54	9,47
Red ve İadeler (-)	0,00	41.623.869,87	-	(-) 4,51
Toplam	741.212.000	922.294.632,90	124,43	100

Kurumun 2018 gelir bütçesi 741.212.000,00 TL tahmin edilmiş, yılsonunda gerçekleşen gelir ise 922.294.632,90 TL olmuştur. Gelir bütçesi, tahmine göre yaklaşık %124,43 oranında gerçekleşmiştir. Genel Müdürlüğün gelirlerinin 2018 yılı itibari ile dağılımına bakıldığında; %87,41 ile Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri ilk sırada yer almaktadır. Genel Müdürlük bütçesinin, %9,47'sini Sermaye Gelirleri, %7,50'sini Diğer Gelirler oluşturmaktadır. Alınan Bağış ve Yardımların toplam gelirler içindeki payı ise sadece %0,13'tür.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Genel Müdürlüğün muhasebe kayıt sistemi, 5018 sayılı KMYKK ile getirilen ve mali yıl esasına göre tutulan tahakkuk esaslı devlet muhasebesi olup kayıt işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

KMYKK'nın 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun’un 49 ve 80’inci maddelerine dayanılarak çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Mali rapor ve tablo kavramı, belirli bir dönemde bir kurumun mali yapısı ve yükümlülüklerine ilişkin muhasebe kayıtlarında yer alan mali bilgilerin, bir bütün olarak uygulanmakta olan mali raporlama sistemine uygun biçimde sunumunu ifade etmektedir. Mali rapor ve tabloların hazırlanmasından ve gerçeğe uygun ve doğru olarak sunulmasından kamu idarelerinin üst yönetimleri sorumludur. Mali raporlama ile genel olarak kaynakların dağıtımı, uygulanan mali politikaların etkileri ile ileriye yönelik politika oluşturulması ve karar verilmesinde, kamu idaresinin mali durumu, performansı ve nakit akışları hakkında kullanıcılara kapsamlı bilgi sağlanır. Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Mali raporlama kamu idarelerinin;

- a) Kaynaklarının dağılımı ve kullanımını,
- b) Faaliyetlerinin nasıl finanse edildiği ve nakit ihtiyacının nasıl karşılandığını,
- c) Faaliyetlerini finanse edebilme ve sorumlulukları ile taahhütlerini yerine getirebilme yeteneğini,
- ç) Mali durumunu ve mali durumundaki değişiklikleri,

d) Kendilerine sağlanan kaynakları bütçelerine uygun ve yasal şekilde kullanıp kullanmadıklarını,

e) Mali işlemlerinde saydam olup olmadıklarını ve hesap verilebilirliğini,

Gösterir.

Mali raporlama, bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için; kamu idarelerinin varlıkları, yabancı kaynakları, öz kaynakları, gelirleri, giderleri ve nakit akışları hakkında bilgi verir. Kamu idarelerinin dönem içindeki faaliyetlerine ilişkin ayrıntılı bilgi sunmak amacıyla mali tablolarla birlikte açıklayıcı bilgiler de raporlanabilir. Mali raporlama kapsamında üretilen mali tabloların, kullanıcıların karşılaştırma yapabilmelerini mümkün kılmak için son üç dönemin verilerini de içermeleri ve herkes tarafından anlaşılmasını sağlayacak şekilde, açıklamaları ile birlikte hazırlanmaları esastır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bu defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,

• İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Nakit Akış Tablosu,
- Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kurum üst yönetim ve çalışanlarının iç kontrol sisteminin geliştirilmesi yönündeki pozitif ve destekleyici tavırlarının, sistemin kalitesini olumlu yönde etkileyen bir yönetim anlayışı oluşturduğu ve iç kontrol sistemi ve işleyişinin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenildiği değerlendirilmektedir.

İdarede, çalışanlarının katılımıyla ve ilgili mevzuat gereklilikleriyle uyumlu bir çerçevede stratejik plan ve stratejik planın yıllık uygulamasına yönelik performans programı hazırlanmış olması, faaliyet sonuçlarının idare faaliyet raporunda gösterilmesi, performans yönetimini oluşturmada önemli bir adımdır.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Ek 1’inde yer alan “Etik Sözleşmesi” personel tarafından imzalanmış ve bu sözleşmeler personelin özlük dosyalarına konmuştur.

Bulguya konu edilmiş birtakım eksiklikler dışında, İdarenin organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuş, İdarenin tüm birimleri için iş tanımları yapılmış, bu işlerin süreçleri ve/veya iş akış şemaları çıkarılmıştır.

İdare, analizler yaparak amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlayarak değerlendirmiş ve önlemler belirlemiştir ancak yapılan çalışmalar sistemli bir şekilde yürütülememektedir.

İdarenin yönetim bilgi sisteminin kurulmasına ilişkin çalışmaları tamamlanmamış olmakla birlikte, kurumun Entegre Vakıf Otomasyon Sisteminin bu anlamda yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli verileri ve raporları ürettiği değerlendirilmektedir.

Üst yöneticinin onayı ile İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu görevlendirilmiştir. Aynı zamanda, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı (18 kamu iç kontrol standardı ve bu standartları sağlayan 79 genel şartı içerecek şekilde) hazırlanmıştır. Bölge Müdürlükleri eylemlerin belirlenmesinde önemli rol oynamış, ancak sorumlu birim olarak değil işbirliği yapılacak birim olarak eylem planında yer almıştır.

İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçları İdarece izlenmekte, planın revize edilmesi çalışmalarının takibi yapılmakta ve raporlanmaktadır.

İç kontrol sistemi İdarece iki yılda bir değerlendirilmekte ve raporlanmaktadır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunu değerlendirmekte ve varsa rapora ilişkin güncellemeler tamamlandıktan sonra uygun görüşüyle üst yöneticinin onayına sunmaktadır.

İç denetim birimi kurulmuş ve öngörülen iç denetçi kadrosu doldurulmuştur.

Yukarıda belirtilen gelişmeler kontrol faaliyetlerine yönelik uygun bir yönetim çerçevesi sağlamakla beraber bu çerçeveyi destekleyecek unsurların da hayata geçirilmesi önemlidir. Bu bağlamda;

Kurumsal risk yönetim çalışmalarının sistemli bir şekilde yürütülmesi,

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üreten ve analiz yapma imkânı sunan yönetim bilgi sisteminin etkinliğinin geliştirilmesi,

Bölge Müdürlüklerinin eylem planlarında yer alan eylemlerin belirlenmesinde, sadece işbirliği yapılan değil, aynı zamanda sorumlu birim olarak da yer alması,

İç kontrol sisteminin her yıl değerlendirilmesi,

Sistemin eksik kalan yönlerini tamamlamaya yardımcı olacaktır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: İdare Tarafından Mevzuata Aykırı Borç Verilmesi ve Bu Borçların Yanlış Hesaplarda Takip Edilmesi

A-) Genel Müdürlük tarafından, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na tabi olarak kurulan üniversitelere, Vakıflar Meclisi kararı ile mevzuata uygun olmayan şekilde borç verildiği ve bu borçların geri ödenmesine ilişkin işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu’nun, Vakıflar Meclisinin görevlerini düzenleyen 42’nci maddesi (Bu madde hükmü, 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile mülga edilmiş ve aynı şekliyle adı geçen Kararname’nin 699’uncu maddesiyle yeniden düzenlenmiştir);

“Bu Kanunun diğer maddeleri ile belirlenen görevlerinin yanı sıra, Meclis aşağıdaki görevleri de yerine getirir:

a) Genel Müdürlüğe, mazbut ve mülhak vakıflara ait akar ve hayrat taşınmazların tahsis, satış ve tramпасına yönelik tasarruflarla, kamulaştırmalarda kamu yararı kararını vermek.

b) Genel Müdürlük ve işletme müdürlüklerinin bütçelerini onaylamak.

c) Genel Müdürlük ve vakıflarla ilgili tüzük ve yönetmelik taslaklarını karara bağlamak.

d) Genel Müdürlükçe gerek görülen hususları karara bağlamak”

Şeklinde düzenlenmiştir.

Vakıflar Meclisi 25/04/2009 tarih 405 ve 03/11/2009 tarih 488 nolu kararlarıyla, iki ayrı vakıf üniversitesinin kuruluşu ile ilgili gerekli taahhütlerde bulunmak, işlemleri yerine getirmek ve Yükseköğretim Kuruluna sunmak üzere Genel Müdürlüğe yetki vermiştir. Yetkiye istinaden Genel Müdürlükçe yürütülen işlemler sonunda, 5981 sayılı Kanun ile 2809 sayılı Kanuna eklenen 119 ve 124 sayılı maddeler ile vakıf üniversiteleri kurulmuş ve kurulan üniversitelerin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda ifade edilen Vakıflar Meclisi kararlarında, kurucu mazbut vakıfların hangi gelirlerinin, kurulan vakıf üniversitelerine tahsis edileceği de belirtilmiştir. Buna göre; kurulan vakıf üniversitelerine, kendi kuruluşlarına esas teşkil eden mazbut vakıfların belirli taşınmazlarından elde edilecek kira gelirleri tahsis edilmiştir. Ayrıca, üniversitelerin mütevelli heyetlerince kabul edilecek bütçe giderlerinin %20'lik kısmının on iki eşit taksite bölünmesi suretiyle bulunan miktarın, bir önceki cümlede ifade edilen gayrimenkuller üzerindeki bağımsız bölümlerden elde edilen ve üniversite bütçesine aktarılan kira gelirleri düşüldükten sonra kalan kısmının, Genel Müdürlük tarafından, vakıf üniversitelerinin kurucu mazbut vakıflarının diğer gelirlerinden, aylık taksitler halinde üniversite hesabına yatırılacağı da kabul ve taahhüt edilmiştir.

Ancak, bu kararda ifade edilen hususlara uygun olmayan bir şekilde, Genel Müdürlük tarafından, Vakıflar Meclisinin değişik tarihlerde almış olduğu kararlara istinaden, sözü edilen üniversitelerin kurucu mazbut vakıflarına borç verildiği görülmüştür. Borç verilmesine ilişkin

Vakıf Meclis kararlarında, verilen borçların geri ödemelerinin, yasal faizi ile birlikte bir veya iki yıllık süre içerisinde gerçekleştirilmesi gerektiği de hüküm altına alınmıştır.

2010 yılından 2018 yılsonuna kadar, Vakıflar Meclisi kararları ile bu üniversitelere yaklaşık 277.000.000,00 TL tutarında borç verilmiştir. Ancak borç olarak verilen bu tutarların geri ödemelerinin gerçekleştirilmediği, İdare tarafından bu borçların takibine ilişkin işlemlerin yapılmadığı, dahası borçların geri ödemelerinin Vakıflar Meclisinin muhtelif tarihlerde aldıkları kararlarla ertelendiği tespit edilmiştir.

İlk olarak; Genel Müdürlük bütçesinden üniversitelere borç vermek, Vakıflar Meclisinin görevleri arasında sayılmamaktadır. İkinci olarak; bu borcun takibinin yapılması ve tahsiline ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Vakıflar Meclisinin görevlerine ilişkin madde hükmüne göre; Vakıflar Meclisinin, Genel Müdürlük bütçesinden, yukarıda ifade edilen şekilde borç verme yetkisinin olmadığı, buna rağmen borç verilmişse de, borçların takibi ve tahsiline ilişkin işlemlerin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

B-) İdare tarafından diğer idarelere verilen borçların, niteliği uygun olmadığı halde 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler ve 140-Kişilerden Alacaklar Hesaplarında takip edildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (MYMY)'nin 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabının niteliğini düzenleyen 105'inci maddesi şu şekildedir;

“Bütçe dışı avans ve krediler hesabı; kamu idarelerince mal ve hizmet alımı karşılığı olmak üzere, maddi duran varlık hesapları ile ilgilendirilmeksizin Yüklenicilere verilen avanslar, okul pansiyonlarına ait paralardan verilen avanslar, özel kanunlarındaki hükümler uyarınca iş ve talep sahiplerince muhasebe birimlerine yatırılarak emanetler hesabına alınan paralardan ilgililerine avans olarak ödenen tutarlar, ertesi yıl bütçesinden karşılanmak üzere verilen personel avansları, jandarma er aylıkları ve diğer istihkaklar ile gemi mutemetlerine ödenen paralar ve Bakanlıkça bu hesaba kaydedilmesi bildirilen tutarların izlenmesi için kullanılır”

Adı geçen Yönetmelik'in “13-Kurum Alacakları” başlıklı 65'inci maddesiyle, kurum alacakları hesap grubunun; kamu idarelerine, hane halkına, yabancı devlet veya uluslararası kuruluşlara verilen borçlardan, yapılan borçlanmalardan ikraz anlaşmaları ile diğer kamu

idarelerine kullandırılan tutarlardan, diğer kamu idarelerine ait borçların üstlenilmesinden ve benzeri işlemlerden kaynaklanan ve bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen alacaklar ile kamu idarelerinin tek hazine kurumlar hesabı kapsamında Hazine Müsteşarlığınca değerlendirilen mali kaynaklarından dolayı Hazine Müsteşarlığından olan alacaklarının izlenmesi için kullanılacağı ve aynı maddenin devamında, kurum alacaklarının, niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplarda takip edileceği belirtilmiştir.

“130 Dış Borcun İkrasından Doğan Alacaklar Hesabı

131 Para Piyasası Nakit İşlemleri Alacakları Hesabı

132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı

135 Tek Hazine Kurumlar Hesabından Alacaklar Hesabı

137 Takipteki Kurum Alacakları Hesabı

138 Takipteki Kurum Alacakları Karşılığı Hesabı (-)

139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı”

Yönetmelik’in 132-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabını düzenleyen 71’inci maddesine göre; *“Kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabı; yılı bütçe kanunu veya ilgili mevzuatına dayanılarak vadesi bir yıl veya faaliyet dönemiyle sınırlı olmak üzere, nakit olarak veya özel tertip iç borçlanma senedi ihracı suretiyle ikrazen verilen borçlardan kaynaklanan alacaklar, anaparaya eklenen faiz, masraf ve kur farkları, ikraz anlaşmasına dayanmayan teşvik uygulamaları çerçevesinde verilen krediler, duran varlıklar ana hesap grubu içindeki kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabında kayıtlı alacaklardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inmiş olanlar, alacağın borçlusunu ve döviz cinsi değiştirilen tutarlar, alacağı etkileyen diğer işlemler sonucu oluşan tutarlar ile bu alacaklara karşılık nakden veya mahsuben yapılan tahsilatlar, terkin veya tecil edilen tutarlar ve terkin veya tecilin iptalinden doğan tutarların izlenmesi için kullanılır”*

Ayrıca, Yönetmelik’in 79’uncu maddesi ile 139-Diğer Kurum Alacakları Hesabının, Kurum Alacakları Hesap Grubu içerisinde yer alan diğer hesaplar kapsamına girmeyen kurum alacaklarının izlenmesi için kullanılacağı da hüküm altına alınmıştır.

Genel Müdürlüğe ait muhasebe verilerinin incelenmesinde, verilen borçların yanlış hesaplarda takip edildiği görülmüştür. Yukarıda belirtilen hükümler gereği kurumca verilen

borçlardan vadesi bir yılın altında olanların 132-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında; vadesi bir yılı aşanların ise, 232-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekir. Ancak, 2018 sonu itibariyle verilen borçların 220.114.277,01 TL'si 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı ve 57.000.000,00 TL'sinin 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı ile takip edildiği görülmüştür.

Hazine ve Maliye Bakanlığının tüm özel bütçeli idareler için yayımlamış olduğu hesap planında Genel Müdürlük için 132/232-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına yer verilmemiştir. Bu sebeple, Genel Müdürlüğün kurum alacaklarını bu hesapta takip etmesi mümkün değildir. Ancak; avans, kredi veya kişi alacağı olmadığı açık olan verilen borçların, 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler veya 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı yerine, 13-Kurum Alacakları Hesap grubu içinde torba hesap niteliğinde düzenlenen ve Muhasebat Genel Müdürlüğünün yayımlamış olduğu hesap planında idarenin kullanımına açık olan 139/239-Diğer Kurum Alacakları Hesaplarında izlenmesinin ve “132/232-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesaplarının, hesap planına eklenmesi için Genel Müdürlükçe Hazine ve Maliye Bakanlığı ile iletişime geçilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Yapılan bu hatalı muhasebe işlemleri neticesinde, kurum mali tablolarında 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı 220.114.277,01 TL ve 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı 57.000.000,00 TL olması gerekenden fazla gözükmektedir.

C-) İdarece verilen borçlar için yapılan faiz tahakkuklarının muhasebe kayıtlarının yapılmadığı, dolayısıyla kurum mali tablolarında görünmediği tespit edilmiştir.

MYMY'nin 600-Gelirler Hesabının niteliğini düzenleyen 393'üncü maddesine göre; *“Gelirler hesabı, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın tahakkuk eden her türlü gelirin izlenmesi için kullanılır.”*

Aynı Yönetmelik'in, 394'üncü 600-Gelirler Hesabının işleyişini düzenleyen 394'üncü maddesinde ise, *“Alacak tutarları için tahakkuk ettirilen faizler bu hesaba alacak, ilgili alacak hesabına borç kaydedilir”* denilerek, kurum alacakları için işletilecek faiz tutarlarının 600-Gelirler Hesabında takip edileceği hüküm altına alınmıştır.

MYMY'nin anılan hükümleri uyarınca, yapılan incelemede, İdarenin üniversitelere verdiği borçlar için tahakkuk kayıtları yapıldığı halde, bu tahakkukların muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir. Bunun sonucu olarak kurum mali tablolarında 600-Gelirler

Hesabının olması gerektiğinden yaklaşık olarak 94.888.000,00 TL eksik olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “A-) Mazbut vakıfları temsil ve idare eden, taşınmazları üzerinde satış dahil yetkisi bulunan Genel Müdürlüğün borç vermesinin mümkün olduğu değerlendirilmekle birlikte; 09.04.2019 tarih ve E.55346 sayılı yazı ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde değişiklik yapılmasına dair kararname taslağı Kültür ve Turizm Bakanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğüne gönderilmiş olup Kararnamenin 697 inci maddesinin birinci fıkrasına “Meclis kararıyla mazbut vakıflara ait gelirlerden başka bir mazbut vakfa borç verilebilir” cümlesinin eklenmesi önerilmiştir. Kararnamede “Bazı gelirler ile bağışların harcanması” başlıklı 697 inci maddenin birinci fıkrasındaki bu değişiklikle parası kalmayan mazbut vakfa başka mazbut vakıfların borç vermesi ile ekonomik olarak desteklenmesi amaçlanmıştır.

Kaldı ki; Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından temsil edilen mazbut vakıflar tarafından kurulan iki üniversitenin kuruluş giderlerinin ve cari ihtiyaçlarının karşılanması için kurucu vakıfların gelirleri yeterli değildir. Bu nedenle üniversitelerin yaşatılabilmesi için gelirlerin tamamı mazbut vakıflardan elde edilen kira gelirlerinden oluşan Vakıflar Genel Müdürlüğünün borç verme işlemi haricinde başka bir çözümü de gözükmemektedir. Ve ilk defa borç verme işlemi bu zorunluluğun ortaya çıkması ile uygulamaya alınmıştır.

B-) 132/232-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesaplarının, hesap planına eklenmesi için Genel Müdürlükçe talepte bulunulmuş ve Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilgili hesaplar detay hesap planına tanımlanmıştır.

Genel Müdürlükçe 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı kullanılmaya başlanılmış olup 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler ve 140-Kişilerden Alacaklar Hesaplarında yer alan bakiyelerin 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına aktarılması işlemi 2019 yılında tamamlanacaktır.

C-) Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine göre faiz kaydı işlemleri tamamlanmıştır. (EK-1)”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta bulgunun (A) şıkkı için, Genel Müdürlüğün mazbut vakıfları temsil ve idare etme yetkisi bulunduğu bu sebepten dolayı borç

verme yetkisinin bulunduğu savunulmaktadır. Ayrıca 4 sayılı Cumhurbaşkanlığının 697'nci maddesine “*Meclis kararıyla mazbut vakıflara ait gelirlerden başka bir mazbut vakfa borç verilebilir*” hükmü eklenerek, parası kalmayan mazbut vakfa başka mazbut vakıfların borç verebilmesi ve ekonomik olarak desteklenebilmesi için girişimlerde bulunulduğu belirtilmiştir.

Bununla birlikte Genel Müdürlük tarafından temsil edilen mazbut vakıflar tarafından kurulan iki üniversitenin kuruluş giderlerinin ve cari ihtiyaçlarının karşılanması için kurucu vakıfların gelirlerinin yeterli olmadığı, bu nedenle üniversitelerin yaşatılabilmesi için gelirlerin tamamı mazbut vakıflardan elde edilen kira gelirlerinden oluşan Vakıflar Genel Müdürlüğünün borç verme işlemi haricinde başka bir çözümünün olmadığı savunulmuştur.

31.12.2005 tarih 26040 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin “Vakıf Üniversitesi” başlıklı 5’inci maddesinde vakıf üniversitesi; “*Vakıf üniversitesi gelirlerini sadece kendi üniversitelerini ve mülkiyeti üniversitelere ait kurum ve kuruluşları geliştirmek amacıyla harcamak kaydıyla, vakıflar tarafından kanunla kurulmuş bulunan kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde araştırma, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan, fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokul, destek, hazırlık okulu veya birimleri, benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumu*” olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik’in, “Kuruluşta Aranacak Şartlar ve Tüzel Kişilik Kazanma” başlıklı üçüncü bölümünün “Başvuru ve Aranacak Belgeler” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“*Bir yükseköğretim kurumu için gerekli derslik, laboratuvar, ofis, kütüphane, spor alanları vb. gibi altyapıyı karşılayacak özkaynağa sahip olan vakıflar yeni bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü veya meslek yüksekokulu kurmak için aşağıdaki belgelerle Yükseköğretim Kuruluna müracaat ederler.*

(...)

d) *Bina, araç-gereç ve diğer eğitim-öğretim tesis ve malzemelerinin hazır bulunduğunu, hazır olmayanların sağlanması için yeterli kaynağın tahsis edildiğini, bu mal varlığının kurulacak yükseköğretim kurumuna kurulmasını müteakip eğitim-öğretim faaliyetine başlamadan önce en geç üç yıl içerisinde tahsis edileceklerin tahsis edileceğine, mülkiyeti devredileceklerin devredileceğine ilişkin yetkili organların noter onaylı kararı ve bununla ilgili belgeler.*

Taahhütleri arasında, bir üniversite kurulması için mülkiyeti devredilecek asgari düzeyde yeterli mal varlığı dışında emlak ve mallar varsa bunlara ilişkin kira, aidat ve benzeri her türlü ödemelerin kurucu vakıf tarafından karşılanıp ödeneceğinin taahhüt edilmiş olması ve bu ödemelerin kurucu vakfın uhdesinde kalan taşınır ve taşınmaz mal varlığı ile karşılanabilecek durumda olması.

e) Kurulacak yükseköğretim kurumlarına bağlı birimlerden her birinin, ilk defa hizmete gireceği yıla ait her çeşit cari masrafların, on iki aylık tutarının beyanı ile, bunların (Mülga ibare:RG-19/11/2015-29537) (...) en az % 20'sini karşılayacak taşınır ve taşınmaz malların, ekonomik değerleri olan bir hakkın veya gelirin mevcut olduğunu ve bunların yükseköğretim kurumuna tahsis edildiğini veya yükseköğretim kurumunun mamelekine gireceğini gösterir belge ile vakfın veya müşterek hareket eden vakıfların son iki yıllık bilançoları.

(...)"

Denilmektedir.

Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin yukarıda yer verilen 5'inci maddesinden anlaşılacağı üzere, vakıf üniversiteleri, bir kez kurulduktan sonra kurucu vakıflarından ayrı bir tüzelkişilikleri vardır. Buna göre, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönetiminde bulunan mazbut vakıflarda bu kapsamda kanunla kuruldukları tarihten itibaren kurucu mazbut vakıflarından dolayısıyla Genel Müdürlükten ayrı bağımsız bir tüzelkişiliğe sahiptir. Bununla birlikte, vakıf üniversitelerinin kuruluşunda aranacak belgeleri düzenleyen 9'un maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinden anlaşılacağı üzere, bir vakıf üniversitesinin kurulabilmesi için, kurulacak vakıf üniversitesinin kendisine yetecek maddi yeterliliğinin kurucu vakıflar tarafından tahsisinin yapılması şarttır.

Bu madde hükümlerinden açıkça anlaşılacağı üzere, Genel Müdürlükçe kurulmuş olan vakıf üniversitelerinin, kurulmuş olabilmeleri için yeterli maddi desteğin kurucu mazbut vakıflar tarafından üniversitelere tahsis edilmiş olması gereklidir. Aksi halde, bu vakıf üniversitelerinin Yüksek Öğretim Kurumunca onaylanarak açılması mümkün değildir. Ayrıca, vakıf üniversiteleri kurulduktan sonra Genel Müdürlükten ve kurucu mazbut vakıflarından ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir. Bu nedenle, yeterli maddi kaynakla kurulmuş olan bu üniversitelerin kendi kaynaklarıyla operasyonlarını yürütmesi ve gelir gider dengesi sağlaması gereklidir.

Buna göre, Genel Müdürlüğün mazbut vakıfları yönetme yetkisine dayandırarak borç verme yetkisinin var olduğu savunmasının yerinde olmadığı düşünülmektedir. Ayrıca,

mevzuatta yapılması düşünülen değişiklikte tek başına yeterli olmayacaktır. Genel Müdürlüğün yönetiminde olan bir mazbut vakıfın, maddi yetersizlik içinde bulunan başka bir mazbut vakıfa borç verebilmesinin pratikte bir faydası yoktur. Yukarıda bahsedildiği üzere, mazbut vakıflarca kurulan vakıf üniversiteleri kuruldukları andan itibaren bağımsız birer tüzel kişilik olmaktadır. Dolayısıyla, vakıf üniversitelerinin kurucu mazbut vakıflarına diğer mazbut vakıflar tarafından borç verilmesi sorunu çözmeyecektir, çünkü Genel Müdürlüğün direkt vakıf üniversitelerine borç vermesi ile kurucu mazbut vakıflar üzerinden vakıf üniversitelerine borç vermesinin pratikte hiçbir farkı olmadığı düşünülmektedir.

Genel Müdürlüğün cari giderleri gelirlerini aştığı için vakıf üniversitelerine borç verilmesi dışında bir alternatifinin olmadığı yönündeki cevabı da yerinde değildir.

Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Vakıf Üniversitelerine veya Yüksek Teknoloji Enstitülerine Devlet Yardımı" başlıklı 30'uncu maddesinde;

"Vakıflar tarafından kurulmuş yükseköğretim kurumlarının giderlerine katkıda bulunmak amacıyla; bütçede yer alan ödenekle sınırlı olmak üzere, ilgili vakıf yükseköğretim kurumunun müracaatı, Yükseköğretim Kurulunun görüşü ve Milli Eğitim Bakanlığının teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca Devlet yardımı yapılır."

Denilmekte ve maddenin devamında bu devlet yardımının nasıl yapılacağı detaylandırılmaktadır.

Bu madde hükmünden anlaşılacağı üzere, giderleri gelirlerini aşan vakıf üniversiteleri için devlet yardımı yapılabilmektedir.

Sonuç olarak, Genel Müdürlüğün, bulgunun A şıkkı için yapmış olduğu savunmanın yeterli olmadığı, Genel Müdürlüğün savunduğu şekliyle kurulan vakıf üniversitelerine borç verme yetkisinin mevzuatın mevcut haliyle mümkün olmadığı, vakıf üniversitelerin kurulduklarında maddi yeterliliğe sahip oldukları ve bağımsız bir tüzel kişilik kazandıkları, sonrasında vakıf üniversitelerinin gelir gider denkliliğini sağlamak için gayret etmesi gerektiği buna rağmen giderleri gelirlerini aşan vakıf üniversiteleri içinse devlet yardımı öngörüldüğü ve kurucu vakıfların cari giderleri gelirlerini aşan vakıf üniversitelerine borç vermesinin mevzuatta yeri olmadığı ve bu tür bir uygulamanın vakıf üniversitelerini harcamalarını yaparken sorumsuz davranmaya iteceği düşünülmektedir.

Kamu İdaresi bulgunun B ve C şıklarına vermiş olduğu cevapta, bulgu konusu sorunlara dair düzeltici işlemlerin 2019 yılı içerisinde yapılmaya başlandığını belirtmiştir, ancak 2019 yılı içerisinde yapılan düzeltici işlemlerin 2018 yılsonu mali tabloları üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 2: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Eksik Ayrılması

Genel Müdürlük 2018 yılı mali tablolarının incelenmesi sonucunda bölge müdürlüklerinde işçiler için kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı görülmüştür.

Temel muhasebe kavramlarından olan “Tam Açıklama” ilkesi gereği, mali tablolar yeterli ve anlaşılır bilgi vermelidir. “İhtiyatlılık” ilkesi gereği, işletmenin karşılaşılabileceği riskler göz önüne alınarak temkinli davranılmalıdır. Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (GYMY)’nin “Temel Kavramlar” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; *“İhtiyatlılık: Muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılır. Faaliyet sonucunu değiştirmeye yönelik olarak gizli yedekler ya da gereğinden fazla karşılık ayrılamaz”* hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, GYMY’nin 197’nci maddesinde, 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, 228 inci maddesinde ise, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (MYMY)’nin 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin 342 ve 343 üncü maddelerinde;

“Hesabın niteliği

MADDE 342- (1) Kıdem tazminatı karşılığı hesabı, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.

Hesabın işleyişi

MADDE 343- (1) Kıdem tazminatı karşılığı hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Alacak

1) Faaliyet döneminden sonraki yıllarda ödenecek kıdem tazminatları için ayrılan karşılıklar bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

1) Kıdem tazminatı karşılığı hesabında kayıtlı tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıkları dönem sonunda bu hesaba borç, kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilir.

2) Konusu kalmayan kıdem tazminatı karşılıkları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir”

Hükümleri yer almaktadır.

MYMY'nin 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin 291 ve 292'nci maddeleri ise şu şekilde düzenlenmiştir:

“Hesabın niteliği

MADDE 291- (1) Kıdem tazminatı karşılığı hesabı, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.

(2) Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kıdem tazminatı karşılığı hesabında kayıtlı tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıkları dönem sonunda bu hesaba kaydedilir.

Hesabın işleyişi

MADDE 292- (1) Kıdem tazminatı karşılığı hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Alacak

1) Faaliyet dönemi içinde ödenmek üzere ayrılan kıdem tazminatı karşılıkları bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

2) Daha önceki yıllarda hesaplanarak uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu

içindeki kıdem tazminatı karşılığı hesabına kaydedilmiş tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıkları dönem sonunda bu hesaba alacak, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

1) Ödenen kıdem tazminatı tutarlarının bir taraftan karşılık ayrılmış kısmı bu hesaba, karşılık ayrılmamış kısmı ise 630-Giderler Hesabına borç, ödenecek tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 325-Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan toplam tutar 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

2) Konusu kalmayan kıdem tazminatı karşılıkları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir”

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 20/04/2016 tarih “Kıdem Tazminatı” konulu yazısı ile kamu kurumlarının karşılıkları nasıl ayırmaları gerektiği ayrıntılarıyla şu şekilde açıklanmıştır;

“1- Kamu idarelerinde işçi statüsünde istihdam edilen personelin, 2015 ve daha önceki yıllarda ayrılması gereken kıdem tazminatı tutarları, hizmet yılı ile yıllık kıdem tazminatı tutarının çarpılması suretiyle kamu idarelerinin ilgili birimlerince hesaplanarak liste halinde en geç 30.06.2016 tarihi itibarıyla muhasebe birimlerine gönderilecektir. Muhasebe birimleri de yapılan bildirimler üzerine listede yer alan toplam tutarlar üzerinden 500-Net Değer Hesabına borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,

2- 2016 yılı ve sonraki yılların dönem sonlarında, kamu idarelerinden alınan kıdem tazminatı hesaplama listesinin toplam tutarı muhasebe birimlerince 630-Giderler Hesabına borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,

3- 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında kayıtlı önceki dönemlere ait tutarların, o yıl için belirlenen kıdem tazminatı tutarı üzerinden güncellenmesini teminen, kamu idarelerinin ilgili birimlerinden alınan kıdem tazminatı güncelleme listesinde yer alan toplam tutar, 630-Giderler Hesabına borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,

4- Daha önceki yıllarda hesaplanarak 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına kaydedilmiş tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği kamu idarelerince muhasebe birimlerine bildirilen tutarlar dönem sonlarında 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372-

Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,

5- Ödenen kıdem tazminatı tutarlarının bir taraftan karşılık ayrılmış kısmı 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına, karşılık ayrılmamış kısmı ise 630-Giderler Hesabına borç, ödenecek tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 325-Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan toplam tutar 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak,

Kaydedilecektir”

Yukarıda hükümler çerçevesinde Genel Müdürlüğün mali tabloları üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, bazı bölgelerde işçi çalıştırılmasına karşı, kıdem karşılığı tazminatlarının ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmamış olması sebebiyle 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ve buna bağlı olarak 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı kurum bilançosunda eksik görünmektedir. Ayrıca, Muhasebat Genel Müdürlüğünün yayımlamış olduğu yazının 1 ve 2’nci maddelerine paralel olarak 500-Net Değer Hesabı ile 630-Giderler Hesabı da bilançoda gerçek değeriyle yer almamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “*Bölge Müdürlüğünde çalışan işçilerin kıdem tazminatı işlemlerinin, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin “372 Kıdem tazminatı karşılığı hesabı”, “472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabı” başlıklı 291,292,342 ve 343’üncü maddeleri ile, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 20.04.2016 tarih ve 90192509-140.02-9430 sayılı “Kıdem Tazminatı” konulu yazısı kapsamında yapılması hakkında Bölge Müdürlükleri ek yazımızla talimatlandırılmıştır. (EK-2)*

2018 yılında Bölge Müdürlüklerince çalışan işçiler için kıdem tazminatı hesapları kullanılmış olup, Bölge Müdürlükleri 2018 yılı kesin mizanlarında kıdem tazminatı karşılık tutarlarını gösterir mizanlar ektedir. (EK-3)

Bölge Müdürlüklerinden sadece Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğünce ilgili hesap kullanılmamış olup, 2019 yılı itibariyle hesap kaydı yapılmıştır. Sivas Vakıflar Bölge Müdürlüğünce ise işçilerin 1 yıllık çalışma süresini tamamlamadığı için 2018 yılında kıdem tazminatı karşılığı ayrılmamıştır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, göndermiş olduğu cevapta, 2018 yılında Bölge Müdürlüklerince çalışan işçiler için kıdem tazminatı hesaplarının bir bölge hariç kullanıldığı, bir bölgede ise işçilerin henüz bir yılı doldurmadıkları için ilgili hesapların kullanılmadığı belirtilmiştir. Ayrıca kıdem karşılığı tazminatı hesaplarının kullanılmadığı ilgili bölgenin 2019 yılında hatayı düzelterek hesap kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir.

İdarenin göndermiş olduğu cevapta kanıtlayıcı belge olarak sunduğu (Ek-3) üzerinde yapılan incelemede İdarenin cevapta bahsi geçen bölgeler hariç gerçekten ilgili kıdem tazminatı kayıtlarını yapmakla beraber bazı bölgelerde 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında takip edilmesi gereken kıdem tazminatı karşılıklarının 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında takip edildiği görülmüştür. İdare tarafından kıdem tazminatı karşılıklarına dair hatalar büyük ölçüde düzeltilmekle beraber bazı eksiklikler devam etmektedir. Bu eksikliklerin düzeltilip düzeltilmediği gelecek yıl denetimlerinde takip edilecektir.

Bahsi geçen eksiklikler sebebiyle 2018 yılı yıl sonu mali tablolarında 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ve buna bağlı olarak 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı, ayrıca Muhasebat Genel Müdürlüğünün yayımlamış olduğu yazının 1 ve 2'nci maddelerine paralel olarak 500-Net Değer Hesabı ile 630-Giderler Hesabı da bilançoda gerçek değeriyle yer almamaktadır.

BULGU 3: Maddi Olmayan Duran Varlıklar Grubu ile Diğer Duran Varlıklar Grubunda Kayıtlı Tutarlar İçin Hatalı Amortisman Ayrılması

İdarenin 26-Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesap grubu için eksik, 29-Diğer Duran Varlıklar hesap grubu için fazla amortisman ayırdığı ve bu sebeple yıl sonu mali tablolarında giderler hesabı ve birikmiş amortismanlar hesaplarının hatalı yer aldığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (MYMY) hükümleri gereği, 260-Haklar Hesabı, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır. 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı ise, maddi olmayan duran varlık bedellerinin yararlanma süresi içinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılır. Yıl sonunda maddi olmayan duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarları 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

MYMY'nin "29-Diğer Duran Varlıklar" başlıklı 211'inci maddesinin ilk fıkrasında, diğer duran varlıklar hesap grubunun, duran varlık niteliği taşıyan ve duran varlık hesap

gruplarına girmeyen, diğer duran varlıklar ile ilgili duran varlık hesaplarından, bu gruptaki hesaplara aktarılan amortismanına tabi varlıkların birikmiş amortismanlarının izlenmesi için kullanılacağı; ikinci fıkrasında ise maddi duran varlık hesaplarında kayıtlı olup, çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren varlıklar ile bu varlıklardan amortismanına tabi olanların ayrılmış amortisman tutarları bu hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılacağı ve bu şekilde aktarılan varlıkların kayıtlı değeri ile ayrılmış amortisman tutarı arasındaki fark kadar, aktarma işleminin yapıldığı dönem sonunda amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 215'inci maddesi gereği, kullanılma olanağını yitiren maddi duran varlıklar kayıtlı değerleri üzerinden 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarı 257-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına borç, 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından 04/11/2015 tarih 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 47 sıra nolu "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı Genel Tebliğin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda kayıtlı duran varlıklara uygulanacak amortisman oranı %100 olarak belirlenmiştir. Buna göre maddi olmayan duran varlık hesaplarını ilgilendiren ve satın alınmış olan duran varlıklar, ilgili maddi olmayan duran varlık hesaplarına kaydedilir ve dönem sonunda tamamı için amortisman ayrılır. Aynı maddenin yedinci fıkrası gereği çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortismanına tabi maddi duran varlıklardan 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlerin, amortismanına tabi tutulmamış kısmının yılsonu işlemlerinde tamamı amortismanına tabi tutulur.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, Maddi Olmayan Duran Varlıklar grubu ve 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı için yıl sonunda %100 amortisman ayrılır. Yapılan denetimler neticesinde, Genel Müdürlük yılsonu mali tablolarında Maddi Olmayan Duran Varlıklar grubu için eksik, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı için yılsonunda fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Muhasebat Genel Müdürlüğün 47 sıra nolu Tebliği uyarınca, 260-Haklar Hesabının borç bakiyesinin yılsonunda 268-Birikmiş Amorismanlar Hesabının alacak bakiyesi ve 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının borç bakiyesinin 299-Birikmiş

Amortismanlar Hesabının alacak bakiyesiyle aynı olması gerekmektedir. Kurum yılsonu mizanının incelenmesinde Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesap grubunda yer alan 260-Haklar Hesabının 9.482.773,04 TL borç bakiyesine karşı, 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabının alacak bakiyesi 9.313.285,94 TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı şekilde, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının 3.732.947,28 TL borç bakiyesine karşı, 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı 3.761.253,50 TL alacak bakiyesi vermiştir.

260-Haklar Hesabı ve 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı için dönem sonunda ayrılması gereken amortismanın hatalı ayrılması neticesinde 2018 yılı mali tablolarında 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı 169.487,10 TL eksik; 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı 28.306,22 TL fazla ve 630-Giderler Hesabı 141.180,88 TL (169.487,10 TL-28.306,22 TL) eksik olarak yer almıştır.

Kamu idaresi cevabında; “Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 47 sıra nolu "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı Genel Tebliğinin “Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları” başlıklı 6’ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca "Maddi olmayan duran varlıklar" hesap grubunda kayıtlı duran varlıklara uygulanacak amortisman oranı %100 olarak belirlenmiştir. Buna göre maddi olmayan duran varlık hesaplarını ilgilendiren ve satın alınmış olan duran varlıklar ilgili maddi olmayan duran varlık hesaplarına kaydedilmekte birlikte dönem sonunda tamamı amortismanına tabi tutulması gerekir.” hükmüne göre 260 haklar hesabı ve 268 birikmiş amortismanlar hesaplarının yılsonunda eşitlenmesi sağlanacaktır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, göndermiş olduğu cevapta, amortisman kayıtlarının düzeltileceği belirtilmiş olup, bu hususta İdarece yapılacak düzeltici işlemler gelecek yıl denetimlerinde izlenecektir.

Ancak, yapılacak düzeltme işlemlerinin 2018 yılı kurum mali tablolarında düzeltici etkisi bulunmadığından, kurum mali tablolarında 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı 169.487,10 TL eksik; 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı 28.306,22 TL fazla ve 630-Giderler Hesabı 141.180,88 TL (169.487,10 TL-28.306,22 TL) eksik olarak yer almıştır.

BULGU 4: Taşınmaz Kültür Varlıklarının İz Bedeli ile Muhasebeleştirilmemesi

Genel Müdürlük muhasebe kayıtları üzerinde yapılan incelemede, taşınmaz kültür varlıklarının iz bedeli ile muhasebeleştirilmesinin yapılmadığı görülmüştür.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun "Vakıf Kültür Varlıklarının Tespiti, Tescili ve Yaşatılması" başlıklı 28'inci maddesine göre; vakıflara ait yurt içi ve yurt dışındaki taşınır ve taşınmaz vakıf kültür varlıklarının tespiti, envanterinin çıkarılması, tescili, Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait olanların korunması, mülkiyeti el değiştirmiş vakıf kültür varlıkları ile koruma alanlarının kamulaştırılması, değerlendirilmesi, onarımı, restorasyonu ve gerektiğinde yeniden inşası Genel Müdürlükçe yürütülmektedir.

Ayrıca, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve Kontrol İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde;

"(1) Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.

(2) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınır.

Ancak;

a) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar,

b) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar,

c) Ek 1'deki Kayıt Planının "Orta Malları" başlığı altında yer alan taşınmazlar, ç) Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazlar,

d) Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazlar,

İz bedeli üzerinden kayıtlara alınır"

Hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümler çerçevesinde, gerçek değeri tespit edilemeyen veya gerçek değeri tespit edilmesi uygun görülmeyen ancak hesaplarda izlenmesi gereken iktisadi kıymetlerin muhasebeleştirilmesinde, muhasebe kayıtlarında yer verilen en düşük tutarı ifade eden iz bedeli kullanılmalıdır.

İdare taşınmaz kayıtları üzerinde yapılan incelemede, İdarenin 8533 adet taşınmaz kültür varlığı olmasına rağmen, sadece 3 adet taşınmaz kültür varlığının iz bedeli ile takip edildiği, kalan kültür varlıklarına ilişkin herhangi bir takip ya da kayıt yapılmadığı görülmektedir.

Ayrıca, 2017 yılı Sayıştay Denetim Raporunda geçici kabulü yapılan taşınmazların ilgili hesaplara alınmaması ile Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri hesabından yapılan harcamaların maddi duran varlık hesaplarına aktarılmadan doğrudan giderleştirilmesine ilişkin olarak yazılan bulgulara İdare tarafından verilen cevaplarda, söz konusu taşınmazların vakıf kültür varlığı olması sebebiyle iz bedeli ile takibinin yapıldığı için bahsedilen muhasebe işlemlerinin yapılmadığı ifade edilmiştir. Ancak tüm kültür varlıkları içinde sadece 3 adet taşınmazın iz bedeli ile takibinin yapıldığı görülmektedir.

Belirtilen sebeplerle, İdarenin taşınmaz kültür varlığı envanterinde bulunan taşınmazların tespit edilebiliyorsa gerçek değeri üzerinden, söz konusu tespitler yapılamıyor ise iz bedeli üzerinden en kısa süre içerisinde muhasebe kayıtlarına alınması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "2019 yılı itibariyle Bölge Müdürlüklerinde yapılacak çalışma taşınmaz kültür varlıklarının iz bedeli ile muhasebeleştirilmesi sağlanacaktır"

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, 2019 yılı itibariyle Bölge Müdürlüklerinde yapılacak çalışma ile taşınmaz kültür varlıklarının iz bedeli ile muhasebeleştirilmesinin sağlanacağını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 5: İdareye Ait Taşınmazların Kayıt Altına Alınmaması

Yapılan incelemede, İdare tarafından taşınmaz envanterinin ve muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun düzenlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi Ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesinde, kamu idarelerine ait taşınmaz ve taşınır malların kaydına ilişkin usul ve esasların Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükmüne yer verilmiştir. Bu hükme istinaden “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik”, 02/10/2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Kayıt ve Kontrol İşlemleri” başlıklı 5’inci maddesinde;

“(1) Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.

(2) Ek 1’deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınır. Ancak;

a) Ek 1’deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar,

b) Ek 1’deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar,

c) Ek 1’deki Kayıt Planının “Orta Malları” başlığı altında yer alan taşınmazlar,

ç) Ek 1’deki Kayıt Planının “Genel Hizmet Alanları” başlığı altında yer alan taşınmazlar,

d) Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazlar, iz bedeli üzerinden kayıtlara alınır.

(3) *Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilir.*

(4) *Taşınmazların kayıtlara alınan değeri, 3/5/2005 tarihli ve 2005/8844 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenir.*

(5) *Kayıt işlemleri; taşınmaz giriş ve çıkış kayıtlarının tutulması ve ilgili cetvellere kaydedilmesi süreçlerini kapsar.*

(6) *Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydı ve yönetimi ile ilgili olarak bu Yönetmelik gereğince yapılması gereken kayıt ve kontrol işlemleri; kuruluş kanunları ile özel mevzuatlarındaki hükümler uyarınca, bu idarelerin yetkili ve görevli birimleri tarafından yapılır.*

(7) *Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre, harcama yetkilileri tarafından görevlendirilecek personele yaptırılabilir”*

Hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, “Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler” başlıklı geçici birinci maddesinde;

“(1) *Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:*

a) *Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.*

b) *Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.*

(2) *Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2017 tarihine*

kadar tamamlanır”

Denilmektedir.

Yukarıda aktarılan hükümler uyarınca, taşınmazların envanterinin Yatırım ve Emlak Daire Başkanlığınca tamamlanarak muhasebe kayıtları yapılmak üzere muhasebe birimine gönderilmesi işlemlerinin 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanması gerekirken, bu işlemlerin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Taşınmazların doğru bir şekilde envanterinin çıkarılmaması ve muhasebe kayıtlarına alınmaması, mali tabloların maddi duran varlık hesaplarında eksik bilgi içermesine neden olduğu değerlendirilmektedir.

Söz konusu husus, daha önceki yıllarda da bulgu konusu yapılmış olup İdare tarafından konuya ilişkin olarak 2018 yılında bir ilerleme gösterilememiştir.

İdare tarafından sorunun giderilmesine ilişkin çalışmaların yapılmakta olduğu belirtilmekle birlikte, 2012 yılından itibaren Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından Yatırım ve Emlak Daire Başkanlığına konuya ilişkin çalışmaların yapılması için yazılar yazıldığı, ancak Yatırım ve Emlak Daire Başkanlığı tarafından ilgili kayıtların yapılmadığı görülmektedir.

Bu durum, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesaplarının tam ve güvenilir bilgi içermemesine sebep olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Gelir İdaresi Başkanlığından temin edilen Emlak Vergi Değerlerine esas rakamlar EVOS Sistemine yüklenmiştir. Genel beyan dönemi dışında Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen yeniden değerlendirme oranında sistemde güncelleme yapılmaktadır.

Diğer husustaki çalışmalar devam etmektedir.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi her ne kadar göndermiş olduğu cevapta, taşınmazlarla ilgili güncellemelerin yapıldığını ifade etse de, söz konusu husus, daha önceki yıllarda da bulgu konusu yapılmış olup İdare tarafından konuya ilişkin olarak bir ilerleme gösterilememiştir. Taşınmazların doğru bir şekilde envanterinin çıkarılmaması ve muhasebe kayıtlarına alınmaması, mali tabloların maddi duran varlık hesaplarında eksik bilgi içermesine neden

olduğu değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi tarafından söz konusu kayıtların mümkün olan en kısa süre içerisinde tamamlanması gerektiği, ayrıca bu hususta yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 6: Yapım İşlerinin 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Takip Edilmemesi

Yapılan incelemede, yapımı devam eden inşaat işleri için yapılan giderlerin, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilmek yerine, 630-Giderler Hesabı kullanılarak doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı başlıklı 187'nci maddesinde; bu hesabın kamu idarelerine ait yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 188'inci maddesi "Borç" başlıklı (a) bendinde ise; gerek yılı içinde gerekse yıllara sari olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak tutarların, bu hesaba borç kaydedileceği ifade edilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca, gerek yılı içinde, gerekse yıllara sâri olarak yapımı devam eden yapım işlerine ilişkin yapılan giderlerin, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilmesi gerekmektedir. Yapımı tamamlanan işler ise sonrasında ilgili maddi duran varlıkları hesabına aktarılmalıdır.

Ancak, Genel Müdürlük tarafından 2018 yılında başlayan ya da devam etmekte olan yapım işleri olmasına rağmen, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının kullanılmadığı görülmektedir. Kurum bütçesinden 2018 yılı içerisinde eski eser onarım gideri olarak 490.241.701,33 TL, yeni inşaat gideri olarak 8.188.497,85 TL harcanmıştır. Söz konusu hesabın kullanılmaması, ilgili maddi duran varlık giderlerinin muhasebe kayıtlarında

görülmelerini engellemektedir. İdare tarafından gerekli muhasebe kayıtlarının yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca söz konusu husus 2017 Denetim Raporunda da bulgu konusu yapılmış olup, raporda ilgili hesabın kullanılmaya başlanacağı ifade edilse de, 2018 yılı itibariyle hesabın kullanılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; *“Yapımı devam eden inşaat işleri için (Vakıf Kültür Varlıkları hariç) yapılan giderlerin MYMY kapsamında 258 yapılmakta olan yatırımlar hesabında takip edilmesi ek yazımızla talimatlandırılmıştır. (EK-5)*

258 yapılmakta olan yatırımlar hesabı kısmi olarak kullanılmaya başlanılmış olup, hesabın kullanımına ait işlemler 2019 yılında takip edilecektir.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Her ne kadar Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, yapımı devam eden inşaat işleri için yapılan giderlerin 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilmesinin talimatlandırıldığını ifade etse de, söz konusu husus daha önceki yıllarda da bulgu konusu yapılmış olup konuya ilişkin bir ilerleme kaydedilmemiştir.

Sayıştay Denetim Raporlarına istinaden verilen cevapların uygulamaya geçirilip geçirilmediğinin İdare tarafından ciddiyetle takibinin yapılması gerektiği ve İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 7: Gider Taahhütleri Hesabı ve Gider Taahhütleri Karşılığı Hesablarının Eksik Kullanılması

Genel Müdürlük ve bazı bölge müdürlüklerinin ihale sonucunda imzaladığı sözleşmeleri ve hakediş ödemeleri bulunmasına rağmen, 920-Gider Taahhütleri Hesabı ile 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesablarını eksik kullandığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (MYMY)'nin “92-Taahhüt Hesapları” başlıklı 471'inci maddesinde; *“Taahhüt hesapları hesap grubu; yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen gider taahhütleri, mevzuatı gereğince bu tutarlara ilave edilen taahhütler ile bunlardan yerine getirilenler veya feshedilenlerin ve kamu-özel iş birliği modeli çerçevesinde girişilen taahhütler, bunlara yapılan ilaveler, fiyat güncellemeleri ile bunlardan yerine getirilenlerin*

sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılır” ifadeleri yer almaktadır.

Aynı Yönetmelik’in “Hesap Grubuna İlişkin İşlemler” başlıklı 472’nci maddesinde;

“(1) Gerek yılı için geçerli, gerekse ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen gider taahhütleri, bunlara yapılan ilaveler ve fiyat farkı tutarları ile taahhüdün yerine getirilmesi dolayısıyla nakden veya mahsuben yapılan hakediş ödemeleri ve bu ödemelerden yapılan kesintiler, taahhüt tutarından yapılan eksiltmeler, kısmen veya tamamen bozulan sözleşmelere ilişkin taahhütler ve diğer bilgiler “Taahhüt Kartı”na (Örnek:44) kaydedilir.

(2) Girişilen gider taahhütlerine ilişkin bilgiler, sözleşmenin imzalanmasından itibaren en geç üç iş günü içinde ilgili kamu idaresi tarafından muhasebe birimine bildirilir. İdarece yapılan bildirim üzerine taahhüt kartı düzenlenir ve gerekli kayıtlar yapılır. Gider taahhütleri kayıtlarının yapıldığı muhasebe işlem fişine taahhüt kartının onaylı bir örneği eklenir.

(3) İhale mevzuatına göre, ihale işlemleri tamamlanarak mal ve hizmet alımı ve yapım işleri için yapılan sözleşmelere ilişkin olarak hazırlanan ihale dosyasının iki nüshası düzenlenecek ilk hakedişle birlikte muhasebe birimine verilir.

(4) Muhasebe birimine gelen gider taahhütlerine ilişkin taahhüt dosyaları daireler itibarıyla ayrı ayrı saklanır. Sözleşmeler kanuni nedenlerle veya yargı organlarının kararı ile bozulduğu veya değiştirildiği takdirde, bu hususlar harcama birimleri tarafından en geç üç iş günü içinde muhasebe birimine bildirilir. Alınan yazı, dosyalarına konulur ve taahhüt kartındaki kayıtlar buna göre düzeltilir”

Denilmek suretiyle hesap grubuna ait işlemlerin ne şekilde yapılacağı detaylandırılmıştır.

Mezkûr Yönetmelik'in 473'üncü maddesi gereği 920-Gider Taahhütleri Hesabı, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılır. Buna göre, yapılması gereken muhasebe kayıtları Yönetmelik'in 474'üncü maddesinde şu şekilde açıklanmıştır;

“(1) Gider taahhütleri hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Borç

1) Girişilen taahhüt tutarları ile bunlara ilave edilen her türlü taahhüt artışı bu hesaba borç, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Girişilen taahhüdün yerine getirilmesi nedeniyle sözleşme fiyatları üzerinden hesaplanan hakediş tutarları bu hesaba alacak, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç kaydedilir.

2) Herhangi bir nedenle feshedilen taahhüt tutarları sözleşme fiyatları üzerinden bu hesaba alacak, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç kaydedilir”

MYMY'nin ilgili maddelerinden anlaşılacağı üzere, İdare ihale sonucunda sözleşme imzaladığı zaman giriştiği taahhüt tutarlarını bu hesaplara kaydetmeli, hakediş ödemesiyle taahhüt yerine getirildiğinde bu hesaplardan ters kayıtla çıkışları yapılmalıdır. Ancak, İdarenin 2018 yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesinde bazı bölgelerin taahhüt hesaplarını hiç kullanmadığı, bazılarının ise eksik kullandığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "2019 yılı itibariyle Genel Müdürlük ve Bölge Müdürlüklerinde yapılacak çalışma ile 920-Gider Taahhütleri Hesabı ile 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarını eksik kayıtlarının tamamlanması sağlanacaktır."

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresinin göndermiş olduğu cevapta, 2019 yılı itibariyle Genel Müdürlük ve Bölge Müdürlüklerinde yapılacak çalışma ile 920-Gider Taahhütleri Hesabı ile 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesapları eksik kayıtlarının tamamlanmasının sağlanacağı belirtilmiş olsada, 2019 yılı içerisinde yapılacak bu düzeltmenin 2018 yılı sonu mali tablolarında düzeltici bir etkisi bulunmadığından, yılsonu mali tablolarında 920-Gider Taahhütleri Hesabı ile 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesapları eksik görünmektedir.

BULGU 8: İdare Tarafından Başka Kurumlara Tahsis Edilen veya Başka Kurumlarca İdareye Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

İdareye başka kurumlarca tahsis edilen taşınmazlar ile İdarenin mülkiyetinde olan taşınmazlardan diğer kurumlara tahsis edilenlerin ilgili hesaplar olan 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabında kayıtlı olmadıkları

ve dolayısıyla mali tablolarda yer almadığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesap Grubuna İlişkin İşlemler" başlıklı 170'inci maddesinin 3 ve 4' üncü bentlerinde;

"3) Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenir.

4) Taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtları kapatılır"

Denilmektedir.

Ayrıca, 2018 yılı Özel Bütçeli İdareler Detaylı Hesap Planında, Genel Müdürlük için 250.02-Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Arazi ve Arsalar, 250.03-Tahsisli Kullanılan Arazi ve Arsalar, 251.02-Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 251.03-Tahsisli Kullanılan Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252.02-Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Binalar, 252.03-Tahsisli Kullanılan Binalar kodları tanımlanmıştır.

Yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde, kamu idareleri tarafından başka kurumlara tahsis edilen taşınmazlar ile başka kurumların idareye tahsis ettiği taşınmazların ilgili kodlara kaydının yapılarak takibinin sağlanması gerekmektedir.

Ancak, yapılan incelemede, İdare tarafından tahsis edilen ya da tahsisli kullanılan birçok taşınmaz olmasına rağmen, gerekli muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmektedir. Bu durum, kurum mali tabloların güvenilir bilgi içermesini engellemektedir. Söz konusu kayıtların en kısa süre içerisinde yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "2019 yılı itibarıyla Bölge Müdürlüklerinde yapılacak çalışma ile tahsisli taşınmazlara ait kayıtların yapılması sağlanacaktır"

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, 2019 yılı itibarıyla Bölge Müdürlüklerinde yapılacak çalışma ile tahsisli taşınmazların kayıt altına alınmasının sağlanacağını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Üzerinde İrtifak Hakkı Tesis Edilen Taşınmazlara İlişkin Gerekli Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

İdare tarafından gerçekleştirilen irtifak hakkı tesislerinde, yapılması gereken muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “990-Kiraya Verilen veya İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı” başlıklı 533/B maddesinde; kiraya verilen, irtifak hakkı tesis edilen maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri hesabının, kamu idarelerine ait maddi duran varlıklardan kiraya verilen veya üzerinde irtifak hakkı tesis edilenlerin sözleşme sonuna kadar kayıtlı değerleri üzerinden izlenmesi için kullanılacağı; 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı başlıklı 553/Ç maddesinde de, maddi duran varlıkların kira ve irtifak hakkı gelirleri hesabının, kamu idarelerine ait maddi duran varlıklardan kiraya verilen veya üzerinde irtifak hakkı tesis edilenlere ilişkin olarak sözleşmelerinde yer alan kira ve irtifak hakkı gelirlerinin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün “Taşınmazlara İlişkin İşlemler” konulu 26/11/2014 tarihli Genel Yazısıyla 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabının nasıl kullanılacağı ifade edilmiştir.

Buna göre; üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde, 990 kodlu hesabın ilgili yardımcı hesabına borç, 999 kodlu hesaba alacak; diğer taraftan irtifak hakkı gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği yıllara göre 993 kodlu hesabın bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999 kodlu hesaba alacak kaydedilecektir. Dönem sonlarında 993 kodlu hesap yardımcı hesaplar bazında güncellenecek; irtifak hakkı gelirleri tahsil edildikçe 993 ve 999 kodlu hesaplara ters kayıt yapılacak; gelirlerinin tamamı tahsil edilince de 990, 993 ve 999 kodlu hesaplar ters kayıtlarla

kapatılacaktır.

Kurum tarafından gerçekleştirilen irtifak hakkı tesislerinde, söz konusu muhasebe hesaplarının kullanılmadığı görülmüştür. Bölge Müdürlüklerince 2014-2018 yılları arasında toplam 200.465,05 TL, 2018 yılında ise 36.883,14 TL irtifak hakkı kaydı yapılmış olup söz konusu tutarların muhasebe hesaplarına da yansıtılması gerekmektedir.

Belirtilen açıklamalar doğrultusunda ihdas edilen nazım hesaplar kullanılarak muhasebe işlemlerinin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “2019 Yılı itibariyle Bölge Müdürlüklerinde yapılacak çalışma üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapılması sağlanacaktır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, 2019 yılı itibariyle Bölge Müdürlüklerinde yapılacak çalışma ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapılmasının sağlanacağını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 2: Mülhak Vakıflar Tarafından Elektronik Ortamda Doldurulan Beyannamelerde Eksiklikler Bulunması

Mülhak vakıflar tarafından düzenlenen beyannamelerde, boş bırakılan bölümler olduğu görülmüştür.

Vakıflar Yönetmeliği'nin “Beyanname Verme Yükümlülüğü” başlıklı 34'üncü maddesinde;

“Vakıf yöneticileri, bir önceki yıla ait Ek-2'deki beyannameyi eksiksiz doldurarak, her takvim yılının ilk altı ayı içinde elektronik ortamda göndermek zorundadırlar”,

“Beyanname ve Bildirim Verme Yükümlülüğü” başlıklı 38'inci maddesinde;

“(1) Vakıflar, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1, Ek-3, Ek-4, Ek-5, Ek-6, Ek-7, Ek-8, Ek-23, Ek-24 ve Ek-25'i elektronik ortamda göndermek, ayrıca ilgili bölge müdürlüğüne vermek zorundadırlar.

(2) Vakıflarca, teslimi zorunlu olan beyanname ve bildirimlerin zamanında verilmemesi halinde Kanunun 11 inci maddesi gereğince idari para cezası uygulanır”

Hükümleri yer almaktadır.

Yönetmelik ekleri incelendiğinde, Ek-2'nin vakfın ilgili yıl beyannamesinden, Ek-8'in ise, Mülhak Vakıflara Ait Hesap Cetvelinden oluştuğu görülmektedir. Belirtilen bu ekler, her takvim yılının ilk altı ayı içerisinde bölge müdürlüğüne sunulmak zorundadır. Beyannamelerin zamanında verilmemesi halinde vakıflara idari para cezası uygulanmaktadır. Mülhak vakıf yöneticisinin ibraz ettiği belgeler ve vakfiyede belirtilen hayır şartları esas alınarak kesin hesap bölge müdürlüğüne kontrol edildikten sonra onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderilmektedir.

Yapılan incelemede, çeşitli mülhak vakıfların zaman zaman Ek-2 ve Ek-8 bildirimlerinin mali tablolar kısımlarını boş olarak gönderdikleri, formun ilk kısımları doldurulduktan sonra mali tablolar kısmı boş olsa da otomasyon sistemi tarafından kabul edildiği, İdare tarafından söz konusu hususu engelleyecek bir kontrol sisteminin kurulmadığı anlaşılmıştır. İlgili vakıflar tarafından formların bir kısmı boş olarak gönderilse bile, elektronik kayıt sistemine giriş yapıldığı için form gönderilmiş kabul edilmekte ve idari gecikme cezası uygulanmamaktadır. Dolayısıyla, yasal süresi içerisinde eklerde yer alan mali tablolarını tamamlayamayan birçok mülhak vakıf, idari para cezasından kaçınmak için ekleri mali bilgi kısımları boş olarak göndermektedir.

Ancak, yapılan incelemede, çeşitli yıllara ait formlarda boş kalan yerlerin sonradan da tamamlanmadığı, sistemde 2010, 2011, 2012 yıllarına ait mülhak vakıf formlarında ya da hesap cetvellerinde hala doldurulmayan kısımlar olduğu görülmüştür.

Ayrıca, Yeni, Mülhak, Esnaf ve Cemaat Vakıflarla İlgili Yürütülen İş ve İşlemler Genelgesi'nin “Vakıf Bilgi Yönetim Sistemi (VBYS) İle İlgili Hükümler: *Beyanname/Bildirimlerin Teslimi: Vakıflar Tarafından Yapılacak İşlemler*” başlıklı A1 bölümü (1) bendinde; Bölge Müdürlüklerince belgelerin kontrolünün titizlikle yapılarak doğru olanların VBYS üzerinden onaylanacağı, eksik, hatalı ve boş gönderilen formlar ait olduğu vakfa iade edilerek düzeltilmesinin sağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Belirtilen hükümler çerçevesinde Bölge Müdürlüklerince belgelerin kontrolünün titizlikle yapılması ve güncel bilgi içermeyen ya da bazı kısımları boş olan ekler üzerinde gerekli değişikliklerin yaptırılması gerektiği, geçmiş yıllara ait mülhak vakıf cetvellerinin

incelenerek eksik kalan bilgilerin tamamlattırılması gerektiği, ayrıca vakıfların formlarının sisteme tam olarak doldurulmadan yüklenebilmesinin önüne geçecek bir kontrol sisteminin kurulması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Mülhak vakıflarca süresi içerisinde verilen ancak eksik, hatalı ve boş gönderilen Ek-2 Beyanname ve Ek-8 Hesap Cetvelinin Bölge Müdürlüklerince 18.01.2016 tarih ve 2016/1 sayılı genelgenin A-8, A1./3 ve A1./3-1, 3. maddesi kapsamında ivedilikle kontrol edilerek gerekli işlemlerin yapılması talimatlandırılmıştır.

Ayrıca 13.05.2019 tarih ve 72083 sayılı yazımızın 1. maddesi ile konuya hassasiyet gösterilmesi hususunda Bölge Müdürlükleri uyarılmıştır. (EK-6)

Vakıflarca teslimi zorunlu bildirim ve beyannameler, Genel Müdürlük merkez ve taşra teşkilatı birimleri arasındaki iş ve işlemlerinin Süreç Yönetimi Çalışmalarının belirlenmesine ilişkin 13.05.2014 tarih ve 2014/2 sayılı Genelge ile uygun görülen Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığı süreçlerinden olan T4.7 Vakıflarca Teslim Edilmesi Zorunlu Bilgi Ve Belgelerin VBYS Üzerinde Takibi Süreci kapsamında yapılmakta olup söz konusu süreçte 16.02.2018 tarih ve 24248 sayılı makam oluru ile revize edilerek mülhak vakıflarca süresi içerisinde verilen ancak, eksik, hatalı ve boş gönderilen Ek-2 Beyanname ve Ek-8 Hesap Cetvellerinin yılı içerisinde tamamlanmaması durumunda otomatik olarak idari para cezası uygulanması hükmü getirilmiştir. (EK-7)

Şubat 2018 yılında Vakıflar Yönetmeliği üzerinde (bildirim ve beyannameler) yapılan değişikliklerden sonra yapılan çalışmalar sonucunda yıl sonunda başlanan ve Şubat’2019 da ihalesi yapılan VAKIF BİLGİ YÖNETİM ve DİJİTAL ARŞİV SİSTEMİ (VBYS 2.0) Projesi kapsamında konu ele alınacak olup yılı içerisinde eksik, hatalı ve boş gönderilen Ek-2 Beyanname ve Ek-8 Hesap Cetvellerinin yılı içerisinde tamamlanmaması halinde idari para cezası otomatik olarak yıl sonunda uygulanacaktır.

Diğer taraftan Mart 2019 tarihinden itibaren EK-8 Hesap Cetvelleri VAKIF BİLGİ YÖNETİM ve DİJİTAL ARŞİV SİSTEMİ (VBYS 2.0) kapsamında Ek-8 Hesap Cetvelleri sistem üzerinden gönderilip yine sistem üzerinde onaylanmakta olup eksik boş ve hatalı bildirimlerin önüne geçilmiştir.

Ayrıca, hiç geliri olmayan mülhak vakıflar bulunmakta olup mevzuat gereği bu vakıflar da vermesi gerekli Ek-2 Beyanname ve Ek-8 Hesap Cetvelinin mali bölümünü doldururken

geliri olmaması nedeniyle mecburen boş olarak bildirmektedirler. Buna örnek vakıflara ait Ek-2 Beyanname ve Ek-8 Hesap Cetveli ekte sunulmuştur”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi tarafından verilen cevapta, 2018 ve 2019 yıllarında, konuya ilişkin eksikliklerin giderilmesi için düzenlemeler yapıldığı, ayrıca hiç geliri olmayan mülhak vakıfların da beyannamelerini boş verebildiği ifade edilmektedir.

Bulgumuzda belirttiğimiz Ek-2 ve Ek-8 bildirimlerinin mali tablolar kısımları sadece gelir kalemlerinden oluşmamaktadır. Mülhak vakıfların geliri olmasa da, vakıfların giderlerine ya da önceki yıllara ait gelirlerine ilişkin doldurulması gereken alanlar yer almaktadır. Dolayısıyla vakıf gelir elde etmediği için mali tabloların doldurulmadığı beyanı yerinde değildir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 3: İstanbul Beyoğlu 423 Ada 9 Parsel Üzerinde Yer Alan Taşınmazın Güncel Projesinin İdareye Sunulmaması ve İdarenin Taşınmaz Üzerindeki Kontrol Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesi

Beyoğlu 423 ada 9 parsel üzerinde yer alan taşınmaz İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü tarafından 27/01/1989 tarihinde "Kira, Yapım ve İşletme Sözleşmesi" modeli ile 30 yıllığına kiraya verilmiş olup, otel olarak kullanılması öngörülen yapının 18 aylık inşaat süresinden sonra işletme süresi başlamıştır.

İşe ilişkin sözleşmede, tüm projelerin hazırlanması müteahhidin yükümlülükleri arasında sayılmakta olup sözleşmenin “Proje Çalışmaları” başlıklı 11’nci maddesinde;

“Firma iş programında belirtilecek süreler içerisinde ve meri imar mevzuatına göre hazırlayacağı mimari, statik, mekanik ve elektrik tesisatı avan ve tatbikat plan ve projelerini, ilave ve değişikliklerini Vakıfların onayına sunacaktır.

(...)

Vakıflar bu projeleri teslim aldığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde tetkik edip neticelendirecektir”,

“İnşaat Çalışmaları” başlıklı 13’üncü maddesinde;

“(…) İşyerin inşaat süresince bütün safhaları fotoğraflarla tespit edilecek ve işin sonunda bir albüm düzenlenerek iki takım halinde vakıflara teslim edilecektir”,

“Teftiş ve Denetim” başlıklı 18’inci maddesinde;

“Firma vakıflar elemanlarına veya onun temsilcilerine, sözleşme süresi içinde kiralanan yere girmelerine ve onun durumunu kontrol etmelerine ve firmanın bütün defter ve kayıtlarını teftiş ve denetlemelerine izin verecektir”,

34’üncü maddesinde;

“Firma kiralanan yeri iyi halde ve şartta tutmak için lüzumlu bütün onarımları yapacaktır. Bunun yanında firma zaruri bulduğu veya şayanı arzu addettiği yapı ishalatı, tadilatı, şekil değişiklikleri yetkili mercilerin izin ve Vakıflar’ın onayını alarak yapabilir”

Düzenlemeleri yer almaktadır.

Belirtilen sözleşme hükümleri çerçevesinde, bölge müdürlüğü personeli tarafından taşınmazlar üzerinde işin projesine uygunluğu anlamında gerekli denetimler yapılmalıdır.

Ayrıca, 15/12/2008 tarihli 19 sayılı Bölge Müdürlüklerine yazılan Genelge'nin “Proje Değişiklikleri” başlıklı (K) bendinde aynen;

“Yapım veya onarım/restorasyon karşılığı kiralama modelleri kapsamında yapılan işlerde, ihaleye esas mimari avan proje veya inşaat ruhsatına esas mimari uygulama projesi veya tüm restorasyon projelerindeki değişiklikler ve bu değişiklikler sonucu oluşan kira artışlarının tespit edilmesi ve bu kapsamdaki tüm işlemlerin sonuçlandırılması Bölge Müdürlüklerince gerçekleştirilecektir”

Denilmektedir.

Genelgede görüldüğü üzere, proje değişiklikleri konusunda bölge müdürlükleri görevlendirilmektedir.

Yapılan incelemede, 2006 yılında alınan 805 sayılı Meclis Kararı ile Vakıflara ait olan 423 ada 9 parsel üzerinde yer alan taşınmaz ile Yükleniciye ait olan 423 ada 4 parsel üzerinde yer alan taşınmazların ara katlarda geçişler yapılarak birleştirilmesine karar verildiği görülmüştür. Yapılan birleştirme işlemi sonrasında iki ayrı taşınmaz tek bir otel haline

gelmiştir. Ayrıca, katlardaki oda sayılarında ve yerlerinde değişiklikler yapılmış, ilk projede yer almayan spa ya da spor salonu gibi kullanım alanları da birleşme işlemi sonucu otelde yer almıştır. Yapılan fiziki denetimde de, taşınmazın ilk hazırlanan projedeki halinden çok farklı bir durumda olduğu görülmüştür.

Ancak, İdarenin elinde taşınmazın fiili durumunu yansıtacak bir proje olmadığı, değişiklik yapılan 2006 yılından günümüze kadar Yüklenici tarafından İdareye bir tadilat projesi ya da yeni bir mimari proje sunulmadığı anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, 2006 yılından beri İdarenin elinde proje olmadan otelin kullanım alanlarının ya da kullanım şekillerinin nasıl denetlendiği anlaşılamamaktadır. İhaleye esas mimari avan proje veya inşaat ruhsatına esas mimari uygulama projesi veya tüm restorasyon projelerindeki değişiklikler ve bu değişiklikler sonucu oluşan kira artışlarının tespit edilmesi noktasında kontrol yükümlülüğü bulunan İdarenin bu yükümlülüğünü yerine getirmediği düşünülmektedir.

Belirtilen çerçevede, Bölge Müdürlüğü tarafından en kısa süre içerisinde güncel projenin tedarik edilerek izin alınmadan yapılan değişiklikler var ise gerekli tespitlerin yapılmasının, ayrıca gelir artırıcı nitelikte değişiklikler var ise Bölge Müdürlüğü tarafından ek kira bedeli belirlenerek Yüklenicinin ödediği kira tutarının değişiklik tarihinden itibaren artırılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Söz konusu taşınmazın restorasyon projeleri İstanbul 3 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kurulunun 12.04.1990 gün ve 1902 sayılı kararı ile onaylanmıştır. Onaylı projede 9 ve 4 parselde yer alan yapılar arasında geçiş bulunmamaktadır. Vakıflar Meclisi 13.09.2006 tarih, 775 sayılı ve 805 numaralı karar ile iki parsel arasındaki geçişe bazı şartların yerine getirilmesi koşuluyla uygunluk vermiştir. Mevcut durumda ise 4 parselde yer alan ve mülkiyeti Emperyal Otelcilik A.Ş. 'ye ait olan taşınmaz ile 9 parselde yer alan mülkiyeti İdaremize ait taşınmaz birleştirilerek tek bir otel olarak kullanılmaktadır.

İki bitişik nizam yapıya tek bir otel olarak fonksiyon verilmesi için bundan başka bir çözüm bulunmamaktadır. Bu nedenle revize proje koruma kuruluna sunulacaktır.

Ayrıca İdaremizce onaylı proje ile mevcut durum arasındaki farklılıkların tespit edileceği yeni bir ekspertiz raporu hazırlanarak, rapor doğrultusunda yapıya ilişkin iş ve işlemlere başlanacaktır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi tarafından verilen cevapta özetle, revize projenin en kısa zaman içerisinde koruma kuruluna sunulacağı ve onaylı proje ile mevcut durum arasındaki farklılıkların tespit edileceği yeni bir ekspertiz raporu hazırlanarak, rapor doğrultusunda yapıya ilişkin iş ve işlemlere başlanacağı ifade edilmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 4: İstanbul Fatih 59 Ada 3 Parsel (Eski 1 ve 2 Parsel) Üzerinde Yer Alan Taşınmazda Koruma Kurulu Kararına Aykırı Şekilde Kira Sözleşmesi Yapılması

İstanbul 1. Bölge Müdürlüğünün İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından kendisine devredilen taşınmaz üzerinde 4 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararına aykırı olarak ve Büyükşehir Belediyesinden izin almadan devir amacına uygun olmayan kira sözleşmesi imzaladığı görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "İzinsiz Müdahale ve Kullanma Yasağı" başlıklı 9'uncu maddesinde;

"Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları çerçevesinde koruma bölge kurullarınca alınan kararlara aykırı olarak, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanları ile sit alanlarında inşai ve fizikî müdahalede bulunulamaz, bunlar yeniden kullanıma açılmaz veya kullanımları değiştirilemez. Esaslı onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, yakma, kazı veya benzeri işler inşai ve fizikî müdahale sayılır"

Denilmektedir.

Adı geçen Kanun'un "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları" başlıklı 6'ncı maddesine göre, 19 uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları arasındadır.

Aynı Kanun'un "Yetki ve Yöntem" başlıklı 10'uncu maddesinin dördüncü fıkrasına göre; *"Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile temsilen yönetilen mülhak vakıflara ait kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Koruma Kurulları kararı alındıktan sonra, Vakıflar Genel Müdürlüğünce yürütülür. Vakıflar Genel Müdürlüğünün denetiminde bulunan mülhak vakıflara ait taşınmaz*

kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Koruma Kurulları kararı alındıktan sonra, yöneticileri tarafından yürütülür”

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun “Bir İdareye Ait Taşınmaz Malın Diğer İdareye Devri” başlıklı 30'uncu maddesine göre, bu madde kapsamında devredilen taşınmazın devredilme amacının dışında kullanımı, devreden kurumun iznine bağlıdır.

Yukarıda yer alan mevzuat göz önüne alınarak dosya üzerinde yapılan incelemede; İstanbul 1. Bölge Müdürlüğünce, İstanbul ili Fatih (Eminönü) ilçesi, Sultanahmet mahallesi, Babı Hümayun ve Muvakkithane sokağında bulunan, 59 ada, 1 parsel sayılı, 1.610,00 metrekare sahalı Haseki Hamamının, Restore Et-İşlet-Devret yöntemiyle ihale edildiği ve Yüklenici ile 03/04/2008 tarihinde yapılan sözleşme ile 1. Grup tarihi eserin restorasyonun yapılarak hizmete açılması ve asli fonksiyonuna uygun kullanılması kaydıyla 15 yıl süreyle uzun süreli kiralama sözleşmesi imzalandığı görülmüştür.

Restorasyon çalışmaları sırasında, İdarenin mülkiyetinde bulunan restorasyona konu hamamın yer aldığı 59 ada 1 parselin kuzey batı cephesinde belediye mülkiyetinde yer alan alanda ana beden duvar temeli, özgün drenaj kanalları ve havalandırma bacaları bulunmuştur.

Bulunan özgün yapıların bakım, onarım ve denetiminin yapılabilmesi için drenaj kanalı boyunca 6,5 metre genişliğinde alanın ana restorasyon işinin yapıldığı parsele dahil edilmesi gerektiği İdare tarafından 4 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na yazı yazılmış olup, söz konusu Kurul tarafından bu husus uygun görülmüştür.

Bunun üzerine, İstanbul Büyükşehir Belediyesi kararı ile söz konusu alan, Kamulaştırma Kanununun 30'uncu maddesi kapsamında İdareye devredilmiş ve tapuya tescili yapılmıştır.

Belediye tarafından devredilen parselin çay bahçesi ve tuvalet olarak kullanılması hususunda, ihale gerçekleştirilmeksizin, Yüklenici ile kira sözleşmesi düzenlenmiştir.

Daha sonra, Yüklenici tarafından, söz konusu parsel üzerinde kafe ve restoran yapılmasına yönelik fonksiyon projesi 4 Numaralı Koruma Kurulunca reddedilmiştir. Ayrıca, Koruma Kurulu tarafından muhtelif tarihlerde, devre konu taşınmazda ticari faaliyette bulunulduğu, bu faaliyetlere son verilmesi gerektiği ve söz konusu hamamın çevre tanzim projesine uygun hale getirilmesi gerektiğine dair kararlar verdiği, ancak İdarenin bu konuda gerekeni yapmadığı görülmüştür.

Dahası, Büyükşehir Belediyesi, değişik tarihlerdeki yazılarıyla İdareden, Yüklenici tarafından devir amacına uygun olmadan yapılan ticari faaliyetlerin sonlandırılmasını istemiştir.

Yapılan yerinde denetimlerde de yukarıda bahsedilen ticari faaliyetin devam ettiği tespit edilmiştir.

Restore Et-İşlet-Devret kapsamında ihale edilen “Haseki Hamamı” işinin 2863 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesine göre, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları arasında olduğu açıktır. Devre konu edilen taşınmaz da, Büyükşehir Belediyesi tarafından korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olan Haseki Hamamı’nın bir parçası olarak görüldüğü için Kamulaştırma Kanunu’nun 30’uncu maddesi kapsamında İdareye devir edilmiştir.

2863 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesi gereği, kültür varlığı olan bu taşınmaz üzerinde Koruma Kurulu kararı olmadan herhangi bir değişiklik yapılması mümkün değildir ve aynı Kanun’un 10’uncu maddesi ile Genel Müdürlük idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile temsilen yönetilen mülhak vakıflara ait kültür varlığının korunması görevi Genel Müdürlüğe verilmiştir.

Buna rağmen, İdarenin kültür varlığı taşınmaz üzerinde ticari faaliyete izin vererek kira sözleşmesi imzalamasının mevzuata aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “İstanbul İli Fatih İlçesi 59 ada 1 Parsel sayılı taşınmaz 17/01/2007 tarih ve 10/38 sayılı Vakıflar Meclisi kararı ile Restore Et İşlet Devret modeli ile ihale edilmiştir. Restorasyonu sırasında taşınmazın kuzey batı cephesi boyunca özgün drenaj kanallarının ortaya çıkarıldığı, ortaya çıkarılan drenaj kanalları ve havalandırma bacalarının bakım onarım ve denetiminin yapılabilmesi ve Sultanahmet Parkı’ndaki sulama çalışmalarının esere zarar vermemesi için kuzey-batı cephesi boyunca 6,5 m. Genişliğindeki alan hamam parseline 02/07/2011 tarih ve 294/3962 sayılı Kurul Kararı ile yoldan ihdas edilerek dahil edilmiş, yeni oluşan taşınmaz 59 ada 3 parsel olarak 56843/304880 hissesi Vakıflar Genel Müdürlüğü adına 248037/304880 hissesi Haseki Sultan ve Sultan Mahmudi Sani Vakfı adına 20/05/2011 tarihinde tescil edilmiştir. Söz konusu Restore Et İşlet Devret Modelli ihalenin yüklenicisi Haseki Turizm Sağlık İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti, yoldan ihdas yoluyla İdareemiz mülkiyetine geçen 568,43 m² alanlı kısmın kendilerine kafe ve WC olarak kiralanmasını 20.05.2011 tarihinde talep etmiş, İdareemiz komisyonunca 25/05/2011 tarihinde alınan kararlar, söz konusu kısmın İdareimizin ekonomik kazancı, hamamın korunmasının temini, ve Restore Et

İşlet Devret modeliyle ihale edilen hamam projesinin bütünlüğünün sağlanması amacıyla ilgili şirkete 2011 yılı için 20.000 TL. bedelle sözleşme yapılması uygun bulunmuştur. Söz konusu yerin 2019 yılı itibariyle aylık kirası 39809 TL'dir.

Konuyla ilgili dosyasında bulunan 30/04/2019 tarihli tespit raporundan söz konusu yerin ticari amaçlı kullanılmadığı, ticari faaliyetin Restore Et İşlet Devret modeliyle ihale edilen eski 59 ada 1 parsel sayılı taşınmazın bulunduğu kısımda sürdürülmekte olduğu görülmüştür. Tespit edilen ve aykırılık olarak görülen husus kira mukavelesinde "çay bahçesi" ifadesinin yer almasıdır. Bu ifadenin kurul kararında yer alan ticari faaliyet yapılamaz kararına aykırı olduğu ve sözleşmenin de kurul kararında aykırı düzenlendiği sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar kira mukavelesinde bu ifade yer almış olsa da söz konusu parselde herhangi bir ticari faaliyet yapılmamaktadır. İlgili parselde yer alan tuvalet ise koruma kurulu tarafından onaylanmış projelerinde mevcuttur."

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresinin vermiş olduğu cevapta özetle, 30/04/2019 tarihli tespit raporunda yer alan şekliyle söz konusu yerin ticari amaçlı kullanılmadığı, ticari faaliyetin Restore Et İşlet Devret modeliyle ihale edilen eski 59 ada 1 parsel sayılı taşınmazın bulunduğu kısımda sürdürülmekte olduğu ifade edilmiştir. Bulguda tespit edilen ve aykırılık olarak görülen hususun kira mukavelesinde yer alan "çay bahçesi" ifadesinin kurul kararında yer alan ticari faaliyet yapılamaz kararına aykırı olduğu ve sözleşmenin de kurul kararına aykırı düzenlendiği sonucuna varılmasından kaynaklandığı belirtilmiştir. Her ne kadar kira mukavelesinde bu ifade yer almış olsada söz konusu parselde herhangi bir ticari faaliyet yapılmadığı iddia edilmiştir.

İdare tarafından 30/04/2019 tarihli tespit tutanağı ile bahsi geçen alanda ticari faaliyet yapılmadığı savunulsada bu tespit tutanağı İdare tarafından tarafımıza sunulmamıştır. Ayrıca, bulgu metninde de ayrıntılarıyla bahsedildiği üzere, söz konusu alanda ticari faaliyet yapıldığı yerinde yapılan denetimlerde açıkça görülmüş ve fotoğraflanmıştır. Ayrıca belediyenin bahsi geçen alanda ticari faaliyette bulunulduğuna ve bu faaliyetin sonlandırılmasına yönelik İdareye yazmış olduğu yazılar dosyada mevcuttur.

Dolayısıyla, İdarenin söz konusu alanda ticari faaliyette bulunmadığına yönelik savunmasının gerçekçi olmadığı ve Büyükşehir Belediyesi tarafından devredilen parselde kira sözleşmesi yaparak ticari faaliyete izin verilmesinin mevzuata aykırı olduğu düşünülmektedir.

BULGU 5: Antalya İli Merkez, Kızıltoprak Mahallesi, 7225 Ada, 1 Nolu Parselde Bulunan Yap İşlet Devret Modelli İşin Kira Ödemelerinin Düzenli Yapılmaması, İdarenin Alacağıın Takibinde Belirlenmiş Bir Standardın Bulunmaması ve Projede Yer Almayan İmalatların Tespit Edilmiş Olması

Antalya ili merkez, Kızıltoprak Mahallesinde bulunan 7225 ada, 1 No’lu parselde bulunan spor tesisi 3.125.086,00 TL muhammen bedel ve yap işlet devret modeli ile 29 yıllığına ihale edilmiş ve işin sözleşmesi Yüklenici firma ile 31/12/2009 tarihinde imzalanmıştır. Ancak, Yüklenici tarafından kiraların düzenli ödenmediği halde, İdare tarafından kira alacaklarının takibinin yapılmadığı ve sözleşmeye aykırı imalatların gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

A-) Kira Ödemelerinin Düzenli Yapılmaması ve Alacağıın Takibinde Belirlenmiş Bir Standardın Bulunmaması

Sözleşmenin “Kira Ödemeleri” başlıklı 21’inci maddesinde;

“Kira Bedelleri her ayın 5’inci günü mesai saati bitimine kadar Antalya Vakıflar Bölge Müdürlüğü” veznesine veya Vakıflarca tespit edilecek banka şubesindeki hesaba peşin olarak ödenecektir. Bu süre geçtikten sonra ödenecek kiralar zamanında ödenmiş sayılmaz. Gecikme halinde 6183 sayılı Amme alacaklarının tahsili Usulü Hakkında Kanununun 51. Maddesine göre Bakanlar Kurulunca tespit edilen gecikme zammı alınır.

Gecikmeli kira tahsilatından dolayı Vakıflar bir zarara maruz kaldığı takdirde bu süre içerisinde kira ödenmiş olsa dahi Yüklenici bu zararı tazmin edecektir. Yüklenici sözleşme süresince ve sonunda değişen şartları ileri sürerek kira tenzil talebinde bulunamaz”

Hükmü yer almaktadır.

Madde metninden anlaşılacağı üzere Yüklenicinin kira bedellerini her ayın 5’inci günü mesai bitimine kadar ödemesi gerekmektedir. Ancak, gerek Entegre Vakıf Otomasyon Sistemi üzerinden gerekse dosya üzerinden yapılan incelemelerde, Yüklenicinin bu yükümlülüğünü birçok defa yerine getirmedeği ve kira ödemelerini uzun süreli geciktirdiği tespit edilmiştir.

Yüklenici ile yapılan sözleşmede kira ödemelerini hangi tarih itibariyle yapması gerektiği ve gecikme halinde kamu alacağıının faiziyle alınacağı hüküm altına alınmış, bununla birlikte, bu gecikmenin ne kadar süre ile devam edebileceği ve bu durumun uzun süreli devam etmesi halinde İdarenin menfaatlerinin korunması adına yapılması gerekenler detaylandırılmamıştır. Uygulamada da İdare tarafından bir standardın belirlenmemiş olması

Yükleniciyi keyfi hareket etmeye teşvik ederek İdarenin menfaatlerini tehlikeye sokmaktadır.

Bu sebeple, İdarenin Yüklenicinin her ay için yapması gereken kira ödemelerini zamanında yapmadığı durumda, geciktirmeden Yükleniciye ihtarname göndererek verilecek sürenin sonunda ödeme yine de yapılmaz ise icra yoluna gitmesinin İdarenin menfaatlerini korumak açısından daha uygun olacağı düşünülmektedir.

B- Projede Yer Almayan İmalatların Tespiti

Sözleşmenin “Proje Çalışmaları” başlıklı 11’inci maddesinin 3 ve 5 numaralı fıkraları şu şekildedir;

“(…)

Yüklenici tarafından hazırlanacak projeler (5) takım halinde ilk önce Vakıfların onayına sunulacak onaya müteakip ilgili belediyesinden inşaat ruhsatı alınacaktır. Vakıflar tarafından tasdikli projelerde Vakıfların onayı alınmadan tadilat yapılmayacaktır. Tesisin hizmete açılmasından sonra da Vakıfların izni olmadan yapıda herhangi bir tadilat yapılamaz. Projelerin yapılma süreleri inşaat süresi olarak belirlenen 3 (üç) yıllık süre içinde yer aldığından Yüklenicinin ihmali sonucu projelerin yapımında herhangi bir gecikme olması durumunda bu nedenle süre uzatımı verilmeyecektir.

(…)

Yüklenici Vakıflardan ve ilgili belediye ile mercilerden gerekli izinleri almak kaydı ile inşaat alanında değişiklikler yapabilecektir. Bu durumda inşaat alanında meydana gelebilecek değişiklik gelir getirici nitelikte değil ise Vakıflar Yükleniciden herhangi bir kira artışı talep etmeyecektir. Ancak bunun dışında sözleşme yapılmasından sonra imarda yapılabilecek bir değişiklik veya başka bir nedenle inşaat alanında gelir getirici herhangi bir değişiklik söz konusu olduğu takdirde, bu ilave kısımlar için Vakıflar tarafından sözleşmedeki kira bedeline göre yeni kira bedeli belirlenerek ek kira bedeli alınacaktır.

(…)”

Yukarıda yer alan sözleşme hükmü uyarınca, iş yerinde yapılan denetim sonucu, Yüklenici tarafından işin onaylı projesinde yer almayan birçok imalatın yapıldığı tespit edilmiştir.

Dosya üzerinde yapılan incelemelerde projeye aykırı yapılan bu imalatlardan sadece

tesis alanı dışında yer alan “Oto Yıkama Tesisi” nin İdare tarafından tespit edilmiş olduğu görülmüştür. Yüklenici tarafından ilave imalatların hangi tarihlerde yapıldığının bilinmediği dikkate alındığında İdarenin menfaatlerinin ne kadar zamandır zarar gördüğü belirsizdir. Bu durum açıkça işin kontrollüğünde İdarenin zafiyetini göstermektedir.

Söz konusu ilave imalatların dışında Yüklenicinin, onaylı projede yer alan “Çocuk Oyun Alanı” yerine tenis kortları yaptığı tespit edilmiştir. Onaylı projede yer alan çocuk oyun alanı geçici ve kesin kabul esnasında bulunması gereken bir imalattır. İşin geçici ve kesin kabulünün tespit tarihinden çok önce yapılmış olduğu düşünüldüğünde, Yüklenicinin ya çocuk oyun alanını hiç yapmamış olduğu ve İdare tarafından geçici ve kesin kabulde bu durumu gözden kaçırılmış olduğu ya da geçici ve kesin kabul esnasında imalatı yapılmış bulunan çocuk oyun alanının Yüklenici tarafından yıkılarak yerine tenis kortları inşa edilmiş olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Söz konusu kiraların düzenli ödenmesi için İdaremizce 09.05.2019 tarihi ve E.71081 kayıt numaralı ihtarname ile toplam borçlarının en geç 30 gün içerisinde ödenerek bundan böyle kiraların her ayın 1 ile 5 ‘i arasında ödenmesi, aksi halde verilen sürenin sonunda toplam borçlarının ödenmemesi ve bundan sonraki kiraların süresinde ödenmemesi halinde icra yoluyla tahsil edileceği ve tahliyesinin yapılacağı tebliğ edilmiştir.

Projede yer almayan imalatların yapılış tarihi ile tespitlerinin yapılarak kira getirici ilave kısımların sözleşmedeki mevcut kira bedeline göre alınması gereken ek kira bedelinin kriterlerin belirlenerek rapor hazırlanması için Antalya Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından gerekli talimat verilmiştir. (EK-10)

Yukarıda bahse konu taşınmazın projesi haricinde yapılan kira getirici alanların tespitinden sonra gerekli ek kira artışları yapılacaktır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta bulgunun her şıkkı için düzeltici işlemlere başlanıldığı beyan edilmiş olup, gelecek yıl denetimlerinde ilgili düzeltici işlemlerin sonuçları takip edilecektir.

BULGU 6: Antalya İli, Manavgat İlçesi, Evrenseki Beldesi, Tapunun 180 Ada 7 (Eski 1 Nolu Parsel) Parselinde Kayıtlı Taşınmazın “İnşaat Yapım ve İşletme Şartlı Kiralama Sözleşmesi” İşinde Tesisin Sözleşmeye Aykırı Olarak Geçici Kabulü Yapılmadan İşletmeye Açılması

Antalya İli, Manavgat İlçesi, Evrenseki Beldesi, Karacasın Mevkiinde bulunan, tapunun 180 ada 1 parselinde kayıtlı taşınmazın üzerine turizm tesisleri yapılmak kaydı ile 35 yıllığına kiralanmasına dair İdare ile Yüklenici arasında 17/01/2014 tarih ve 01384 Yevmiye nolu “İnşaat Yapım ve İşletme Şartlı Kiralama Sözleşmesi” imzalanmıştır. Söz konusu işte Yüklenicinin sözleşmeye aykırı olarak işin geçici kabulü yapılmadan tesisi işletmeye açtığı görülmüştür.

İşin sözleşmenin 7’nci maddesinin 7’nci paragrafında; “*İnşaat yapım süresi dolmadan inşaatın tamamlanarak yapı kullanma izin belgesi alınması halinde Yüklenici tesisin işletmesini başlatabilir*” hükmü bulunmakta olup, Yüklenicinin inşaat süresinden önce inşaatı tamamlaması halinde tesisin açılabilmesi Yapı Kullanma İzin Belgesinin alınmasına bağlanmıştır. İşe ait sözleşmeye göre inşaat süresi sözleşme imzalandığı tarihten itibaren 5 yıldır.

Söz konusu işe ait sözleşmenin; “Sözleşmenin Konusu ve Miktarı” başlıklı 2’nci maddesi altında; “*7-İnşaatın tamamlanma tarihinin, yapı kullanım izninin alındığı tarih olması nedeniyle inşaat süresi sonunda Yapı Kullanım Belgesinin alınması, Yapı Kullanım Belgesi alınmadan geçici kabulün yapılmaması*” denilerek, inşaatın tamamlanması yapı kullanım izninin alınmasına bağlanmıştır.

Yüklenici inşaatı bitirmiş olduğunu İdareye 28/04/2015 tarih ve 2442 sayılı yazısı ile bildirmiştir. Bunun üzerine, kontrol teşkilatı, 29/04/2015 tarihli raporu ile inşaatın 29/12/2014 tarih ve 712 sayılı yapı ruhsatı eki uygulama projeleri doğrultusunda bitirildiğini ve yapı kullanma izin belgesinin verilmesinde sakınca bulunmadığını belirtmiş, ancak ilgili Belediye tarafından yapım işindeki eksikliklerden ötürü yapı kullanım izni Yükleniciye verilmemiştir.

Yüklenicinin yapı kullanım izin belgesini alamamasının İdare ile ilgili bir sorun olmadığı düşünülmektedir. Sözleşmenin; “Sözleşmenin Konusu ve Miktarı” başlıklı 2’nci maddesi altında;

“1- Tüm projelerinin hazırlanması, tesisin yapımı için her türlü belgenin temini, ilgili tüm kurum ve kuruluşlara onaylatılması ve gerekli izinlerin Yüklenici tarafından alınması

İdareimiz onayından sonra uygulamaya geçilmesi, tüm finansmanın (vergi, resim ve harçlar dahil) Yüklenici tarafından karşılanması ”

Denilmek suretiyle, ilgili kurumlardan her türlü iznin alınması yapım işinin bir parçası olarak belirlenmiştir.

Sözleşmenin “Genel Olarak Yükümlülükler” başlıklı 5’inci maddesinin “A. Müteahhidin Yükümlülükleri” alt başlığında;

“(…)

b. Taşınmazın yatırıma hazır hale getirilmesi için gerekli her türlü iş ve işlemlerin yapılmasından,

c. Sözleşmede belirlenen süreler ve şartlar dahilinde yapılacak binaya/tesise ait uygulama projelerin hazırlanmasından binanın/tesisnin faaliyete geçirilmesine kadar gerekli tüm iş ve işlemlerin yapılmasından,

(…)

e. Gerekmesi halinde imar ile ilgili tüm iş ve işlemlerin ilgili kamu kurum ve kuruluşları nezdinde takibi ve sonuçlandırılmasından,

(…)

Sorumlu olacaktır”

Hükümleri yer almaktadır.

Belirtilen sözleşme hükümlerinden anlaşılacağı üzere, inşaatı yapı ruhsatı doğrultusunda tamamlayarak yapı kullanma belgesi alma sorumluluğu Yükleniciye aittir.

Yerinde yapılan denetimlerde, yapı kullanım izni alınmadığı için geçici kabulü dahi yapılamayan kira karşılığı yapım işinin, işletmeye uzun süre önce açıldığı, hatta imalat eskimelerinden kaynaklı tadilatların yapıldığı görülmüştür. Tesisin işletmeye yaklaşık üç yıl önce açıldığı tespit edilmiştir ve bu süre Yüklenicinin, inşaatın tamamlanıp yapı kullanım izninin alınması için İdareye verdiği dilekçe tarihi olan 28/04/2015 tarihi ile paralellik göstermektedir.

Yukarıda yer alan hükümlerden anlaşılacağı üzere işin bitirilip geçici kabulün

yapılması, açıkça yapı kullanma izninin alınmasına bağlanmıştır. Yüklenici yapı kullanım iznini inşaatteki eksikliklerden dolayı alamadığı için işin geçici kabulü henüz yapılamamıştır. Ancak, yapılan tespitlerden Yüklenicinin inşaatı 5 yıllık yapım süresinden çok erken bitirdiği ve tesisi işletmeye açtığı anlaşılmıştır. Tesisin yapı kullanım izni alınmadan işletilmeye başlatılmasının sözleşmeye aykırı olduğu ve bu tespitin Bölge Müdürlüğü tarafından zamanında yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “28.12.2015 tarihinde kontrollük teşkilatınca mahallinde yapılan tespitte otelin işletmeye açılmadığı ancak; C blok normal katların biri hariç inşaatın tamamlandığı belirlenerek rapor tutulmuş, rapor 01.02.2016 tarih ve 503 sayılı Bölge Müdürlüğü yazısı ile Yükleniciye gönderilerek tespit edilen diğer hususlarla birlikte Yapı Kullanma İzin Belgesi alınmadan otelin işletmeye açılmaması gerektiği bildirilmiştir.

Sözleşmeye göre inşaat süresinin 5 yıl olması nedeniyle, 14.05.2018 tarihinde kontrollükçe inşaat mahallinde yapılan tespitte tesisin yapı kullanma izin belgesi alınmadan işletmeye açıldığı görülmüştür. Her ne kadar bu durum sözleşmeye aykırı olsa da, kira ödemelerinin aksamaması, sözleşmenin feshinden başka yaptırımımız olmaması, inşaat süresinin halen devam ediyor olması hususları göz önünde bulundurularak Antalya Vakıflar Bölge Müdürlüğüne inşaat alanındaki artıştan kaynaklı kira artışı dışında herhangi bir işlem yapılmamıştır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi tarafından gönderilen cevapta, tesisin yapı kullanım izni alınmadan işletilmeye açıldığı, bu durumun sözleşmeye aykırı olduğu, ancak sözleşmenin feshinden başka bir yaptırımının bulunmadığı ve inşaat süresinin halen devam ediyor olması ve kira ödemelerinin aksamaması gibi hususlar göz önünde bulundurularak inşaat alanındaki artıştan kaynaklı kira artışı dışında herhangi bir işlemin yapılamadığı belirtilmiştir.

İdarenin göndermiş olduğu cevapta, Yüklenicinin yapı kullanım iznini almadan tesisi işletmeye açmasına yaptırım uygulanmamasının sebebi olarak Yüklenicinin kirasını düzenli olarak ödemesi gösterilmiştir. Yüklenicinin kira ödemelerini zamanında düzenli yapması sözleşme gereğidir ve sözleşmenin başka bir hükmünün uygulanmamasının sebebini teşkil edemez.

Yüklenici ile yapılan sözleşme ihale dökümanının en önemli unsurlarından birini oluşturmaktadır ve ihale aşamasında ihalenin önemli ilkelerinden olan istekliler arasında eşitlik

ve rekabetin sağlanması açısından hayati bir öneme sahiptir. Sözleşmenin bütün maddeleri bir anlam ihtiva eder ve sözleşmenin taraflarını bağlayıcı niteliktedir. İstekliler sözleşmede yer alan hususları göz önünde bulundurarak ihaleye teklif vermişler sonuç olarakda bulgu konusu iş için isteklilerden en iyi teklifi verenle sözleşme imzalanmıştır. Sözleşmenin imzalanmasını takip eden süreçte, sözleşmenin bütün maddeleri her iki tarafıda bağlayıcı niteliktedir. Bulgu konusu olay için düşünülürse, geçici kabulün (dolayısıyla işletme süresinin başlangıcı) yapı kullanım iznine bağlanması sebepsiz değildir. Yüklenici sözleşmeye göre işi belediyeden alınacak onaylı imar planına göre bitirmek durumundadır. Bunun kontrolüde yapı kullanım izninin alınmasına bağlanmıştır. Bu bütün istekliler için ihale öncesinde belirlenmiş ve sözleşmenin unsuru haline getirilmiş bir ön koşul niteliğindedir. Bu durumda Yüklenicinin yapı kullanım iznini alarak geçici kabul yapıldıktan sonra tesisi işletmeye açması sözleşme gereğidir ve bu hükmün uygulanmasının takibi İdarenin sorumluluğundadır.

İhalede eşitlik ve rekabetin sağlanması sadece sözleşme öncesi aşamada dikkat edilmesi gereken bir husus olmamalıdır. Bu ilkelerin ihale sonrası aşamaya da sirayet etmesi nedeniyle sözleşmenin yürütülmesi sırasında da anılan ilkelerin korunması gerekeceğinden, kamu idarelerin bu hususta azami dikkati göstermeleri gerekmektedir.

İhale aşamasında isteklilerin teklifine esas teşkil eden sözleşme hükümlerinde ihale sonrası dönemde subjektif kanaatler üzerinden yapılacak ve yükleniciye avantaj sağlayacak değişiklikler yada sözleşme hükümlerinin tam olarak uygulanmaması, hem yukarıda bahsi geçen ihale sonrası eşitlik ve rekabetin korunması ilkelerini ihlal edeceği, hemde İdarenin güvenilirliğine zarar vereceği düşünülmektedir.

BULGU 7: Cins Tashihi Yapılmamış Taşınmazların Bulunması

Yapılan incelemede idareye ait taşınmazlardan bazılarının cins tashihlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesinde, kamu idarelerine ait taşınmaz ve taşınır malların kaydına ilişkin usul ve esasların Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükmüne yer verilmiştir. Bu hükme istinaden Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik 02/10/2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı

4 üncü maddesinde; “... b) *Cins tashihi: Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemini, ...*” olarak ifade edilmektedir.

Aynı yönetmeliğin, “Cins Tashihlerinin Yapılması” başlıklı 10’uncu maddesinde; “*Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.*”

Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır”

Denilmektedir.

Mevzuat hükümlerine göre, İdareye ait olan taşınmazlardan cinsi değişenlerin tapu kayıtları da aynı şekilde düzeltilmelidir.

Ancak, yapılan incelemede, Genel Müdürlüğe ait taşınmazların cinsleri ve kullanım şekilleri değişmesine rağmen, cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Bahse konu taşınmazların tapu kayıtlarının fiili durumlarına göre düzeltilmesi, taşınmazın güncel kullanım şekli ile tapudaki kayıtlarının birbirine uygun hale getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “*Raporda Bahse konu taşınmazların tapu kayıtlarının fiili durumlarına göre düzeltilmesi, taşınmazın güncel kullanım şekli ile tapudaki kayıtlarının birbirine uygun hale getirilmesi ,cins tashihlerinin yapılması hususunda tüm Bölge Müdürlüklerine 20.05.2019 tarih 30546894-160.02-E.76112 sayılı yazı ile talimat verilmiştir”*

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, 2019 yılı itibariyle konu ile ilgili Bölge Müdürlüklerinin talimatlandırıldığını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde

izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 8: Eski Eserlerin Onarım ve Restorasyonu Kapsamında Değerlendirilemeyecek Nitelikte Yurtdışında Yeni Bina İnşaatlarının Yaptırılması

Genel Müdürlük görev alanında olmamasına rağmen, yurt dışında yaptırılan veya yapımına kaynak ayrılan bazı inşaatların olduğu tespit edilmiştir.

2015 yılında İdare ile Saraybosna Vakıflar Müdürlüğü arasında “Bosna Hersek Saraybosna 605 Parsel Odabaşına 19 Ticaret+Konut Fonksiyonlu Bina Yapılması Projesi ve Yapım İşi İşbirliği Protokolü” ile “Bosna Hersek, Saray Bosna Hatice ve Safiye Hanım İbneti Mehmet Efendi Vakfına Ait Taşınmaz Üzerindeki Öğrenci Yurdu Yapım İşinin Tamamlanması İşi İşbirliği Protokolü” imzalanmış olup, anılan protokoller çerçevesinde İdare tarafından Saraybosna Vakıflar Müdürlüğü’ne 2015 yılından itibaren ödemeler yapılmaktadır.

Yapılan incelemede, söz konusu protokollerin Vakıflar Kanunu’nun 36’ncı maddesi ile Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği’nin 87/B maddelerine dayandırıldığı görülmektedir.

Vakıflar Kanunu’nun 36’ncı maddesinde; (madde 2018 itibariyle mülga olmakla birlikte aynı hüküm 4 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 693’üncü maddesinde yer almaktadır.)

“Genel Müdürlüğün görevleri şunlardır:

a) Mazbut vakıfların vakfiyelerinde veya vakfiye yerine geçen hüccet, berat, ferman gibi belgelerinde yazılı hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri yerine getirmek.

b) Vakfiyelerde öngörülen hizmetlerin en iyi şekilde yerine getirilebilmesini sağlamak amacıyla Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait paralar ile malları değerlendirmek, daha fazla gelir getirici yatırımlara tahsis etmek.

c) Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait paralar ile işletmeler kurma, kurulmuş şirketlere iştirak etme, bunların sermaye artışları hususlarında karar vermek.

d) Yurt içi ve yurt dışındaki vakıflara ait vakıf kültür varlıklarını ihya etmek.

e) Mülhak, cemaat ve yeni vakıflar ile esnaf vakıflarının denetimini yapmak.

f) Vakıflarla ilgili konularda; araştırma, geliştirme, eğitim, kültür ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak.

g) *Vakıf kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirmek; müze, kütüphane ve kültür merkezleri kurmak.*

h) *Bu Kanun ve diğer kanunlar ile Genel Müdürlüğe verilen görevleri yapmak. Genel Müdürlük, vakıflara ilişkin görevlerle ilgili olarak diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde çalışır ve koordinasyonun sağlanması hususunda gerekli tedbirleri alır. Genel Müdürlük gerektiğinde ihtiyaç duyulan konuyla sınırlı olmak üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tâbi olmaksızın uzman kişi, kurum ve kuruluşlardan danışmanlık ve hukukî mütalaa şeklinde hizmet satın alabilir”*

Denilmektedir.

Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği'nin (2018 tarihi itibariyle Yönetmelik mülga olmuş olup, aynı hüküm Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Usul ve Esaslar'da düzenlenmektedir) “Yurtdışı Vakıf Kültür Varlıklarına Ait Sair Ödemeler” başlıklı 87/B (1) maddesinde ise;

“Yurtdışı vakıf kültür varlıklarının, Yönetmelik kapsamındaki işlerinin uygulanmasında veya öncesinde ortaya çıkabilecek; proje bedeli, proje, rapor ve ihale dosyası gibi dokümanların tercüme bedelleri, ilgili ülke mevzuatına göre oluşturulan denetim ekibi hizmet bedeli, işle ilgili elektrik, doğalgaz, kanalizasyon vb. bağlantı ve abonelik bedelleri ile işbirliği protokolü çerçevesinde tanımlandığı şekliyle ilgili kurum veya kuruluşa doğrudan ödenebilir”

Hükmü yer almaktadır.

Söz konusu madde hükümlerine dayanılarak İdare ile Saraybosna Vakıflar Müdürlüğü arasında protokol imzalanmış ve Saraybosna'da Ticaret ve Konut Fonksiyonlu Bina ile Öğrenci Yurdu inşaatı yapılması üzerine anlaşılmıştır. Protokol çerçevesinde ihaleler Saraybosna Vakıflar Müdürlüğüne kendi mevzuat hükümlerine göre yapılmıştır. İdare tarafından da söz konusu hakediş ve diğer tüm masrafların bedeli Saraybosna Vakıflar Müdürlüğüne ödenmektedir.

Hâlihazırda 2018 yılı sonu itibariyle Genel Müdürlük bütçesinden öğrenci yurdu inşaatı çerçevesinde toplam 16.277.548,43 TL, ticaret-konut binası inşaatı çerçevesinde ise toplam 5.111.236,53 TL ödemede bulunulmuştur.

Öte yandan, İdarenin yurt dışında devam eden ya da tamamlanan başka işleri de bulunmaktadır. (Kosova-Cakova Küçük Medrese ile Hadım Süleyman Ağa Kütüphanesi

Restorasyonu, Çayniçe Sinan Bey Camii Restorasyonu, Foça Alaca Camii Restorasyonları gibi) Ancak, bu yapım işleri, yurt binası ve ticaret-konut statülü bina inşaatları işinden iki noktada ayrılmaktadır;

Öncelikle, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun "Vakıf Kültür Varlıklarının Tespiti, Tescili ve Yaşatılması" başlıklı 28'inci madde hükümleri "*Vakıflara ait yurt içi ve yurt dışındaki taşınır ve taşınmaz vakıf kültür varlıklarının tespiti, envanterinin çıkarılması, tescili, Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait olanların korunması, mülkiyeti el değiştirmiş vakıf kültür varlıkları ile koruma alanlarının kamulaştırılması, değerlendirilmesi, onarımı, restorasyonu ve gerektiğinde yeniden inşası Genel Müdürlükçe yürütülür*" şeklindedir.

Dolayısıyla, madde hükmü çerçevesinde İdarenin yurtdışındaki taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin onarım ve restorasyon yetkisi bulunmaktadır. Ayrıca, İdarenin atf yaptığı Vakıflar Kanunu' nun 36'ncı maddesinde de, İdarenin görevleri arasında aynı hükümler sıralanmaktadır. İdare de bu yetkisi çerçevesinde, Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği'ne dayanarak ihale yoluyla yurtdışında birçok onarım yapmaktadır.

Ancak, yurt binası ve ticaret-konut statülü bina inşaatları, yeni yapılar olması sebebiyle, eski eser restorasyonu kapsamına girmemektedir. Vakıfların yurt dışındaki inşaat yetkisi, ancak vakıf kültür varlıklarının yani eski eserlerin restorasyonu ile sınırlı olduğundan, yurt dışında yeni inşaat yapmak mevzuata uygun görülmemektedir.

İkinci olarak, yurt dışına kaynak aktarımına ilişkin olarak İdare tarafından dayanak tutulan Yönetmelik, Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği'dir. Adı geçen mülga Yönetmeliğin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde aynen; (aynı hüküm 2018 itibariyle Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Usul ve Esaslarda yer almaktadır)

"Bu Yönetmelik, vakıf kültür varlıklarının rölöve, restitüsyon, restorasyon, çevre düzenleme ve statik güçlendirme projeleri ve bunların uygulamaları ile konservasyon, kazı çalışmaları, değerlendirme, muhafaza ve bunlara yönelik mal ve hizmet alımlarına ilişkin ihaleleri kapsar"

Denilmektedir.

Görüldüğü üzere, mevzuat anlamında dayanak yapılan Yönetmelik, ihale yönetmeliği olmasına rağmen, Saraybosna Vakıflar Müdürlüğüne yapılan ödemeler, Genel Müdürlük

tarafından herhangi bir ihale düzenlenmeden, protokole istinaden yapılmıştır. Dolayısıyla, söz konusu ödemelerin adı geçen Yönetmelik'e istinaden yapılması mümkün değildir.

Kaldı ki, mezkur Yönetmelik'in kapsam maddesinde sadece rölöve, restitüsyon, restorasyon gibi işlerin ihale düzenlenerek yapılmasına izin verilmiş olup, yurtdışında yapılacak yeni bina inşaatının söz konusu Yönetmeliğe dayandırılarak ihalesiz yapılması mevzuata uygun değildir.

Sonuç olarak, İdarenin bahsi geçen mevzuat hükümlerine istinaden yeni binaların inşası için yaptıkları ödemeler hukuki dayanaktan yoksundur. Genel Müdürlüğün ihaleye çıkarak yaptığı yurt dışında bulunan eski eser restorasyonlarına cevaz veren yasal düzenlemelerle yeni bina inşaatları yapılamayacağından, yurt dışında yeni inşaatlar yapılması bir zorunluluk olarak görülüyor ise, mevzuat hükümlerinin bu duruma uygun hale getirilerek yapılacak işlerin hukuki zemine oturtulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

2017 denetim raporunda da bulgu konusu yapılan söz konusu hususa ilişkin, İdare tarafından gerekli yasal değişikliklerin yapılacağı ifade edilse de, henüz yürürlüğe konulan bir mevzuat hükmü bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Gerek 5737 sayılı Vakıflar Kanununun Genel Müdürlüğün görevlerini düzenleyen 36 -a ve b bentleri ile gerek 4 no’lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 693/a-b betlerine göre, açık bir şekilde ifade edilmiş olmasa bile, arşivinde kayıtlı mazbut vakıfların vakfiyelerinde yer alan görevleri yapabileceğinden hareketle yurtiçinde olduğu gibi yurtdışında da inşai çalışmalar protokollere bağlanarak yapılmıştır.

“4 Sayılı bakanlıklara Bağlı İlgili İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kararname Taslağı”nda gerekli çalışmalar yapılarak Taslağı" Hukuk Müşavirliğinin 09.04.2019 tarihli ve 28196830-010.01-E.55346 sayılı yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına gönderilmiştir”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, göndermiş olduğu cevapta özetle, mazbut vakıfların vakfiyelerinde yer alan görevlerin yurtdışında da yapım işlerinin protokollerle gerçekleştirilebileceğini ve bulgu konusuyla ilgili “4 Sayılı Bakanlıklara Bağlı İlgili İlişkili

Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kararname Taslağı” hazırlandığını ifade etmektedir.

Ancak, bulgumuzda da belirttiğimiz üzere, İdare tarafından yurt dışında yaptırılan söz konusu inşaatlar tamamen yeni inşaatlardır ve söz konusu vakıf arazilerinde öncesinde emlak statüsünü taşıyan herhangi bir yapı bulunmamaktadır. Vakıflar Kanunu’nun “*Vakıf Kültür Varlıklarının Tespiti, Tescili ve Yaşatılması*” başlıklı 28’inci madde hükmü çerçevesinde İdarenin yurtdışındaki taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin onarım ve restorasyon yetkisi bulunmakta, ancak yeni inşaat yapma yetkisi bulunmamaktadır. İdare tarafından Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği’ne (2018 tarihi itibariyle Yönetmelik mülga olmuş olup, aynı hüküm Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Usul ve Esaslar’da düzenlenmektedir) dayanarak ve ihale düzenleyerek yurtdışında birçok onarım yapılmakta, ancak yurt binası ve ticaret-konut statülü bina inşaatları, yeni yapılar olması sebebiyle, eski eser restorasyonu kapsamına girmemektedir.

Ayrıca, İdare cevabında ifade edilen taslağın ise henüz yayımlanmadığı anlaşılmaktadır.

Belirtilen nedenlerle Genel Müdürlüğün bahsi geçen mevzuat hükümlerine istinaden yeni binaların inşası için yaptığı ödemelerin hukuki dayanaktan yoksun olduğu düşünülmektedir. Mevzuat hükümlerinin bahsedilen duruma uygun hale getirilerek, yapılacak yatırımların hukuki zemine oturtulması sürecinin hızlandırılması gerekmektedir.

BULGU 9: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’ne Kiraya Verilen Taşınmazın Özel Bir Vakfa Kiralanmasına İzin Verilmesi

Hukuk Müşavirliği tarafından, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’ne kiraya verilen taşınmazın özel bir vakfa kiralanmasına izin verildiği görülmüştür.

Ankara Vakıflar Bölge Müdürlüğü ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Ankara Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü arasında 26/02/2013 tarihinde imzalanan tahsis protokolü ile İdarenin mülkiyetinde bulunan 19977 ada 1 parselde kayıtlı binanın 870.00 metrekarelik 1. ve 2. katlarının Gençlik Merkezi olarak kullanılmak üzere Gençlik Hizmetleri İl Müdürlüğüne kiraya verilmesi uygun görülmüştür.

Ancak taşınmazın fiili olarak kiracıya teslim edilememesi nedeniyle aynı kiracı ile 07/04/2015 tarihinde aynı şartları taşıyan, sadece kira bedelinin güncellendiği bir ek protokol imzalanmıştır.

Mezkûr protokollerin 4'üncü maddesinde; "2886 sayılı Kanun'un 71. Maddesine göre kamu kurum ve kuruluşlarına kiralanan taşınmazlar devre konu olamaz"

Hükmü yer almaktadır.

Daha sonra, 18/01/2018 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü tarafından İdareye yazılan yazı ile, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 71'inci maddesi hükümleri çerçevesinde, kullanımlarında olan söz konusu taşınmazın İnsan Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfına kiraya verilmesi için izin istenmiştir.

Devre ilişkin olarak 29/01/2018 tarihinde Genel Müdür Yardımcısı tarafından Hukuk Müşavirliği' ne yazılan yazıda, Spor Genel Müdürlüğü'ne kiralanan söz konusu taşınmazın özel bir vakfa devrine ilişkin kendilerinin olumsuz görüşü olduğu belirtilerek Müşavirlikten hukuki görüş talep edilmiştir. Hukuk Müşavirliği de 30/01/2018 tarihinde verdiği görüş yazısında, Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiraya Verilmesi İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik'in 27'nci maddesi çerçevesinde, yeniden yapılacak bir protokol ile talebin karşılanmasının mümkün olduğunu ifade etmiştir. Daha sonra, 07/02/2018 tarihinde Hukuk Müşavirliği tarafından verilen ikinci olumlu görüş yazısı çerçevesinde, Yatırım Emlak Daire Başkanlığı tarafından ek protokolün 4. maddesi "2886 sayılı Kanun'un 71. Maddesine göre kamu kurum ve kuruluşlarına kiralanan taşınmazlar devre konu olamaz" hükmü "Bu protokol idarenin iznini almak şartıyla devredilebilir" şeklinde değiştirilmiştir.

1. Hukuk Müşavirliği tarafından verilen ilk görüş yazısında atıf yapılan Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiraya Verilmesi İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğin "Doğrudan Kiraya Verme" başlıklı 27'nci maddesi ise;

"Vakıf kültür varlıkları;

a) Genel Müdürlüğün veya mazbut vakıfların sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlere,

b) Genel Müdürlük ve mazbut vakıfların birlikte sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlere,

c) Kamu kurum ve kuruluşları ile bu kurum ve kuruluşların sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerine,

ç) Kamu kurum ve kuruluşları, Genel Müdürlük ve mazbut vakıfların birlikte sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerine,

d) Meslek odalarına, birliklere

protokol yapılmak suretiyle doğrudan kiraya verilebilir.

(2) Kiralama şartlarını içeren protokol Bölge Müdürlüğünce düzenlenerek taraflarca karşılıklı imza altına alınır”

Şeklindedir.

Görüldüğü üzere, bu maddede esasen vakıf kültür varlıklarının kamu kurumlarına veya Genel Müdürlük/mazbut vakıf bağlantılı şirketlere doğrudan kiraya verme yöntemini düzenlemekte olup, söz konusu madde hükmüne dayanılarak özel hukuk tüzel kişisi olan vakıf ile alt kiracılık ilişkisinin kurulması mümkün değildir.

Ayrıca, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “İhale Usullerine Tabii Olmayan İşler” başlıklı bölümünün 71'inci maddesinin birinci fıkrasında; Kanun kapsamına giren idarelerin kendi aralarında yaptıkları ihale işlerinin kamu kuruluşlarından karşılanacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçlarının birbirinden karşılanmasına yönelik olup, belirtilen madde kapsamında bir kamu kurumuna kiraya verilen bir taşınmazın, o kamu kurumu tarafından özel hukuk kişisi bir vakfa kiraya verilmesine cevaz verilmemektedir.

Belirtilen sebeplerle, Hukuk Müşavirliği tarafından verilen görüşün yasal dayanağı olmadığı düşünülmektedir. Müşavirlik tarafından bölge müdürlüklerine yol gösterici hukuki görüşler oluşturulurken, mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile yapılan sözleşmenin devri, söz konusu Genel Müdürlüğün görev alanına giren konuları bir vakıf kanalıyla yerine getirmek amacıyla yapılmıştır. Halihazırda da Genel Müdürlüğün görevi olan kamu hizmetini yerine getirmek amacıyla gençlik merkezi olarak kullanılmaktadır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi savunmasında, her ne kadar söz konusu işlemin, Spor Genel Müdürlüğünün görev alanına giren konuları bir vakıf kanalıyla yerine getirmek amacıyla yapıldığını ifade etse de, bulgumuzda da belirttiğimiz üzere, söz konusu işlem ne 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "İhale Usullerine Tabii Olmayan İşler" başlıklı bölümünün 71'inci maddesinin birinci fıkrasına, ne de Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiraya Verilmesi İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğin "Doğrudan Kiraya Verme" başlıklı 27'nci maddesine uygun değildir. Hukuk Müşavirliği tarafından bölge müdürlüklerine yol gösterici hukuki görüşler oluşturulurken, mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 10: İdarenin Uzun Süreli Kiralama İşlerinde Kontrol Eksikliklerinin Bulunması

İdarenin uzun süreli kiralama işleri olan onarım veya inşaa karşılığı kiralamalarında hem mevzuat olarak hem de uygulamada kontrol zafiyeti bulunduğu tespit edilmiştir.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun "Kira Süresi" başlıklı 20'nci maddesinde yer alan;

"Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların kira süresi azami üç yıldır. Ancak bu süre Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın onayı ile on yıla kadar belirlenebilir. Ayrıca onarım veya inşaa karşılığı kiralamalarda; onarım ve inşaa bedeli göz önüne alınarak kira süresi Genel Müdürün onayı ile yirmi yıla, Meclis kararı ile kırk dokuz yıla kadar tespit edilebilir" hükmü ile İdarenin uzun süreli kiralama işleri yapmasının önü açılmıştır.

Aynı Kanun'un "Muafiyet ve İstisnalar" başlıklı 77'nci maddesiyle ise vakıf kültür varlıklarının, restorasyon veya onarım karşılığı kiralama işlemlerinin, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi olmayacağı ve bu harcama ve kiralamalara ilişkin usûl ve esasların yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmiştir.

Bu maddeye dayanılarak 10/09/2008 tarih 26993 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon Veya Onarım Karşılığı Kiraya Verilmesi İşlemlerinin Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Restorasyon veya Onarım Çalışmaları" başlıklı 36'nci maddesinde;

"(1) Restorasyon veya onarım karşılığı kiralamalarda yüklenici, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kanun ile ilgili mevzuat hükümlerine uymak zorundadır.

(2) Yüklenici, restorasyon veya onarım işini bu konuda yeterli teknik personel

denetiminde ve sorumluluğunda yapar. İşlerin teknik niteliğinin ve özelliğinin gerektirdiği yüksek mimar, mimar, mühendis gibi teknik personel ile restorasyon, kalem, ahşap, demir ve taş işleri uzmanı gibi personelin sayısı ve vasıfları ihale dokümanında belirtilir. Restorasyon veya onarım işini yapacak firmanın ihale konusu işi yerine getirmek için Bölge Müdürlüğüne ön görülen ve dokümanda belirtilen sayı ve nitelikteki personeli buldurması zorunludur.

(3) Kusurlu veya eksik restorasyon veya onarım işi yapan gerçek veya tüzel kişiler bu Yönetmelik hükümleri ile ihale edilen işlerin restorasyon ve onarımını yapamazlar”

Aynı Yönetmelik'in “Yapı Denetimi” başlıklı 37’nci maddesinde;

“(1) Vakıf kültür varlıklarının restorasyon veya onarım karşılığı kiralama işlerinin kontrollük hizmetlerinin Bölge Müdürlüğü bünyesindeki teknik ve uzman personel tarafından yürütülmesi esastır. Gerek görülmesi halinde bu hizmetler, hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilir”

Denilmektedir.

İdarenin son birkaç yıldır uygulamaya koymuş olduğu Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiralama Yöntemi ile Değerlendirilmesine İlişkin Tip İhale Şartnamesi'nin “Sözleşmenin Uygulanmasında İdarenin Yükümlülükleri” başlıklı 26’ncı maddesinde, İdarenin “İnşaatı ve işletmeye açıldıktan sonra kiralananı belirli periyotlarda denetlemekten” sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat doğrultusunda yerinde yapılan denetimlerde, İdarenin uzun süreli restorasyon ve onarım karşılığı kiralama işlerinde kontrollük zafiyetleri olduğu tespit edilmiştir. Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiralama Yöntemi ile Değerlendirilmesine İlişkin Tip İhale Şartnamesi'nin 26’ncı maddesinden anlaşılacağı üzere, uzun süreli kiralamalar temel olarak iki dönemden oluşmaktadır ve bu dönemlerde işin belirli periyotlarla denetlenmesi İdarenin görevleri arasındadır. Bu aşamalardan ilki sözleşmenin imzalandığı tarihten geçici kabulün yapıldığı tarihe kadar olan inşaat dönemi, ikinci aşama ise, geçici kabulün yapıldığı tarihten sonra başlayan ve sözleşmenin bittiği tarihe kadar devam eden işletme dönemidir.

Yapılan fiili denetimlerde, İdarenin ilk dönem olan inşaat döneminin kontrollüğünde bazı eksiklikler olmakla beraber ciddi bir aksama olmadığı ve inşaat dönemi kontrollüğünün yapıldığı, ancak ikinci dönem olan işletme döneminde ise, İdarenin ciddi kontrollük ve denetim

zafiyetin olduğu görülmüştür. Fiziki denetimler sonucunda birçok işte Yüklenicilerin işletme dönemindeki bu kontrollük zafiyetinden faydalanarak, İdareden izin almadan onaylı projelerde yer almayan imalatlar yaptığı ve sözleşmede yer almayan gelir getirici faaliyetlerde buldukları görülmüştür.

İdari personelle yapılan görüşmelerde, bu döneme ait yapılması gereken kontrollük ve denetim faaliyetlerine dair bir belirsizlik olduğu görülmüştür. İncelenen sözleşme örneklerinden inşaat dönemine ait kontrollüğün İdarenin yapım işleriyle ilgilenen şube müdürlükleri tarafından gerçekleştirileceği açık olmakla beraber, sözleşmelerde işletme dönemine ait kontrollüğün kim tarafından ve ne şekilde yapılacağına dair belirlenmiş bir yöntem ve organizasyon bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yapım işlerinde görevli personelle yapılan görüşmelerde, kendilerine ait kontrollük görevlerinin inşaat döneminin bitmesi ile sonlandığı ve işletme dönemine ait kontrollüğün kiralama ile ilgi şube müdürlükleri tarafından yerine getirilmesin gerektiği belirtilmiştir. Kiralama şube müdürlüklerinde görevli personelle yapılan görüşmelerde ise bu tür değişikliklerin teknik konular olduğu ve bu sebeple, bu tür değişikliklerin kontrollüğünün yapı işlerinden sorumlu şube müdürlüklerinde görevli personel marifetiyle sürdürülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin uzun süreli kiralama işlerinde inşaat sonrası döneme ait kontrollük faaliyetlerinde ciddi sorunlar olduğu; bu durumun kurum menfaatlerine zarar verdiği; Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiraya Verilmesi İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ve bu Yönetmelik'e göre yapılan tip şartname ve sözleşmelerde işletme dönemi kontrollüğünün ne şekilde ve hangi personel eliyle yürütüleceğinin belirsiz olduğu ve bu durumun idari olarak çözüme kavuşturulması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "İdarenin uzun süreli kiralama işlerinde, Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiraya Verilmesi İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ve bu Yönetmelik'e göre yapılan tip şartname ve sözleşmeler ile Yapım Karşılığı Kiralama İşlerine ilişkin olarak düzenlenen tip şartname ve sözleşmeler de dahil olmak üzere, işletme döneminde yaşanan kontrol ve denetim sorununa yönelik mevzuat açıklarının kapatılmasına ilişkin gerekli hukuki düzenlemeler ivedilikle yapılacaktır. Taşınmazların işletme dönemi kontrollüğünün ne şekilde ve hangi personel eliyle yürütüleceğine ilişkin ise söz konusu işin değerlendirme, kontrol ve kiralama aşamalarında sorumlu tüm şube müdürlüklerinin denetimini kapsayacak

şekilde çalışmalar devam etmekte olup, konuyla ilgili düzenlemeler yapıldıktan sonra bir genelge ile tüm Bölge Müdürlükleri talimatlandırılacaktır."

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevancında özetle, işletme dönemine ait mevzuat eksikliklerinin giderilmesine yönelik hukuki düzenlemelerin ivedilikle yapılacağı belirtilmiştir.

İdarenin bulgu konusuyla ilgili çalışmaları gelecek yıl denetimlerinde takip edilecektir.

BULGU 11: İdari Para Cezalarının Tahakkuk ve Tahsilinin Sağlıklı Yapılmaması

Yapılan incelemede, süresinde verilmeyen beyanname ve bildirimlerden dolayı Vakıf Bilgi Yönetim Sistemi (VBYS)'nde kayıt altına alınmış, ancak tahakkuk ettirilmemiş ya da geç tahakkuk ettirilen idari para cezalarının olduğu görülmüştür.

Vakıflar Kanunu'nun "İdarî Para Cezası" başlıklı 11'inci maddesinde, Genel Müdürlükçe yapılan tebligata rağmen, Kanun uyarınca istenen beyanname, bilgi ve belgeleri zamanında vermeyen, organların vakfiye veya vakıf senedine aykırı olarak toplanmasına sebebiyet veren veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan vakıf yönetimine Genel Müdürlükçe her bir eylem için beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verileceği, idarî para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabileceği hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü gibi, mevzuat gereğince beyannamelerini ya da bildirimlerini zamanında vermeyen vakıflara idari para cezası kesilmesi gerekmektedir. Söz konusu cezalar ise, İdare personelinin yapacağı kontrollerden sonra kesinleşmekte ve ilgisine tebliğ edilmektedir. Ayrıca, mevzuat gereği söz konusu para cezaları için zamanaşımı süresi 3 yıl olarak belirlenmiş olup, 3 yıl içerisinde tebliğ edilmeyen para cezaları zamanaşımına uğramış kabul edilmektedir.

Öte yandan, VBYS sistemi üzerinde yapılan incelemede, sistemde personel kontrol ve onayını bekleyen idari para cezaları olduğu, söz konusu para cezalarından 3 yıl içerisinde gerekli kontrol ve tebligatları yapılmayanlarının sistemden otomatik olarak düştüğü görülmüştür. Ayrıca, kesilen cezalar incelendiğinde, cezaların ait olduğu yıldan sonra gecikmeli olarak tebligatlarının yapıldığı görülmektedir.

İdare tarafından idari para cezalarına ilişkin gerekli kontrollerin zamanında yapılmamasının alacakların takibini aksattığı ve gelir kaybına neden olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “*Vakıf yönetimine uygulanan İdari para cezalarıyla ilgili olarak, 28.09.2018 tarih ve E.138361 sayılı yazımız ile Bölge Müdürlükler yürütülen iş ve işlemler konusunda uyarılarak gerekli hassasiyetin gösterilmesi hususunda talimatlandırılmıştır.*

Ayrıca 13.05.2019 tarih ve 72083 sayılı yazımızın 4. maddesi ile Bölge Müdürlükleri bir kez daha uyarılmıştır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, konuya ilişkin Bölge Müdürlüklerinin uyarıldığını ifade etmektedir. Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 12: İstanbul Beyoğlu 355 Ada 29 Parsel Üzerinde Yer Alan Taşınmazda İdareden İzin Alınmadan Proje Değişikliği Yapılması

Hüseyin Ağa Mahallesi Beyoğlu adresinde bulunan 4935 metrekare büyüklüğündeki Gökçek İşhanı üzerinde yapılan yerinde denetimlerde, söz konusu taşınmaz üzerinde İdareden izin alınmadan projeye aykırı değişiklikler yapıldığı tespit edilmiştir.

355 ada 29 parsel üzerinde yer alan taşınmaz İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü tarafından 08/11/2013 tarihinde inşaat yapım ve işletme şartlı kiralama modeli ile kiraya verilmiş olup, dükkan+otel olarak kullanılması öngörülen yapının 3 yıllık inşaat süresinden sonra işletme süresi başlamıştır. İşe ilişkin sözleşmede, tüm projelerin hazırlanması müteahhidin yükümlülükleri arasında sayılmaktadır.

İşe ilişkin sözleşmenin “İmar Durumu ve Proje Değişikliğine Göre Kira Bedelinin Belirlenmesi” başlıklı 8’nci maddesinde;

“Proje değişikliğinin işletme süresi içinde olması halinde kira artış uygulaması, yeni imalatların tamamlanarak işin kontrol teşkilatınca kabul edildiği tarih itibariyle başlar. Yüklenicinin talep ettiği ve Bölge Müdürlüğünün de uygun gördüğü proje değişikliği fonksiyon değişikliğini de içeriyorsa kira bedeli Bölge Müdürlüğü komisyon kararı ile yeniden belirlenir”,

“Proje Hizmetleri” başlıklı 11’nci maddesinde;

“Uygulama projesi ve detaylarında yapılacak değişikliklere ilişkin hazırlanan revize

uygulama ve detay projeleri, idarenin ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının onayı alındıktan sonra geçerli olacaktır. Aksi takdirde bütün masrafları yükleniciye ait olmak üzere yapılan işler onaylı uygulama projesine uygun hale getirilecektir. Sözleşme imzalandıktan sonra yüklenicinin talep etmesi ve idarenin uygun görmesi halinde ihale konusu taşınmazda fonksiyon değişikliği yapılabilir. Bu işlemlerin idare adına takibi ve sonuçlandırılmasından yüklenici sorumludur. İdare ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kararlarına uyulması kaydıyla projelerde istediği değişikliği yapmaya yetkilidir”

Denilmektedir.

Ayrıca “Fesih” başlıklı 32’nci maddesinde; sözleşmenin imzalanmasından sonra Yüklenicinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi durumunda sözleşmenin fesih edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan fiziki denetimlerde, Yüklenici tarafından İdareden izin alınmadan proje değişikliğine gidildiği tespit edilmiştir. Projede yer alan oda sayısına ek olarak projede depo olarak yer alan alanların da odaya çevrildiği, bu şekilde var olan oda sayısına ek olarak ekstra 7 oda elde edildiği, zemin katta geçiş holü olarak kullanılması öngörülen bölümün kırılıp binanın içine eklendiği, avlu olarak kullanılması gereken bölümün ve -1. katta yer alan teknik alanın dükkân olarak kullanıldığı, -2. katta sığınak olarak kullanılması gereken bölümün de depo olarak kullanıldığı görülmüştür.

Öte yandan, Genel Müdürlük tarafından çıkarılan 15/12/2008 tarihli 19 sayılı Genelgenin “Proje Değişiklikleri” başlıklı (K) bendinde ise;

“Yapım veya onarım/restorasyon karşılığı kiralama modelleri kapsamında yapılan işlerde, ihaleye esas mimari avan proje veya inşaat ruhsatına esas mimari uygulama projesi veya tüm restorasyon projelerindeki değişiklikler ve bu değişiklikler sonucu oluşan kira artışlarının tespit edilmesi ve bu kapsamdaki tüm işlemlerin sonuçlandırılması Bölge Müdürlüklerince gerçekleştirilecektir”

Denilmektedir.

Genelgede görüldüğü üzere, proje değişiklikleri konusunda bölge müdürlükleri görevlendirilmektedir.

Belirtilen çerçevede, Bölge Müdürlüğü tarafından en kısa süre içerisinde, izin

alınmadan yapılan söz konusu değişikliklerin tespitinin ve kontrolünün yapılması, eski haline dönmesi gereken kullanımlar için gerekli yaptırımların uygulanması, İdare tarafından kabul edilebilir kullanımlar için fiili kullanım durumuna uygun proje revizyonlarının yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, otel odalarının ya da ticari alanların artırılması gibi değişiklikler Yükleniciye ekstra gelir getirici nitelikte değişiklikler olup, bu ilave kısımlar için Bölge Müdürlüğü tarafından kullanım tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde ek kira bedeli tespit edilerek Yüklenicinin ödediği kira tutarının artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Mülkiyeti İdaremize ait, İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Hüseyinağa Mahallesi’nde yer alan, tapuda 355 ada, 29 parselde kayıtlı, 739,00 m2 arsa alanına sahip taşınmaz üzerinde yap-işlet-devret usulü ile inşaat yaptırılmak üzere 13/03/2013 tarihinde İpek İnş.Taah.San. ve Tic. Ltd. Şti. ile İdaremiz arasında 14013 yevmiye sayılı sözleşme imzalanmıştır. 25/09/2013 tarihinde resen yer teslimi yapılan taşınmazın kira ödemeleri bu tarih itibariyle başlatılmıştır.

T.C. Sayıştay Başkanlığı’nın, VGM 2018 yılı düzenlilik denetim raporunun 31 sayılı bulgusunda özetle; mimari uygulama projesine aykırı olarak yapılmış imalatların İdaremiz tarafından tespit edilerek as-built mimari projenin yükleniciye hazırlattırılmasının ve kira bedellerinin nihai projeye göre yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaati belirtilmektedir.

16/03/2015 tarih, 14169 sayılı yapı kullanma izin belgesine (iskan) ve mimari uygulama projesine göre 4.763,33 m2 toplam inşaat alanına sahip taşınmazın yapı denetimi ve geçici kabulü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Şube Müdürlüğü teknik personelince yapılmış olup, geçici kabul itibar tarihi 23/03/2015’ tir.

İskan belgesi ilgili belediyesi tarafından düzenlenen taşınmazda, belgenin düzenlendiği tarihte, projeye aykırı herhangi bir imalatın yer almadığının kanıtı tek başına iskan belgesinin kendisi olmakla birlikte yine ilgili belediyesi tarafından düzenlenen iskana esas ön rapor, yangın yönetmeliği uygunluk raporu ve sığınak uygunluk raporunda da bu hususun tespit edilmesi mümkündür. Ayrıca 23/03/2015 tarihli geçici kabul tutanağına ve eki geçici kabul teklif belgesine göre ne kontrollük teşkilatı tarafından ne de geçici kabul heyeti tarafından projeye aykırı herhangi bir imalat tespit edilmemiştir.

İdaremiz tarafından projeye aykırı imalatlara ilişkin 27/10/2018 tarihinde imar barışı

başvurusunda bulunmuş olup T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 31/12/2018 tarihli yapı kayıt belgesi düzenlenmiştir. Bahse konu yapı kayıt belgesine göre toplam inşaat alanı 100 m2 arttırılmış olup, 4.863,33 m2 olarak kayda geçmiştir.

Sözleşmenin 'İmar Durumu ve Proje Değişikliğine Göre Kira Bedelinin Belirlenmesi' başlıklı 8. Maddesinde: "İşbu şartnamede belirtilen muhammen kira bedeli, söz konusu taşınmaz üzerine 4.935,00 m2 bina inşa edilmek üzere öngörülmüştür. Sözleşme imzalandıktan sonra, taşınmazın imar durumunda meydana gelebilecek değişiklik nedeniyle veya başka nedenle, bu maddenin ilk fıkrasında öngörülen 4.935,00 m2 inşaat alanının artması durumunda aylık kira bedeli de aynı oranda arttırılır...'' denilmektedir.

Buradan anlaşılacağı üzere kira bedeli değişikliklerinin tespitinde taşınmazdaki bağımsız bölümlerin sayısı, nitelikleri vb. üzerinde durulmamış olup yalnızca inşaat alanı dikkate alınmıştır. İskan belgesine ve onaylı mimari projesine göre 4.763,33 m2 inşaat alanı olan taşınmazın yapı kayıt belgesine göre nihai inşaat alanı 4.863,33 m2 olarak ilgili belediyesine tespit edilmiştir. Bunlara bağlı olarak toplam inşaat alanı olan 4.863,33 m2 sözleşmede anılan 4.935,00 m2 yi aşmadığından kira bedelinde değişiklik yoluna gidilmemiştir''

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu savunmasında özetle, iskan belgesinin ilgili belediyesi tarafından 16/03/2015 tarihinde düzenlendiğini, belgede projeye aykırı herhangi bir imalatın tespit edilmediğini, ayrıca 23/03/2015 tarihinde düzenlenen geçici kabul tutanağında da projeye aykırı bir durum tespit edilmediğini ifade etmektedir.

Ancak, İdare tarafından 27/10/2018 tarihinde söz konusu taşınmazda yer alan projeye aykırı imalatlar için imar barışı başvurusunda bulunulmuştur. Bu durum iskan tarihi olan 2015 yılından 2018 yılına kadar İdare tarafından taşınmaz üzerinde gerekli denetimlerin yapılmadığını ve belirtilen süreçte projeye aykırı imalatların yapıldığını göstermektedir.

Ayrıca, bulgumuzda da belirttiğimiz gibi, yapılan fiziki denetimlerde, bir kısmı otel olarak bir kısmı da dükkân olarak kullanılan taşınmazda, otel olarak kullanılan kısmın projesinde yer alan oda sayısına ek olarak projede depo olarak yer alan alanların da odaya çevrildiği, bu şekilde var olan oda sayısına ek olarak ekstra 7 oda elde edildiği, zemin katta geçiş holü olarak kullanılması öngörülen bölümün kırılıp binanın içine eklendiği, ayrıca dükkân olarak kullanılan kısımda ise avlu olarak kullanılması gereken bölümün ve -1. katta yer alan

teknik alanın dükkân olarak kullanıldığı, -2. katta sığınak olarak kullanılması gereken bölümün de depo olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede belirtilen değişiklikler ile Yüklenicinin proje ile öngörülenden daha fazla gelir elde edeceği açıktır.

Öte yandan, Genel Müdürlük tarafından çıkarılan 15/12/2008 tarihli 19 sayılı Genelgenin “Proje Değişiklikleri” başlıklı (K) bendinde, projelerde yapılan değişiklikler sonucu oluşan kira artışlarının tespit edilmesi ve bu kapsamdaki tüm işlemlerin sonuçlandırılmasından Bölge Müdürlükleri sorumlu tutulmuştur.

Belirtilen çerçevede, Bölge Müdürlüğü tarafından, izin alınmadan yapılan söz konusu değişikliklerin tespitinin yapılması, eski haline dönmesi gereken kullanımlar için gerekli yaptırımların uygulanması, İdare tarafından kabul edilebilir kullanımlar için de adı geçen Genelge çerçevesinde fiili kullanım durumuna uygun proje revizyonlarının yaptırılarak gerekli kira artışlarının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 13: İstanbul Beyoğlu 77 Ada 18 Parsel Üzerinde Yer Alan Taşınmazda İdareden İzin Alınmadan Proje Değişikliği Yapılması

Kemankeş Mahallesi Beyoğlu adresinde bulunan 1.071,06 m2 büyüklüğündeki dükkan ve apart otel üzerinde yapılan yerinde denetimlerde, söz konusu taşınmaz üzerinde İdareden izin alınmadan projeye aykırı değişiklikler yapıldığı tespit edilmiştir.

77 ada 18 parsel üzerinde yer alan taşınmaz İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü tarafından 14/01/2014 tarihinde inşaat yapım ve işletme şartlı kiralama modeli ile kiraya verilmiş olup, dükkan+apart otel olarak kullanılması öngörülen yapının 3 yıllık inşaat süresinden sonra işletme süresi başlamıştır.

İşe ilişkin sözleşmede, tüm projelerin hazırlanması müteahhidin yükümlülükleri arasında sayılmakta olup “İmar Durumu ve Proje Değişikliğine Göre Kira Bedelinin Belirlenmesi” başlıklı 8’inci maddesinde;

“Proje değişikliğinin işletme süresi içinde olması halinde kira artış uygulaması, yeni imalatların tamamlanarak işin kontrol teşkilatınca kabul edildiği tarih itibariyle başlar. Yüklenicinin talep ettiği ve Bölge Müdürlüğünün de uygun gördüğü proje değişikliği fonksiyon değişikliğini de içeriyorsa kira bedeli Bölge Müdürlüğü komisyon kararı ile yeniden belirlenir”,

“Proje Hizmetleri” başlıklı 11’inci maddesinde;

“Uygulama projesi ve detaylarında yapılacak değişikliklere ilişkin hazırlanan revize uygulama ve detay projeleri, idarenin ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının onayı alındıktan sonra geçerli olacaktır. Aksi takdirde bütün masrafları yükleniciye ait olmak üzere yapılan işler onaylı uygulama projesine uygun hale getirilecektir. Sözleşme imzalandıktan sonra yüklenicinin talep etmesi ve idarenin uygun görmesi halinde ihale konusu taşınmazda fonksiyon değişikliği yapılabilir. Bu işlemlerin idare adına takibi ve sonuçlandırılmasından yüklenici sorumludur. İdare ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kararlarına uyulması kaydıyla projelerde istediği değişikliği yapmaya yetkilidir”

Denilmektedir.

Ayrıca, “Fesih” başlıklı 32’nci maddesinde; sözleşmenin imzalanmasından sonra Yüklenicinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi durumunda sözleşmenin fesih edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan fiziki denetimde, Yüklenici tarafından İdareden izin alınmadan proje değişikliğine gidildiği, projede bahçe olarak öngörülen açık alanın üzerinin kapatılarak dükkan kullanım alanının içine katıldığı ve dolayısıyla ticari alan kullanımının artırıldığı, projede çatı olarak görünen en üst katın üzeri kapatılarak yeni bir kat haline getirildiği görülmüştür.

Öte yandan, bölge müdürlüklerine yazılan 15/12/2008 tarihli 19 sayılı Genelgenin “Proje Değişiklikleri” başlıklı (K) bendinde ise;

“Yapım veya onarım/restorasyon karşılığı kiralama modelleri kapsamında yapılan işlerde, ihaleye esas mimari avan proje veya inşaat ruhsatına esas mimari uygulama projesi veya tüm restorasyon projelerindeki değişiklikler ve bu değişiklikler sonucu oluşan kira artışlarının tespit edilmesi ve bu kapsamdaki tüm işlemlerin sonuçlandırılması Bölge Müdürlüklerince gerçekleştirilecektir”

Denilmektedir.

Genelgede görüldüğü üzere, proje değişiklikleri konusunda bölge müdürlükleri görevlendirilmektedir.

Belirtilen çerçevede, Bölge Müdürlüğü tarafından en kısa süre içerisinde, izin alınmadan yapılan söz konusu değişikliklerin tespitinin ve kontrolünün yapılması; eski haline dönmesi gereken kullanımlar için gerekli yaptırımların uygulanması; İdare tarafından kabul

edilebilir kullanımlar için fiili kullanım durumuna uygun proje revizyonlarının yaptırılması gerekmektedir.

Ayrıca, otel katlarının ya da ticari alanların artırılması gibi değişiklikler Yükleniciye ekstra gelir getirici nitelikte değişiklikler olup, bu ilave kısımlar için Bölge Müdürlüğü tarafından kullanım tarihinden geçerli olacak şekilde ek kira bedeli tespit edilerek Yüklenicinin ödediği kira tutarının artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Kemankuş Mahallesi, Mumhane Sokağında bulunan, 77 ada, 18 no’lu parselde kayıtlı taşınmazla alakalı olarak 14.01.2014 tarihinde 1.071,06 m2 toplam inşaat alanına sahip dükkan+ apart otel vasfı ile yapılacak yapının, 3 Yıl İnşaat süresi 19 Yıl İşletme süresi olmak üzere toplam 22 yıl olmak üzere Yapım ve İşletme Şartlı olarak sözleşme imzalanmıştır.

Bahse konu taşınmazın 09.10.2014 tarihinde yükleniciye yer teslimi yapılmış, 16.06.2015 tarihli Koruma Kurulu ile projeleri onaylanmış 15.06.2016 tarihinde de Yapı Ruhsatı alınmıştır.

Yüklenici idaremize sunduğu 09.10.2018 tarih 126564 sayılı dilekçesinde 3194 sayılı İmar Kanunu’nun Geçici 16.maddesi doğrultusunda 06.10.2018 tarihinde Yapı Kayıt Belgesi aldığını bu doğrultuda kabul işlemlerinin yapılmasını talep etmektedir. Yüklenici 06.11.2018 tarih 138561 sayılı dilekçe ile abonelik sözleşmelerinin de yapıldığını belirterek kabul talebini yinelemiştir. Ancak, İstanbul Vakıflar I. Bölge Müdürlüğü’nün 03.12.2018 tarih E.171477 sayılı yazısı ile geçici kabul talebinin sözleşme gereği yapı kullanım izin belgesi alınması halinde değerlendirileceği yükleniciye tebliğ edilmiştir.

Bunun üzerine idaremiz ile taahhüt sözleşmesi bulunan ve 3194 sayılı İmar Kanunu’nun Geçici 16.maddesi doğrultusunda Yapı Kayıt Belgesi alınan işlerle ilgili idaremizin kira gelirlerini arttıracak olmasından dolayı Yapı Kayıt Belgesi ile Kabul işlemlerinin devam ettirilmesine ilişkin İstanbul Vakıflar I. Bölge Müdürlüğü’nün 18.05.2019 tarih E.69838 sayılı yazısı ve eki 17.05.2019 tarihli Bölge Müdürlüğü Komisyon Kararında;

“Mahallen Yapılan Tespitte; taşınmazın tamamlandığı, alt kiracıya kiralandığı, taşınmazın bahçesinin dükkana katılarak kullanıldığı, asma katın arka kısmının da fiili olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. İdarenin; projenin son haline göre “Yeniden Değerlendirme” yaparak kira gelirlerinin arttırılacak olması, taşınmaz üzerindeki her yapının müktesep olarak

İdareye kalacağı gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde taşınmaza Yapı Kayıt Belgesi alınmasında İdare menfaati olduğu değerlendirilmektedir.” denilmektedir.

Bu itibarla bahse konu yapım işinin kabul işlemleri tamamlanmamış olduğundan sözleşme gereği devam eden bir iştir. İstanbul Vakıflar I. Bölge Müdürlüğünün 16.01.2019 tarih E.2892 sayılı yazısı ve 18.05.2019 tarih E.69838 sayılı yazısı eki 17.05.2019 tarihli Bölge Komisyon Kararında da anlaşılacağı üzere bulguda belirtilen hususların tamamı İdaremizce de tespit edilmiş olup yeniden değerlendirme yapılarak kirasının arttırılması, geçmişe dönük kira tahsilatı, proje dışı imalatın sökülmesi ve kullanımın sonlandırılması vs. hususlara ilişkin gereği yerine getirilecektir”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, söz konusu hususların kendileri tarafından da tespit edildiğini, yeniden değerlendirme yapılarak Yüklenicinin kirasında artışa gidileceğini, geçmişe yönelik kira tahsilatı ve proje dışı imalatların sökülmesi gibi önlemlerin de alınacağını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 14: İstanbul ili, Fatih ilçesi, Şeyh Mehmet Geylani mahallesi, 969 ada, 5 Parselde Restorasyon Karşılığı Kiralama İşinde Sözleşmeye Aykırı Süre Uzatımı Verilmesi ve Fesih Yoluna Geç Gidilerek Taşınmazın Uzun Süredir Atıl Bırakılması

İstanbul ili, Fatih ilçesi, Şeyh Mehmet Geylani Mahallesi, 969 ada, 5 parselde yer alan taşınmazda 21/20/2013 tarihli sözleşmeli restorasyon karşılığı kiralanarak değerlendirilmesi işinde sözleşmeye aykırı olarak süre uzatımı verildiği ve Yüklenici tarafından kira ödeme yükümlülüğünün uzun süre yerine getirilmediği halde işin geç feshedildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu işe ait sözleşme, Yüklenicinin ihaleyi kazanmasına müteakip 21/10/2013 tarihinde imzalanmıştır. Yüklenici tarafından, taşınmaza ait Röleve ve Restitüsyon projeleri ilgili Koruma Kuruluna sunulmuş ve İstanbul 4 numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Kurulunca 11/12/2013 ve 03/01/2014 tarihli kararlarıyla bu projelerin uygun olduğuna karar verilmiştir. Vakıf taşınmazına ait restorasyon projeleri 24/02/2014 tarihinde Bölge Müdürlüğüne sunulmuş ve bahse konu projeler Bölge Müdürlüğünün 28/03/2014 tarihli yazısı

ile imar mevzuatı yönünden incelenerek İstanbul 4 Numaralı koruma Kuruluna gönderilmesi talebi ile Fatih Belediyesine iletilmiştir.

Ancak, sözleşmenin imzalanmasından yaklaşık olarak bir yıl kadar sonra Yüklenici vekili vasıtasıyla verdiği dilekçe ile yasal ve sözleşmeden doğan hakları saklı kalmak kaydıyla, Restorasyon Karşılığı Kiralama ve İşletme işine ait sözleşmeyi fesih ettiğini bildirmiştir.

Bundan yaklaşık bir ay kadar sonra, Yüklenici bu defa verdiği ikinci dilekçe ile işe ait sözleşmenin tadil edilerek kira süresinin ve kira artırma süresinin makul süre uzatılmasını ve kira bedelinden uygun bir oranda indirim yapılmasını talep etmiştir.

Bu dilekçe üzerine İdare tarafından yeni bir ekspertiz yapıldığı ve yeni ekspertiz raporu doğrultusunda oluşturulan Bölge Müdürlüğü Komisyonu tarafından şu kararların alındığı görülmüştür;

“Hazırlanan Restorasyon projelerinin 24.02.2014 tarihinde İdareye sunulduğu ve bahse konu projelerin Bölge Müdürlüğünün 28.03.2014 tarihli yazısı ile imar mevzuatı yönünden incelenerek İstanbul 4 Numaralı koruma Kuruluna gönderilmesi talebi ile Fatih Belediyesine iletildiği ve Fatih Belediyesince yapılan incelemeden sonra projelerin Kurula gönderildiği halde henüz kurul gündemine alınmamış olduğu,

Yüklenicinin Vekili vasıtasıyla 24.12.2014 tarihinde verdiği dilekçede belirtildiği şekilde sözleşmenin Yüklenici tarafından fesih edilmesi halinde karşılaşılabilecek yasal ve hukuki sürecin ne zaman ve nasıl neticeleneceğinin bilinmediği,

Bu hususlar dikkate alınarak, nihai karar onay makamına ait olmak üzere İdare ile Yüklenici arasında imzalanan 21.10.2013 tarihli toplam (20) yıl süreli sözleşmenin 659 sayılı K.H.K. mevcut sözleşme ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamında değerlendirilerek proje kurul onayları, inşaat ruhsatının alınması vb. nedenlerle restorasyon süresine ek olarak (3 yıl) + ilave imalatlar nedeniyle uzayan amorti süresine ek olarak (4 yıl) olmak üzere toplam (7 yıl) ek süre verilerek sözleşmenin (27 yıl) olarak tadil edilmesine ve İdare ve/veya Yükleniciden kaynaklanmayan nedenlerle uzayan restorasyon sürecinde, mevcut sözleşmede bu dönem için belirlenen bedeller üzerinden kira bedeli tahsil edilmesinin idare yararına olacağına,

Oy birliği ile karar verilmiştir”

Konuya ilişkin Hukuk Müşavirliği görüş yazısı yazmış ve bu görüş yazısında Komisyon kararına paralel olarak; *“Restorasyon sürecindeki gecikmenin, 9. Maddede yer alan mücbir*

sebeplerden olduğu, Yüklenicinin söz konusu sebebi ortadan kaldırmaya gücünün yetmediği anlaşıldığından restorasyon süresinin uzatılması ve uzatılan sürede restorasyon süresi için belirlenen kira bedeli üzerinden tahsilat yapılamaması ile sözleşmenin Yüklenici tarafından fesih edilmesi halinde karşılaşılabilecek yasal ve hukuki sürecin ne zaman ve nasıl neticeleneceğinin bilinmemesi, ayrıca yeniden ihaleye çıkılmasının hayli zaman alacağı hususları birlikte değerlendirildiğinde, mevcut sözleşmenin 15.07.2015 tarihli Komisyon kararında belirtilen şekilde tadil edilmesinde maddi ve hukuki yönden kamu menfaati olduğunun değerlendirildiği” ifade edilmiştir.

Daha sonra Genel Müdürlük olur yazısı ile “İşe ait toplam 20 yıl süreli mevcut sözleşmenin; projelerin hazırlanması, onaylanması, ruhsat alınması ve restorasyon süresi olarak belirlenen 3 yıllık süresine ilave 3 yıl, kalan (17 yıllık işletme) süresine ilave 4 yıl olmak üzere toplam 7 yıl süre ilave edilerek toplam sözleşme süresinin 27 yıl olarak tadil edilmesi ve ilave verilen 3 yıl sürede, mevcut sözleşmede bu dönem için belirlenen bedeller üzerinden kira bedeli tahsil edilmesi hususu” onaylanmıştır.

Bölge Müdürlüğünün, 14/09/2015, 17/11/2015 ve 03/02/2016 tarihli yazıları ile Yüklenici firma tadil sözleşmesini (zeyilname) imzalamaya davet edilmiş ancak firma söz konusu tadil sözleşmesini imzalamaya yanaşmamıştır.

Yüklenicinin kira ödeme yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve tadil sözleşmeyi imzalamaya yanaşmaması üzerine, İdare tarafından, sözleşmenin “Taahhüdün Yerine Getirilmemesi” başlıklı 20’nci maddesi gereği, 30/06/2016 tarih 692 sayılı makam oluruyla Yüklenici ile yapılmış olan 21/10/2013 tarihli sözleşme fesih edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde;

“Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir”,

“Hesap Verme Sorumluluğu” başlıklı 8’nci maddesinde;

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır”,

“Üst Yöneticiler” başlıklı 11’inci maddesinde;

“(…)

(...), sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.

“(…)”

Denilmektedir.

Yüklenici ile İdare arasında imzalanan 21/10/2013 tarihli sözleşmenin “İşin Adı, Muhammen Bedeli, Yeri ve Konusu” başlıklı 2’nci maddesinin “İşin Konusu” alt başlığı altında;

“(…)”

2- Projelerin hazırlanması ve restorasyon aşamasında, ilgili kurum ve kuruluşlarca zemine ilişkin önerilebilecek tahkim ve iyileştirme çalışmaları dahil olmak üzere, tüm iş ve işlemlerin Yüklenici tarafından yürütülmesi ve sonuçlandırılması, bunlara ilişkin tüm masrafların yine Yüklenici tarafından karşılanması, bu nedenlerle belirlenen kira bedellerinin tenzili veya sözleşme süresinin uzatılması talebinde bulunulmaması,

“(…)”

Hükmü yer almaktadır.

Mezkûr sözleşmenin “İşe Başlama, İşin Süresi, İş Bitirme, ve Gecikme Olması Halinde Alınacak Olan Cezalar” başlıklı 5’inci Maddesi;

“Sözleşmenin taraflarca imzalandığı tarih itibarıyla, işin süresi ve kira ödemeleri başlayacaktır. Bu işin süresi toplam 20(yirmi) yıldır. İşin süresinin ve kira ödemelerinin sözleşmenin imzalandığı tarih itibarıyla başlamasından dolayı, sözleşmenin taraflarca imzalandığı tarih işin yer teslim tarihi sayılacaktır.

İlk 18(onsekiz) aylık süre; Şartnamede ve Sözleşmede belirtilen, projelerin hazırlanması, hazırlanan projelerin idaremize, ilgili Bölge Koruma Kuruluna, Kamu Kurum ve Kuruluşlarına onaylatılmasını kapsayan süredir.

Yüklenici, sözleşme tarihinden itibaren ilk 18(onsekiz) ay içerisinde kurul kararları esas alınarak sözleşmenin 7. Maddesinde belirlenen şartlar dahilinde hazırlanarak onaylatılacak gerekli tüm projeleri, raporları, ve planları doğrultusunda, Kurulca verilen fonksiyona göre onarım ruhsatını alarak, taşınmazın restorasyonunu İdarenin teknik elemanları denetiminde yapacak ve tefrişatı tamamlayarak sözleşme tarihinden itibaren toplam 36(otuzaltı) ay içerisinde tesisi işletmeye açacaktır. İlk 18 ay içerisinde projelerin hazırlanarak ilgili koruma bölge kurulundan onaylatılması ve geriye kalan 18 ay içerisinde restorasyonun tamamlanarak tesisin işletmeye açılması gerekmektedir. Projelerin bu belirtilen süreden önce tamamlanması halinde bu süre restorasyon süresine ilave edilir”

Denilmektedir.

Sözleşmenin “Süre Uzatımı” başlıklı 9’uncu maddesinde ise;

“Restorasyonun ruhsat aşamasında ve/veya devamı esnasında;

İlgili kamu kurumlarından kaynaklanan, belgelere dayalı ve İdare tarafından kabul edilebilecek haller,

İdarenin sebebiyet verdiği haller,

Olağanüstü tabiat hadiseleri veya hasar nedeniyle işte bir gerileme veya gecikme olması,

Sosyal sebeplerden dolayı vuku bulan hadiseler,

d1-Kanuni grev,

d2-Salgın hastalık

d3-Kısmi veya genel seferberlik ilan edilmesi,

Nedenleri mücbir sebep olarak kabul edilecek ve bu nedenle Yükleniciye süre (restorasyon süresi) uzatımı verilebilecektir.

Mücbir sebeplerle sürenin uzatılabilmesi için Yükleniciye atfı ve izafesi mümkün bir kusurun bulunmaması, mücbir sebebin restorasyon sürecinde gecikmeye müessir olduğunun belirlenmesi ve mahiyetine göre bu mücbir sebepleri Yüklenicinin ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş olması şarttır. Bu hususlar yerine getirildiği takdirde süre uzatımı talebi dikkate alınacaktır, aksi halde süre uzatımı verilmeyecektir.

Kamu kurumlarındaki işlemlerin gecikmesi de mücbir sebep olarak kabul edilebilir. Bu durumda Yükleniciye ek süre verilebilmesi için resmi kurumlara müracaatın eksiksiz ve tam olarak yapılmış olması, Yüklenicinin ilgili kurum nezdinde vecibelerini tam olarak yerine getirmesi gerekmektedir.

Projelerin hazırlanması ve ilgili Belediye ve Koruma Bölge Kurulundan onay ile onarım ruhsatının alınmasına ilişkin süreler, restorasyon süresi içerisinde dikkate alındığından süre uzatımında dikkate alınmayacaktır. Yüklenici bu talepleri ileri sürerek süre uzatımı talebinde bulunamaz.

Yukarıda belirlenen nedenlerden dolayı verilecek olan süreler, sözleşme tarihi itibariyle başlayan, işin toplam süresinin uzatılmasına ve kira ödemelerinin değişmesine sebep teşkil etmeyecektir”

Denilerek, hangi şartlar altında süre uzatımı verilebileceğinin şartları belirlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden açıkça anlaşılacağı üzere, projelerin hazırlanması ve ilgili Belediye ve Bölge Koruma Kurulundan onay ile onarım ruhsatının alınmasına ilişkin süreler, restorasyon süresi içerisinde dikkate alındığından süre uzatımında dikkate alınmayacaktır. Ayrıca 9’uncu madde uyarınca verilecek süre uzatımı işin toplam süresinin uzatılmasına ve kira ödemelerinin değişmesine sebep teşkil etmeyecektir.

Sözleşmenin 5’inci maddesine göre ilk onsekiz aylık sürenin; sözleşmede belirtilen, projelerin hazırlanması, hazırlanan projelerin İdareye, ilgili Bölge Koruma Kuruluna, kamu kurum ve kuruluşlarına onaylatılmasını kapsayan süredir. Sözleşmenin 9’uncu maddesine yer alan; “Kamu kurumlarındaki işlemlerin gecikmesi de mücbir sebep olarak kabul edilebilir. Bu durumda Yükleniciye ek süre verilebilmesi için resmi kurumlara müracaatın eksiksiz ve tam olarak yapılmış olması, Yüklenicinin ilgili kurum nezdinde vecibelerini tam olarak yerine

getirmesi gerekmektedir” hükmüne göre kamu kurumlarından kaynaklı gecikmeler, Yüklenicinin vecibelerini tam olarak yerine getirmiş olduğu hallerde, süre uzatımı verilmesi için dayanak olacaktır.

Bu halde Bölge Müdürlüğü Komisyonunun, Koruma Kurulundan kaynaklı süre uzatımı verilmesi talebi doğrudur ancak sözleşmeden açıkça anlaşılacağı üzere projelerin onaylatılması için verilen süre 18 aydır. O halde 18 aylık sürenin tamamının Koruma Kurulundaki gecikme olarak düşünülmesinde dahi bu sebeple Yükleniciye verilebilecek maksimum süre 18 ay olacaktır ve bu sürenin hiçbir şekilde toplam süre olan 20 yıllık süreyi etkilemeyeceği 9’uncu madde metninde açıkça ifade edilmiştir.

Bütün bu süreçte Yüklenicinin sözleşmeden kaynaklı kira ödeme yükümlülüğünü de yerine getirmediği düşünüldüğünde Yükleniciye verilen 3 yılı ilave inşaat süresi ve 4 yılı işletme süresi olmak üzere toplam 7 yıllık ilave sürenin mevzuatta yeri yoktur. İhale sürecinde isteklilerin şartname ve sözleşmede yer alan şartlar altında yarıştığı düşünülürse, ihale sonrasında sözleşmede bu denli köklü bir değişikliğe gidilmesinin ihale kanununun temel ilkelerinden olan eşit şartlarda rekabet ilkesini engelleyici bir anlamı ihtiva edeceği düşünülmektedir.

Nitekim buna rağmen Yüklenici, İdarenin değişik tarihlerdeki davetlerine icap etmeyerek tadil sözleşmeyi imzalamaya yanaşmamış, kira ödeme vecibesini sözleşmeye aykırı bir şekilde yerine getirmemekte ısrar etmiş ve bunun sonucu olarak İdare tarafından sözleşme fesih edilmiştir.

Kaynakların etkili ekonomik ve verimli kullanılmasına vurgu yapan 5018 sayılı Kanun ve sözleşmede yer alan hükümler birlikte değerlendirildiğinde, Yükleniciye sözleşmeye aykırı olarak hatalı süre uzatımı verildiği, bunun sonucu olarak fesih sürecinin uzadığı ve İdareye ait taşınmazın gereksiz yere uzun süredir atıl bırakıldığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Mülkiyeti İdaremize ait, İstanbul İli, Fatih (Eski Eminönü) İlçesi, Şeyh Mehmet Geylani Mahallesi, Mimar Kemalettin Caddesi, 70 pafta, 969 ada, 5 parselde yer alan, Sansaryan Han Restorasyon karşılığı Kiralama ve İşletme işi ile ilgili olarak Elibra İnşaat A.Ş. ile 21.10.2013 tarihinde sözleşme imzalanmış ve 21.10.2013 tarihinde yer teslimi yapılmıştır.

Yüklenici tarafından hazırlatılan rölöve ve restitüsyon projeleri koruma kuruluna onaylanmak üzere gönderilmiş ve 11.12.2015 tarih ve 2204 sayılı kurul kararıyla rölövesi,

03.01.2014 tarih ve 2230 sayılı kurul kararıyla restitüsyon projesi onaylanmıştır. Restorasyon projesi imar yönetmeliği açısından incelenerek koruma kuruluna gönderilmek üzere Fatih Belediye Başkanlığına gönderilmiştir.

İlgili şirket idaremize başvurarak, Restorasyon Karşılığı Kiralama ve İşletme sözleşmesinin tadil edilerek kira süresinin ve kira bedeli artırma süresinin makul süre uzatılmasını ve yine önceki kira bedelinden uygun bir oranda indirim yapılmasını talep etmiştir.

Süre ve kira bedeli indirim talebine karşılık İdare teknik personeli tarafından hazırlanan 03.04.2015 tarihli ekspertiz raporunda özetle; mevcut duruma göre potansiyel aylık gelirin 757.460,00.-TL olduğunun dikkate alınarak tahmini % 85 doluluk oranına göre brüt aylık gelirin $(757.460,00.-TL \times \% 85) = 643.841,00.-TL$ olduğu ve bu bedelin % 75'inin işletme gideri $(482.880,75.-TL/Ay)$ olarak düşülmesine müteakip bakiye % 25'in işletmeci net geliri $(160.960,25.-TL/Ay)$ olduğundan bahisle İşletmeci yıllık net gelirinin $(160.960,25.-TL \times 12 Ay) = 1.931.523,00.-TL$ olarak hesaplandığı, Bu hesaba göre amorti süresinin $(11.274.023,09.-TL / 1.931.523,00.-TL) = 5,84$ yıl (6 yıl) olarak hesaplanmıştır.

İstanbul ili, Fatih ilçesi, Şeyh Mehmet Geylani mahallesi, 70 pafta, 969 ada, 5 parselde 1.505,00 m2 mesahalı olarak vakfi adına kayıtlı olan (Kargir Mağazaları Müstemil Sanasaryan Han Demekle Maruf Kargir Han "Sanasaryan Han") vasfındaki taşınmazın (Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiralanması) hakkındaki sözleşme durumunu ile ilgili olarak yüklenicinin başvurusundaki talebe karşılık hazırlanan ekspertiz raporunda belirtilen hususların değerlendirilmesi için, 15.07.2015 tarih ve 627-1243/19710 sayılı makam oluruyla, Bölge Müdürlüğü bünyesinde 07.02.2012 tarih ve 422 sayılı makam oluruyla oluşturulan Değerlendirme Komisyonuna gönderilerek, 15.07.2015 tarih ve 630 sayılı Komisyon Kararı alınmıştır. Komisyon kararının son paragrafında; "20 yıl süreli sözleşmenin 659 sayılı KHK, mevcut sözleşme ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamında değerlendirilerek proje kurul onayları, inşaat ruhsatının alınması vb. nedenlerle restorasyon süresine ek olarak (3yıl) ilave imalatlar nedeniyle uzayan amorti süresine ek olarak (4 yıl) olmak üzere toplam (7 yıl) ek süre verilerek sözleşme süresinin (27 yıl) olarak tadil edilmesine ve idare ve/veya yükleniciden kaynaklanmayan nedenlerle uzayan restorasyon süresince, mevcut sözleşmede bu dönem için belirlenen bedeller üzerinden kira bedeli tahsil edilmesinin idare yararına olacağına oy birliği ile karar verilmiştir", denilerek komisyon kararı alınmıştır.

Komisyon Kararı 23.07.2015 tarih ve 15219810 sayılı yazı ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 18.08.2015 tarih ve 03(34)- sayılı

makam oluruyla sözleşme süresinin 27 yıl olarak tadil edilmesi uygun bulunmuş ve 19.08.2015 tarih ve 16261 sayılı yazı ile Bölge Müdürlüğüne bildirilmiştir.

Bu işe ait hazırlanan Tadil Sözleşme (zeyilname) ilgili yüklenici tarafından imzalanmadığından işlem tamamlanmamıştır.

06.06.2016 tarih ve 594/16631 sayılı yazı ile yüklenici firmaya sözleşmeden gelen yükümlülüklerini yerine getirmesi ihtaren bildirilmiştir. 30.06.2016 tarih ve 692 sayılı Bölge Müdürlük Makam Oluru ile bu işe ait yüklenici Elibra İnşaat A.Ş ile idareimiz arasında yapılmış olan sözleşme feshedilmiştir. 14.07.2016 tarih ve 705/19983 sayılı yazı ile yüklenici firmanın idaremize verdiği her türlü teminatın irat kaydedilmesi istenmiştir. 15.07.2016 tarih ve 727/20123 sayılı yazı ile yüklenici firmaya sözleşmenin 20 maddesindeki şartlar oluştuğundan makam oluruyla sözleşmenin feshedildiği bildirilmiştir.

27.09.2016 tarih ve 25516 sayılı yazımızla İstanbul 4 nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünden restorasyon projesinin geri çekildiği bildirilmiştir.

Bu arada, söz konusu bina Canyurt Bozdemir isimli şahıs tarafından işgal edilmiş, bu şahıs her türlü yasa ve yönetmelik hilafında izinsiz onarım yaptığı bina altındaki kısımları dükkan olarak 3. Şahıslara kiraladığı duyumu üzerine, yerine emniyet kuvvetleriyle defaten gidilmesine rağmen binaya girilip tespit yapılamamış, konu mahkemeye intikal etmiştir. Dava 15. Asliye Ceza Mahkemesinde 2018/224 Esas nolu dosyada derdesttir.

Yukarıda özetlenen iş ve işlemler mevcut mevzuat kapsamına uygun gerçekleştirilmiş olup, binanın işgale uğraması nedeniyle, yeniden ihale süreci başlatılamamış ve son olarak İdareimizce binanın restorasyon karşılığı değerlendirilmesi için işlemler başlatılmış olup yeni teklif Genel Müdürlüğe sunulmuş değerlendirme aşamasındadır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, bulgu konusu olay özetlenerek yapılan işlemlerin mevzuata uygun olduğu savunulmuş, ancak İdare tarafından bu işlemlerin dayandığı mevzuat veya sözleşme hükümlerine yer verilmemiştir.

Bulgu metninde de ayrıntılı olarak ifade edildiği üzere, sözleşmenin 9’uncu maddesine yer alan; “Kamu kurumlarındaki işlemlerin gecikmesi de mücbir sebep olarak kabul edilebilir. Bu durumda Yükleniciye ek süre verilebilmesi için resmi kurumlara müracaatın eksiksiz ve tam olarak yapılmış olması, Yüklenicinin ilgili kurum nezdinde vecibelerini tam olarak yerine

getirmesi gerekmektedir” hükmüne göre, kamu kurumlarından kaynaklı gecikmeler, Yüklenicinin vecibelerini tam olarak yerine getirmiş olduğu hallerde, süre uzatımı verilmesi için dayanak olacaktır. Bununla birlikte, aynı madde de yer alan “Yukarıda belirlenen nedenlerden dolayı verilecek olan süreler, sözleşme tarihi itibarıyla başlayan, işin toplam süresinin uzatılmasına ve kira ödemelerinin değişmesine sebep teşkil etmeyecektir” hükmünden açıkça anlaşılacağı üzere 9’uncu madde uyarınca verilecek süre uzatımı işin toplam süresinin uzatılmasına ve kira ödemelerinin değişmesine sebep teşkil etmeyecektir.

Yükleniciye verilen 3 yılı ilave inşaat süresi ve 4 yılı işletme süresi olmak üzere toplam 7 yıllık ilave sürenin mevzuatta yeri olmadığı, ihale sürecinde isteklilerin şartname ve sözleşmede yer alan şartlar altında yarıştığı düşünüldüğünde, ihale sonrasında sözleşmede bu denli köklü bir değişikliğe gidilmesinin ihalenin temel ilkelerinden olan eşit şartlarda rekabet ilkesini engelleyici bir anlamı ihtiva edeceği, Yükleniciye sözleşmeye aykırı olarak hatalı süre uzatımı verildiği, bunun sonucu olarak fesih sürecinin uzadığı ve İdareye ait taşınmazın gereksiz yere uzun süredir atıl bırakıldığı düşünülmektedir.

BULGU 15: İstanbul Şişli 776 Ada 66/67 Parseller Üzerinde Yer Alan Taşınmazların Kullanımına İlişkin Mevzuata Aykırı Uygulamaların Olması

A) Sözleşmesinde Düzenlenmemesine Rağmen, İnşaat Yapıldıktan Sonra Yüklenicinin Fonksiyon ve Proje Değişikliği Teklifinin Kabul Edilmesi

İdare tarafından 776 ada 66 parsel üzerine iş merkezi ve 776 ada 67 parsel üzerine ise, katlı otopark yapılmak üzere 27/11/2006 tarihinde ihaleye çıkılmış ve ihale üzerinde kalan Yüklenici ile 04/01/2007 tarihinde yap işlet devret modeline göre sözleşme imzalanmıştır.

İhale konusu taşınmazlara ilişkin 26/11/2007 tarihinde İdare tarafından personeline hazırlatılan ekspertiz raporunda, 67 parselde yer alan taşınmazın konvansiyonel otopark alanı olarak planlanmış bölümlerinin ofis katı olarak ticari faaliyette bulunmasının (ön cephede yer alan 1,2,3,4,5,6,7 ve çatı katları) İdareye ve Yükleniciye daha fazla kar sağlayacağı, bu nedenle ilgili değişikliğin yapılarak belediye planlarına işlenmesi gerektiği belirtilmiş, ancak söz konusu rapora ilişkin bölge müdürlüğü onayı alınmamıştır. Ayrıca, 19/06/2008 tarihinde de aynı taşınmaz için Bölge Müdürlüğü personeli tarafından bir ekspertiz raporu daha hazırlanmış ve söz konusu raporda otoparkın Abdi İpekçi Caddesine bakan cephesindeki genişliğinin 15 metrenin altına düşmesinden dolayı arsanın tamamında otomatik otopark yapılmasının mümkün olmadığı, bu nedenle 67 nolu parselin zemin ve 1’inci katının ticari alan, 2,3,4,5,6,7

ve çatı katlarının ise otopark olarak kullanılması uygun bulunmuş, ancak bu rapora ilişkin de bölge müdürlüğü onayı alınmamıştır. Onay alınmaması dolayısıyla her iki rapor da tavsiye niteliğinde kalmıştır.

14/06/2013 tarihinde Yüklenici tarafından İdareye verilen dilekçede, otomatik otopark olarak kullanılan işletmenin son teknoloji ile yapıldığı, ancak insansız çalışan ve müdahale imkanı bulunmayan otoparkta sık sık arızaların ortaya çıktığı, bu durumun müşteri ve gelir kaybına yol açtığı belirtilerek söz konusu işletmeyi günün şartlarına daha uygun bir şekilde değerlendirmek ve Genel Müdürlüğün gelirlerini de artırmak amacıyla işletmenin otomatik otopark olarak kullanılan kısmının iptal edilerek alt katın mağaza üst katların ise ofis olarak kullanılması İdareden talep edilmiştir.

Talep üzerine 18/07/2013 tarihinde Bölge Müdürlüğü tarafından personeline bir ekspertiz raporu daha hazırlanmış ve kesin kabul sonrasında düzenlenen bu raporda en başta tamamı otopark olarak ihale edilen 67 parselin otopark olarak kullanılan kısmının iş merkezine dönüştürülmesi halinde taşınmaz gelirinin yaklaşık olarak aylık 46.832,00 TL artabileceği, bu tutarın 25.000,00 TL'sinin İdareye ödenen kiraya eklenebileceği belirtilmiş olup 02/08/2013 tarihinde düzenlenen Bölge Müdürlüğü oluru ile söz konusu ek kira ödemesi 30.000,00 TL'ye çıkarılarak fonksiyon değişikliğine onay verilmiştir.

Yapılan yerinde denetimde de Nişantaşı'nda bulunan 7 katlı binanın alt katlarının dükkân, üst katlarının ise ofis olarak kullanıldığı görülmüş ve ihalede otopark olarak kullanılması belirlenen taşınmazın söz konusu fonksiyonunun kalmadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca 30/01/2018 tarihli Bölge Komisyonu Kararı ve 05/02/2018 tarihinde, komisyon kararı temel alınarak kabul edilen 50 sayılı Vakıflar Meclisi Kararı ile karar tarihinden sonra kira bedelinin aylık 15.500,00 TL artması şartı ile (artış ile aylık kira bedeli 280.000,00 TL olmaktadır) Yükleniciye 11 yıl süre uzatımı verilerek sözleşme bitiş süresi 2022 yılından 2033 yılına çekilmiş ve ayrıca 66 parsel üzerinde bulunan ofislerin otele dönüştürülmesi yönünde fonksiyon değişikliğine de izin verilmiştir.

Öte yandan, 04/01/2007 tarihinde Yüklenici ile İdare arasında imzalanan sözleşme üzerinde yapılan incelemede, söz konusu sözleşmede imar durumunda meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle proje değişikliklerine gidilebileceğinin öngörüldüğü, ancak fonksiyon değişikliğiyle ilgili bir düzenlemeye yer verilmediği görülmüştür.

İdare tarafından fonksiyon değişikliğine dayanak olarak gösterilen 15/12/2008 tarihli ve

19 sayılı Genelge'nin "Proje Değişiklikleri" başlıklı (K) bendinde aynen;

"Yapım veya onarım/restorasyon karşılığı kiralama modelleri kapsamında yapılan işlerde, ihaleye esas mimari avan proje veya inşaat ruhsatına esas mimari uygulama projesi veya tüm restorasyon projelerindeki değişiklikler ve bu değişiklikler sonucu oluşan kira artışlarının tespit edilmesi ve bu kapsamdaki tüm işlemlerin sonuçlandırılması Bölge Müdürlüklerince gerçekleştirilecektir"

Denilmektedir.

Dolayısıyla, adı geçen Genelge, proje değişikliklerini düzenleyen bir Genelgedir ve Genelge'de proje değişiklikleri kapsamında bölge müdürlükleri yetkilendirilmektedir. Ancak, söz konusu madde, fonksiyon değişikliklerini düzenlememekte olup, bölge müdürlüklerine ihale sürecinde belirlenen fonksiyonun sonradan değiştirilebileceğine dair bir yetki vermemektedir.

Eğer bölge müdürlükleri tarafından ihale edilen işlerde ileride şartların gerektirmesiyle bir fonksiyon değişikliğine gidilmesi öngörülmüyor ise, bunun en baştan ihale dokümanlarına gerekli maddelerin konularak düzenlenmesi ve ihaleye katılmak isteyen tüm isteklilerin ileride fonksiyonun değişebileceğini öngörerek ona göre teklif vermesi gerekmektedir. Bahse konu olan 776 ada 66-67 nolu parseller üzerinde iş merkezi ve otopark yaptırılması işi ihalesi, 2886 sayılı Kanunun 35/a maddesi kapsamında kapalı teklif usulü ile yapılmıştır ve istekliler tekliflerini otopark yapılacağını varsayarak ve ona göre bir hesap yaparak vermişlerdir. Ancak, son gelinen noktada 66 ve 67 parseldeki taşınmazlar ilk ihale fonksiyonundan daha gelir getirici bir şekilde ofis, dükkan ya da otel olarak kullanılmaktadır. İhale ilanında söz konusu taşınmazların ileride fonksiyon değişikliği ile başka şekillerde de değerlendirilebileceği hususunun belirtilmemiş olması, ihaleye başka isteklilerin katılabilme ihtimalini ortadan kaldırmıştır.

Belirtilen sebeplerle, İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğü tarafından sonradan sözleşmeye aykırı olarak tesis edilen fonksiyon değişikliğinin mevzuata uygun olmadığı ve Yükleniciye sözleşmede öngörülmeyen avantajlar sağladığı düşünülmektedir.

B) 776 Ada 67 Parselin Caddeye Bakan Ön Tarafındaki Kullanım Şeklinin Değiştirilmesi Sonucu Oluşan Gelir Fazlasından İdareye Pay Verilmesinin Sağlanması Gerekirken, Belirtilen İşlemin Yapılmaması

67 parselde tek bir taşınmaz yer almakta olup, şimdiye kadar hazırlanan ekspertiz raporlarında Abdi İpekçi Caddesine bakan ön cepheler (raporlarda 15 mt'nin altında kaldığı belirtilen) ve arka cepheler farklı bölümler olarak ifade edilmektedir.

Yüklenici tarafından verilen dilekçe üzerine, 26/11/2007 tarihinde İdare tarafından kendi personeline hazırlatılan ekspertiz raporunda, 67 parselde yer alan taşınmazın konvansiyonel otopark alanı olarak planlanmış bölümlerinin ofis katı olarak ticari faaliyette bulunmasının (ön cephede yer alan 1,2,3,4,5,6,7 ve çatı katları) İdareye ve Yükleniciye daha fazla kar sağlayacağı, bu nedenle, ilgili değişikliğin yapılarak belediye planlarına işlenmesi gerektiği belirtilmiş, ancak söz konusu rapora ilişkin bölge müdürlüğü onayı alınmamış, hazırlanan rapor tavsiye niteliğinde kalmıştır. Ayrıca, İdare onayı almayan söz konusu raporda zaten katların ofis olarak veya zemin kat ile birinci katın ticari alan olarak kullanılabileceğine dair bir ifade de yer almamaktadır.

19/06/2008 tarihinde aynı taşınmaz için Bölge Müdürlüğü tarafından personeline ikinci bir ekspertiz raporu daha hazırlanmış ve söz konusu raporda otoparkın Abdi İpekçi Caddesine bakan cephesindeki genişliğinin 15 metrenin altına düşmesinden dolayı arsanın tamamında otomatik otopark yapılmasının teknik olarak mümkün olmadığı, bu nedenle 67 nolu parselin zemin ve 1'inci katının ticari alan, 2,3,4,5,6,7 ve çatı katlarının ise otopark olarak kullanılması uygun bulunmuş, ancak bu rapora ilişkin de bölge müdürlüğü onayı alınamamıştır. Dolayısıyla, hazırlanan bu rapor da tavsiye niteliğinde kalmıştır.

Ekspertiz raporlarına ilişkin onay alınmamasına rağmen, mezkûr taşınmazın tamamı otopark olarak kullanılmamış, ilk yapıldığı günden itibaren ön kısımlarının ofis, ön kısmının zemin katının ise dükkân olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. 14/04/2009 tarihinde Yüklenici tarafından alınan Yapı Kullanma İzin Belgesinde de 67 parselin 18.206,36 metrekaresinin otopark alanı, 799,64 metrekaresinin ise dükkân alanı şeklinde olduğu görülmüştür. İdare tarafından ne ihale evrakında otopark olarak öngörülen ön cephe zemin katın dükkân olarak kullanılmasına ilişkin, ne de yine otopark olarak öngörülen ancak ofis olarak kullanılan ön cephe diğer katlarına ilişkin bir kontrol yapılmamıştır.

Daha sonra, bulgumuzun (A) şıkında da belirtildiği üzere, Yüklenici tarafından İdareye verilen 14/06/2013 tarihli dilekçe ile taşınmazın otopark olarak kullanılan kısmının (caddeye bakmayan arka tarafı için) iptal edilerek alt katın mağaza, üst katlarının ise ofis olarak kullanılması talep edilmiş ve 02/08/2013 tarihinde düzenlenen Bölge Müdürlüğü oluru ile söz konusu ek kira ödemesi 30.000,00 TL' ye çıkarılarak fonksiyon değişikliğine onay verilmiştir.

Ancak, yukarıda da değinildiği gibi, 2013 yılındaki ekspertiz hazırlanırken raporda yer alan metrekarelere baktığımızda, aslında tüm hesapların taşınmazın caddeye bakmayan arka tarafı için yapıldığı, olası gelir artışının aslında binanın caddeye bakmayan bodrum, zemin ve 1,2,3,4,5,6 katlarında yer alan otopark alanının ofise dönmesi ihtimali üzerine hesaplandığı; ancak, en başından beri iki parçalı taşınmazın caddeye bakan bodrum, zemin ve 1,2,3,4,5,6 katları için bir gelir artışı yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan ekspertizlerden de anlaşılacağı üzere, söz konusu kısımlara ilişkin zaman zaman ekspertiz raporları düzenlendiği, ancak hiçbir zaman İdare tarafından onaylanmadığı görülmektedir. Söz konusu binanın ön tarafı en başından beri resmi bir İdare oluru olmadan dükkan ve ofis olarak kullanılmış ve bu şekilde Yüklenici tarafından gelir elde edilmiş, ancak İdare tarafından artan gelir için bir gelir uyarlaması yapılmamıştır.

Taşınmaz Nişantaşı Abdi İpekçi Caddesi üzerinde yer almaktadır ve İdare tarafından kullanılan taşınmaz görüntüleme sistemine binanın 25/02/2010 tarihinde çekilen bir fotoğrafı yüklenmiştir ve fotoğrafta binanın alt katında bir banka şubesinin yer aldığı görülmektedir. Aynı şekilde, 2011 Yandex görüntüleme verilerinde de binanın alt katında banka şubesi olduğu anlaşılmaktadır.

Yani, ihaleye çıkılırken otopark olarak kullanılması öngörülen taşınmazın ön kısmı, aslında hiçbir zaman otopark olarak kullanılmamış, onun yerine daha fazla kar getirici şekilde ticari alan ve ofis olarak kullanılmış; İdare tarafından söz konusu kullanıma ilişkin bir yaptırım uygulanmamış, hatta söz konusu durum düzenlenen geçici kabul ve kesin tutanaklarında dahi yer almamış, bir kira artışına da gidilmemiştir.

67 parselin ön cephesinde yer alan katlardaki kullanımlara ilişkin 2013 yılından 2018 yılına kadar başka bir ekspertiz raporu düzenlenmemiş ve kira artışı da yapılmamıştır. Yerinde yapılan denetimde, 67 parselin gelir artışına konu edilmeyen ön cephesindeki kiracılar tespit edilmiş ve söz konusu kiracılar aşağıdaki tabloda listelenmiştir;

Tablo 6: 776 Ada 67 Parselde Yeralan Taşınmazın Cadde Tarafında Bulunan Kiracıların Listesi

Bulunduğu Kat	Alt Kiracı	Sözleşme İmza Tarihindeki Kira Bedeli (TL)	2018 Yılı Tahmini Yıllık Kira Getirisi (TL)
8. kat	(A.-A.)	2015 yılı için aylık 33.000,00 olmak üzere yıllık 396.000,00	2016:413.028,00 2017:478.369,02 2018:607.576,50
7. kat	(H.M.S.)	2012 yılı için aylık 21.000,00	2013:263.289,6

		olmak üzere yıllık 252.000,00	2014:290.276,78 2015:305.603,39 2016:318.744,34 2017:369.169,69 2018:468.882,43
6.kat	(C.- İ.G.)	2011 yılı için aylık 10.000,00 olmak üzere yıllık 120.000,00	2012:127.308,00 2013:133.011,39 2014:146.645,05 2015:154.387,91 2016:161.026,59 2017:186.501,00 2018:236.874,92
5.kat	(H.M.O.)	2017 yılı için aylık 29.000,00 olmak üzere yıllık 348.000,00	2018:441.994,8
4.kat	(A. P. B.)	2010 Yılında aylık 15.000,00 TL olmak üzere yıllık 180.000,00	2011:199.962,00 2012:212.139,68 2013:221.643,54 2014:244.362,00 2015:257.264,32 2016:268.326,68 2017:310.775,96 2018:394.716,55
3.kat	(G.A.)	2016 yılı için aylık 25.000,00 olmak üzere yıllık 300.000,00	2017:347.460,00 2018:441308,94
2.kat	(Q.C. A.S.H.)	2016 yılı için aylık 28.000,00 olmak üzere yıllık 336.000,00	2017:389.155,2 2018:494.266,01
1.kat	(G.M.)	2018 yılı için aylık 50.000,00 olmak üzere yıllık 600.000,00	2018:600.000,00
Zemin Kat	(G.)	2018 yılı için aylık 105.000,00 olmak üzere yıllık 1.260.000,00	2018:1.260.000,00
		TOPLAM:	4.945.620,15 TL

*Sözleşmeler kiracı tarafından sayfaları eksik olarak İdareye sunulduğundan, sözleşmelere göre kiralardaki artış oranları ya da artışların neye göre belirlendiği ya da kira ödemelerinin hangi ay başladığı net olarak bilinmemektedir. Elimizdeki tek doğru veri olan sözleşmenin imzalandığı yılda yazılı olan kira bedelleri tabloya yazıldıktan sonra ilgili yıllardaki Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) artış oranları (Aralık ayı 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı %) kullanılarak tarafımızdan güncellenmiş olup, 2018 yılı kira bedelleri tahmini olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla, Yüklenici tarafından gerçekte ne kadar kira tahsil edildiği tam olarak bilinmemektedir. Bulguda yer alan diğer Yüklenici kira gelirleri tabloları da aynı şekilde tahmini olarak oluşturulmuştur. Hesaplama kullanılan ÜFE oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır;

Tablo 7: Tahmini Kira Getirisi Tablolarında Kullanılan ÜFE Oranları

İlgili Yıl	ÜFE Artış Oranları
2010	8,52
2011	11,09

2012	6,09
2013	4,48
2014	10,25
2015	5,28
2016	4,30
2017	15,82
2018	27,01

Yapılan tespitler ve alt yüklenici kira sözleşmelerinden de görüldüğü üzere, kiracı tarafından taşınmazın caddeye bakan katları 2010 yılından beri ofis ya da dükkan olarak kullanılmaktadır. 2013 yılında binanın arka tarafına bakan katlar için otoparktan ofise çevrilmesine ilişkin bir gelir artışı (Ödenen aylık kiraya 30.000,00 TL eklenmesi şeklinde) yapılmasına rağmen, ön taraftaki kullanımlar için herhangi bir gelir uyarlaması yapılmamıştır.

Bulgumuzun (A) şıkkında belirttiğimiz üzere, taşınmazlar üzerinde bu tarz fonksiyon değişikliklerinin mevzuata uygun olmadığını düşünmekle birlikte, İdare tarafından kiracıların taşınmazları kullanım şeklinin devamlı kontrol edilmesi gerektiği, kullanım şekillerinde gerekli izinler alınmadan yapılan değişikliklerin mutlaka tespit edilip gerekli yaptırımların uygulanması gerektiği, ayrıca mevzuata uygun olarak yapılacak proje değişikliklerinde ise İdareye verilmesi gereken kira artışlarının fiili duruma ve günün rayiçlerine uygun ve İdarenin menfaatini koruyacak şekilde tespit edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

C) 67 Parselin Ön Cephesinin İhale Dokümanında Öngörüldüğü Şekilde Otopark Olarak Kullanılmamasına Rağmen, Bölge Müdürlüğü Tarafından Geçici ve Kesin Kabul Tutanaklarının Düzenlenmesi

Bulgumuzun (B) şıkkında da belirttiğimiz gibi, Genel Müdürlük tarafından kullanılan taşınmaz görüntüleme sistemine, Nişantaşı Abdi İpekçi Caddesi üzerinde yer alan binanın (67 parsel üzerinde yer alan taşınmazın cadde tarafına bakan kısmı) 25/02/2010 tarihinde çekilen bir resmi yüklenmiştir ve resimde binanın alt katında bir banka şubesinin yer aldığı, üst katların ise ofis olarak kullanıldığı görülmektedir. Aynı şekilde, 2011 Yandex görüntüleme verilerinde de binanın alt katında banka şubesi olduğu ve üst katlarının ise ofis olduğu anlaşılmaktadır. Yani ihaleye çıkılırken otopark olarak kullanılması öngörülen taşınmazın ön kısmı, aslında hiçbir zaman otopark olarak kullanılmamış, onun yerine daha fazla gelir getirici şekilde ticari alan ve ofis olarak kullanılmıştır.

Söz konusu 66 ve 67 parseller için bölge müdürlüğü tarafından 20/09/2010 tarihinde geçici kabul tutanağı düzenlenmiş (itibar tarihi 16/01/2009) ve tutanakta işin sözleşme ve projesine uygun olarak tamamlandığı ve işin kesin kabulüne engel olabilecek bir eksiklik, kusur

ya da arızanın olmadığı ifade edilmiştir. 25/06/2013 tarihli kesin kabul tutanağında da işin projesine uygun olarak yapıldığı ve bir eksiklik olmadığı ifade edilmiştir.

Oysa, işe ilişkin sözleşmenin “Yapının İlk Muayenesi ve Geçici Kabulü” başlıklı 8’inci maddesinde;

"İhale şartnamesi hükümlerine göre işin bitirilmesi gereken günde müteahhit, şantiye elemanları ve kontrol heyeti yapılan işlerin tasdikli proje ve detaylarına, teknik şartnamelerine uygun yapıp yapılmadığını müştereken mahallinde tetkik edecek ve inşaatın o günkü durumunu bir tutanakla tespit edecektir. (...)

Bu tespitte inşaatın tasdikli proje detaylarına, teknik şartnamelerine uygun yapıp yapılmadığı ve kullanılmaya mani nitelikte olmayan %5 oranındaki kusur ve noksanların olduğu belirlenecek olur ise, müteahhit idareden geçici kabul heyetinin oluşturulmasını ve inşaatın geçici kabulünün yapılmasını talep edebilecektir",

“Kesin Kabul ve Kesin Teminatın Geri Verilmesi” başlıklı 26’ncı maddesinde;

“Geçici kabul tarihinden 1 tam yıl sonra işin kesin kabulü yapılır. Kesin kabul esnasında yüklenici yapmış olduğu her türlü imalatın bakımını yapmış ve çalışır vaziyette idareye kabul ettirecektir”

İfadelerine yer verilerek geçici kabul ve kesin kabulün şartları belirlenmiştir.

Dolayısıyla, Yüklenici tarafından İdareye sunulan malın veya yapılan işin nitelik, numune ve aranacak diğer şartlara, mimari ve teknik projelere uygun olup olmadığını incelemekle sorumlu olan Geçici ve Kesin Kabul Heyetlerinin, otopark olarak kullanılması öngörülen taşınmazın ön kısmının, daha fazla gelir getirici şekilde ticari alan ve ofis olarak kullanılmasını projeye uygun bulması ve söz konusu kullanım şeklini onaylamasının sebebi anlaşılammıştır.

Bölge Müdürlüğünce, işin projesine uygun olmamasına rağmen, söz konusu kabullerin yapılması belirtilen hükümlere uygun olmadığı gibi kamu menfaatlerine de aykırıdır. Aynı zamanda Bölge Müdürlüğü personelinin, görevlerini gereği gibi yerine getirmediğini de göstermektedir.

Ayrıca, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’ nun “Görevlilerin Sorumluluğu” başlıklı 86’ncı maddesinde;

“İhale, muayene ve kabul komisyon veya heyetlerinin başkan ve üyeleri ile diğer ilgililer, görevlerini kanuni gereklere göre tarafsızlıkla yapmadıkları ve taraflardan birinin zararına yol açacak ihmal ve kusurlu hareketlerde bulduklarının tespiti halinde haklarında disiplin cezası uygulanacağı gibi, fiil ve davranışlarının özelliğine göre ceza kovuşturması da yapılır. Ayrıca, tarafların bu yüzden uğradıkları zarar ve ziyan da kendilerine ödetilir”

Denilmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun “Kişisel Sorumluluk ve Zarar” başlıklı 12'nci maddesinde de;

“Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

Zararların ödettilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir”

Hükümleri yer almaktadır.

Anılan hükümler çerçevesinde, devlet malını korumak için gerekli tedbirleri almayan ve kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlikleri sonucu İdareyi zarara uğratan devlet memurları hakkında gerekli işlemlerin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

D) 67 Parsel Arka Tarafında Kalan Otopark Olarak Kullanılan Kısımın İş Merkezine Dönüştürülmesi İçin 2013 Yılında Hesaplanan Kira Artışı Tutarının 2016 Yılında Güncellenmeden Tahsil Edilmeye Başlanması, Bunun Sonucunda da Yüklenicinin Birikimli Olarak Ödemesi Gerekenden Daha Az Kira Ödemesi

Yukarıda da değindiğimiz gibi, Yüklenici tarafından İdareye verilen 14/06/2013 tarihli dilekçe ile 67 parselin arka tarafında yer alan otoparkın mağaza ve ofis olarak yeniden inşası teklif edilmiş, İdare tarafından 18/07/2013 tarihinde söz konusu talep üzerine bir ekspertiz raporu hazırlanmış ve raporda, 67 parsel üzerinde (tamamı en başta otopark olarak ihale

edilmişti) otopark olarak kullanılan kısmın iş merkezine dönüştürülmesi halinde taşınmazın gelirinde yaklaşık toplam 46.832,00 TL artış meydana geleceği, bu tutarın 25.000,00 TL'sinin ise İdareye ödenen kiraya eklenebileceği belirtilmiş, 02/08/2013 tarihinde düzenlenen Bölge Müdürlüğü oluru ile söz konusu ek kira ödemesi aylık 30.000,00 TL'ye çıkarılarak fonksiyon değişikliğine onay verilmiş ve ek kira ödemelerine inşaatın bittiği tarihten itibaren başlanacağı ifade edilmiştir.

Belirlenen çerçevede ek kira tutarı olan aylık 30.000,00 TL'nin ise, ödenmesine bölge müdürlüğü kararıyla Ocak 2016 tarihinde başlanmıştır.

Öte yandan, söz konusu Bölge Müdürlüğü kararına ve artışa dayanak olan ekspertiz raporu 18/07/2013 tarihinde düzenlenmiş ve yeni inşa edilecek dükkan ve ofislerin 2013 yılında kiraya verilmesi noktasında potansiyel gelirin ne olacağı baz alınarak hesaplanmıştır. Her ne kadar bölge müdürlüğü kararında inşaat bittikten sonra aylık ek 30.000,00 TL alınacağı ifade edilse de, belirtilen dükkan ve ofislerin 2016 yılındaki kira gelirinin 2013 yılında hesaplanan kira gelirinden daha fazla olacağı aşıkardır.

Dolayısıyla, 2013 yılında belirlenen ek kira tutarının ödenmesi 2016 yılında başladığı için, 2016 yılında ya ek ödeme tutarının güncellenmesi ya da bu tutara faiz eklenerek ödeme yapılması gerekmektedir. 2016 yılında belirlenen güncelleme yapılmış olsaydı, birikimli olarak 2017 ve 2018 yıllarında daha fazla kira geliri elde edilmiş olacaktı.

Aşağıda yer alan tabloda 2013 yılında belirlenen artış tutarı olan yıllık 360.000,00 TL (aylık 30.000,00 olmak üzere) ÜFE artış oranları, Aralık ayı 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı kullanılarak tarafımızdan güncellenmiş olup 2016, 2017 ve 2018 yılları için ödenmesi gereken kira bedelleri tahmini olarak hesaplanmıştır. Görüldüğü üzere 2013 yılında belirlenen kira artış tutarının 2016 yılındaki rayiçlere güncellenmesi durumunda, Yüklenici daha fazla kira ödemesi yapmak durumunda kalacaktır.

Tablo 8: Kira Artış Tutarının Güncellenmesine İlişkin Tablo

İlgili Yıl	ÜFE Artış Oranları	Yıllık Tahmini Ödenmesi Gereken Kira Artış Tutarı	Yıllık Ödenen Kira Artış Tutar
2013		360.000,00	İnşaat yapım süresi içerisinde olduğu için ödeme yapılmamıştır.
2014	10,25	396.900,00	“
2015	5,28	417.856,32	“
2016	4,30	435.824,14	360.000,00
2017	15,82	504.771,51	374.148,00

2018	27,01	641.110,29	431.916,48
------	-------	------------	------------

Belirtilen sebeplerle, ek kira ödemesi olan 30.000,00 TL'nin Bölge Müdürlüğü oluru tarihinden itibaren her ayda geçerli olan ÜFE kullanılarak güncellenmesi ve tahsilatların güncel tutarlara göre yapılması gerektiği düşünülmektedir.

E) 776 Ada 67 Parselde Yer Alan Taşınmazın Arka Cephesinde Yer Alan Katlarda Proje ve Metrekare Değişikliklerine Gidilmesine Rağmen Söz Konusu Değişikliklerin İdareye Bildirilmemesi

776 ada 67 parselde yer alan taşınmazda yapılan yerinde denetimde, taşınmazın arka cephesinde yer alan katlarda proje ve metrekare değişiklikleri yapıldığı, ancak söz konusu değişiklikler için İdare onayı alınmadığı görülmektedir.

Yukarıda da değindiğimiz üzere, 2013 yılında düzenlenen ekspertiz ve verilen İdare onayı ile otopark olarak kullanılan arka cephenin ofis olarak kullanılması uygun görülmüştür ve -1,0,1,2,3,4,5,6 katları için metrekare hesabı yapılarak bir maliyet ve gelir tespiti belirlenmiştir.

Tarafımızdan yapılan yerinde denetimlerde, 67 parselde yer alan taşınmazın arka tarafında yer alan katlara ilişkin olarak projeye uygun olmayan değişikliklere gidildiği, yeni inşaatların yapıldığı, bazı katların birleştirilerek kullanıldığı böylece projede yazan yüksekliklerin ve metrekarelerin değiştiği, yine projede yer almamasına rağmen dubleks hale gelen bazı katlara asma kat yapıldığı tespit edilmiştir. Projede 6 kat ve çatı katı olarak görünen arka kısmın, 4 dubleks kat ve çatı katı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

İşe ait sözleşmenin “Proje Hizmetleri” başlıklı 3’üncü maddesinde; Yüklenicinin sözleşmeye ekli avan proje ile imar çapı dikkate alınarak düzenlenecek mimari, statik, tesisat ve elektrik tesisatı tatbikat proje ve detaylarını hazırlayarak bunlardan statik ve mimari proje ve hesaplarını 60 takvim günü içerisinde İdarenin tasdikine sunacağı ve İdarenin de söz konusu projeleri 15 takvim günü içerisinde tasdik edip müteahhidin kanuni adresine tebliğ edeceği, bu tebliğden sonra 30 takvim günü içerisinde mimari detaylar ve tesisat, elektrik proje detaylarının Yüklenici tarafından İdarenin tasdikine sunulacağı, İdarenin de 15 takvim günü içerisinde detay projeleri tasdik ederek müteahhide tebliğ edeceği belirtilmektedir. Ayrıca, Yüklenicinin İdarenin yazılı onayı olmadan tatbikat projelerinde veya detaylarında hiçbir tadilat yapamayacağı, müteahhidin proje hakkındaki tekliflerinin İdarenin yazılı muvafakati alınması şartıyla geçerli olacağı ifade edilmektedir.

Yüklenici tarafından ne 2013 yılında verilen İdare onayı akabinde, ne de 2018 yılı sonuna kadar İdareye yeni bir mimari proje sunulmamıştır. Ayrıca, sonrasında yapılan değişiklikler için de İdareden izin alınmamıştır. Dolayısıyla, Yüklenici taşınmaz üzerinde İdareyi bilgilendirmeden dilediği mimari değişiklikleri ve metrekare değişikliklerini yapmıştır.

Bu itibarla, İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğü tarafından sözleşme hükümleri çerçevesinde Yükleniciye gerekli yaptırımlar uygulanmalı, işin fiili duruma uygun mimari projeleri temin edilmeli ve yeni kullanım alanları ve şekilleri tespit edilerek gerekli gelir güncellemeleri yapılmalıdır.

F) Yüklenici Tarafından 776 Ada 66-67 Parsellerde Yer Alan Taşınmazlar Üzerinde Yapılan Değişiklikler İçin Tadilat Ruhsatı Alınmaması

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (y) bendinde; esaslı tadilat, yapılarda taşıyıcı unsuru etkileyen veya yapı inşaat alanını veya emsale konu alanını veya taban alanını veya bağımsız bölüm sayısını veya ortak alanların veya bağımsız bölümlerin alanını veya kullanım amacını veya ruhsat eki projelerini değiştiren işlemler olarak tanımlanmakta ve esaslı tadilatların ruhsata tabii olduğu ifade edilmektedir.

Aynı maddenin (dddd) bendinde tadilat projesi; yapıların ruhsat eki onaylı projelerinde; uygulama imar planı ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmak istenen değişiklik veya ilavelerle ilgili gerekli uygulama projelerinin bütünü olarak tanımlanmaktadır.

Yönetmelik hükümlerine göre, yapılarda taşıyıcı unsuru etkileyen veya yapı inşaat alanını veya emsale konu alanını veya taban alanını veya bağımsız bölüm sayısını veya ortak alanların veya bağımsız bölümlerin alanını değiştiren işlemler olması halinde yapı ruhsatında tadilata gidilmesi gerekmesine rağmen, yapılan yerinde denetimde Yüklenici tarafından ilk projesine göre taşınmazlar üzerinde yıllar içerisinde değişiklikler yapıldığı, ancak 2018 yılına kadar söz konusu değişiklikler için yapı ruhsatında tadilata gidilmediği görülmüştür.

G) Vakıflar Meclisi Tarafından 05.02.2018 Tarihinde Verilen Kararla 776 Ada 66/67 Parsellerin Kullanımına İlişkin Olarak Yükleniciye Verilen 11 Yıllık Süre Uzatımının Sözleşme Hükümlerine Uygun Olmaması

İşe ilişkin sözleşmenin "Süre Uzatımı" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"Belgelere dayalı, idare tarafından kabul edilebilecek mücbir sebeplerden dolayı veya idarenin neden olduğu sebeplerden dolayı müteahhide süre uzatımı verilebilir.

Mücbir sebeplerle sürenin uzatılabilmesi için müteahhide atfı ve izafesi mümkün bir kusurun bulunmaması ve mücbir sebebin inşaatta gecikmeye müessir olduğunun belirlenmesi ve mahiyetine göre bu mücbir sebepleri müteahhidin ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş olması şarttır.

İdarenin sebep olduğu haller dışında mücbir sebebin vukuundan itibaren 10 takvim günü içerisinde müteahhidin idareye yazılı olarak haber vermesi gerekmektedir.

Bu hususlar yerine getirildiği takdirde süre uzatım talebi dikkate alınacaktır. Aksi takdirde belgeye dayanmayan gerekçelerden dolayı süre uzatım talebi verilmeyecektir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesince plan değişikliği veya plan tasdikinin gecikmesi halinde gecikilen süre, süre uzatımı olarak idarece dikkate alınır.

Resmi kurumlardaki işlemlerin gecikmesi de mücbir sebep olarak kabul edilebilir. Bu durumda müteahhide ek süre verilebilmesi için resmi kurumlara müracaatın eksiksiz ve tam olarak yapılmış olması, müteahhidin ilgili kurum nezdinde vecibelerini tam olarak yerine getirmesi gerekmektedir”

Denilmektedir.

30/01/2018 tarihli Bölge Komisyonu Kararı ve 05/02/2018 tarihinde Bölge Komisyonu kararı temel alınarak kabul edilen 50 sayılı Vakıflar Meclisi Kararı ve konuya ilişkin olarak verilen Hukuk Müşavirliği görüşünde; “Yüklenicinin dilekçe ile idareye başvurduğu, otoparkın işletilmesinde muhtelif sıkıntılar olduğunu, 9 yıl sonra Vakıflara devri sonrasında bu sıkıntuların idareyi zora sokacağını belirterek ve idare gelirlerinin de artacağı iddiasında bulunarak söz konusu taşınmazın otopark olarak kullanımının iptal edilerek daha rantabl bir proje olan dükkan ve ofis olarak kullanımı için izin istediği, 08.02.2013 tarihli Bölge Müdürlük oluruyla, masrafların yüklenici tarafından karşılanarak idareden herhangi bir ücret istenmemesi şartıyla kabul edildiği, yüklenicinin 28.03.2017 tarihinde idareye başvurarak 2010 yılında 5.164.685,00 TL bedelle yapılan otomatik otoparkın söküldüğü, 5.850.000, 00 TL bedelli yeni bir yatırım yapılarak iş merkezine dönüştürüldüğü, idarece bu dönüşüm yapılırken sadece kira artışı yapıldığı ancak amortisman süresinin dikkate alınmadığı, ayrıca ofis olarak kullanılan kısmın gelirlerinin artırılması için bu kısmın otele dönüştürülmesini planladıklarını, bu plan için 4.500.000,00 TL.'lik yeni bir yatırım yapılması gerektiğini belirterek amortismanın sağlanması için işletme süresinin uzatımını talep ettiği, taşınmazın dükkan üzeri otel olarak değerlendirilmesi halinde elde edilebilecek potansiyel gelirinde 30.112,41 TL tutarında bir

artış olacağıının hesaplandığı, bu artışın yarısının idareye ödenen kiraya eklenmesi şartıyla, yüklenicinin uhdesinde bulunan 776 ada, 66 ve 67 sayılı parselleri kapsayan binaların imarında, kullanımında ve değerinde meydana gelen İdarenin de menfaatine olan değişiklik ve iyileştirmeden dolayı,

A) İşin sözleşme bitiş tarihinin 2022 yılından 04.01.2033 tarihine uzatılmasına (8 yıl imalat ve amortisman ve 3 yıl da işletme süresi olmak üzere)

B) Karar tarihinden itibaren aylık kira bedeline 15.500,00 eklenmesine”

Denilmektedir.

Özetle, 50 sayılı Vakıflar Meclisi Kararı ile karar tarihinden sonra aylık kira bedelinin 15.500,00 TL artması şartı ile Yükleniciye 11 yıl süre uzatımı verilerek sözleşme bitiş süresi 2022 yılından 2033 yılına çekilmiştir.

Kararda süre uzatımına gerekçe olarak “2010 yılında 5.164.685,00 TL bedelle yapılan otomatik otoparkın sökülmesi ve 67 parselde 2013 yılında idare tarafından verilen izinle 5.850.000, 00 TL bedelli yeni bir yatırım yapılarak, iş merkezine dönüştürülmesi sürecinde idare tarafından söz konusu değişikliğe ilişkin olarak bir amortisman süresi verilmemesi ile 66 parsel üzerinde bulunan ofislerin otele dönüştürülmesi için 4.500.000,00 TL.'lik yeni bir yatırım yapılması gerektiği ve söz konusu yatırımın da amortisman süresine ihtiyaç duyması” gösterilmiştir.

Oysa, yukarıda yer alan bulgu şıklarında da belirttiğimiz üzere, sözleşmede yer almamasına rağmen, sonradan yapılan, rekabeti engelleyici ve Yükleniciye öngörülenden daha fazla getiri sağlayan fonksiyon değişikliklerinin mevzuata uygun olmadığı düşünülmele birlikte, bu değişikliklere dayanarak Yükleniciye ekstra süre verilmesi de kamu menfaatine aykırıdır.

Ayrıca, sözleşme hükümlerine göre, Yükleniciye süre uzatımı verilebilmesi için belgelere dayalı, İdare tarafından kabul edilebilecek mücbir sebeplerin olması gerekmektedir. Eğer, İdarenin sebep olduğu haller dışında mücbir sebep vukuu bulursa da, mücbir sebebin oluşmasından itibaren 10 takvim günü içerisinde müteahhidin İdareye yazılı olarak haber vermesi gerekmektedir. Ancak, İdare tarafından verilen süre uzatımında İdare tarafından mücbir sebep olarak kabul edilebilecek bir durum söz konusu olmadığı gibi, belgelere dayanan ya da İdareye dilekçe ile başvuru özel bir durumda yoktur.

Yükleniciler ihalelere katılırken zaten en baştan yapacağı masrafları ve işletme süresini öngörmekte ve buna göre bir teklif vermektedir. Dolayısıyla, hiçbir belgeye dayanmayan ve Yüklenici tarafından gerçekleştirildiği ifade edilen yatırım tutarlarının İdare tarafından dikkate alınarak buna uygun bir süre uzatımı verilmesi dayanaktan yoksundur.

Kaldı ki, Meclis kararında 66 parselin ofisten otele dönüşmesi ve 67 parselin arka kısımlarının otoparktan ofise dönüşmesi masrafları için Yükleniciye süre uzatımı verildiği ifade edilmekle birlikte, 08/02/2013 tarihli Bölge Müdürlük olurunda zaten 67 parselde yapılacak otoparktan ofise dönüşüm için masrafların Yüklenici tarafından karşılanarak İdareden herhangi bir ücret istenmeyeceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla, İdarenin daha önce masrafların Yüklenici tarafından karşılanmasını öngördüğü bir değişiklik için 5 yıl sonra amortisman süresi ve süre uzatımı vermesinin sebebi anlaşılammamıştır.

Bunun yanında, 66 parselde yer alan binanın da ofisten otele dönüştürülmesi tamamen Yükleniciden gelen bir talep olup bir mücbir sebebe değil keyfiyete dayanmaktadır. Ayrıca, 16/03/2016 tarihinde Yüklenici dilekçe ile 66 parselde proje değişikliği için İdareye başvurmuş, 18/03/2016 tarihinde bölge müdürlüğü, mezkûr proje değişikliğine izin vermemiştir. İdare tarafından izin verilmemesine rağmen, Yüklenici binayı otele çevirmiş, 01/12/2016 yılından itibaren alt kiracıya taşınmazı kiralayarak fiili olarak da otel olarak kullanmaya başlamıştır. 14/09/2017 tarihinde de belediyeden otel olarak kullanım ruhsatı almıştır.

Açıklanan nedenlerle, bölge müdürlüğü tarafından taşınmazı projesine aykırı olarak kullanan Yükleniciye gerekli yaptırımların uygulanması gerekirken (sözleşmenin 24'üncü maddesine göre projeye uygun olmayan kullanım halinde önce ihtarın yapılarak kullanımın devam etmesi halinde sözleşmenin feshi gerekmektedir) tam tersi olacak şekilde, Yüklenicinin taşınmaza yaptığı harcamaların da dikkate alınarak Yükleniciye süre uzatımı verilmesi ve otel olarak kullanımın da kabul edilmesinin gerekçesi anlaşılammamaktadır.

Ayrıca, yukarıda belirtilen Meclis kararında, İdareye verilecek ekstra kira bedeli aylık 15.500,00 TL olarak belirlenmiştir. Yani, söz konusu değişiklik ve süre uzatımı İdareden çok Yükleniciye menfaat sağlamaktadır. Sözleşme hükümleri çerçevesinde Yüklenici tarafından İdareye sunulması zorunlu olan alt kiracılık sözleşmeleri tarafımızdan incelenmiş ve Yüklenicinin 2018 yılı 66 parselde yer alan taşınmaz kira bedellerine ait tahmini bir tablo yapılmıştır;

Tablo 9: 766 Ada 66 Parselde Yeralan Taşınmazda Bulunan Kiracıların Listesi

Bulunduğu Kat	Alt Kiracı	Sözleşme İmza Tarihindeki Kira Bedeli(TL)	2018 Yılı Tahmini Yıllık Kira getirisi (TL)
Zemin ve -1	(M.D.)	2017 yılı için aylık 210.000,00 olmak üzere yıllık 2.520.000,00	2018:3.200.652,00
1,2,3,4,5,6 ve 7. katlar	(Ç.T.A.Ş.)	2017 için aylık 95.000,00 TL olmak üzere yıllık 1.140.000,00 TL	2018:1.447.914,00
		Toplam:	4.648.566,00 TL

Görüldüğü üzere, Yüklenici 2018 yılında 66 parselin dükkan ve otele dönmesi değişikliği sonucu yıllık yaklaşık olarak 4.648.566,00 TL gelir elde etmektedir. 2017 yılında Bölge Müdürlüğü personeline hazırlanan amorti süresine ilişkin raporda, 66 parselin tahmini kira getirisi oranı 0,2751 olarak, 67 parselin tahmini kira getirisi oranı ise 0,7249 olarak belirlenmiştir. Yüklenici her iki parsel kirası olarak 2018 yılı için aylık 280.000,00 TL olmak üzere yıllık 3.360.000,00 TL ödeme yapmaktadır. Raporda belirtilen tahmini oranlar çerçevesinde, yıllık 3.360.000,00 TL ödemenin 924.336,00 TL'sinin 66 parsel için 2.435.664,00 TL'sinin 67 parsel için olduğu değerlendirilmektedir. Görüldüğü üzere Yüklenici 66 parseldeki taşınmazın kiraya verilmesi sonucunda tahmini olarak yıllık 4.648.566,00 TL gelir elde ederken, İdareye yaklaşık 924.336,00 TL ödeme yapmaktadır.

Ayrıca, yapım sözleşmesinin 9'uncu maddesinde; *"Müteahhidin bir kısmını veya tamamını 3. Şahıslara kiraya vermesi durumunda 15. yılın sonunda yüklenici ile anlaşma sağlanamaması durumunda dahi idare 3. Şahıslarla isterse kira kontratı yapabilir. Müteahhidin buna itirazı olmaz"* hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla, İdare tarafından süre uzatımı verilmemiş olsaydı, işin süre bitiminde taşınmazın Genel Müdürlüğe devredilmesi, ve Genel Müdürlüğün de alt kiracı sözleşmelerini yenilemesi durumunda daha fazla miktarda kamu geliri sağlanması (aşağıda yer alan tabloda görüleceği üzere Yüklenicinin kira gelirinin tahmini olarak 14.295.729,82 TL civarı olduğu düşünülmektedir) imkanı doğacaktı.

67 parselde yer alan taşınmazın arka tarafında bulunan alt kiracılar aşağıdaki tabloda yer almaktadır;

Tablo 10: 766 Ada 67 Parselde Yeralan Taşınmazın Arka Tarafında Bulunan Kiracıların Listesi

Bulunduğu Kat	Alt Kiracı	Sözleşme İmza Tarihindeki Kira Bedeli(TL)	Tarafımızdan Yapılan Güncelleme Sonucu Bulunan 2018 Yılı Tahmini Kirası (TL)
6.kat	(G. M.)	2016 için aylık 30.000,00 TL olmak üzere yıllık 360.000,00	2017:416.952,00 2018:529.570,00
Zemin ve 1,2,3,4,5. katlar	(M.A.A.B.)	2017 için aylık 100.000,00 olmak üzere yıllık 1.200.000,00	2018:1.524.120,00
Zemin katı	(G.G.)	2016 İçin aylık 150.000,00 olmak üzere yıllık 1.800.000,00	2017: 2.084.760,00 2018:2.647.853,67
		Toplam:	4.701.543,67 TL

67 parselde yer alan taşınmazın cadde tarafında bulunan kiracılarının tablosu, bulgumuzun (B) şıkında verilmiş olup Yüklenici cadde tarafı kiracılarından tahmini olarak 4.945.620,15 TL kira geliri elde etmektedir.

66 parselde yer alan taşınmazın kiracılarının tablosuna ise, yukarıda yer verilmiş olup Yüklenici bu parsel kiracılarından tahmini olarak 4.648.566,00 TL kira geliri elde etmektedir.

Görüldüğü üzere, Yüklenici 66 ve 67 parsellerin kiraya verilmesi sonucu yaklaşık olarak yıllık 14.295.729,82 TL+ KDV kira geliri elde ederken, Genel Müdürlüğe ise aylık 280.000,00 TL (ekspertiz raporlarıyla artırılan toplam tutar) olmak üzere yıllık 3.360.000,00 TL kira ödemektedir. Dolayısıyla, Vakıflar Meclisi tarafından (Hukuk Müşavirliği ve bölge müdürlüğü komisyon kararları çerçevesinde) fonksiyon değişikliklerine izin verilerek sözleşme süresinin uzatılması, mevzuata uygun olmadığı gibi süre uzatımıyla kamu menfaatinin artırıldığı hususu gerçekçilikten uzak olup İdareyi kayba uğratan bir duruma sebebiyet verilmiştir.

Belirtilen sebeplerle Yükleniciye verilen süre uzatımının iptal edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

H) Yüklenicinin İdareden İzin Almadan Taşınmazı Kiraya Vermesi, Bölge Müdürlüğü Tarafından Sözleşme Hükümleri Çerçevesinde Temin Edilmesi Gereken Alt Kiracı Sözleşmelerinin Alınmaması

İşe ilişkin sözleşmenin “Yüklenicinin Binayı Yapıp İşletmesi” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“Yüklenici binanın tamamını ve bir kısmını kendisi kullanabileceği gibi idarenin izni alınarak üçüncü şahıslara da kiraya verebilir. Kiralarını tahsil edebilir. Yüklenici 3. Şahıslara

kira kontratlarını ve şartlarını idareye vermek zorundadır”

Denilmektedir.

Söz konusu maddeye göre, Yüklenici taşınmazları kısmen ya da tamamen üçüncü şahıslara kiraya verebilmektedir. Ancak, taşınmaz kiraya verilmeden önce İdareden izin alınması gerekmektedir. Ayrıca, Yüklenicinin imzaladığı alt kiracı sözleşmelerini de İdareye vermesi ve İdare tarafından bu belgelerin düzenli olarak takip ve tedarik edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan açıklamalarda da belirtildiği gibi, Yüklenici tarafından İdareden izin alınmadan taşınmazın kiraya verildiği görülmüştür. Ayrıca, Yüklenicinin yıllar içerisinde çok sayıda kiracı değiştirmesine rağmen, Kiralama Müdürlüğünün güncel alt kiracılar ve geçmişte sözleşme imzalayan alt kiracılar hakkında bilgi sahibi olmadığı anlaşılmaktadır.

İşe ilişkin sözleşmenin "Taahhüdün Yerine Getirilmemesi" başlıklı 24'üncü maddesinde, müteahhidin taahhüdünü sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi durumunda, İdarenin Yükleniciyi uyarması gerektiği ifade edilmektedir, ancak İdare tarafından söz konusu hüküm kapsamında herhangi bir işlem yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Belirtilen sebeplerle, Yüklenici tarafından bütün alt kiracı sözleşmelerinin İdareye sunulması gerektiği, İdareden izin alınmadan hiç bir kiracı ile sözleşme imzalanmaması gerektiği, ayrıca söz konusu hükümlerin Yüklenici tarafından yerine getirilmemesi durumunda da, İdare tarafından Yüklenicinin uyarılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “A-) Genel Müdürlükçe yayınlanan 15/12/2008 tarihli ve 19 sayılı Genelge'nin “Proje Değişiklikleri” başlıklı (K) bendindeki tanım kapsamında, Yapım Karşılığı Kiralama sözleşmelerinde “Fonksiyon Değişikliği” onayı Bölge Müdürlükleri yetkisindedir. Anılan maddede her ne kadar “Proje Değişikliği” ibaresi geçse de, fonksiyon değişmesinin yolu zaten bir proje değişikliği gerektirdiğinden ilgili hüküm “Fonksiyon Değişikliği” talebinin de Bölge Müdürlüklerince yapılabilmesine olanak sağlamaktadır.

“Fonksiyon Değişikliği”; İdare menfaatinin temini için gerekli ve hatta mecburidir. İstanbul oldukça dinamik bir şehirdir ve konjonktüre göre bölge bölge etkilenme yaşanabilmektedir. Ekonomik gelişmeler, asayiş olayları, uluslararası kriz kaynaklı turist azalmaları, özel okulların sayılarının artması ve daha sayamadığımız birçok sebep taşınmazlarımızın kullanımı ile alakalı yeni kararlar verme mecburiyetini gerektirmektedir.

Kira sözleşmelerinin 15-25 yıl olduğu düşünülürken İdare menfaatinin temini için, değişen hal ve şartlara göre aksiyon alınması mecburidir. İhale şartnamesinde, fonksiyon değişikliğinden bahsedilmemiş olması, sağlanabilecek kazancın reddedilmesini mantıklı kılmamaktadır. Bu itibarla bulguya konu olan Şişli İlçesi/776 Ada/66-67 Parsellerdeki taşınmazlarımız için de ihale öncesi en uygun yatırımın otopark olacağı hesaplanmış ancak devamı süreçte birçok ulusal veya uluslararası şirketin bahse konu bölgede ofis edinmesinden kaynaklı olarak fonksiyon değişikliğine gidilmesi gerekmiştir.

B-) *Bulguda bahsedilen proje değişikliğine göre hazırlanan ekspertiz raporunda ilk ihaleye göre 572 olan araç park yeri adedinin 383'e indiği, zemin ve birinci katın dükkan olarak kullanılması ile azalan araç park yeri sayısından dolayı oluşan kaybın bu şekilde telafi edildiği hesaplanmıştır. Yani kirada herhangi bir artış/azalış hesaplanmamıştır. Ancak o dönemki uygulamada kirada bir değişiklik olmadığından Bölge Müdürlük Oluru alınmadığı anlaşılmaktadır. İlk Ekspertizin yapıldığı tarihte(26/11/2007) fiili uygulama yapılmadığı için ofis kısımları henüz oluşturulmadığından hesaba dahil edilmemiştir. Devam eden süreçte de sürekli bu ekspertiz raporu baz alındığından gelir hesabı yapılırken fiili duruma bakılmadığı ve ön cepheye bakan ofis katlarının hesaba dahil edilmediği sonradan anlaşılmıştır. Hal böyle iken; maddi hatadan kaynaklı gelir hesaplarının tekrardan yapılmak suretiyle gerekli tazmin ve tahsil işlemlerine Bölge Müdürlüğünce ivedilikle başlanacaktır.*

C-) *Bulgu ile ilgili olarak gerekli işlemler yapılacaktır.*

D-) *Bulguda bahsi geçen Komisyon Kararı 02/08/2013 tarihinde alınmıştır. Komisyon Kararı'na esas olan Yeniden Değerlendirme ise 13/07/2013 tarihinde yapılmıştır. Yeniden Değerlendirmede tüm değişiklikten dolayı 46.832,00TL.'lik artış beklendiği belirtilerek bu artışın 25.000,00TL.'lik kısmının İdaremize alınması gerektiği değerlendirilmiştir. Bölge Komisyonu ise hesap edilen bedeli 30.000,00TL.'ye çıkararak "inşaatın tamamlanmasını müteakip" tahsilata başlanması kararını almıştır. Kararın alındığı 02/08/2013 tarihi ile kiranın artırıldığı 01/01/2016 tarihleri arasında geçen süredeki ÜFE artışını Yeniden Değerlendirmede hesap edilen 25.000,00TL. bedele uyguladığımızda yaklaşık 30.000,00TL. bulunmaktadır ki Komisyonun hesap edilen 25.000,00TL bedeli inşaatın bitirilmesini müteakip 30.000,00TL. olarak tahsil edilmesi kararının yerinde olduğu değerlendirilmektedir.*

E-) *Yüklenici 14/06/2013 tarihinde İdaremize başvurarak otopark olan kısımların ofis olarak kullanılması için izin istemiş ve fonksiyon değişikliği işlemleri bu talebe göre devam etmiştir. 14/06/2013 tarihinde İdaremize sunulan dilekçeye ek olan "Yeni Durum Planı"*

başlıklı projeye uygun imalat yapılmadığı anlaşılmıştır. Sunulan ekte; “Bodrum+Zemin+5 Normal Kat” olarak projelendirme yapıldığı görülmektedir. 10.10.2014 tarihli tadilat ruhsatına konu olan projede ise “Bodrum+Zemin+8 Normal Kat” yer almıştır. Uygulama da tadilat ruhsatı eki projeye göre yapılmıştır.

Bulguda da belirtildiği gibi; Bölge Müdürlüğünce eksik yapılan tahsilat, mevcut kullanım alanlarının değerleriyle hesap edilerek tahsil yoluna gidilecektir.

F-) 2013 tarihli Bölge Müdürlük Oluru uygun bulunan proje değişikliği 10.10.2014 tarihinde ilgili Belediyesince de onaylanmış ve tadilat ruhsatı alınmıştır.

G-) Sözleşmenin “İşe Başlama ve İşi Bitirme Tarihi Gecikme Halinde Alınacak Olan Cezalar” isimli 5. Maddesinde genel olarak yer teslim tarihinden, imar planlarının hazırlanmasından, projelerin hazırlanıp imalatların yapılarak tesisin hizmete açılmasından ve bu işlemlerin hangi süreler içerisinde yapılacağından bahsetmektedir. 5. Maddede; “ Yukarıda belirtilen sürenin hesabında havanın fen noktasında çalışmaya uygun olmayan devreleri, resmi tatil günleri, inşaat muntikasında resmen çalışılmayacağı belirlenen günler ile kış tatili dikkate alındığından, bunlar için ayrıca süre uzatımı verilmeyecektir.” denilmektedir.

Burada açıkça anlaşıldığı üzere proje ve inşaat süreçleri ile ilgili süreçlerden bahsedilmekte ve bu hususlarda süre uzatımı verilemeyeceği, belirtilen süreler içerisinde belirlenen işlerin yapılmaması halinde ise sözleşmenin fesih edilerek teminat ve kiraların irat kaydedileceği söylenmektedir.

Daha sonra ise işe ilişkin sözleşmenin “Süre Uzatımı” başlıklı 6’ncı maddesinde plan tadilatı, proje ve inşaat süreçlerinde yaşanabilecek olumsuzluklardan dolayı, belirlenen inşaat süreleri ile ilgili süre uzatımı verilebilecek durumlar belirtilmektedir;

“Belgelere dayalı, idare tarafından kabul edilebilecek mücbir sebeplerden dolayı veya idarenin neden olduğu sebeplerden dolayı müteahhide süre uzatımı verilebilir.

Mücbir sebeplerle sürenin uzatılabilmesi için müteahhide atfi ve izafesi mümkün bir kusurun bulunmaması ve mücbir sebebin inşaatla gecikmeye müessir olduğunun belirlenmesi ve mahiyetine göre bu mücbir sebepleri müteahhidin ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş olması şarttır.

İdarenin sebep olduğu haller dışında mücbir sebebin vukuundan itibaren 10 takvim günü içerisinde müteahhidin idareye yazılı olarak haber vermesi gerekmektedir.

Bu hususlar yerine getirildiği takdirde süre uzatım talebi dikkate alınacaktır. Aksi takdirde belgeye dayanmayan gerekçelerden dolayı süre uzatım talebi verilmeyecektir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesince plan değişikliği veya plan tasdikinin gecikmesi halinde gecikilen süre, süre uzatımı olarak idarece dikkate alınır.

Resmi kurumlardaki işlemlerin gecikmesi de mücbir sebep olarak kabul edilebilir. Bu durumda müteahhide ek süre verilebilmesi için resmi kurumlara müracaatın eksiksiz ve tam olarak yapılmış olması, müteahhidin ilgili kurum nezdinde vecibelerini tam olarak yerine getirmesi gerekmektedir” denilmektedir.

Sözleşmenin 6. maddesindeki süre uzatımı ile; plan tadilatı, proje ve inşaat süreçlerinde İdare veya mücbir sebeplerden kaynaklanan, yaşanabilecek gecikmeler için verilecek olan süre uzatımları kastedilmekte olup sözleşme süresini kapsamamaktadır.

Söz konusu taşınmazlar otopark ve iş merkezi yapılmak üzere ihale edilmiş olup yüklenicisi tarafından otopark ve iş merkezi yapılarak ihaleye esas şartlar yerine getirildiğinden rekabete konu bir husus bulunmamaktadır. Söz konusu değişikliklerden ilki teknik zorunluluktan olmak üzere, diğer kurum izni ile gerçekleşen değişiklikler de taşınmazın daha değerli hale gelmesini sağlamıştır. Taşınmazın değişikliğe uğrayan kısımlarında meydana gelen gelir artışları İdareye de yansıtılmıştır.

08/02/2013 tarihli Bölge Müdürlük olurunda zaten 67 parselde yapılacak otoparktan ofise dönüşüm için masrafların Yüklenici tarafından karşılanarak İdareden herhangi bir ücret istenmeyeceği ifade edilmektedir. Yüklenici idareden herhangi bir ücret talep etmemiştir. Söz konusu taşınmaz üzerinde sonradan yapılacak olan değişiklikler için gelir artışı hesabı yapılmış olup gelir artışından İdarenin payına düşen kısım hesaplanmıştır. Ayrıca 2013 yılında böyle bir talep olmadığından amorti süresi hesabı yapılmamıştır.

Yapılan taşınmaz değerlendirme raporlarında ilgili taşınmazlara ait potansiyel gelirler hesaplanmakta, masraf ve giderler ile İdaremize alınması gereken kira miktarı belirlenmekte, yüklenicinin potansiyel net karı üzerinden ise amorti süresi hesaplanmakta, yapılacak uygulamalar için proje ve inşaat süresi hesaplanmakta ve kar etme süresi belirlenmektedir. Taşınmazlar buna göre ihale edilmektedirler.

Söz konusu 776 ada 66,67 parsel sayılı taşınmazlar mevcut sözleşme şartlarına göre sözleşme süresi sonunda otopark ve iş merkezi olarak İdareye teslim edilmesi veya

yüklenicisinin İdarece belirlenen kira bedel üzerinden kiracılığına devam etmesi gerekmektedir. Oysaki yapılan değişiklikler ile taşınmazın potansiyel gelirinde artışlar meydana gelmiştir. Taşınmazın yapı ömrü düşünüldüğünde yeni sözleşme süresinin bitimi ile İdaremize İş merkezi ve otel olarak teslim edilecek olan taşınmaz otopark ve iş merkezi olarak teslim edilecek olmasına kıyasla daha yüksek bir kira getirisine sahip olacaktır. Bu nedenle İdare menfaatine de olacak şekilde yapılması planlanan inşaat yapım işleri için gelir artışları hesaplanmış, yapılacak maliyetler üzerinden amorti süresi hesaplanmıştır.

06.09.2017 tarihli ekspertiz raporu ile 66 parsel üzerinde bulunan ofislerin otele dönüştürülmesi ile ilgili rapor hazırlanmıştır. Tarafımızca yapılan değerlendirmelerde yapılan değişikliklerin maliyetleri ve gelir artışları dikkate alınmıştır. Bu nedenle dükkanda bir değişiklik olmadığından hesaba katılmamıştır. Üst katlarda bulunan ofislerin otel olarak değerlendirilmesi halinde oluşabilecek potansiyel gelir artışı üzerinden İdaremize ödenecek kiraya eklenmesi gereken tutar ve maliyetlerden kaynaklı amorti süresi hesabı yapılmıştır.

Kaldı ki yüklenicinin elde ettiği gelirler ihale ve sözleşme sonucu elde ettiği haklardır. Yüklenici tarafından bir değişiklik talebi yapıldığında bu yapılan değişikliğin taşınmazın gelirinde yaratacağı artış hesaplanmış ve talep konusu değişikliğin maliyetine göre amorti süresi hesabı yapılmıştır. 06.09.2017 tarihli ekspertiz raporunun 1.1.1. maddesinde halihazırda yüklenicinin bu katlardan aylık 84.337,59 TL gelir elde edebileceği, otel olarak değerlendirilmesi halinde ise aylık 114.450,00 TL gelir elde edebileceği öngörülmüştür. (Denetim Raporu Tablo 11'de mevcut kirasının 95.000,00 TL olduğu tahmin edilmiş olup rakamlar yaklaşık olup örtüşmektedir). Buradaki gelir artışı $114.450,00 \text{ TL} - 84.337,59 \text{ TL} = 30.112,41 \text{ TL}$ olup bu artışın yarısının $(30.112,41 \text{ TL} \times 0,5 = 15.056,20 \text{ TL})$ İdaremize kira olarak ödenmesinin uygun olabileceği hesaplanmıştır.

Ayrıca yüklenici tarafından yapılan uygulamaların ekspertize esas rapordan farklı olduğu daha fazla alan ve kat kullanımı olduğunun tespit edildiği anlaşılmaktadır. İdaremiz teknik elemanları tarafından yapılacak tespit ve yüklenici tarafından sunulacak yapının son haline dair projelerin sunulması ile bu alanlar için de yeniden hesaplama yapılarak İdaremize ödenecek kira miktarına yansıtılacaktır.

Tablo 11 ve tablo 12 ile taşınmazın 2018 yılı itibari ile kiracılarının tahmini kiralari listelenmiştir. Yüklenicinin bu kira bedelleri üzerinden İdaremize ödediği kira miktarı dikkate alındığında Vakıflar Meclisi tarafından fonksiyon değişikliklerine izin verilerek sözleşme süresinin uzatılması, mevzuata uygun olmadığı gibi süre uzatımıyla kamu menfaatinin

artırıldığı hususu gerçekçilikten uzak olup İdareyi kayba uğratan bir duruma sebebiyet verildiği iddia edilerek belirtilen sebeplerle Yükleniciye verilen süre uzatımının iptal edilmesi gerektiği söylenmektedir.

Bulgudaki tablolar ile belirlenen kira miktarları yapılan değişikliklerden ve iyileştirmelerden sonra elde edilen kira miktarlarıdır. Bu değişikliklere izin verilmemiş olsaydı gelir miktarları da daha az olacaktı.

Söz konusu İş Yapım Karşılığı Kiralama işi olup yüklenicinin elde ettiği kiralar ile; işletme masraflarının karşılanması, İdaremize kira ödenmesi, taşınmazların boş kalacağı zamanlar dikkate alınarak doluluk boşluk oranının hesaba katılması, ve yüklenicinin taşınmazın yapımı için harcadığı sermayeyi amorti ederek kar etmesi gerekmektedir.

Bulguda ise yüklenicinin inşaatını yaparak yatırdığı sermaye, giderler, öngörülemeyen haller, ekonomik krizler ile boş kaldığı zamanlar, amorti süreleri ve yüklenicinin kar oranı dikkate alınmamıştır.

Değişikliklerin kabul edilerek ek süre verilmesi ile verilen ek süre yükleniciye yatırımlarını amorti etme ve kar etmede bir avantaj sağlamakta iken yapılan kira artışları ve imalatların sözleşme süresinin sonunda İdareye kalacak olması ile bahse konu yüksek kira getirilerinin taşınmazın yapı ömrü dikkate alındığında İdarenin daha çok menfaatine olacağı açıktır.

H-) Yüklenici'nin İdareden izin almadan taşınmazı kiraya verdiği, Bölge Müdürlüğü tarafından sözleşme hükümleri çerçevesinde temin edilmesi gereken alt kiracı sözleşmelerinin alınmadığı belirtilerek söz konusu hükümlerin Yüklenici tarafından yerine getirilmemesi durumunda da, İdare tarafından Yüklenicinin uyarılması gerektiği düşünülmektedir.

Sözleşmede hüküm altına alınmış bu hususun herhangi bir cezai müeyyidesi olmaması uygulamanın yapılmasında aksaklıklara sebebiyet vermektedir. Yeni sözleşmelerde; alt kiracı izni ve sözleşmelerinin İdareye ibrazı için süre ve ceza tanımlaması yönünde hükümlerin ilave edilmesi için çalışma yapılmaktadır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak;

A) Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta özetle, fonksiyon değişikliğinin İdare

menfaatinin temini için gerekli ve mecburi olduğunu, İstanbul'un dinamik bir şehir olması sebebiyle taşınmazların kullanımı ile alakalı yeni kararlar verme mecburiyeti doğduğunu ve fonksiyon değişikliğinin İdare menfaati düşünülerek yapıldığını ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirttiğimiz gibi, bölge müdürlükleri tarafından ihale edilen işlerde ileride şartların gerektirmesiyle bir fonksiyon değişikliğine gidilmesi öngörülüyor ise, bunun en baştan ihale dokümanlarına gerekli maddelerin konularak düzenlenmesi ve ihaleye katılmak isteyen tüm isteklilerin ileride fonksiyonun değişebileceğini öngörerek ona göre teklif vermesi gerekmektedir. İhale ilanında söz konusu taşınmazların ileride fonksiyon değişikliği ile başka şekillerde de değerlendirilebileceği hususunun belirtilmemiş olması, ihaleye başka isteklilerin katılabilme ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Her ne kadar savunmada İdare menfaatinin düşünüldüğü söylene de Yükleniciye sözleşmede öngörülmeyen menfaatler sağlandığı değerlendirilmektedir.

İfade edilen sebeplerle sorumluların cevabı yeterli görülmemiş olup, bundan sonra İdare tarafından düzenlenecek tüm ihale ve sözleşme dokümanlarına, ileride oluşabilecek fonksiyon ve proje değişikliklerine ilişkin düzenleyici ve İdare menfaatini koruyucu hükümler konulması gerektiği düşünülmektedir.

B) Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta özetle, maddi hatadan kaynaklı gelir hesaplarının tekrardan yapılmak suretiyle gerekli tazmin ve tahsil işlemlerine Bölge Müdürlüğüne ivedilikle başlanacağını ifade etmektedir.

İdare tarafından yapılan hatalar basit hatalar olmadığı için, İdarece yapılacak tahsilat işlemlerinin gelecek yıl denetimlerinde titizlikle izlenmesi gerektiği, İdare tarafından taşınmaza ilişkin doğru ve güvenilir bilgi içeren ekspertiz raporlarının hazırlanması ve geçmiş yıllara yönelik gelir kayıplarının hesaplanarak İdarenin mağduriyetinin giderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

C) İdare göndermiş olduğu cevapta gerekli işlemlerin yapılacağını ifade etmektedir.

Yüklenici tarafından İdareye sunulan malın veya yapılan işin nitelik ve aranacak diğer şartlara, mimari ve teknik projelere uygun olup olmadığını incelemekle sorumlu olan Geçici ve Kesin Kabul Heyetlerinin, otopark olarak kullanılması öngörülen taşınmazın ön kısmının, daha fazla gelir getirici şekilde ticari alan ve ofis olarak kullanılmasını projeye uygun bulması ve söz konusu kullanım şeklini onaylaması ciddi bir kontrol zaafiyetini göstermektedir.

Kamu malını korumak için gerekli tedbirleri almayan ve kasıt, kusur, ihmâl veya tedbirsizlikleri sonucu İdareyi zarara uğratan memurlar hakkında gerekli işlemlerin yapıp yapılmadığı hususunun gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

D) İdare göndermiş olduğu cevapta özetle, 2013 tarihli ekspertiz raporunda otoparkın mağaza ve ofis olarak yeniden inşası sonucu İdareye aylık 25.000,00 TL ekstra kira ödenmesinin uygun bulunduğu, ancak Bölge Komisyonu'nun hesap edilen bedeli 30.000,00 TL 'ye çıkardığını, zaten 25.000,00 TL'ye ÜFE artışı uygulanması sonucunda yaklaşık 30.0000,00 TL'ye geleceğini ifade etmektedirler.

İdare tarafından 18/07/2013 tarihinde hazırlanan ekspertiz raporunda fonksiyon değişikliği halinde taşınmazın gelirinde yaklaşık toplam 46.832,00 TL artış meydana geleceği, bu tutarın 25.000,00 TL'sinin ise İdareye ödenen kiraya eklenebileceği belirtilmiştir. Ancak 02/08/2013 tarihinde düzenlenen Bölge Müdürlüğü olurunda bu tutar az bulunarak ek kira ödemesi aylık 30.000,00 TL' ye çıkarılmış ve ek kira ödemelerine inşaatın bittiği tarihten itibaren başlanacağı ifade edilmiştir. Yani ek kira ödemesinin aylık 30.000,00 TL' ye çıkarılma sebebinin ilerideki ÜFE artışlarını dengelemek değil, ekspertiz raporu tarafından belirlenen tutarın az bulunması olduğu düşünülmektedir. Zaten bölge onayında ileride gerçekleşecek ÜFE artışları nedeniyle aylık tutarın 5.000,00 TL artırıldığı gibi bir husustan da bahsedilmemektedir.

Dolayısıyla, İdare tarafından geçmişe dönük bir yorum yapılarak fazla alınan aylık 5.000,00 TL'nin aslında enflasyon oranı düşünülerek alındığını söylemek yeterli bir cevap değildir. Kaldı ki, ekspertiz raporunda belirtilen aylık 25.000,00 TL artış tutarının ÜFE artışlarıyla güncellenmesi durumunda bile, Yüklenici tarafından ödenen tutardan daha yüksek bir tutara ulaşılmaktadır.

Belirtilen sebeplerle, ek kira ödemesi olan 30.000,00 TL'nin Bölge Müdürlüğü'nün olur verdiği tarihten itibaren her ayda geçerli olan ÜFE kullanılarak güncellenmesi ve tahsilatların buna göre yapılması gerektiği düşünülmektedir.

E) Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta özetle, eksik yapılan tahsilatın mevcut kullanım alanlarının değerleriyle hesaplanarak gerekli tazmin ve tahsil işlemlerine Bölge Müdürlüğüne ivedilikle başlanacağını ifade etmektedir.

İşe ait sözleşmede, Yüklenicinin İdarenin yazılı onayı olmadan tatbikat projelerinde veya detaylarında hiçbir tadilat yapamayacağı, müteahhidin proje hakkındaki tekliflerinin İdarenin yazılı muvafakati alınması şartıyla geçerli olacağı net bir şekilde ifade edilmektedir.

Yüklenici tarafından 2013 yılından 2018 yılı sonuna kadar İdareye yeni bir mimari proje sunulmamıştır. Ayrıca, sonrasında yapılan değişiklikler için de İdareden izin alınmamıştır.

Buna rağmen, İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğü tarafından sözleşme hükümleri çerçevesinde Yükleniciye gerekli yaptırımlar uygulanmamış, işin fiili duruma uygun mimari projeleri temin edilmemiş ve yeni kullanım alanları ile şekilleri tespit edilerek gerekli gelir güncellemeleri de yapılmamıştır.

Belirtilen sebeplerle, İdarece yapılacak kontrol ve tahsilat işlemlerinin gelecek yıl denetimlerinde titizlikle izlenmesi gerektiği, İdare tarafından taşınmaza ilişkin doğru ve güvenilir bilgi içeren ekspertiz raporlarının hazırlanması gerektiği, geçmiş yıllara yönelik gelir kayıplarının hesaplanarak İdarenin mağduriyetinin giderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

F) Kamu İdaresi cevabında 10/10/2014 tarihinde tadilat ruhsatı alındığını ifade etmektedir.

Sorumlular her ne kadar cevaplarında tadilat ruhsatının alındığını söyleseler de, tarafımıza sunulan bir ruhsat örneği yoktur. Ayrıca, 2014 yılından 2018 yılı sonuna kadar geçen sürede de bir çok değişiklik yapıldığı anlaşılmakta olup, 2014 yılında ruhsat alınmış olsa bile, sonrasında yapılan değişiklikler için de yapı ruhsatında tadilata gidilmesi gerekmektedir. Belirtilen nedenlerle, İdare cevabı yeterli görülmemiştir.

G) Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, ilk olarak, sözleşmenin “Süre Uzatımı” başlıklı 6’ncı maddesinde proje ve inşaat süreçlerinde yaşanan aksaklıklar nedeniyle verilecek olan süre uzatımından bahsedildiğini, hükmün sözleşme süresini kapsamadığını ifade etmektedir.

Sözleşmede süre uzatımı tek bir madde hükmü ile düzenlenmiş olup yükleniciye süre uzatımı verilebileceğine dair başka bir düzenleme yoktur. Dolayısıyla, İdare bu hükmün sadece inşaat süreçleri için geçerli olduğunu değerlendiriyorsa, zaten sözleşmede düzenlenmemesi nedeniyle işletme süresi için Yükleniciye süre uzatımı verilmesi mümkün değildir.

İdare cevabında, taşınmazın değişikliğe uğrayan kısımlarında meydana gelen gelir artışlarının İdareye yansıtıldığı söylenmektedir. Oysa, bulgumuzun (B) şikkında, 776 ada 67 parselin caddeye bakan ön tarafındaki kullanım şeklinin değiştirilmesi sonucu oluşan gelir fazlasından İdareye pay verilmediği ifade edilmektedir. Ayrıca, Yüklenici 66 ve 67 parsellerin kiraya verilmesi sonucu yaklaşık olarak yıllık 14.295.729,82 TL+ KDV kira geliri elde ederken,

Genel Müdürlüğe ise aylık 280.000,00 TL olmak üzere yıllık 3.360.000,00 TL kira ödemektedir. Dolayısıyla, Yüklenicinin elde ettiği gelir artışlarının çok küçük bir kısmının İdareye gelir artışı olarak yansıtıldığı düşünülmektedir.

Bunun yanında, yapım sözleşmesinin 9'uncu maddesinde; İdare'nin Yüklenici ile anlaşma sağlayamaması durumunda dahi, İdare'nin alt kiracılarla isterse kira kontratı yapabileceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla, İdare tarafından süre uzatımı verilmemiş olsaydı, işin süre bitiminde taşınmazın Genel Müdürlüğe devredilmesi ve Genel Müdürlüğün de alt kiracı sözleşmelerini yenilemesi durumunda daha fazla miktarda kamu geliri sağlanması imkânı doğacaktı. İdare cevabında süre uzatımının taşınmazların boş kalma ihtimalinin de dikkate alınarak verildiği söylene de, hem belirtilen madde hükmü nedeniyle taşınmazın boş kalmadan İdareye geçebilecek nitelikte olması, hem de Teşvikiye Mahallesi/Nişantaşı adresinde bulunan taşınmazın konum itibarıyla talep gören bir bölgede olması itibarıyla bu açıklama da yeterli görülmemektedir. Belirtilen nedenlerle, süre uzatımının İdare menfaati düşünülerek verildiğini söylemek uygun değildir.

İdare cevabında bahsedilen bir husus da, süre uzatımı verilirken, 66 parsel üzerindeki ofislerin otele dönüştürülmesi için bir maliyet hesabı yapılarak amorti süresine karar verildiği noktasıdır. 66 parselde yer alan binanın ofisten otele dönüştürülmesi Yükleniciden gelen bir talep olup, bir mücbir sebebe dayanmamaktadır. 16/03/2016 tarihinde Yüklenici dilekçe ile proje değişikliği için İdareye başvurmuş ancak Bölge Müdürlüğü değişikliğe izin vermemiştir. İdare tarafından izin verilmemesine rağmen, Yüklenici binayı otele çevirmiş ve 2016 yılından itibaren alt kiracıya taşınmazı kiralarak fiili olarak da otel olarak kullanmaya başlamıştır. Dolayısıyla, projeye aykırı hareket eden Yükleniciye gerekli yaptırımların uygulanması gerekirken Yüklenicinin taşınmaza yaptığı harcamaların da amorti süresi verilerek dikkate alınması ve Yükleniciye süre uzatımı verilmesi İdare menfaatine uygun bir hareket değildir.

Belirtilen sebeplerle, İdare cevabı yeterli görülmemiş olup Yükleniciye verilen süre uzatımının iptal edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

H) İdare cevabında sözleşmede hüküm altına alınmış bu hususun herhangi bir cezai müeyyidesi olmaması nedeniyle uygulamada aksaklıklarla karşılaşıldığı ifade edilse de, sözleşmede cezai hüküm düzenlenmemesi, sözleşmenin uygulanmasının kontrol edilmeyeceği anlamına gelmemektedir. Sözleşme hükümlerine göre, Yüklenicinin taahhüdünü sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi durumunda, İdarenin Yükleniciyi uyarması gerekmektedir. Belirtilen sebeplerle, Yüklenici tarafından bütün alt kiracı sözleşmelerinin

İdareye sunulması gerekmekte ve taahhüdünü yerine getirmeyen Yüklenicinin de uyarılması gerekmektedir.

BULGU 16: Kira Süresi Sona Eren Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Kiralanmaya Devam Edilmesi

Bölge Müdürlüklerince kiraya verilen taşınmazlarda, mevcut kiracıların kira süresi sona ermesine rağmen, kiracılık ilişkisinin devam ettirildiği görülmüştür.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun "Kira Süresi" başlıklı 20'nci maddesinde;

"Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların kira süresi azami üç yıldır. Ancak bu süre Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın onayı ile on yıla kadar belirlenebilir. Ayrıca onarım veya inşaa karşılığı kiralamalarda; onarım ve inşaa bedeli göz önüne alınarak kira süresi Genel Müdürün onayı ile yirmi yıla, Meclis kararı ile kırk dokuz yıla kadar tespit edilebilir"

Hükmü yer almaktadır.

Vakıf Taşınmazlarının Kiraya Verilme Usul ve Esasları'nın "Kira Süresi" başlıklı 4'üncü maddesinde ise;

"Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait taşınmazlar ile Genel Müdürlüğün idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmazlar azami 3 yıl süreyle Genel Müdürlük adına Bölge Müdürlüklerince kiraya verilebilir. Ancak kira süresi 3 yılı aşan onarım veya inşaa karşılığı kiralamalardan kira süresi 20 yıla kadar olanlar Genel Müdür, kira süresi 49 yıla kadar olanlar Vakıflar Meclisi onayı alınmak suretiyle kiraya verilebilir"

Denilmektedir.

Ayrıca, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kiralarda Sözleşme Süresi" başlıklı 64'üncü maddesinde;

"Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür. Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığından

izin alınması şarttır. Katma bütçeli idarelerde bu izin, idarelerin bağlı buldukları bakanlıktan alınır. Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir”

Hükümleri yer almaktadır.

Diğer taraftan, 2886 sayılı Kanunu'na göre kiraya verilen taşınmazların, kira süresi sonunda, ancak yeniden ihale düzenlenerek kiraya verilebileceği yargı kararlarında yer almaktadır.

Sayıştay Genel Kurulunun, 21/1/1993 tarih ve 4761/1 sayılı kararında; *“Genel ve katma bütçeli idareler, özel idare ve belediyeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar tarafından 2886 sayılı Kanuna göre kiraya verilen gayrimenkullere ait kira sözleşmelerinin yenilenmesi veya sona erdirilmesi konularında 2886 Sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği”* belirtmiştir.

Danıştay 10'uncu Dairesinin 19/12/1991 tarih ve 1989/2736 E. 1991/3850 K. sayılı kararında da; *“2886 Sayılı Devlet İhale Yasasının 64. maddesinde, bu yasa kapsamındaki idarelerin taşınır ve taşınmaz mallarını kiraya verme süreleri belirlenmiş olup; kira süresinin bitimi üzerine taşınmaz malın yeniden kiraya verilebilmesi, ancak yeniden ihale yapılması halinde mümkün bulunmaktadır. 2886 Sayılı Yasaya göre ihale yapma zorunluluğu yönünden taşınmaz malın “musakkaf” olup olmaması önem taşımamaktadır. Musakkaf yapıların kiralanması hususunu düzenleyen 6570 Sayılı Yasa da, 2886 Sayılı Yasadan kaynaklanan ihale yapma zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır”* denilmektedir.

Belirlenen hükümler çerçevesinde adi kiralamalarda maksimum kiralama süresi 10 yıl olarak belirlenmiştir ve bu sürenin sonunda kiralamaya konu olan taşınmazın tekrar ihale yoluyla kiralanması gerekmektedir.

Öte yandan, Genel Müdürlük kiralama dosyaları üzerinde yapılan incelemede, kiralama süresi 10 yılı geçen yaklaşık 7340 adet taşınmaz olduğu tespit edilmiştir. Öyle ki 1985, 1986, 1990 yıllarında sözleşme düzenlenen taşınmazlar olduğu ve kira süresi dolmasına rağmen, kira sözleşmelerinin yenilenmesi veya uzatılması suretiyle 2018 sonu itibariyle kiracılığın devam ettiği anlaşılmaktadır.

2886 sayılı Kanun çerçevesinde ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanması temel ilke olduğu için, taşınmazların belirtilen şekilde tekrar ihale gerçekleştirilmeden kiracılık ilişkisinin korunması mevzuata uygun değildir.

Taşınmazların kira sürelerinin bittiğinde tahliyesi sağlanarak, 2886 sayılı Kanuna göre ihale edilmek suretiyle kiraya verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; *“Yapılan işlem Borçlar Kanununun 330. cu maddesi ve Vakıf Taşınmazları Kiralama Usul ve Esaslarının 4. ve 5. Maddelerine uygundur. Kira süreleri yasada belirtildiği gibi 1-3 yıl olup bu sürelerin sonunda kurumca belirlenen yeni kira bedelini kabul eden kiracının kiracılığının devam etmesi Vakıf menfaatinedir. Taşınmaz kiracısıyla hukuki ve mali bir problem yaşanmadığı sürece kiracılığının bir yıl veya 3 yıl daha uzatılmasında herhangi bir yasal engel bulunmamaktadır. Yasal ve yargısal bir gerekçe yokken taşınmazların gerekçesiz olarak tahliye edilmesi, tekrar ihale edilmesi süreçlerinin uzun sürmesi kira kaybına sebep olacaktır. Ayrıca yeni ihaleye çıkılabilmesi için taşınmazı boş olması gerekmekte olup tahliye süreçlerinin uzun olması, kira ödemesini yapan, yıllık artışları kabul eden kiracının tahliye edilip taşınmazın yeni bir kira ihalesine çıkılması basiretli bir yönetim şekli olmayacaktır”*

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi savunmasında özetle, yasal ve yargısal bir gerekçe yokken taşınmazların gerekçesiz olarak tahliye edilmesinin, tekrar ihale edilmesi süreçlerinin uzun sürmesi sebebiyle kira kaybına sebebiyet vereceğini ifade etmektedir.

Ancak, bulgumuzda da ifade ettiğimiz gibi, hem 5737 sayılı Vakıflar Kanunu’nu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nda hem de Vakıf Taşınmazlarının Kiraya Verilme Usul ve Esasları’nda belirtildiği üzere, adi kiralamalarda maksimum kiralama süresi 10 yıl olarak belirlenmiştir ve bu sürenin sonunda kiralamaya konu olan taşınmazın tekrar ihale yoluyla kiralanması gerekmektedir.

2886 sayılı Kanun çerçevesinde ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanması temel ilke olduğu için, taşınmazların belirtilen şekilde tekrar ihale gerçekleştirilmeden kiracılık ilişkisinin korunması mevzuata uygun olmadığı gibi, taşınmazların rayiç bedelleri üzerinden kira geliri elde edilmesini de engellemektedir. Söz konusu husus yargı kararlarında da düzenlenmektedir.

Taşınmazların kira sürelerinin bittiğinde tahliyesi sağlanarak, 2886 sayılı Kanuna göre ihale edilmek suretiyle kiraya verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 17: Kira Tahakkuklarının Eksik Yapılması ve Tahsil Edilemeyen Kira Alacaklarının Mali Tablolarda Eksik Yer Alması

İdarenin yönetiminde bulunan bir kısım taşınmazlara ait kira ve ecrimisil tahakkuk ve tahsilatları ile tahsil edilemeyen kira ve ecrimisil alacaklarının mali tablolarda yer almadığı veya eksik yer aldığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uyarınca; mülkiyet gelirlerinin tahakkuk kayıtları ile bunlardan yapılan tahsilat veya terkinlerin 120/220-Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenmesi, tahakkuk ettirilen mülkiyet gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilatların 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Vakıf taşınmazlarına ait kira ve ecrimisil tahakkuk ve tahsilat işlemleri, taşınmazların etkin bir şekilde yönetebilmek amacıyla oluşturulan Entegre Vakıf Otomasyon Sistemi (EVOS) üzerinden yapılmaktadır. Kira sözleşmesi yapıldıktan veya işgal edilen taşınmazlar için ecrimisil belirlendikten ve söz konusu bilgiler EVOS'a girildikten sonra kira ve ecrimisil tahakkuk tutarlarının aynı gün sonuna kadar kiralama şube müdürlükleri tarafından muhasebe birimlerine düzenli bir şekilde bildirilmesi gerekmektedir.

Benzer şekilde günlük olarak banka hesaplarına yatırılan tutarların kiralama şube müdürlükleri tarafından hangi kiracılara ait olduğu belirlendikten ve kira, ecrimisil, cari kira, geçmiş ay/yıl kira ve faiz gibi ayrımı yapıldıktan sonra yapılan tahsilatların ikinci gün muhasebe birimine gönderilmesi gerekmektedir.

Muhasebe birimlerine bildirilen kira ve ecrimisil tahakkuk tutarları ile bunlardan yapılan tahsilatların ise 120/220-Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekir.

Tahsil edilemeyen kira ve ecrimisil alacaklarının takip ve tahsil edilmesi için kiralama şube müdürlükleri tarafından hukuk servisine yazılması, söz konusu takipli alacakların mali tablolarda yer alması için aynı şekilde muhasebe birimine bildirilmesi gerekmektedir. Takibe alınan alacaklardan tahsil edilen tutarların, hukuk servisi tarafından faiz, anapara, vekalet ücreti gibi ayrımlarının yapılarak muhasebe birimine bildirilmesi ve EVOS'a girilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; kira ve ecrimisil tahakkuk ve tahsilat tutarlarının muhasebe birimine düzenli bir şekilde ve zamanında bildirilmediği; bildirilen tahsilat tutarların ayrımının eksik ve yanlış olduğu, hukuk servisi tarafından icra yoluyla tahsil edilen tutarların muhasebe birimine gönderilmediği veya geç gönderildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; “Bu konuda 29.01.2016 tarih 2140 sayılı yazımız ile Bölge Müdürlükleri talimatlar verilmiş ve eğitimlerde tenbihatlarda bulunulmuştur. Şuanda manuel uygulamada asgari seviyeye indirilmiştir.

Konuyla ilgili kullanılan yazılımda da değişiklik yapılması sağlanacaktır.

Takibe alınan alacaklardan tahsil edilen tutarların faiz ana para vekalet ücreti gibi ayrımlarının yapılmasında daha dikkatli olunacaktır.

İcra yoluyla yapılan tahsilatların muhasebe birimine geç gönderilmesinin nedeni borçların icralar tarafından taksitlendirilmesi ve taksitlerin tamamı bittiğinde muhasebe servisi bilgilendirilmektedir”

Denilmektedir.

Sonuç olarak İdare göndermiş olduğu cevapta, ilgili birimlere konunun önemine ilişkin gerekli hassasiyetin gösterilmesinin bildirildiği ve Bölge Müdürlüklerinin de talimatlandırıldığı ifade edilmiştir.

Bulguda belirtilen hususlarla ilgili olarak gerekli çalışmalara başlandığı bildirildiğinden, kira ve ecrimisil tahakkuk ve tahsilat tutarlarının muhasebe birimine düzenli bir şekilde ve zamanında bildirilip bildirilmediği, günlük olarak banka hesaplarına yatırılan tutarların niteliğine göre ayrıştırılarak muhasebe birimine gönderilip gönderilmediği, kira tahakkuk ve tahsilatları ile tahsil edilemeyen kira alacaklarının tamamının mali tablolarda yer alıp almadığı ve buradan hareketle mali tabloların düzeltilip düzeltilmediği gerçekleştirilecek gelecek yıl denetimlerinde izlenecektir.

BULGU 18: Mazbut Vakıfların Vakfiyelerinde Yazılı Vakıf Şartlarına Uyulmaması

İdare tarafından, mazbut vakıfların vakfiyelerinde yer alan vakıf şartlarının tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 3'üncü maddesinde;

“(…)

Vakıflar: Mazbut, mülhak, cemaat ve esnaf vakıfları ile yeni vakıfları,

Vakfiye: Mazbut, mülhak ve cemaat vakıflarının malvarlığını, vakıf şartlarını ve vakfedenin isteklerini içeren belgeleri,

(…)

Mazbut vakıf: Bu Kanun uyarınca Genel Müdürlükçe yönetilecek ve temsil edilecek vakıflar ile mülga 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin yürürlük tarihinden önce kurulmuş ve 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince Vakıflar Genel Müdürlüğünce yönetilen vakıfları,

(…)

İfade eder”

Hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanun’un 6’ncı maddesinde de mazbut vakıfların Genel Müdürlük tarafından yönetilip temsil edileceği ifade edilmektedir.

Ayrıca, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin “Genel Müdürlüğün Görevleri” başlıklı 693’üncü maddesi 1’inci fıkrası (a) bendinde “*Mazbut vakıfların vakfiyelerinde veya vakfiye yerine geçen hüccet, berat, ferman gibi belgelerinde yazılı hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri yerine getirmek*” Genel Müdürlüğün görevleri içerisinde sayılmaktadır.

Yapılan denetimde, vakıf senetlerinde yazılı ve uygulanabilirliği mümkün olan ve vakfedenin vasiyeti niteliğinde olan vakıf şartlarının yerine getirilmediği görülmüştür.

Vakıflar Kanunu’nun 31’inci maddesinde; “*Vakıflar, muhasebe kayıtlarını Genel Müdürlükçe belirlenecek usûl ve esaslar dâhilinde tutmak zorundadırlar. Tutulacak defter ve kayıtlar ile ilgili usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Mazbut vakıfların her birinin gelir ve giderleri ayrı ayrı takip edilir*” denilmektedir.

Oysa mazbut vakıfların gelir ve giderleri ayrı tutulmamakta, tüm gelirler Genel Müdürlük bütçesine gelir kaydedilerek, giderler de yine bütçeden herhangi bir ayrıma tabi tutulmadan yapılmaktadır.

İdare tarafından yönetilen çok fazla vakıf olduğu, yeterli personel bulunmadığı ve vakıf senetlerinde yer alan hükümlerin bazılarının fiili olarak yerine getirilmesinin mümkün olmadığı ifade edilse de; Genel Müdürlüğün anılan Kanun'un 34'üncü maddesine istinaden söz konusu vakıfların yıllık gayrisafi gelirlerinin % 20'sini yönetim ve temsil masrafı olarak bütçesine gelir kaydettiği dikkate alındığında, mümkün olan vakıf senedi hükümlerinin yerine getirilmesi açısından herhangi bir engel olmaması gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca, Vakıflar Yönetmeliği'nin "Meclisin görevleri" başlıklı 111'inci maddesi (g) bendinde; "*Vakıfların, vakfiyelerindeki şartların yerine getirilmesine fiilen veya hukuken imkan kalmaması halinde; vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla mazbut vakıflarda Genel Müdürlüğün; mülhak, cemaat ve esnaf vakıflarında, vakıf yöneticilerinin teklifi üzerine bu şartların değiştirilmesi ile hayır şartlarındaki parasal değerlerin güncel vakıf gelirlerine uyarlanması*" meclisin görevleri arasında sayılmaktadır. Eğer İdare, tarafından bazı mazbut vakıfların vakıf şartlarının fiilen yerine getirilemeyeceği düşünülüyor ise, belirtilen hüküm uyarınca bu şartların meclis tarafından değiştirilmesi sağlanmalıdır. Meclis tarafından güncellenmesi gerekmeyen, halihazırda uygulanabilirliği olan hayır şartları da İdare tarafından vakıf senedinde yazdığı şekliyle yerine getirilmelidir.

Sonuç olarak, İdarenin kendisine verilen görevlerden en önemlisi olan mazbut vakıfların yönetim görevini belirtilen mevzuat hükümlerine uygun şekilde yerine getirmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "*Genel Müdürlüğe verilen en önemli görev olduğu ifade edilen mazbut vakıfların idaresi için öncelikli olarak gayrimenkul-mazbut vakıf ilişkilerinin tamamlanması, bu ilişkilerin tam ve eksiksiz olarak kurulmasının ardından her bir mazbut vakfın gelirinin ayrı ayrı hesaplanması, ardından her bir mazbut vakfın vakfiyesinde her bir hayır şartına ayrı ayrı ekonomik kaynağın güncel parasal değerinin hesaplanması gerekmektedir. Ancak bu öncüller yerine getirildikten sonra Vakıflar Yönetmeliği'nin 111 maddesi (g) bendi kapsamındaki hayır şartı değişiklikleri yapılabilecektir. Mazbut vakıfların yerine getirilemeyen hayır şartlarının, günümüze uygun ve uygulanabilir hayrî ve sosyal hizmet programlarına dönüşümünü sağlayacak Vakıflar Meclisi kararlarının alınması için bahse konu güncel parasal değerlerin uyarlanması ve hesaplanması gerekmektedir. Bu hesaplamaların ardından yeni ve mevcut hizmetlerin planlanması ve tasarlanması mümkün olabilecektir*"

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu savunmasında, gayrimenkul-mazbut vakıf ilişkilerinin tamamlanmasının ardından her bir mazbut vakfın gelirinin ayrı ayrı tespit edileceğini, sonrasında her bir mazbut vakfın vakfiyesinde hayır şartlarına ayrılan ekonomik kaynağın güncel parasal değerinin hesaplanacağını ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirttiğimiz gibi, mazbut vakıfların vakfiyelerinde veya vakfiye yerine geçen hüccet, berat, ferman gibi belgelerinde yazılı hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri yerine getirmek Genel Müdürlüğün temel görevleri içerisinde sayılmaktadır.

Dolayısıyla İdare'nin kurulduğu tarihten günümüze kadar hala hayır şartlarının tümünün Türkçeye çevrilmemesi, Genel Müdürlük sistemine her vakıf özelinde hayır şartlarının ayrı ayrı kaydedilmemesi, günümüz koşullarına göre parasal tutarların güncellenmemesi ya da meclis kararlarıyla hayır şartlarının değiştirilmemesi, Genel Müdürlüğün temel görevi olan mazbut vakıfların hayır şartlarını uygulamak hususunu yerine getirmediğini göstermektedir. Zaten İdare cevabında hayır şartlarının uygulanmasına yönelik bir sürecin başlatıldığından ya da bir sistemin kurulduğundan da bahsedilmemektedir. Dolayısıyla savunma yeterli görülmemiştir.

Mazbut vakıf hayır şartlarına ilişkin Genel Müdürlük tarafından gerekli çalışma ve güncellemelerin yapılması gerektiği ve 2017 yılı denetim döneminde de bulgu konusu edilen bu hususun gelecek denetim dönemlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 19: Mülhak Vakıflarda Hayır Şartlarının Parasal Değerleri Güncellenirken Belirlenen Dağıtım Oranlarında Herhangi Bir Standardın Olmaması

Yapılan incelemede, mülhak vakıflarda gelir fazlalarının dağıtımında herhangi bir standart olmadığı görülmüştür.

Vakıflar Kanunu'nun "Amaç ve İşlev Değişikliği" başlıklı 14'üncü maddesinde;

"Vakıfların, vakfiyelerindeki şartların yerine getirilmesine fiilen veya hukuken imkân kalmaması halinde; vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla mazbut vakıflarda Genel Müdürlüğün; mülhak, cemaat ve esnaf vakıflarında, vakıf yöneticilerinin teklifi üzerine bu şartları değiştirmeye; hayır şartlarındaki parasal değerleri güncel vakıf gelirlerine uyarlamaya Meclis yetkilidir",

Vakıflar Yönetmeliği'nin "Galle Fazlasının Hesabı" başlıklı 54'üncü maddesinde;

“(1) Mahkeme kararı ile galle fazlası almaya hak kazanan vakıf evladı veya ilgisi bulunan vakıflarda; % 15 ihtiyat akçesi, hayır şartı giderleri, yönetim ve temsil payı, tevliyet ücreti ile vakıf için yapılan diğer giderler, vakfın gerçekleşen gayri safi gelirinden düşüldükten sonra vakıf evlatlarına veya ilgililerine ödenecek galle fazlasının miktarı belirlenir”

Hükümleri yer almaktadır.

Yine anılan Yönetmeliğin “Meclisin Görevleri” başlıklı 111’nci maddesi (g) bendinde;

“Vakıfların, vakfiyelerindeki şartların yerine getirilmesine fiilen veya hukuken imkan kalmaması halinde; vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla mazbut vakıflarda Genel Müdürlüğün; mülhak, cemaat ve esnaf vakıflarında, vakıf yöneticilerinin teklifi üzerine bu şartların değiştirilmesi ile hayır şartlarındaki parasal değerlerin güncel vakıf gelirlerine uyarlanması”

Meclisin görevleri arasında sayılmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre, mülhak vakıfların gelirlerinde bir artış olduğu zaman hayır şartlarındaki parasal değerlerin güncel vakıf gelirlerine uyarlanması Vakıflar Meclisinin görevleri arasında bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Vakıflar Meclisi tarafından alınan çeşitli hayır şartlarının parasal değerlerinin güncellenmeleri kararları ve tabloları incelendiğinde, gelir fazlasının evlada ve hayır şartlarına paylaştırılırken bir standart olmadığı, farklı vakıflara ait güncelleme tablolarında farklı oranların kullanıldığı görülmüştür.

Şöyle ki, güncellemelerde genel olarak zorunlu giderler hesaplandıktan sonra vakfın toplam gelirinden zorunlu giderler düşülerek, geriye kalan gelir fazlaları vakıf evlatları ile vakfa ait hayır şartları arasında paylaştırılmaktadır. Ancak, söz konusu paylaşımlar bazen yarı yarıya yapılırken (gelir fazlasının yarısı hayır şartlarına geriye kalanı ise vakfın tüm evlatlarına olacak şekilde) bazen de hayır şartlarına 1/3 evlatlara 2/3 dağıtım yapılmakta, bazen de daha farklı oranlar alınmaktadır. Konuya ilişkin olarak Genel Müdürlük tarafından bir düzenleme yapılmadığı için, dağıtım oranları tamamen İdare personeli tarafından tespit edilmekte ve ona göre bir dağıtım yapılmaktadır.

Vakıf yöneticileri tarafından yapılan giderler Meclis tarafından belirlenen bu parasal tutarlar üzerinden yapıldıkları için, söz konusu dağıtım oranları hususunda belirsizliğin giderilmesi ve tüm gelir fazlası dağıtımlarına standartların getirilebilmesi açısından Genel

Müdürlük tarafından en kısa süre içerisinde bir düzenleme yapılması gerektiği düşünülmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;** “Mülhak vakıflarda, vakfiyesinde gelir fazlasının dağıtılmasına ilişkin oranlar belirtilen vakıflar ile zurri vakıflara gelir uyarlama tablosu düzenlenmemektedir.*

Ancak, vakfiyesinde tahsisat bulunan, oranları belirtilmeyen mülhak vakıflarda ise gelirlerin artması ve azalması durumunda Genel Müdürlük Makamının 06.11.2018 tarih ve E.156701 sayılı oluru ile uygun görülen “Mülhak Vakıflarda Gelir Uyarlama Tablosu Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar” doğrultusunda 5737 sayılı Kanununun 14. maddesine istinaden hayır şartlarının parasal değerleri güncellenerek Gelir Uyarlama Tablosu düzenlenmektedir”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi tarafından bulgumuza cevaben, "Mülhak Vakıflarda Gelir Uyarlama Tablosu Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar" gönderilmiştir. Ancak bu esasların "Dağıtım Usul ve Esasları" başlıklı 6'ncı maddesinden de görüleceği üzere, dağıtımda gelir fazlalarının vakıf evlatları ile vakfa ait hayır şartları arasında paylaşımında idare tarafından belirlenen bir oran ya da kriter olmadığı için, söz konusu paylaşımlar bazen yarı yarıya yapılırken (gelir fazlasının yarısı hayır şartlarına geriye kalanı ise vakfin tüm evlatlarına olacak şekilde) bazen de hayır şartlarına 1/3 evlatlara 2/3 dağıtım yapılmakta, bazen de daha farklı oranlar alınmaktadır. Söz konusu paylaşım oranları tamamen paylaşımları yapan insiyatifinde olup keyfiyete dayanmaktadır.

Belirtilen sebeplerle, Genel Müdürlük tarafından en kısa süre içerisinde dağıtım oranlarına ilişkin bir düzenleme yapılması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 20: Mülhak Vakıflarda Hayır Şartlarının Parasal Güncellemesinin Yapılmaması

Çeşitli mülhak vakıf evrakları üzerinde yapılan incelemelerde, vakıfların gelirlerinin artmasına rağmen, hayır şartlarına ayrılan bütçelerinin artırılmadığı görülmüştür.

Vakıflar Yönetmeliği'nin “Yöneticilerin Görev ve Sorumlulukları” başlıklı 27'nci maddesinde;

“(1) Yöneticiler; Kanununun 10 uncu maddesinde belirtilen sorumluluklarının yanında;

(...)

c) Vakfın gelirlerinde değişiklik olması durumunda hayır şartlarındaki parasal değerleri güncel vakıf gelirlerine uyarlamak için teklifte bulunmak, zorundadır”,

“Vakıfların Muhasebesi” başlıklı 50’nci maddesi beşinci fıkrasında;

“Mülhak vakıflar, ayrıca Ek-8’deki yıllık hesap cetvellerini düzenleyerek her takvim yılının ilk altı ayı içerisinde bölge müdürlüğüne vermek zorundadırlar. Mülhak vakıf yöneticisinin ibraz ettiği belgeler ve vakfiyede belirtilen hayır şartları esas alınarak, kesin hesap bölge müdürlüğüne kontrol edildikten sonra onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderilir”,

“Galle Fazlasının Hesabı” başlıklı 54’üncü maddesinde;

“(1) Mahkeme kararı ile galle fazlası almaya hak kazanan vakıf evladı veya ilgisi bulunan vakıflarda; % 15 ihtiyat akçesi, hayır şartı giderleri, yönetim ve temsil payı, tevliyet ücreti ile vakıf için yapılan diğer giderler, vakfın gerçekleşen gayri safi gelirinden düşüldükten sonra vakıf evlatlarına veya ilgililerine ödenecek galle fazlasının miktarı belirlenir”,

“Meclisin Görevleri” başlıklı 111’nci maddesi (g) bendinde;

“Vakıfların, vakfiyelerindeki şartların yerine getirilmesine fiilen veya hukuken imkan kalmaması halinde; vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla mazbut vakıflarda Genel Müdürlüğün; mülhak, cemaat ve esnaf vakıflarında, vakıf yöneticilerinin teklifi üzerine bu şartların değiştirilmesi ile hayır şartlarındaki parasal değerlerin güncel vakıf gelirlerine uyarlanmasını,”

Hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, Yeni, Mülhak, Esnaf ve Cemaat Vakıflarla İlgili Yürütülen İş ve İşlemler Genelgesi’nin Mülhak Vakıflar ile ilgili hükümler bölümü 2’nci bendinde, mülhak vakıfların yıllık gelirlerindeki artışa göre hayır şartlarındaki parasal değerlerin güncel hale getirilmesi için vakıf yöneticilerinin ilgili personel tarafından yazı ile uyarılacağı hüküm altına alınmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre, mülhak vakıfların gelirlerinde bir artış olduğu zaman hayır şartlarındaki parasal değerlerin güncel vakıf gelirlerine uyarlanması gerekmektedir. Yani, eğer bir vakfın geliri artıyorsa, vakıf senedinde yazan hayır şartlarına ayrılan bütçenin de artırılması gerekmektedir.

Bazı mülhak vakıf evrakları üzerinde yapılan incelemede, mülhak vakıfların gelirlerinde artış olmasına rağmen, hayır şartlarına ayrılan bütçenin artırılmadığı, dolayısıyla vakıf evlatlarına vakıf senedi çerçevesinde verilmesi gerekenden daha fazla ödeme yapıldığı ve hayır şartlarına ise olması gerekenden daha az kaynak aktarıldığı görülmektedir.

Vakıflar personeli tarafından belirtilen kontrol yükümlülükleri çerçevesinde hayır şartlarında güncelleme yapmayan vakıfların tespit edilerek, gerekli güncellemelerin yapılmasının sağlanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Mülhak vakıfların Kesin Hesap Cetveli, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından onaylandıktan sonra Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığı ve Bölge Müdürlüğünce bir önceki yıla ait hesap cetvelinin kıyaslanması sonucuna göre gelirlerinde artış olması halinde Vakıflar Yönetmeliğinin 27/c maddesi ve 2016/1 nolu genelgemizin C/2 maddesine istinaden gelen talep doğrultusunda Gelir Uyarlama Tablosu düzenlenmektedir.

Ayrıca konu hakkında gerekli hassasiyetin gösterilmesi hususunda 13.05.2019 tarih ve 72083 sayılı yazımızın 5. maddesi ile Bölge Müdürlükleri uyarılmıştır.

Diğer taraftan Mart 2019 tarihinden itibaren EK-8 Hesap Cetvelleri VAKIF BİLGİ YÖNETİM ve DİJİTAL ARŞİV SİSTEMİ (VBYS 2.0) üzerinden gönderilip yine sistem üzerinde onaylanması nedeniyle Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığı ve Bölge Müdürlüklerince gerekli kontroller yapılarak gelirlerde artış olduğunun görülmesi halinde Gelir Uyarlama Tablosu yapılması için gerekli işlemlere başlanmaktadır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, 2019 yılı itibariyle bulgu konusu ile ilgili Bölge Müdürlüklerinin uyarıldığını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 21: Restorasyon Kapsamına Girmeyen Yeni Bina İnşaatının, İş Artışı Yapılarak Rekonstrüksiyon İşi Kapsamında Gerçekleştirilmesi

Yapılan incelemede, restorasyon kapsamına girmeyen idare ve yurt binası inşaatının iş artışı yapılmak suretiyle rekonstrüksiyon işi kapsamında yapıldığı görülmüştür.

Genel Müdürlük tarafından 27/11/2014 tarihinde Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği çerçevesinde pazarlık usulü ile “Kosova-Cakova Küçük Medrese ile Hadım Süleyman Ağa Kütüphanesi Rekonstrüksiyonu 2014-2015-2016 Yılları İşi” ihalesi yapılmıştır. (Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği 2018 tarihi itibarıyla mülga olmuş olup Yönetmelik hükümleri Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Usul ve Esaslar ile düzenlenmiştir.) İhaleyi almış olan Yüklenici ile 11/12/2014 tarihinde 2.473.000,00 TL bedelli sözleşme imzalanmış ve 15/12/2014 tarihinde işe başlanmıştır. Daha sonra, 22/09/2016 tarihinde alınan olurla asıl işten ayrılması mümkün olmayan ve yapım sırasında mutlaka dikkate alınması gereken hususlar nedeniyle 5.014.580,81 TL tutarında ve % 202,77 oranında iş artışına gidilmiştir.

Söz konusu iş artışına ilişkin kontrollük raporu incelenmiş olup söz konusu raporda;

“2.473.000,00 TL bedelli işin taahhüt kapsamında medrese yapı grubu ile kütüphane uygulama projelerinin hazırlanması da olup, yüklenici tarafından hazırlanan projeler onaylatılarak uygulamaya devam edilmiştir. Ayrıca hazırlanan projeler ve detaylarına göre bazı kalemlerden vazgeçilmiş ve bazı imalat kalemleri ilave edilmek durumunda kalmıştır. Ayrıca Küçük Medrese yapı grubunun bulunduğu 2282 nolu parsel alanı 927m² olup medrese grubunun 2281 nolu bitişik yan parseli (komşu parsel) de vakıf mülkiyetinde olduğundan bu parsel üzerinde bulunan ev ağır hasarlı olması, yıkılma tehlikesinin de olması sebebiyle 2 parselin proje alanı doğrultusunda birleştirilmesi, Küçük Medrese yapı grubuna ilave İdari ve Yurt binasının yapılmasına yönelik Kosova İslam Birliğinin Genel Müdürlüğe 30.04.2015 tarih ve 25.11.2015 tarihli yazıları ve talebi neticesinde 2 parselin tevhid edilerek proje alanının 3928-0 nolu 1747 m² olarak değiştiği bildirilmiştir”

Denilmektedir.

Süreci özetlemek gerekirse, işin sözleşme bedeli 2.473.000,00 TL'dir. Ancak, 22/09/2016 tarihinde alınan karar ile işin süresi 650 gün uzatılarak 5.014.580,81 TL iş artışına gidilmiş ve toplamda yapılacak işin tutarı 7.487.580,81 TL olarak belirlenmiştir. İş artışının açıklamasında ise, Küçük Medrese ve Kütüphane yapı grubunun 2282 nolu parselinin komşu

parseli 2281 nolu parselin de vakıf mülkiyetinde olması, bu parsel üzerinde bulunan evin ağır hasarlı olması, yıkılma tehlikesinin olması gerekçeleriyle 2 parselin proje kapsamında birleştirilmesi ve 2281 nolu parsel üzerine idari bina ve yurt binalarının yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Öte yandan, keşif artışına ilişkin mukayeseli maliyet icmalinin incelenmesi sonucunda, 5.014.580,81 TL'lik iş artışının 4.477.015,09 TL'sinin yeni bina olarak yapılacak olan idare ve yurt binası inşaat maliyetlerinden oluştuğu, geriye kalan 537.565,72 TL'lik kısmının eski eser statüsündeki Küçük Medrese ile Hadım Süleyman Ağa Kütüphanesi Rekonstrüksiyonu kapsamındaki inşaat giderlerinden oluştuğu görülmektedir.

Söz konusu restorasyon sürecine ve iş artışına ilişkin olarak İdare tarafından dayanak gösterilen Yönetmelik, Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği'dir. Anılan Yönetmeliğin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; *"Bu Yönetmelik, vakıf kültür varlıklarının rölöve, restitüsyon, restorasyon, çevre düzenleme ve statik güçlendirme projeleri ve bunların uygulamaları ile konservasyon, kazı çalışmaları, değerlendirme, muhafaza ve bunlara yönelik mal ve hizmet alımlarına ilişkin ihaleleri kapsar"* denilmektedir. Görüldüğü üzere, Yönetmeliğin kapsam maddesinde sadece vakıf kültür varlıklarının rölöve, restitüsyon, restorasyon gibi işlerinin ihale düzenlenerek yapılmasına izin verilmiş olup, yurtdışında yapılacak yeni binaların inşaatı Yönetmelik kapsamına girmemektedir.

Ayrıca, Vakıflar Kanunu'nun "Vakıf Kültür Varlıklarının Tespiti, Tescili ve Yaşatılması" başlıklı 28'inci madde hükümleri; *"Vakıflara ait yurt içi ve yurt dışındaki taşınır ve taşınmaz vakıf kültür varlıklarının tespiti, envanterinin çıkarılması, tescili, Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait olanların korunması, mülkiyeti el değiştirmiş vakıf kültür varlıkları ile koruma alanlarının kamulaştırılması, değerlendirilmesi, onarımı, restorasyonu ve gerektiğinde yeniden inşası Genel Müdürlükçe yürütülür"* şeklindedir.

Dolayısıyla, madde hükmü çerçevesinde İdarenin yurtdışındaki taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin onarım ve restorasyon yetkisi bulunmaktadır. Ayrıca, Vakıflar Kanunu'nun 36'ncı maddesinde de, Genel Müdürlüğün görevleri arasında aynı hükümler sıralanmaktadır. İdare bu yetkisi çerçevesinde, Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği'ne dayanarak ve ihale düzenleyerek yurtdışında birçok onarım yapmaktadır. Ancak, iş artışı vesilesiyle yapılan idari bina ve yurt binaları, yeni yapılar olması sebebiyle, Vakıf Kültür Varlığı restorasyonu kapsamına girmemektedir.

İdarenin yurt dışındaki inşaat yetkisi, ancak vakıf kültür varlıklarının yani eski eserlerin restorasyonu ile sınırlı olduğundan, ilgili mevzuat maddelerine dayanılarak yurt dışında iş artışı yoluna giderek yeni inşaat yapmak mevzuata uygun düşmemektedir.

Ayrıca, belirtilen husus 2017 denetim raporumuzda da yer almakta olup halen konuya ilişkin yeni bir mevzuat düzenlemesi yapılmamıştır.

***Kamu idaresi cevabında;** “4 Sayılı bakanlıklara Bağlı İlgili İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kararname Taslağında gerekli çalışmalar yapılarak Hukuk Müşavirliğinin 09.04.2019 tarihli ve 28196830-010.01-E.55346 sayılı yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına gönderilmiştir”*

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında 4 Sayılı Bakanlıklara Bağlı İlgili İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kararname Taslağı ile gerekli çalışmaların yapılarak, taslağın Kültür ve Turizm Bakanlığına gönderildiğini ifade etmektedir.

Ancak, bulgumuzda da belirttiğimiz üzere, İdarenin yurt dışındaki inşaat yetkisi, ancak vakıf kültür varlıklarının yani eski eserlerin restorasyonu ile sınırlı olduğundan, ilgili mevzuat maddelerine dayanılarak yurt dışında iş artışı yoluna giderek yeni inşaat yapmak mevzuata uygun değildir.

Ayrıca, İdare cevabında ifade edilen taslağın ise henüz yayımlandığı anlaşılmaktadır.

Belirtilen nedenlerle, Genel Müdürlüğün bahsi geçen mevzuat hükümlerine istinaden yeni binaların inşası için yaptığı ödemelerin hukuki dayanaktan yoksun olduğu düşünülmektedir. Mevzuat hükümlerinin bahsedilen duruma uygun hale getirilerek, yapılacak yatırımların hukuki zemine oturtulması sürecinin hızlandırılması gerekmektedir.

BULGU 22: Restorasyon Karşılığı Kiraya Verilen İstanbul İli Beşiktaş İlçesi Bebek Mahallesinde Yer Alan Taşınmazın Kontrolünün ve Geçici Kabulünün Yapılmaması

Genel Müdürlük tarafından 1991 yılında imzalanan 49 yıl süreli Restorasyon Karşılığı Kiralama işinin incelenmesi neticesinde, söz konusu restorasyon işinin hala tamamlanmadığı

ve ilgili sözleşmeye geçici kabule ilişkin bir hüküm konulmadığı, dolayısıyla işin geçici kabulünün yapılamadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu sözleşmeyle, Bebek Mahallesi Yoğurtçu Zülfü Sokağı 66 pafta 147 adada yer alan çeşitli parseller firma tarafından işletilmek üzere 49 yıllığına restorasyon karşılığı kiraya verilmiştir. Ancak, çok sayıda ada ve parsel olması ve sözleşmedeki bazı hususların açık bir şekilde düzenlenmemesi nedeniyle Yükleniciye yer tesliminin parça parça yapıldığı görülmektedir.

Aşağıda yer alan teslim tablosu da işin teslim ve bitiş zamanı hususundaki anlaşmazlık mahkemeye yansıdığından, söz konusu mahkeme dosyası ekindeki bilirkişi raporundan alınmıştır;

Table 11: Mahkeme Dosyası Eki Bilirkişi Raporundaki Yer Teslimi Bilgileri

Kapı No	Eski	Parsel	Proje No	Teslim Tarihi	Alan (metrekare)
1A	25	10	10A	Teslim edildi, teslim belgesi yok	219,00
1B	27	10	10B	13.08.1998 (Son teslim 08.06.2006)	193,00
1C	29	10	10C	26.02.1999-31.03.2006 (Kısmi Teslim)	177,00
1D	23	10	10D	01.07.1998	799,00
1E	23 (C3)	10	10E	01.07.1998 (Kısmi Teslim)	1.204,00
1F	23 (C2)	10	10F	20.02.1998	1.548,00
1G (Yapılı Kısım)	23 (C1)	10	10G	20.02.1998 (6 no.lu parselde kalan kısmı hariç)	*
1H	23 (C4)	10	10H	01.07.1998	901,00
1I	23	10	10I	01.07.1998	45,00
1J	23	10	10J	01.07.1998	22,00
1K	23 (C5)	10	10K	20.02.1998	143,00
21A	21/1	11	11A	02.11.1994	226,00
21B	21/2	11	11B	02.11.1994	234,00
Yıkık Bina		6	6A	Henüz Teslim Edilmedi	756,00
1G (Yıkık Kısım)		6	10G	Henüz Teslim Edilmedi	*

Numarası Yazmıyor (Alt Sokaktaki Bina)		7		Teslim edildi, teslim belgesi yok	158,00
--	--	---	--	--------------------------------------	--------

Ada ve parsellerin teslim zamanları ve işin bitiş süresi hususu yargı sürecinde olup mahkeme tarafından henüz bir karar verilmemiştir.

Ayrıca, söz konusu sözleşmenin “İş Yerinin Teslimi ve Yatırım Süresi” başlıklı 10’uncu maddesine göre; kiracı imar durumunun kesinleşmesinden en geç 24 aylık bir süre içerisinde inşaatı tamamlayıp işletmeye açmak durumunda olup, sözleşmenin 13’üncü maddesi hükümlerine göre, firma iş programında belirtilen koşullara uymak suretiyle proje kapsamındaki inşaat işlerini yürütmeyi ve tamamlamayı kabul etmektedir.

Söz konusu arazi üzerinde yapılan yerinde incelemede ise, sözleşmenin 1991 yılında imzalanmasına ve inşaat süresinin 24 ay olmasına rağmen, söz konusu projenin hala bitirilmediği tespit edilmiştir. Yüklenici tarafından ilk proje otel benzeri bir işletme yapılmak üzere sunulmuş, ancak günümüz itibariyle proje tamamlanmamıştır. Her ne kadar Yüklenici teslimi sıkıntılı olan ada parseller yüzünden gecikme olduğunu iddia etse de diğer ada ve parseller açısından da proje tamamlanmamıştır.

Diğer taraftan, yapımı biten inşaatlara ilişkin geçici kabul yapılmamış olup, sözleşme hükümlerine bakıldığında sözleşmede geçici kabul yapılmasına ilişkin herhangi bir düzenlenmenin yer almadığı görülmektedir. Oysa, işin sözleşmesinde belirlenen zamanda tamamlanıp geçici kabule hazır hale getirilmemesi durumunda, gecikilen her takvim günü için sözleşmesinde öngörülen günlük gecikme cezası uygulanmalıdır. Sözleşme üzerinde yapılan incelemede, 1991 tarihinde imzalanan sözleşmede gecikme cezasına ilişkin bir hükmün de olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla, Yüklenici, inşaatla ilişkin yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmedeği gibi, İdare tarafından Yüklenicinin sorumluluklarını yerine getirmemesine ilişkin bir yaptırım da uygulanmamıştır.

Anılan sözleşmenin 14’üncü maddesinde, inşaat süresinde İdarenin görevlendireceği teknik personelin, inşaat işlerinin iş programına ve firma tarafından İdareye sunulan plan ve projelere uygunluğunu denetlemekle sorumlu olduğu hükmüne yer verilmektedir. Dolayısıyla İdare tarafından söz konusu denetim ve kontrol yetkisinin de tam olarak kullanılmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, bu şartlar altında; söz konusu sözleşme hükümleri ve İdarenin yetki kullanımındaki aksaklıklar nedeniyle projeden elde edilmesi öngörülen faydanın gecikmesi hatta hiç faydanın elde edilememesi riskinin ortaya çıktığı değerlendirilmektedir.

Söz konusu durum 2017 yılında da bulgu konusu yapılmış olup halen işin kontrolü ve geçici kabulü (sözleşme revizesi çerçevesinde) yapılmadığı gibi inşaatla ilişkin sorumluluklarını yerine getirmeyen Yükleniciye süre uzatımı verilmesi için Hukuk Müşavirliği'nden görüş istendiği de anlaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; “Mülkiyeti İdaremize ait, İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi Bebek Mahallesi 66-67 pafta, 147 ada, 6-7-10-11-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-105-106-107 parsellerde yer alan vakıf taşınmazların yap-işlet-devret modeli çerçevesinde onarımlarının yapılarak 49 yıl süreyle kiralama işinin 01.05.1991 tarihinden itibaren geçerli olan kira yapım ve işletme sözleşmesi ve ek protokoller doğrultusunda; Bebek Turizm ve İnşaat Ticaret Anonim Şirketi'nin taahhüdü altında bulunmaktadır.

Söz konusu işin sözleşmesi 01.05.1991 tarihinde ilk sözleşme, 04.05.1992 tarihinde ise ek sözleşme yapılmıştır.

İlk sözleşmede net fonksiyon belirtilmemekle birlikte, madde 7 'de “turizm ve/veya turizme destek olacak entegre tesislerin yapımı” şeklinde geçmektedir. Ancak 20.02.2001 tarihli ilk onaylı projelerde konut fonksiyonu verilmiş, 2004/2 planlarında fonksiyon değişikliği yapılarak turizm fonksiyonu verilmiştir. Bu doğrultuda turizm fonksiyonuna uygun olarak hazırlanan tadilat projeleri 24.05.2006 tarihinde onaylanmıştır.

İlk sözleşmenin süre uzatımı verilebilecek haller başlıklı 16-a maddesinde “yer tesliminden bir gecikme olursa” ibaresi yer almaktadır. Ek protokolün 2. Maddesinde ise “Firma'nın ve Vakıflar'ın sözleşmenin diğer maddelerinden ve kanuni hükümlerden doğan fesih hakları saklı kalmakla birlikte, sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen 18 aylık süre, mülkiyet durumu ihtilaflı ve davalı olan 6 no'lu parselin davasının kesinleştiği tarihten itibaren başlayacaktır” denilmektedir.

İşin yer teslimi kısım kısım yapılabilmiş, son yapılan yer teslimi 13.02.2007 tarihindedir. Ancak bugüne kadar 6 parselin yer teslimi yapılamamış, bu parselle ilişkin tapu iptal ve tescil davası 14.04.2016 tarihinde karara bağlanmıştır. Bu kararla 3/5 hissesi İdaremize ait olan parselin 1/5 hissesi de İdaremiz adına tescil edilmiştir. Söz konusu 6 parselin 1/5 hissesi ise özel mülkiyettir.

Kiracı şirket 28 yıldan az olmamak kaydıyla süre uzatımı talep etmiş ve bu gerekçeyle 14. Sulh Hukuk Mahkemesine 2016/673 E. Sayılı dosya ile dava açmıştır. Mahkemece 16.01.2018 tarih ve 2018/85 K. Sayılı kararlar davanın reddine karar vermiştir. Kiracı bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuş, dosya halen istinaf mahkemesindedir”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi savunmasında özetle, yer tesliminde yaşanan gecikmeler ile süre uzatımı konusunda yaşanan dava süreci nedeniyle işin kabul süreçlerinin uzadığını ifade etmektedir.

Ancak, bulguda da belirttiğimiz gibi, sözleşme hükümlerine göre kiracı imar durumunun kesinleşmesinden en geç 24 aylık bir süre içerisinde inşaatı tamamlayıp işletmeye açmak durumundadır. Söz konusu arazi üzerinde yapılan yerinde incelemede, sözleşmenin 1991 yılında imzalanmasına rağmen, otel benzeri işletme projesinin hala bitirilmediği tespit edilmiştir. Her ne kadar Yüklenici teslimi sorunlu olan ada parseller yüzünden gecikme olduğunu iddia etse de diğer ada ve parseller açısından da proje tamamlanmamıştır.

Ayrıca, sözleşmede geçici kabul yapılmasına ilişkin hiçbir düzenleme yer almadığı için yapımı biten inşaatlara ilişkin geçici kabul yapılmamış olup, İdare tarafından yüklenicinin sorumluluklarını yerine getirmemesine ilişkin bir yaptırım da uygulanamamıştır.

Bunun yanında, sözleşme hükümlerine göre, söz konusu yapıların işletmeye açılması ve kiracıların elde edecekleri işletme gelirlerinden İdareye pay aktarılması gerekmektedir. Ancak, belirtilen nedenlerle, normal şartlar altında konumu itibarıyla yüksek tutarda kar edilmesi mümkün olan söz konusu projeden elde edilmesi öngörülen fayda gecikmektedir. İdarenin söz konusu restorasyon işi kapsamında denetimlerini artırması gerektiği, işin tamamlanan kısımları için geçici kabulün yapılması ve ayrıca, 1991 tarihli sözleşmede gerekiyorsa revizyona gidilmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 23: Restorasyon Karşılığı Kiraya Verilen Yerlerden Elde Edilecek Gelirlerin Hesabının Sağlıklı Olmaması

İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyon karşılığı kiraya verilen taşınmazlarda, kiracıların ciro üzerinden ödediği kira bedellerine ilişkin olarak İdare tarafından gerekli kontrollerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bölge Müdürlüğü tarafından yapılmış olan restorasyon karşılığı kiralama işlerine ilişkin olarak yapılan incelemede, İdarenin çok sayıda restorasyon karşılığı kiraya verme ihalesi yaptığı ve bu kiracılarla farklı tarihlerde farklı sözleşmeler imzalandığı görülmüştür. Birçoğu eski tarihlerde düzenlenen bu sözleşmeler incelendiğinde, maktu yıllık kira bedellerinin yanı sıra, kiracıların söz konusu tesisleri işletmeleri sonucu kazanacakları cirolardan da İdareye pay verilmesine ilişkin hükümler düzenlendiği görülmüştür.

Ancak, çeşitli kiracılar ya da şirketler tarafından İdareye sunulan bilanço ve gelir tabloları incelendiğinde, söz konusu belgelerin, sözleşmeye göre yeminli mali müşavir ya da vergi dairesi onaylı sunulması gerekirken gerekli onayların bulunmadığı görülmüştür.

Firmalar tarafından İdareye çoğunlukla ilgili yıla ait cirolarının tutarını yazan dilekçeler iletilmektedir. Bazı kiracılar cirosunun tamamını dosyaya eklerken, bazı kiracılar da söz konusu işletme dışındaki başka faaliyetlerinden kaynaklandıklarını iddia ettikleri gelir tutarlarını hesaplamalardan çıkarmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu ciro hesaplarına ilişkin bir standart olmadığı gibi, kiracılar tarafından sunulan evrakların doğruluğunu teyit edecek bir mekanizma da oluşturulmamıştır. Kiracılar ciro hesaplarını İdareye bildirme açısından bir serbestiyle hareket etmektedirler.

Ayrıca, söz konusu sözleşmelerde, firmaların defter ve kayıtlarını denetleme yetkisi İdareye verilmiştir. Ancak, söz konusu yetkinin İdare tarafından kullanılmadığı görülmektedir. İdarenin elindeki yetkiyi kullanarak, kiracıların İdareye yatırdıkları ciro üzerinden hesaplanan kira bedellerinin aslında yatırımları gereken tutar olup olmadığını teyit etmesi gerekmektedir.

Kira ve hasılatın pay ödemelerinin hesabında kiracının sunduğu bilgilerin kontrol ve teyidinin yapılmamasının elde edilmesi gereken gelirin doğru olarak hesaplanması ve tahsili açısından risk oluşturduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda bahsedilen gelir hesapları ”Ciro” ödemelerinden kaynaklanmaktadır. Cirolu sisteme bağlı olan çok az sayıdaki sözleşme için geçerli olup, kiracılarımızın bilançolarının çıkarılması için İdaremizce hizmet alımı cihetine gidilmek suretiyle uzmanlarına bilanço ve mali tablolar incelenmektedir. Yapılan hizmet alımlarında ortaya çıkan masraflar sözleşme gereğince taraflarca eşit olarak paylaşılmaktadır. Yapılan hizmet alımı neticesinde ilgili kiracıların cirodan doğan kira ödemelerini geç yapmaları halinde ise 6183 sayılı Amme Alacaklar Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince faizi ile birlikte tahsili yoluna gidilmektedir”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Her ne kadar, İdare savunmasında, ciro üzerinden kira alınmasının çok az sayıdaki sözleşme için geçerli olduğunu ifade etse de, yapılan inceleme sonucunda söz konusu kira sözleşmelerinin en uzun süreli ve en yüksek kira bedellerini içeren sözleşmeler olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, söz konusu sözleşmelerde yapılan hesap hataları, İdarenin ciddi tutarda menfaat kaybına uğramasına sebebiyet vermektedir.

İdare savunmasında ciro hesaplarıyla ilgili hizmet alımı yoluyla yeminli mali müşavir raporları hazırlandığını ifade etse de, raporlar bütün ciro üzerinden kira ödemesi içeren dosyalar için hazırlanmamıştır. Ayrıca, mezkûr raporlarda İdare zararı tutarlarına ilişkin net bir hesaplama yapılmadığı gibi, sonrasında mezkûr raporlara dayanarak İdare tarafından yeni hesaplamalar da yapılmamıştır.

Belirtilen sebeplerle, İdare tarafından kira ve hasılatın pay ödemelerinin hesabında kiracıların sunduğu bilgiler titizlikle kontrol ve teyit edilmeli, firmaların defter ve kayıtları incelenerek elde edilmesi gereken gelirin doğru olarak hesaplanması sağlanmalıdır.

BULGU 24: Temsilen Yönetilen Mülhak Vakıflarda Ayrı Olarak Tutulması Gereken Banka Hesaplarının Bu Şekilde Tutulmaması

Temsilen yönetilen mülhak vakıflarda banka hesaplarının ayrı tutulmadığı görülmüştür.

Temsilen Yönetilen Mülhak Vakıflara İlişkin Usul ve Esasların “Mülhak Vakıf Banka Hesapları” başlıklı 7’nci maddesinde;

“Temsilen yönetilen mülhak vakıflarda, devralınan nakit para ile bankadaki mevduatlar tamamen banka hesabında muhafaza edilir, bu hesaplar Bölge Müdürlüğü hesabından ayrı tutulur ve gelir-giderler hiçbir şekilde Bölge Müdürlüğü hesapları ile karıştırılmaz. Bankada açılacak hesaplar standardize edilecek, vadeli ve vadesiz, taviz bedeli hesabı, akar toprak satış bedeli hesabı, ihtiyat akçesi hesabı ve uluslararası ilişkiler hesabı, hisse senedi ve tahvil şeklinde hesap açılabilir. Taviz bedeli hesabı, akar toprak satış bedeli hesabı, ihtiyat akçesi hesabı ve uluslararası ilişkiler hesaplarında oluşacak faizler ile bağış yolu ile elde edilen gelirler dönem gelirine katılıp galle fazlası olarak dağıtılmaz. Bu maddenin üçüncü fıkrasındaki hesaplar dışındaki vadeli ve vadesiz (kira gelirleri, mahsul satış gelirleri ve müteferrik gelirler) hesaplardan elde edilecek gelirler ile faiz gelirleri yine ait olduğu hesaba ilave edilecek ve dönem geliri olarak dikkate alınıp galle fazlası olarak dağıtılır”

Denilmektedir.

Belirlenen Esaslar çerçevesinde temsilen yönetilen mülhak vakıflarda, bölge müdürlükleri tarafından ilgili vakfa ait vadeli ve vadesiz banka hesaplarının, taviz bedeli hesabının, akar toprak satış bedeli hesabının ve ihtiyat akçesi hesabının ayrı ayrı açılması gerekmektedir.

Ancak, temsilen yönetilen çeşitli mülhak vakıfların evrakları üzerinde yapılan incelemede, söz konusu banka hesaplarının her zaman ayrılmadığı görülmüştür. Zaman zaman akar toprak hesabına kaydedilmesi gereken tutarların vadesiz ya da vadeli hesaplara kaydedildiği, ihtiyat akçesi olarak ayrılması gereken tutarların vadeli hesaplarda izlenebildiği, ya da vakıflarda vadeli/vadesiz olmak üzere sadece iki tip hesap açılabilirdiği görülmektedir.

Söz konusu durum vakfa ilişkin akar toprak hesabı ya da ihtiyat akçesi gibi çeşitli hesapların takibini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, hesaplarda biriken tutarların nasıl kullanılacağına dair her bir hesap için farklı düzenlemeler olduğundan söz konusu hesapların ayrı takip edilmesi önem taşımaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “5737 Sayılı Vakıflar Kanununun 6. maddesine istinaden temsilen idaremizce yönetilen mülhak vakıfların iş ve işlemleri Vakıflar Meclisinin 23.08.2011 tarih ve 313/511, 07.03.2016 tarih ve 90/79 sayılı kararı ile onaylanan “Temsilen Yönetilen Mülhak Vakıflara İlişkin Usul ve Esaslar” kapsamında yapılmaktadır.

Söz konusu usul ve esasın 4. Bölüm, Muhasebe İşlemleri, Mülhak Vakıflar Banka Hesapları Başlıklı 7. maddesinde, temsilen yönetilen mülhak vakıfların hesaplarının ne şekilde tutulacağı açıklanmıştır.

Ayrıca konu hakkında gerekli hassasiyetin gösterilmesi hususunda 13.05.2019 tarih ve 72083 sayılı yazımızın 6. maddesi ile Bölge Müdürlükleri uyarılmıştır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, 2019 yılı itibariyle bulgu konusu ile ilgili Bölge Müdürlüklerinin talimatlandırıldığını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 25: Vakıf Evlatlarına Yapılan Dağıtımlarda (Galle Fazlası), Vakıf Senetleri Gereği Ayrılması Gereken Hayır Şartı Giderlerinin Ayrılmaması

Yapılan incelemede, Vakıflar Bölge Müdürlüklerince galle fazlası dağıtımlarında, hayır şartları için ya hiç kaynak ayrılmadığı ya da cüz'i miktarda ayrıldığı görülmüştür.

Vakıflar Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesi (f) bendinde;

"Galle fazlası: Mazbut ve mülhak vakıflarda, hayrat ve akarlarının onarımından ve vakfiyelerindeki hayrat hizmetlerin ifasından sonra kalan miktarı" ,

"Mazbut ve Mülhak Vakıflarda Galle Fazlası" başlıklı 7'nci bölümü "Başvuru Şekli" başlıklı 53'üncü maddesinde;

"Vakıf evlatları veya ilgilileri dilekçe ile vakfiye şartı gereği vakıf evladı veya ilgilisi olduğunu ve galle fazlası almaya hak kazandığını gösteren mahkeme kararıyla;

a) Vakıf evladı veya ilgilisi olduğu mülhak vakıf yöneticisine,

b) Vakfiyesinde galle fazlası ödenmesine ilişkin şart bulunan mazbut vakıflarda, ilgili bölge müdürlüğüne veya Genel Müdürlüğün internet sitesindeki online başvurular kısmında yer alan galle fazlası talep formunun doldurulması şekli ile; Genel Müdürlükçe temsilen yönetilen mülhak vakıflarda ise ilgili bölge müdürlüğüne,

başvuru yaparlar.

(...)" ,

"Galle Fazlasının Hesabı" başlıklı 54'üncü maddesinde;

"(1) Mahkeme kararı ile galle fazlası almaya hak kazanan vakıf evladı veya ilgilisi bulunan vakıflarda; % 15 ihtiyat akçesi, hayır şartı giderleri, yönetim ve temsil payı, tevliyet ücreti ile vakıf için yapılan diğer giderler, vakfın gerçekleşen gayri safi gelirinden düşüldükten sonra vakıf evlatlarına veya ilgililerine ödenecek galle fazlasının miktarı belirlenir.

(2) Galle fazlasının hesaplanmasında o yıla ait gelirin tamamı dikkate alınır.

(3) Vakfın onarıma ihtiyacı olan taşınmazı varsa, o yıl için gerçekleşen gayri safi gelirinden yönetim ve temsil payı veya tevliyet ücreti ile kanuni giderler ayrıldıktan sonra kalan miktar onarıma ayrılır.

(4) Temsilen yönetilen mülhak vakıflarda ayrıca tevliyet ücreti kesilmez”

Denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, İdare tarafından, vakfiyesinde galle fazlası ödenmesine ilişkin şart bulunan mazbut vakıfların evlatlarına her yıl galle fazlası adı altında ödeme yapılması gerekmektedir. Galle fazlası ödemeleri hesaplanırken, vakfın ilgili yıla ait gelirleri toplanıp, gelirlerden ihtiyat akçesi, hayır şartı giderleri, yönetim ve temsil payı, tevliyet ücreti ile vakıf için yapılan diğer giderlerin düşülmesi, kalan tutarın ise vakıf evlatlarına ödenmesi gerekmektedir.

Galle fazlası ödemelerine ilişkin incelemede, 2018 yılında (2017 galle fazlası ödemesi olarak) İdareye bağlı 19 bölgede galle fazlası dağıtıldığı, söz konusu dağıtımlarda %15 ihtiyat akçesi, %20 yönetim ve temsil payı giderlerinin ayrıldığı, ancak birçok bölgedeki dağıtımlarda hayır şartları için ya hiç kaynak ayrılmadığı ya da cüz’i miktarda ayrıldığı görülmüştür.

Oysa, Vakıflar Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde, vakfın gelirlerinden hayır şartları için belirlenen ve güncellenen tutarların da ayrılıp kalan tutarların vakıf evlatlarına galle fazlası olarak dağıtılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, vakıf hayır şartları için vakıf gelirlerinden kaynak ayrımı yapılmaması, vakıf evlatlarının normalde almaları gereken galle ödemelerinden daha fazla bir tutarda galle ödemesi almasına sebebiyet vermektedir. Belirtilen sebeplerle, galle fazlası ödemelerinde, vakıf senetlerinde yazan hayır şartları için de belli parasal tutarların ayrıldıktan sonra kalan tutarların vakıf evlatlarına ödenmesi gerekmektedir.

İdare tarafından konu ile ilgili gerekli kontrollerin yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Galle fazlası dağıtılmasında Vakıflar Kanunu ve ilgili Yönetmelik gereği; Mazbut Vakıfların gelirlerinden %15 ihtiyat akçesi, %20 yönetim ve temsil payı, diğer giderler ve vakfiyesinde hayır şartı olan vakıflar için Vakıflar Meclisi kararı doğrultusunda kesinti yapıp kalan tutar evlatlarına hisseleri oranında paylaşılmaktadır. Zürrî vakıflarda ise hayır şartı bulunmadığından ilgili vakıflardan kesinti yapılmamaktadır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Her ne kadar Kamu İdaresi cevabında, özetle gerekli kesintiler

yapıldıktan sonra kalan tutarın vakıf evlatlarına paylaştırıldığını söylese de, birçok bölgedeki dağıtımlarda hayır şartları için ya hiç kaynak ayrılmadığı ya da cüz'i miktarda ayrıldığı görülmüştür.

Galle fazlası ödemelerinde, vakıf senetlerinde yazan hayır şartları için belli parasal tutarların ayrıldıktan sonra kalan tutarların vakıf evlatlarına ödenmesi noktasında gerekli çalışmaların en kısa süre içerisinde yapılması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 26: Vakıf Taşınmazlarının Satışlarından veya Kamulaştırmalarından Elde Edilen Gelirlerin Ait Olduğu Vakfa Taşınmaz Alımında ya da Vakfın Taşınmazlarının Onarımında Kullanılmasını Sağlayacak Bir Sistemin Kurulmaması

Yapılan incelemede, İdare tarafından mazbut vakıflara ait taşınmazların satışından elde edilecek gelirlerin ait olduğu vakfa taşınmaz alımında ya da taşınmazlarının onarım ve yapımında kullanılmasını sağlayacak bir sistemin kurulmadığı görülmüştür.

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Bazı Gelirler İle Bağışların Harcanması" başlıklı 697'nci maddesinde; "(1) Mazbut vakıflara ait taşınmazların satışından elde edilecek gelirler ile taviz bedelleri; ait olduğu vakfa taşınmaz alımında, vakfın taşınmazlarının onarım ve yapımında kullanılır. Ayrıca Vakıflar Meclisinin kararıyla gelir getirici yatırımlarda, yurt içi ve yurt dışında bulunan ve geliri kalmayan vakıflara ait vakıf kültür varlıklarının bakım ve onarımlarında da kullanılabilir" denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmüne göre; mazbut vakıflara ait taşınmazların satışından elde edilecek gelirler, ait olduğu vakfa taşınmaz alımında ya da vakfa ait taşınmazların onarımında kullanılmalıdır. Mazbut vakıflar, Genel Müdürlükçe yönetilen ve temsil edilen vakıflar ile mülga 743 sayılı Türk Kanunu Medeni Kanunu'nun yürürlük tarihinden önce kurulmuş ve mülga 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince yönetilen vakıflardan oluşmaktadır.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu hükümleri, mezkur Kararname hükümleri ve taşınmaz satışlarına ilişkin Vakıflar Meclisi kararlarının incelenmesi neticesinde, Yatırım Emlak Daire Başkanlığı ile Strateji Daire Başkanlığı arasında mazbut vakıfların söz konusu satış ya da kamulaştırma gelirlerinin ilgili olduğu vakfa taşınmaz alımında ya da taşınmazlarının onarımında kullanılıp kullanılmadığını kontrol edecek bir sistemin kurulmadığı, gelirlerin muhasebe kayıtlarında gelirler hesaplarında biriktiği, giderlerin de yine aynı şekilde ihtiyaç çerçevesinde ilgili ödeneklerden karşılandığı, dolayısıyla mazbut vakıflar için anılan sistemin işletilmediği görülmüştür.

Vakıflar açısından, tapu kayıtlarında taşınmaz çıkışı olmasına rağmen, söz konusu satış gelirleri ilgili vakıfla ilişkilendirilmeksizin İdarenin bütçesine 600-Gelirler Hesabı kullanılarak aktarıldığı için söz konusu gelirlerin ait olduğu vakfa taşınmaz alımında veya onarımında kullanılıp kullanılmadığının kontrol imkanı da ortadan kalkmaktadır.

Belirtilen sebeplerle, mazbut vakıflara ait gelir gider kontrolünü sağlayacak bir sistemin kurulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;** “Yatırım Emlak Daire Başkanlığı ile Strateji Daire Başkanlığı arasında mazbut vakıfların söz konusu satış ya da kamulaştırma gelirlerinin ilgili olduğu vakfa taşınmaz alımında ya da taşınmazlarının onarımında kullanılıp kullanılmadığını kontrol edilmesine yönelik “Vakıf Taşınmaz Değerlendirme Sistemi” adı altında bir sistem planlanmış olup; 2019 yılında bu sisteme ait güncellemeler takip edilecektir”*

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi savunmasında söz konusu satış ya da kamulaştırma gelirlerinin ilgili olduğu vakfa taşınmaz alımında ya da taşınmazlarının onarımında kullanılıp kullanılmadığını kontrol edilmesine yönelik bir sistemin kurulmasının planlandığını ifade etmektedir.

Gelecek yıl denetimlerinde söz konusu sistemin uygulanıp uygulanmadığının kontrolünün sağlanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 27: Vakıflar Bölge Müdürlükleri Tarafından 2886 Sayılı Kanuna Göre Yapılan Kiralamalarda Kapalı ya da Açık İhale Yöntemleri Yerine, (51/g) Pazarlık Usulünün Kullanılması

Bölge müdürlükleri mülkiyetinde bulunan bazı taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun (51/g) maddesine göre, pazarlık usulü ile kiraya verildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 1'inci maddesinde, genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği, 36'ncı maddesinde ise, Kanun'un 1'inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulünün esas olduğu, ancak 44'üncü maddede gösterilen işlerin belli istekliler arasında kapalı teklif usulüyle,

45'inci maddede gösterilen işlerin açık teklif usulüyle, 51'inci maddede sayılan işlerin pazarlık, 52'nci maddede gösterilen işlerin de yarışma usulüyle yaptırılabilceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanun'un "Pazarlık Usulüyle Yapılacak İşler" başlıklı 51'inci maddesi birinci fıkrasının (g) bendinde; kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralınması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralınması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisinin pazarlık yolu ile ihale edileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde hükmünde belirtildiği üzere, taşınmazların kiralınması hususunda bu fıkra kapsamında pazarlık usulünün uygulanabilmesi için şu iki şartın birlikte mevcudiyeti gerekmektedir;

Taşınmazın, Devletin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan olması.

Kullanışlarının özelliği, idareye yararlı olması veya ivediliği gereği kapalı ya da açık teklif yöntemlerinin kullanılmıyor olması.

Dolayısıyla, (51/g) yöntemine göre pazarlık usulünün; Devlete ait taşınmazlar kavramının karşılığı olan genel bütçeli kuruluşlara ait taşınmazlar, yani tapuda Hazine adına kayıtlı taşınmazlar ile yine Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan ve özel kanunla belirlenen taşınmazlar dışında uygulanması mümkün değildir.

Yapılan incelemede, aşağıdaki listede belirtilen taşınmazların, (51/g) pazarlık usulü ile kiraya verildiği görülmüştür.

Genel Müdürlüğe ait taşınmazlar, devletin özel mülkiyetindeki veya hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar olmadığı için, İdare tarafından mezkûr taşınmazların (51/g) yöntemine göre kiraya verilmesi mevzuata uygun değildir.

Bundan sonra düzenlenecek ihalelerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda belirtilen diğer usullerin kullanılması gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 12: Bölge Müdürlükleri Tarafından 51/g Pazarlık Usulü ile İhale Edilen Taşınmazların Listesi

Sıra No	Dosya No	Bölge Müdürlüğü	Özellik	Kullanım Şekli	Kira Başlama Tarihi	Kira Bitiş Tarihi
1	428140	Adana	194 m ²	Konut	27.03.2018	31.12.2018
2	432820	Adana	1.420 m ²	Büro	16.05.2018	31.12.2018
3	427615	Kütahya	77,75 m ²	Konut	21.03.2018	20.03.2019
4	428625	Kütahya	255,66 m ²	Şirket Bürosu	1.02.2018	1.02.2019
5	417426	Kütahya	36,30 m ²	Et ve Et Ürünleri Satışı	20.12.2017	20.12.2019
6	417414	Kütahya	29,51 m ²	Büro	20.12.2017	19.12.2019
7	418752	Kütahya	51,80 m ²	Emlak	1.01.2018	31.12.2019
8	428421	Kütahya	65,94 m ²	Konut	21.03.2018	20.03.2019
9	419108	Kütahya	2133 m ²	Özel Eğitim ve Rehab. Merkezi	1.02.2018	1.02.2019
10	418227	Kütahya	144 m ²	İrtibat Bürosu- Konut	13.11.2017	12.11.2019
11	411920	Antalya	6.0815 m ²	Narenciye Üretimi, Fidan Yetiştiriciliği, Çay Bahçesi	4.08.2017	3.08.2019
12	416647	Antalya	7.000 m ²	Eğitim Tesisi	28.11.2017	31.12.2019
13	413795	Antalya	250,14 m ²	Zemin Danışmanlık Bürosu 1-2 Katlar Konut	20.09.2017	31.12.2019
14	416648	Antalya	1.161 m ²	Eğitim Tesisi	28.11.2017	31.12.2019
15	429056	Aydın	459,74 m ²	Zeytinlik	19.04.2018	31.12.2019
16	435809	Balıkesir	980,34 m ²	Yurt ve Sosyal Tesis	1.07.2018	31.12.2019
17	397994	Balıkesir	4.431,53 m ²	Arazi	7.04.2017	31.12.2019
18	397623	Balıkesir	2.750 m ²	Arazi	1.04.2017	31.12.2019
19	230345	Balıkesir	11.854,91 m ²	Zirai Amaçla Kullanılacaktır	6.01.2011	31.12.2019
20	441387	Diyarbakır	3.0000 m ²	Büro ve Kırtasiye Satış Yeri	1.07.2018	31.12.2019
21	418125	Bitlis	444,23 m ²	Arsa	4.01.2018	31.12.2019
22	418127	Bitlis	3.0005 m ²	Hane ve Avlu	4.01.2018	31.12.2019
23	385234	Bitlis	4.247,48 m ²	Kargir Ev ve Arsa	23.01.2017	31.12.2019
24	383744	Bursa	100 m ²	Mesken	24.07.2016	31.12.2019
25	434527	Bursa	173 m ²	İşyeri	4.07.2018	31.12.2019
26	434526	Bursa	31.111,26 m ²	Ham Toprak-Arazi	3.07.2018	31.12.2019
27	386138	Bursa	183 m ²	Bina-İşyeri-Mesken	14.02.2017	31.12.2019
28	434703	Bursa	30 m ²	İş	1.07.2018	31.12.2019
29	439998	Balıkesir	3.419,89 m ²	Konaklama Tesisi	1.07.2018	30.06.2020
30	429052	Aydın	21.400 m ²	Ziraat ve İkametgah	19.04.2018	31.12.2019
31	429054	Aydın	305 m ²	İkametgah	30.04.2018	31.12.2019
32	429053	Aydın	329 m ²	Arsa	3.05.2018	31.12.2019
33	435710	Aydın	6.376 m ²	Arsa (Yurt)	10.07.2018	31.12.2020
34	429055	Aydın	902 m ²	Ziraat	1.01.2018	31.12.2019

35	436791	Diyarbakır	236 m ²	Açık Otopark	6.07.2018	31.12.2019
36	436741	Diyarbakır	230 m ²	Büro	7.05.2018	31.12.2019
37	420957	Malatya	2.794 m ²	Bahçeli Ev	15.03.2018	31.12.2018
38	414004	Erzurum	120 m ²	Konut	9.10.2017	31.12.2019
39	413292	Erzurum	31.500 m ²	Tarla	25.07.2017	30.10.2019
40	413291	Erzurum	52.250 m ²	Tarla	25.07.2017	30.10.2019
41	413290	Erzurum	19.750 m ²	Tarla	25.07.2017	30.10.2019
42	413289	Erzurum	15.500 m ²	Tarla	25.07.2017	30.10.2019
43	415053	Erzurum	121 m ²	Büro	20.10.2017	31.12.2019
44	415052	Erzurum	110 m ²	Büro	20.10.2017	31.12.2019
45	374529	Kütahya	317.000 m ²	Maden İşl. Sahası	28.06.2016	31.12.2019
46	343985	Kütahya	101,50 m ²	GSM Baz İstasyonu	24.06.2015	23.06.2020
47	438262	Kütahya	187.000 m ²	Madencilik (Torf Amaçlı)	3.05.2018	31.12.2018
48	350023	Kütahya	328.271 m ²	Jeotermal Kaynaklı Teknolojik Sera	15.10.2015	14.10.2019
49	419714	Kütahya	24.236 m ²	İkametgah	1.02.2018	31.01.2019
50	417967	Kütahya	108 m ²	İkametgah	1.01.2018	31.12.2019
51	417969	Kütahya	108 m ²	İkametgah	1.01.2018	31.12.2019
52	417966	Kütahya	52 m ²	İşyeri	1.01.2018	31.12.2019
53	434048	Gaziantep	3.046,37 m ²	Akaryakıt-LPG Satış ve Servis İstasyonu	8.06.2018	8.06.2019
54	419077	Gaziantep	1.043 m ²	Özel Okul	1.02.2018	1.02.2019
55	438853	Gaziantep	2.531,36 m ²	Yapım ve Onarım Şartlı Kiralama İşİ	24.09.2018	24.09.2021
56	207998	Trabzon	736,25 m ²	Fındık Bahçesi	28.06.2010	31.12.2019
57	207999	Trabzon	839,61 m ²	Fındık Bahçesi	28.06.2010	31.12.2019
58	208000	Trabzon	1.312,02 m ²	Fındık Bahçesi	28.06.2010	31.12.2019
59	208001	Trabzon	2.980,21 m ²	Fındık Bahçesi	28.06.2010	31.12.2019
60	208002	Trabzon	586,99 m ²	Fındık Bahçesi	28.06.2010	31.12.2019
61	208005	Trabzon	7.773,44 m ²	Fındık Bahçesi	28.06.2010	31.12.2019
62	208006	Trabzon	4.155,03 m ²	Fındık Bahçesi	28.06.2010	31.12.2019
63	208008	Trabzon	1.062,79 m ²	Fındık Bahçesi	28.06.2010	31.12.2019
64	420307	Hatay	176.226,72 m ²	Ziraat	14.02.2018	13.02.2019
65	428197	Adana	2.318 m ²	Konut ve Bahçe	2.04.2018	31.12.2018
66	428126	Adana	21.933,83 m ²	Tarımsal Amaçlı Narenciye Bahçesi	26.03.2018	31.12.2018
67	428166	Adana	5.470,61 m ²	Tarımsal Amaçlı Narenciye Bahçesi	26.03.2018	31.12.2018
68	415126	İstanbul 1. Bölge	2.0447 m ²	Restoran-Kafe-Çay Bahçesi	4.10.2017	31.12.2018
69	419813	İstanbul 1. Bölge	6.000 m ²	Aile Çay Bahçesi ve Piknik - Izgara Hiz.	19.02.2018	31.12.2019
70	417175	İstanbul 1. Bölge	22,12 m ²	Halı, Kilim, Tekstil, Hediyelik Eşya Satış	13.12.2017	31.12.2019

71	420661	İstanbul 1. Bölge	79,87 m ²	Dernek	1.03.2018	31.12.2019
72	416184	İstanbul 2. Bölge	1.438,25 m ²	Yurt	15.07.2017	14.07.2019
73	417330	İzmir	1.257 m ²	Sağlık Tesisi ve Yaşlı Bakım Merk.	1.12.2017	31.12.2019
74	417879	İzmir	790,60 m ²	Eğitim Tesisi	9.01.2018	31.12.2019
75	434126	Kayseri	65 m ²	Mesken	15.10.2018	31.12.2019
76	411882	Konya	25 m ²	Perde İmalat Yeri	3.08.2017	31.12.2019
77	419006	Konya	331 m ²	Arsa	30.01.2018	31.12.2019
78	427908	Konya	100 m ²	Mesken	16.03.2018	31.12.2019
79	412981	Konya	90 m ²	Mesken	24.08.2017	31.12.2019
80	416881	Konya	70 m ²	Mesken	4.12.2017	31.12.2019
81	419205	Konya	70 m ²	Mesken	5.02.2018	31.12.2019
82	410976	Konya	20 m ²	Bisiklet Tamiri	20.07.2017	31.12.2019
83	431990	Konya	157,26 m ²	Mesken	4.05.2018	31.12.2019
84	429304	Konya	414 m ²	Kreş- Anaokulu	25.04.2018	31.12.2019
85	420845	Konya	150 m ²	Mesken	5.03.2018	31.12.2019
86	434686	Konya	120 m ²	Daire	22.06.2018	31.12.2019
87	443779	Konya	653 m ²	Arsa	1.12.2018	31.12.2019
88	443778	Konya	462 m ²	Arsa	1.12.2018	31.12.2019
89	418158	Konya	20 m ²	Büro	4.01.2018	31.12.2019
90	415732	Konya	100 m ²	Mesken	7.11.2017	31.12.2019
91	420282	Konya	150 m ²	Mesken	1.03.2018	31.12.2019
92	420283	Konya	175 m ²	Mesken	1.03.2018	31.12.2019
93	420954	Malatya	120 m ²	Konut	15.03.2018	31.12.2019
94	420956	Malatya	120 m ²	Konut	15.03.2018	31.12.2019
95	418973	Gaziantep	7.220 m ²	Bahçeli Kerpiç Ev (Ziraatçılık)	23.02.2018	31.12.2019
96	431793	Gaziantep	558,14 m ²	Arsa	21.05.2018	31.12.2019
97	420399	Gaziantep	955 m ²	Arsa	6.03.2018	31.12.2019
98	416298	Gaziantep	174,29 m ²	Hizmet Binası ve Sosyal Tesis	21.11.2017	21.11.2019
99	416299	Gaziantep	294,81 m ²	Dernek	22.11.2017	22.11.2019
100	416300	Gaziantep	140,33 m ²	Dernek	22.11.2017	22.11.2019
101	429051	Aydın	368,38 m ²	Bina ve Arsası	19.04.2018	31.12.2019
102	411539	Trabzon	1.012,01 m ²	Depo	8.08.2017	31.12.2019
103	411540	Trabzon	50 m ²	Avukatlık Bürosu	8.08.2017	31.12.2019
104	436169	Samsun	1.721,95 m ²	Özel Eğitim Kurumu	13.07.2018	31.12.2019
105	427909	Samsun	152,79 m ²	Banka	28.03.2018	31.12.2019
106	416475	Trabzon	90 m ²	Mesken- İkametgah	28.11.2017	31.12.2019
107	416474	Trabzon	90 m ²	Mesken- İkametgah	5.12.2017	31.12.2019
108	434283	Trabzon	5.669,59 m ²	Fındık Bahçesi	4.07.2018	31.12.2019

109	434282	Trabzon	28.044,62 m ²	Fındık Bahçesi	4.07.2018	31.12.2019
110	434284	Trabzon	512,20 m ²	Fındık Bahçesi	4.07.2018	31.12.2019
111	434285	Trabzon	664,31 m ²	Fındık Bahçesi	4.07.2018	31.12.2019
112	444563	Kütahya	2.611,52 m ²	Sosyal Kültürel Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri	2.07.2018	
113	436594	Kütahya	614 m ²	Sosyal Kültürel Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri	2.07.2018	1.07.2019
114	436849	Kütahya	90 m ²	Bahçe - Konut	1.08.2018	31.07.2019
115	410788	Bitlis	9.818,74 m ²	Konut	19.07.2017	31.12.2019
116	416715	Konya	821 m ²	Dernek Bürosu	29.11.2017	31.12.2019

Kamu idaresi cevabında; “Genel Müdürlüğün 15.05.2017 tarih ve 2017/7 sayılı Genelgesi kapsamında yapılmaktadır. 667 sayılı ve diğer KHK’lar ile İdaremize geçen taşınmazlar dışında uygulama yapılmamaktadır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Her ne kadar Kamu İdaresi cevabında 667 sayılı ve diğer Kanun Hükmünde Kararnameler ile İdareye geçen taşınmazlar dışında (51/g) pazarlık usulünün kullanılmadığını ifade etse de, tabloda yer alan taşınmazların hepsi ilgili KHK’lar ile İdareye geçmemiş olup belirtilen durumun dışında kalan ve bulgu eki tabloda yer alan birçok taşınmazda da pazarlık usulü kullanılmıştır. Dolayısıyla İdare cevabı yeterli görülmemiştir.

Bundan sonra düzenlenecek ihalelerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nda belirtilen diğer usullerin kullanılması gerektiği ve İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 28: Vakıfların Vergi Muafiyeti Denetiminin Yeterli Düzeyde Yapılmaması

İdare tarafından vakıfların vergi muafiyeti açısından denetiminin yeterli düzeyde yapılmadığı görülmüştür.

Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında 1 sıra No.lu Genel Tebliğ’ de;

“7/8/2003 tarih ve 25192 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 30/7/2003 tarihli ve 4962 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Kanununun 20 nci maddesinde, ‘Gelirlerinin en az üçte ikisini nevi itibarıyla genel, katma ve özel bütçeli idarelerin bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini amaç edinmek üzere kurulan vakıflara, Maliye Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınabilir.

Bunların vergi muafiyetinden yararlanması ve muafiyetlerinin kaybedilmesine ilişkin şartlar, usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Olağan denetimler sırasında veya yaptırılacak özel denetimler sonucunda vergi muafiyeti tanınmasına ilişkin şartları kaybettikleri tespit edilen vakıfların vergi muafiyetleri, birinci fıkrada öngörülen yöntemle kaldırılabilir.' hükmüne yer verilmiştir”

Denilmektedir.

Ayrıca, söz konusu Tebliğde, vakıflara vergi muafiyeti tanınmasının şartları, faaliyet konusu, faaliyet süresi, defter tutma, mal varlığı ve yıllık gelir, gelirin harcanma şekli ve ilgili kuruluşların görüşünün alınması başlıkları altında ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir.

Anılan Tebliğin “1.5. Gelirin Harcanma Şekli” başlıklı madde hükmünde;

“Vakıf resmi senedinde, 4962 sayılı Kanununun 20’nci maddesi hükmüne uygun olarak yıl içinde elde edilen brüt gelirlerin en az üçte ikisinin sağlık, sosyal yardım, eğitim, bilimsel araştırma ve geliştirme, kültür ve çevre koruma ile ağaçlandırma faaliyetlerinden oluşan amaçlara harcanacağı yazılı olması ve son bir yılda veya son iki yılın ortalaması bazında bu koşulu fiilen yerine getirmiş olması ve vergi muafiyetinin devamı süresince de bu şarta uyulması gerekir. Vakfın amaçlarına ayrılması ve harcanması gereken miktarlar hiçbir şekilde başka bir amaçla kullanılamaz. Ancak, yönetim ve idame giderleri ile ihtiyata ve vakıf malvarlığını artırıcı yatırımlara ayrılan miktarların, tamamının veya bir kısmının vakfın amaçlarına yönelik hizmetlere harcanması mümkündür.

Harcama şartının yerine getirilmesinde dikkate alınacak yıllık brüt gelir, vakfa yapılan bağışlar ile vakfın iktisadi işletmesinden elde edilen gelirler de dahil vakfın tüm gelirlerini ifade etmektedir”

Hükmü yer almaktadır.

Belirtilen Tebliğ hükümlerine göre, vakıfların vergi muafiyetinden yararlanabilmesi için, brüt gelirlerin en az üçte ikisinin sağlık, sosyal yardım, eğitim, bilimsel araştırma ve geliştirme, kültür ve çevre koruma ile ağaçlandırma faaliyetlerinden oluşan amaçlara harcanması gerekmektedir.

Ayrıca, Vakıflar Yönetmeliği'nin “Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının Görevleri” başlıklı 122’nci maddesi (c) bendinde;

“Vakıfların, şube ve temsilciliklerinin, vakfiye ve vakıf senedinde yazılı şartlara, yürürlükteki mevzuata uygun yönetilip yönetilmediği, amacı doğrultusunda faaliyette bulunup bulunmadığı, mallarının ve gelirlerinin vakfiye, 1936 Beyannamesi ve vakıf senedindeki şartlara uygun kullanılıp kullanılmadığı hususlarını incelemek ve denetlemek”

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı görevleri arasında sayılmıştır.

Vergi muafiyeti bulunan çeşitli vakıfların evrakları üzerinde yapılan incelemede, vakıfların İdareye verdikleri 2017 yılına ait EK-2 beyannamelerinde (2018 yılı içerisinde İdareye sunulmaktadır) yer alan brüt gelirlerinin 2/3'ü ile yine aynı beyannamelerde yer alan gider toplamı başlığı altındaki amaca yönelik giderler toplamı (sağlık, sosyal hizmetler, hayır işleri ve gönüllü faaliyetler, eğitim ve araştırma, kültür sanat ve spor, ekonomik ve sosyal kalkınma, hukuk insan hakları ve politika, çevre doğa ve hayvanları koruma, uluslararası faaliyetler alt gider kalemlerinden oluşan) karşılaştırılmış ve amaca yönelik giderlerin mevzuatta istenen düzeyde olmadığı görülmüştür.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, vakıfların vergi muafiyetinden yararlanmalarının temel şartı, gelirlerinin üçte ikisini belli amaçlara harcama zorunluluğudur ve söz konusu harcama tutarlarının düzenli olarak takip edilmesi gerekmektedir.

Belirlenen çerçevede vergi muafiyeti tanınan vakıfların muafiyet şartlarını sürdürüp sürdürmediklerinin düzenli olarak Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından denetlenmesi gerektiği, şartları taşımayan vakıfların tespit edilmesi durumunda gerekli işlemlerin yapılması gerektiği, ayrıca söz konusu denetimler yapılırken hem mevzuat çerçevesinde hazırlanan muhasebe raporlarının hem de kanıtlayıcı gider evraklarının temin edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; *“Burada yer verilen bulgu, vergi muafiyeti talebinde bulunacak vakıflarla ilgili olup, bulgu içeriğinde de yer verilen "Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğ" in; “3.Vergi Muafiyeti Tanınan Vakıfların Yükümlülükleri” bölümü, "3.2. Gönderilecek mali tablolar ve raporlar başlığı altındaki; "Bakanlar Kurulu Kararı ile vergi muafiyeti tanınan vakıflarca, dönem sonunda düzenlenecek bilanço ve gelir gider tablosu ile bir yıllık faaliyetlerinin sonuçlarını gösteren kesin bütçelerin birer örneği, yıllık faaliyet raporu ve yeminli mali müşavirce düzenlenmiş tasdik raporu ile birlikte yılın ilk üç ayı içinde Bakanlığa gönderilir. (2 seri no.lu Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Genel Tebliğin 6. maddesiyle eklenen cümle)Vakfa ait iktisadi işletme*

bulunması halinde bunlara ait bilanço ve gelir tablolarının da gönderilmesi zorunludur. Ancak, yıllık faaliyet raporu dışındaki belgelerin 3568 sayılı Kanun ve ilgili Genel Tebliğ esaslarına uygun olarak yeminli mali müşavire onaylatılmış olması gerekir. Yeminli mali müşavire onaylatılmadan gönderilen belgeler hiç gönderilmemiş sayılır" düzenlemesi,

Yine "4. Vergi muafiyetinin kaldırılması" başlığı altındaki; "Bakanlar Kurulu Kararı ile vergi muafiyeti tanınan vakıfların, Bakanlıkta oluşan dosyalarının incelenmesi veya olağan denetimler ya da yaptırılacak özel denetimler sonucunda;

Yasal yükümlülüklere uymadıklarının,

Resmi senetlerinde yazılı sağlık, sosyal yardım, eğitim, bilimsel araştırma ve geliştirme, kültür ve çevre koruma ile ağaçlandırmaya yönelik amaçları dışında faaliyette bulduklarının,

Son yıllardaki faaliyetleri dikkate alındığında resmi senette yazılı amaçlarını gerçekleştirmelerinin mümkün olmadığı,

Genel Tebliğ ile belirlenen yükümlülükleri yerine getirmediğinin, tespiti halinde, tespit edilen hususlar hakkında ilgili vakıftan açıklama istenir. Vakıf yönetimince Bakanlıkça verilen süre içinde açıklama yapılmaz veya yapılan açıklamalar yeterli görülmezse veya açıklamalar yeterli görülmeyle beraber vakıf Bakanlıkça yapılan uyarıya rağmen benzeri ihlalleri Vakıflar Genel Müdürlüğüne de tekrarlırsa, Maliye Bakanlığınca görüşü alınarak Bakanlar Kurulundan vakfın vergi muafiyetinin kaldırılması istenir..." hükmü, birlikte değerlendirildiğinde, bulgudaki ifadesiyle "...söz konusu harcama tutarlarının düzenli olarak takip edilmesi..." sorumluluğunun Hazine ve Maliye Bakanlığında olduğu, Kurumumuzun gerek vergi muafiyetinin tanınması gerekse denetimlerinin yapılması noktasında, sadece görüşü alınan bir kurum olduğu, bununla birlikte imkânlar ölçüsünde yıllık periyotlarda olmamakla beraber, ortalama 3-5 yıl ara ile yapılan denetimlerde tebliğ hükümlerine aykırı durumların tespiti halinde gereken önerilerin getirilmektedir"

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta özetle, vergi muafiyeti ile ilgili sorumluluğun Hazine ve Maliye Bakanlığında olduğunu, İdarenin gerek vergi muafiyetinin tanınması gerekse denetimlerinin yapılması noktasında, sadece görüşü alınan bir kurum olduğunu, bununla birlikte imkânlar ölçüsünde denetimlerin yapıldığını ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirttiğimiz gibi, Vakıflar Yönetmeliği'nin "Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının Görevleri" başlıklı 122'nci maddesi (c) bendinde; vakıfların, şube ve temsilciliklerinin, vakfiye ve vakıf senedinde yazılı şartlara, yürürlükteki mevzuata uygun yönetilip yönetilmediği, amacı doğrultusunda faaliyette bulunup bulunmadığı, mallarının ve gelirlerinin vakıf senedindeki şartlara uygun kullanılıp kullanılmadığı hususlarını incelemek ve denetlemek Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı görevleri arasında sayılmıştır.

Vakıflar her ne kadar yıllıklarında bilanço, gelir tablosu, kesin bütçeleri ile yıllık faaliyet raporlarını Hazine ve Maliye Bakanlığı'na gönderseler de, vakıfların en kapsamlı ve en geniş çaplı denetimleri Yönetmelik hükmü çerçevesinde Genel Müdürlük Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Aynı zamanda mevzuat çerçevesinde vergi muafiyeti tanınan vakıflar mali durumlarına ilişkin tüm belgeleri de İdareye sunmak durumundadır. Dolayısıyla, vergi muafiyetinden yararlanmanın temel şartı olan gelirlerinin üçte ikisini belli amaçlara harcama hususunun takibinin, Hazine ve Maliye Bakanlığı yanında Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından da düzenli olarak yapılması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 29: Genel Müdürlük Tarafından Yönetilen Mazbut Vakıflar Adına Kurulan Üniversitelerde Okuyan Öğrencilere Verilen Burslarla İlgili Uygulama Eksikliklerinin Olması

A) Genel Müdürlük Tarafından Yönetilen Mazbut Vakıflar Adına Kurulan Üniversitelerde Özel Eğitim Yardımı Ödenirken İhtiyaç Sahipliğinin Kontrol Edilmemesi

Vakıflar Genel Müdürlüğünce Yükseköğrenim Öğrencilerine Özel Eğitim Yardımı ile Akademik Başarı Bursu Verilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar çerçevesinde Genel Müdürlük tarafından yönetilen mazbut vakıflar adına kurulan üniversitelerde okuyan öğrencilere özel eğitim yardımı ödemesi yapılırken öğrencilerin ihtiyaç sahibi olup olmadığının kontrolünün yapılmadığı tespit edilmiştir.

Genel Müdürlük tarafından 27/06/2016 tarihinde onaylanan Vakıflar Genel Müdürlüğünce Yükseköğrenim Öğrencilerine Özel Eğitim Yardımı İle Akademik Başarı Bursu Verilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar'ın "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde;

"Bu usul ve esaslar Vakıflar Genel Müdürlüğünce yönetilen ve temsil edilen mazbut vakıflar adına kurulan üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerden başarılı ve ihtiyaç sahibi olanlar ile akademik anlamda üstün başarı gösteren öğrencileri kapsar",

“Dayanak” başlıklı 3’üncü maddesinde; *“(1)Bu Usul ve Esaslar, 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 52. Maddesinin (a), (c), (d) fıkraları ile 20.08.2013 tarih ve 28741 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Vakıflar Genel Müdürlüğü Yükseköğrenim Burs Yönetmeliği’nin 11/A maddesine dayanılarak hazırlanmıştır”* denilmektedir.

Vakıflar Kanunu’nun 52’nci maddesinin şu anda mülga olan (a) ve (c) bentlerinde;

“Hayır Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Vakfiyelerde yer alan hayır şart ve hizmetleri yerine getirmek.

(...)

c) Vakfiyelerde yazılı hayır şart ve hizmetleri yerine getirmek üzere her seviyeden eğitim-öğretim tesisleri, öğrenci yurtları sağlık ve sosyal yardım kurumları, aşevleri gibi tesisler açmak, yönetimini sağlamak, öğrencilere eğitim yardımı yapmak, ihtiyaç sahibi insanlara sosyal yardımlarda bulunmak, muhtaç ve engellilere aylık bağlamak”,

Mezkûr maddenin halen geçerliliğini koruyan (d) bendinde;

“d) Usul ve esasları Genel Müdürlükçe çıkarılan yönetmelikle belirlenmek üzere ihtiyaç sahibi yükseköğrenim öğrencilerine 3/3/2004 tarihli ve 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs Kredi Verilmesine İlişkin Kanun hükümlerine tabi olmaksızın burs vermek”

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, yükseköğrenim öğrencilerine burs vermek için Kanunda öngörülen temel kriter, öğrencilerin ihtiyaç sahibi olmasıdır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü Yükseköğrenim Burs Yönetmeliği’nin “Akademik Başarı ve Özel Eğitim Yardımı” başlıklı 11/A maddesinde ise;

“(1) Vakıflar Genel Müdürlüğünce yönetilen ve temsil edilen mazbut vakıflar adına kurulan üniversitelerde öğrenim gören başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere, bu Yönetmelik uyarınca bir öğretim döneminde verilen toplam yükseköğrenim burs miktarının beş katını geçmemek kaydıyla özel eğitim yardımı verilebilir”

Denilmektedir.

Ayrıca, Vakıflar Genel Müdürlüğünce Yükseköğrenim Öğrencilerine Özel Eğitim Yardımı ile Akademik Başarı Bursu Verilmesinde Uygulanacak Usul ve Esasların (07/08/2018 tarihinde değişiklik yapılanı kadar geçerli olan) “Özel Eğitim Yardımı ve Akademik Başarı Bursuna Başvuru Şekli ve Taleplerin Değerlendirilmesi” başlıklı 3’üncü bölümü 7, 8 ve 9’uncu maddelerinde;

“Özel eğitim yardımı ve akademik başarı bursundan yararlanma şartlarını taşıyan öğrenciler başvurularını bir dilekçe ile üniversitelerinin öğrenci işleri birimine yaparlar.

Toplanan başvuru dilekçeleri arasında şartları taşıyan öğrencilere ait olanlar, üniversite öğrenci işleri biriminde hazırlanarak, her öğrenci için bir dosya olacak şekilde, öğrenci belgeleri, transkriptler ve gerekli hallerde yurtiçi veya yurtdışı yatay geçiş belgeleri ile birlikte üst yazıya ekli listelerle Genel Müdürlüğe gönderilir.

Daire Başkanlığınca başvuru belgeleri kontrol edilerek hazırlanan özel eğitim yardımı ve akademik başarı bursu verilecek öğrencilerin listeleri Genel Müdürlük Makam onayına sunulur”

Denilmektedir.

Esaslarda belirtilen hükümler çerçevesinde, İdare tarafından mazbut vakıflar adına kurulan üniversitelerde okuyan öğrencilere 3 çeşit burs ödemesinde bulunmaktadır;

1-Özel eğitim yardımı (2018 yılı için öğrenci başına maksimum 10.000,00 TL yıllık olmak üzere)

2-Akademik başarı bursu (tıp fakültesi hariç diğer bölümlerde okuyan öğrencilere, 2018 yılı için öğrenci başına maksimum 10.000,00 TL yıllık olmak üzere)

3-Akademik başarı bursu (tıp fakültesinde okuyan öğrencilere 2018 yılı için öğrenci başına maksimum 46.000,00 TL yıllık olmak üzere)

Ayrıca, belirtilen çerçevede, söz konusu 3 çeşit burs kapsamında Genel Müdürlük mazbut vakıf kaynaklarıyla kurulan 2 vakıf üniversitesine 2018 yılında toplam 9.979.497,00 TL, 2017 yılında toplam 6.217.463,38 TL burs ödemesinde bulunulmuştur. 2018 yılında yapılan ödemenin yaklaşık 2.590.972,00 TL’si özel eğitim yardımı olarak verilmiştir.

Burs verilmesine başlanan tarihten Esasların değişikliğe uğradığı 07/08/2018 tarihine kadar, yukarıda belirtilen şartlara göre öğrencilere özel eğitim yardımı verilmiş olup,

öğrencilerin ihtiyaç durumlarına ilişkin olarak ilgili daire başkanlığı ya da İdare tarafından herhangi bir kontrol yapılmadığı görülmüştür. Öğrencilere ilişkin burs dosyalarının incelenmesinde de, dosyalarda ihtiyaç durumlarını gösteren kanıtlayıcı belgelerin olmadığı, onun yerine öğrenciler tarafından yazılan ve ailelerinin maddi durumlarının kötüleştiğini anlatan dilekçelerin yer aldığı tespit edilmiştir.

Dolayısıyla, burs ödemelerinin başladığı 27/06/2016 yılından 07/08/2018 tarihine kadar sadece söz konusu dilekçelere istinaden ödeme yapıldığı düşünülmektedir. (2018 yılı içinde 418 öğrenci özel eğitim yardımından yararlanmıştır) Eğer ihtiyaç durumlarına ilişkin, üniversiteler tarafından sunulan öğrenci dilekçelerinin incelenmesi dışında başka araştırma ve soruşturmalar yapılıyor ise, edinilen kanıtlayıcı belgelerin de İdareye sunulması gerekmektedir.

Öte yandan, 07/08/2018 tarihinde alınan makam oluru ile Esaslarda bazı değişiklikler olmuş ve yukarıda yer alan başvuru şekli ve taleplerin değerlendirilmesi bölümü;

“(1)Toplanan başvuru dilekçeleri arasında uygun şartları taşıyan öğrencilere ait olanlar, üniversite ilgili öğrenci işleri biriminde hazırlanarak, her öğrenci için bir dosya olacak şekilde, öğrenci belgeleri, transkriptler ve gerekli hallerde yurtiçi veya yurtdışı yatay geçiş belgeleri ve başarı durumunu gösterir belgeler ile birlikte üst yazıya ekli listelerle Genel Müdürlüğe gönderilir.

(2) Özel eğitim yardımından faydalanmak isteyen öğrenciler ihtiyaç durumunu ve bunu destekleyen belgelerini üniversitelerine verirler. Öğrencilerin ihtiyaç sahibi olup olmadığının tespiti Üniversitelerin sorumluluğunda olup Üniversiteleri tarafından ihtiyaç sahibi olduğu belirlenen öğrencilerin ihtiyaç sahibi olduğunu belirtir Mütevelli Heyeti kararı ya da Mütevelli Heyeti tarafından bu iş için oluşturulan Komisyon kararı ve her bir öğrenci için talep edilen burs miktarı Üniversitelerin ilgili birimlerince Genel Müdürlüğe gönderilir.

(3) Üniversiteler özel eğitim ve akademik başarı bursu talepleri ile başvuru belgelerini ve özel eğitim yardımı talep edilen öğrencilerin ihtiyaç sahibi olduğunu belirtir Mütevelli Heyet kararı ya da Komisyon kararını ilgili eğitim döneminde en geç 15 Ekim’e kadar Genel Müdürlüğe gönderirler. 15 Ekim’den sonra ilgili eğitim dönemi için başvuru kabul edilmez”

Şeklinde değiştirilerek, 2018 yılının kalan döneminde değiştirilen bu hükümlere göre işlem yapılmıştır.

Belirtilen değişlikle sadece özel eğitim yardımından faydalanmak isteyen öğrencilerin ihtiyaç sahibi olup olmadığının tespitine ilişkin üniversitelerden Mütevelli Heyeti kararı ya da Mütevelli Heyeti tarafından bu iş için oluşturulan Komisyon kararının Genel Müdürlüğe sunulacağı ifade edilmiş olup, akademik başarı burslarına ilişkin olarak herhangi bir maddi kıstas ya da kontrol sistemi hala getirilmemiştir.

Dolayısıyla, 07/08/2018 tarihinden sonra özel eğitim yardımı için yapılan ödemelerde üniversitelerden gelen mütevelli ya da komisyon kararları dikkate alınmış, ancak daha önceki yıllarda olduğu gibi maddi duruma ilişkin kanıtlayıcı belge kontrolü yapılmamıştır. Belirtilen sebeplerle özel eğitim yardımı ödemelerine ilişkin olarak burs alan öğrencilerin hepsinin en baştan para ödeyerek özel vakıf üniversitelerine yazılan öğrenciler olması ve dosyalarında maddi durumlarının kötüleştiğine dair kanıtlayıcı belgelerin olmaması nedeniyle, İdare tarafından yapılan kontrollerin eksik kaldığı düşünülmekte ve bursların gerçekten ihtiyaç sahibi öğrencilere ulaşip ulaşmadığı noktasında tereddüt hasıl olmaktadır.

B) Akademik Başarı Bursu Ödemelerine İlişkin Olarak Öğrencilerin Maddi Durumlarına İlişkin Bir Kıstas Belirlenmemesi, Ödemelere Dayanak Olan Kanıtlayıcı Evrakların İdare Tarafından Temin Edilmemesi

27/06/2016 Tarihinde Onaylanan Vakıflar Genel Müdürlüğüne Yükseköğrenim Öğrencilerine Özel Eğitim Yardımı İle Akademik Başarı Bursu Verilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar'ın 6'ncı maddesinde;

“(1) Üniversitelerin tıp fakülteleri haricindeki diğer bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerden; her akademik yıl bitiminde aşağıdaki şartları taşıyanlara, her bir öğrenci için bir öğretim döneminde verilen toplam yükseköğrenim burs miktarının 5 (beş) katına kadar olan tutarlarda akademik başarı bursu verilebilir:

a) Kendi sınıfında sorumlu olduğu zorunlu ve seçmeli tüm dersleri başarıyla tamamlamış olmak,

b) Dönem sonu sınavlarında bütünlemelere kalmamış olmak,

c) Yıllık not ortalaması 4 üzerinden 3.00 veya üzeri olmak,

d) Kendi sınıfındaki öğrenciler arasında ilk yüzde onluk dilime girmeyi başarmak.

e) Akademik başarı bursu almaya hak kazanıp ilgili yılda üniversitelerin bölümleri arasında yatay geçiş yapan öğrenciler kazandıkları akademik başarı bursundan yararlanabilirler.

(2) Vakıflar Genel Müdürlüğünce yönetilen ve temsil edilen mazbut vakıflar adına kurulan üniversitelerin tıp fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerden akademik yıl bitiminde;

a) En az 58 kredi almış,

b) Tüm almış olduğu dersleri bütünlemeye kalmadan başarıyla tamamlamış,

c) Almış olduğu o yılki derslerin 100'lük ortalaması hesaplanarak 80 (dahil)- 85 arası ortalaması olan öğrencilere eğitim ücretinin %50'sine; 85 (dahil) ve üzeri ortalaması olan öğrencilere ise eğitim ücretinin %100'üne kadar oranlara tekabül eden tutarlarda;

Akademik başarı bursu verilebilir”

Denilmektedir.

Görüldüğü üzere, İdare tarafından akademik başarı bursunun kullanımına ilişkin bir ihtiyaç sahipliği şartı getirilmemiş, sadece not ortalamalarına ilişkin kıstaslar getirilmiştir. Oysa, genel olarak özel üniversitelere devam eden öğrencilerin birçoğunun (Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) bursu ile okuyanlar hariç) maddi durumları uygun olduğu için söz konusu üniversitelere devam edebildiği düşünülmektedir.

Öte yandan, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yükseköğrenim Burs Yönetmeliği kapsamında burs verilecek öğrenciler seçilirken, öğrencinin anne ve babasının hayatta olup olmadığı, ailenin aylık geliri, kardeş sayısı, öğrencinin okuduğu okulun statüsü (devlet-özel) gibi kriterlere göre bir puanlama sistemi yapılmaktadır. Belirlenen çerçevede, en ihtiyaç sahibi öğrenciden en az puan alan öğrenciye kadar sıralama yapılarak bursların kime ödeneceğine karar verilmektedir.

Dolayısıyla, söz konusu değerlendirme kriterlerinin özel eğitim yardımı ile akademik başarı bursu ödemelerinde de kullanılmasının ihtiyaç durumunun tespiti ve kamu kaynaklarının etkili ve ekonomik kullanılması unsurları açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca, tıp fakültesi harici bölümlerde okuyan öğrencilere akademik başarı bursu verilirken, kendi sınıfındaki öğrencilerin ilk %10'luk dilimine girmiş olunması bir kıstas olarak konulmuştur. Ancak, ödeme evrakları ekleri incelenirken, burs verilen öğrencilerin %10'luk

dilimde olduğu yazılmakla birlikte, söz konusu durumu tesvik edici evrakların dosya eklerinde yer almadığı görülmüştür.

Yani, %10'luk başarı durumu tespit edilirken, sınıfın kaç kişi olduğu, sınıfın not ortalamasının kaç olduğu, %10'luk başarı diliminin kaç puan seviyesinde kaldığı, söz konusu dilime kaç öğrenci girdiği, burs verilen öğrencinin sınıfta kaçınıcı olduğu gibi bilgiler İdare tarafından kontrol edilmemektedir.

Bunun yanında, Esaslarda üniversite sınavlarında yeterli puan alarak tam burslu olarak okuyan öğrencilerin özel eğitim yardımından faydalanamayacağı ifade edilmekte, ancak akademik başarı bursuna ilişkin olarak benzeri bir kıstas düzenlenmemektedir. Bu durum zaten %100 ÖSYM bursu olan bir öğrencinin Genel Müdürlükten de akademik başarı bursu almasına imkân vermektedir.

2018 yılı için yaklaşık 465 öğrenciye 7.378.525,00 TL' nin akademik başarı bursu olarak verildiği anlaşıldığından, öncelikle İdare tarafından ihtiyaç tespitine yönelik bir burs kıstası getirilmesi gerektiği, sonrasında yapılacak ödemelerde İdare tarafından üniversitelerden gerekli kanıtlayıcı evrakların alınması ve öğrencilerin başarı durumlarının, not ortalamalarının, sınıflarındaki yüzdeler dilimlerin, başka kurumlardan burs alıp almadıklarının sağlıklı şekilde kontrol edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “A-) 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 52. Maddesinin (a), (c), (d) fıkraları ile 20.08.2013 tarih ve 28741 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Vakıflar Genel Müdürlüğü Yükseköğrenim Burs Yönetmeliği'nin 11/A maddesine dayanılarak hazırlanan ve 27.06.2016 tarihinde onaylanan “Vakıflar Genel Müdürlüğüne Yükseköğrenim Öğrencilerine Özel Eğitim Yardımı ile Akademik Başarı Bursu Verilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar” kapsamında 2016-2017 eğitim yılından bu yana Bezmialem Vakıf Üniversitesi ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde eğitim gören öğrencilere özel eğitim yardımı ile akademik başarı bursu verilmektedir.

Özel eğitim yardımlarında öğrencinin sosyal ve ekonomik durumunun Genel Müdürlük imkânları ile sınırlı bir zamanda sınırlı kaynaklarla tespit edilmeye çalışılmasının her zaman doğru ve yerinde sonuçlar vermemesi, İstanbul'da bulunan üniversitelerin öğrencilerinin ihtiyaç sahibi olup olmadığının, öğrencileri yakından tanıma ve gözlemlene fırsatı olan danışman ve hocalarının görüşleri doğrultusunda daha doğru tespit edilebileceği ve Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen mazbut vakıfların eğitim hayır şartlarını yerine getirmek

amacıyla kurulan üniversitelerin Mütevelli Heyetleri'nde Genel Müdürlüğün Genel Müdür ve/veya Genel Müdür Yardımcısı düzeyinde temsil ediliyor olması nedenleriyle özel eğitim yardımlarında öğrencilerin ihtiyaç sahipliğinin değerlendirilmesinin üniversitelere bırakılmasının daha doğru olacağı değerlendirilmiştir. Bu nedenlerle 2018 yılı özel eğitim ve akademik başarı bursu değerlendirmelerinden önce 07.08.2018 tarihinde söz konusu usul ve esaslarda yapılan değişiklik ile özel eğitim yardımı başvurusunda bulunan öğrencilerin ihtiyaç durumlarının tespiti üniversitelerin Mütevelli Heyetlerine ya da bu konuda Mütevelli Heyeti tarafından görevlendirilen komisyonlara bırakılmıştır.

B-) Vakıflar Genel Müdürlüğünce Yükseköğrenim Öğrencilerine Özel Eğitim Yardımı ile Akademik Başarı Bursu Verilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar, 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 52. Maddesinin (a), (c), (d) fıkraları ile 20.08.2013 tarih ve 28741 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Vakıflar Genel Müdürlüğü Yükseköğrenim Burs Yönetmeliği'nin 11/A maddesine dayanılarak hazırlanmış olup bu usul esaslar ile Genel Müdürlük tarafından yönetilen mazbut vakıflar adına kurulan vakıf üniversitelerinde okumakta olan ihtiyaç sahibi öğrencilere eğitim yardımı verilmesinin yanı sıra üniversitelerin gelişimini ve başarılı öğrenciler tarafından tercih edilmesini sağlamak ve başarılı olan öğrencileri desteklemek amacıyla akademik başarı bursları da verilmektedir.

Genel çerçevesi bahse konu kanun ve yönetmelikte belirlenen Genel Müdürlük yükseköğrenim eğitim yardımlarının ihtiyaç sahipliği (öğrencinin sosyal ve ekonomik durumu, üniversite girişte %100 ÖSYM burslusu olması, başka kurumlardan burs alıyor olması) ile ilgili olarak istisnası yönetmeliğin 11/A maddesi (Değişik: RG-16/6/2016-29744) olup bu maddenin (2) fıkrasında açıklanan akademik başarı bursları için Üniversitelerin diğer üniversiteler ile yarışabilen, örnek alınan ve daha kaliteli eğitim veren eğitim kurumları olmaları amacıyla sadece başarıya yönelik ve başarıyı destekleyen kriterler belirlenmiştir.

Üniversitelerin tıp fakültesi dışındaki bölümlerde okuyan öğrencilere verilen akademik başarı burslarının verilme şartlarından biri olan öğrencinin kendi sınıfındaki diğer öğrenciler arasında ilk %10'luk dilimde olması, üniversitelerin ilgili birimleri (Öğrenci İşleri Direktörlüğü ve Sağlık Kültür ve Spor Başkanlığı) tarafından hazırlanan ve üniversitelerin yetkili makamlarınca imzalı ve mühürlü olarak onaylanıp Genel Müdürlüğe iletilen listelerde yer alan bilgiler doğrultusunda değerlendirilmektedir”

Denilmektedir.

Sonuç olarak;

A) Kamu idaresi göndermiş olduğu cevapta, öğrencilerin ekonomik durumlarının Genel Müdürlük imkânları ile tespit edilmesinin zor olması sebebiyle tespitün üniversitelere bırakıldığını, 07.08.2018 tarihi itibarıyla öğrencilerin ihtiyaç durumlarının kontrolünün üniversite Müttevelli Heyetleri ya da Heyet tarafından görevlendirilen komisyonlara bırakıldığını ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirttiğimiz gibi, burs verilmesine başlanan tarihten esasların değişikliğe uğradığı 07.08.2018 tarihine kadar öğrencilerin ihtiyaç durumlarına ilişkin olarak ilgili daire başkanlığı ya da İdare tarafından herhangi bir kontrol yapılmamıştır. Öğrenci burs dosyalarında sadece öğrenciler tarafından yazılan ve ailelerinin maddi durumlarının kötüleştiğini anlatan dilekçelerin olduğu görülmüştür. Bulgumuza cevaben İdare tarafından 2018 özel eğitim yardımı alan öğrencilerin ihtiyaç durumunu kanıtlayıcı başka belgeler de sunulmamıştır. 07.08.2018 tarihinden sonra özel eğitim yardımı için yapılan ödemelerde ise üniversitelerden gelen mütevelli ya da komisyon kararları dikkate alınmış ancak daha önceki yıllarda olduğu gibi maddi duruma ilişkin belge kontrolü yapılmamıştır. Belirtilen sebeplerle bursların gerçekten ihtiyaç sahibi öğrencilere ulaşip ulaşmadığı noktasında tereddüt giderilememiştir.

Ayrıca 2018 yılında yaklaşık 2.590.972,00 TL İdare bütçesinden özel eğitim yardımına harcadığı için, böyle ciddi bir tutarın, öğrenci ihtiyaç durumunun tespitinin İdarece yapılmasının zor olduğu gerekçesiyle kontrol edilmeden ödenmesi, kamu kaynaklarının etkili ve ekonomik kullanılmadığı izlenimini oluşturmaktadır.

İfade edilen sebeplerle, İdare tarafından yönetilen mazbut vakıflar adına kurulan üniversitelerde özel eğitim yardımı ödenirken, öğrencilerin ihtiyaç sahipliğinin kontrol edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

B) İdare göndermiş olduğu cevapta özetle, Vakıflar Genel Müdürlüğüne Yükseköğrenim Öğrencilerine Özel Eğitim Yardımı İle Akademik Başarı Bursu Verilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar'ın Vakıflar Kanunu'nun 52'nci madde (a), (c) ve (d) fıkraları ile Vakıflar Genel Müdürlüğü Yükseköğrenim Burs Yönetmeliği'nin 11/A fıkrasına dayanılarak hazırlandığını ve Yönetmeliğin 11/A maddesinde ihtiyaç sahipliği kriterinin aranmadığını ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirttiğimiz gibi, Vakıflar Kanunu'nun 52'nci maddesi (d) bendinde, usul ve esasları Genel Müdürlükçe çıkarılan yönetmelikle belirlenmek üzere ihtiyaç sahibi yükseköğrenim öğrencilerine Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs Kredi Verilmesine İlişkin Kanun hükümlerine tabi olmaksızın burs vermek Genel Müdürlüğün görevleri arasında sayılmıştır. Dolayısıyla, en üst hukuki norm olan Vakıflar Kanunu'nda sadece ihtiyaç sahibi öğrencilere burs verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Ayrıca, İdare cevabında, üniversitelerin tıp fakültesi dışındaki bölümlerde okuyan öğrencilerine burs verilirken kendi sınıfındaki diğer öğrenciler arasında ilk %10'luk dilime girmek kriterinin konulduğunu belirtmektedir.

İdare tarafından uygulanan bu kriter sadece tıp fakültesi dışındaki bölümlerde okuyan öğrenciler için uygulanmış olup, ne özel eğitim yardımı ödenmesinde ne de tıp fakültesinde okuyan öğrencilere yapılan ödemede bu kriter aranmamıştır. (2018 yılında öğrenci başına 46.000,00 TL yıllık ödeme tutarı ile en fazla burs ödemeleri tıp fakültesinde okuyan öğrencilere yapılmıştır.)

Bunların yanında, ödeme evraklarında, tıp fakültesi dışındaki bölümlerde burs verilen öğrencilerin %10'luk dilimde olduğu yazılmakla birlikte, söz konusu durumu tesvik edici evrakların dosya eklerinde yer almadığı görülmüştür. Yani %10'luk başarı durumu tespit edilirken, sınıfın kaç kişi olduğu, sınıfın not ortalamasının kaç olduğu, %10'luk başarı diliminin kaç puan seviyesinde kaldığı, söz konusu dilime kaç öğrenci girdiği, burs verilen öğrencinin sınıfta kaçınıcı olduğu gibi bilgiler idare tarafından denetlenmemiştir.

2018 yılı için yaklaşık 7.378.525,00 TL İdare bütçesinden akademik başarı bursu olarak verildiği için, bundan sonra yapılacak ödemelerde hem öğrencilerin maddi durumlarına ilişkin bir kıstas belirlenmesi gerektiği, hem de ödemelere dayanak olan kanıtlayıcı evrakların İdare tarafından düzenli olarak temin edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 30: Yabancı Uyruklu Fakir ve Garip Hastaların Muayene, Teşhis ve Tedavi Ettirilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Çerçevesinde Hastahane Tarafından Düzenlenen Kanıtlayıcı Evrakların Mevzuata Uygun Olmaması

A) Yabancı Uyruklu Fakir ve Garip Hastaların Muayene, Teşhis ve Tedavi Ettirilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Çerçevesinde Hastane Tarafından Düzenlenen Faturaların Vergi Usul Kanununa Uygun Olmaması

Vakıflar Genel Müdürlüğünce Yabancı Uyruklu Fakir ve Garip Hastaların Muayene, Teşhis ve Tedavi Ettirilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar çerçevesinde, vakıf hastanesine yapılan fatura ödemelerinde Vergi Usul Kanununa (VUK) aykırı uygulamaların olduğu görülmüştür.

Genel Müdürlük tarafından 2015 yılında hazırlanan söz konusu Esasların “Amaç” başlıklı 1’nci maddesinde; Esasların, Genel Müdürlüğe ait arşiv belgelerinde adı geçen ülkelerin vatandaşı olan yabancı uyruklu fakir ve garip hastaların, mazbut vakıfların vakfiyelerinde yazılı sağlıkla ilgili hayır şartları doğrultusunda muayene, teşhis ve tedavilerinin sağlanması amacıyla hazırlandığı ifade edilmektedir.

Yine, aynı Esasların “Fakir ve Garip Yabancı Uyruklu Hastaların Karşılıksız Muayene ve Tedavileri” başlıklı 5’inci maddesinde;

“Genel Müdürlüğün arşiv belgelerinde adı geçen ülkelerin Vakıflar İdaresi veya ilgili kurum ve kuruluşları ile imzalanmış protokol çerçevesinde veyahut bu ülkelerde bulunan Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri koordinasyonunda, ülkelerinde tedavi imkânlarının bulunmadığı, ödeme gücü ve herhangi bir sağlık güvencelerinin olmadığı söz konusu idare, kurum ve kuruluşlarca tespit edildikten sonra, tedavileri amacıyla kanuni yollardan Türkiye’ye gelen veya getirilen fakir ve garip yabancı uyruklu hastalar; başvurularını, Genel Müdürlükçe bu iş için protokol imzalanmış hastaneye yaparlar. Hastanece söz konusu hastaların gerekli kabul, muayene ve teşhis işlemleri yapıldıktan sonra her türlü ilaç ve tedavi malzemeleri temin edilerek ayakta veya yatarak tedavileri sağlanır”,

“Yabancı Uyruklu Fakir ve Garip Hastaların Tedavisine Yapılan Giderlerin Faturalandırılarak Genel Müdürlüğe Gönderilmesi” başlıklı 11’nci maddesinde;

“Hastane yönetimi, yabancı uyruklu fakir ve garip hastanın kişisel bilgileri ile Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) kapsamında yapılacak olan tedavi uygulamalarını, kullanılan ilaç ve diğer tedavi gereçlerini ayrıntılı bir şekilde rapor edip, yapılan masrafları da yine SUT fiyatları ile faturalandırarak ödenmek üzere Genel Müdürlüğe gönderir”

Hükümleri yer almaktadır.

Belirtilen Esaslar çerçevesinde İdare ile bir Vakıf Üniversitesi arasında Vakıf Üniversitesi Hastanesinden sağlık hizmeti satın alınmasına dair bir protokol imzalanmıştır.

2015 yılında imzalanıp 2017 yılında revize edilen mezkur protokolün “Ödeme Esasları” başlıklı 7’nci maddesinde;

“Bu protokolün 3 üncü maddesi kapsamındaki hastalara, ayakta veya yatarak verilecek sağlık hizmetlerinin bedeli, Hastane tarafından SUT’ da yer alan hükümler ve fiyat tarifeleri üzerinden ücretlendirilerek Genel Müdürlüğe ayrıntılı olarak fatura edilir.

Yatarak tedavi edilen hastalar için düzenlenen faturaya, hastane tarafından epikriz raporu da eklenir.

Fatura bedelleri, Hastanenin göstereceği banka şubesindeki hesaba bir ay içerisinde ödenir.

Genel Müdürlük bu protokole uygun olmayan fatura bedellerini ödemez ve gereçleri ile birlikte en geç bir ay içinde Hastaneye iade eder. Bu takdirde ödeme süresi faturanın kesildiği ilk tarihten itibaren toplam 45 günü geçemez. Ödemenin usulsüz olduğunun sonradan anlaşılması halinde, Hastane usulsüz ödeme tutarını mevcut veya müstakbel borçlara mahsup eder borç söz konusu değilse derhal iade eder.

Ambulans bedelleri SUT hükümleri usul ve esasları kapsamında ücretlendirilir” ,

“Bedeli Ödenebilecek Diğer Hizmetler” başlıklı 10’uncu maddesinde;

“Hastalara ilaç, protez, ortez ve tıbbi aletler gibi malzemelerin Hastaneye sağlandıktan sonra 7. Maddede belirtilen usule göre faturalandırılarak Genel Müdürlüğe gönderilmesi halinde bu bedeller de ödenebilir.

Ayrıca Hastane tarafından yapılacak cenaze masrafları da Genel Müdürlükçe karşılanacaktır.

Hastanın en çok iki refakatçisinin, Hastanede konaklamaları halinde, konaklama giderleri de aynı usullerle ödenmek üzere Genel Müdürlüğe faturalandırılarak gönderilir”

Denilmektedir.

Belirtilen protokol hükümleri kapsamında, hastane tarafından hazırlanan faturalara istinaden 2018 yılı içerisinde Vakıf Üniversitesine 1.157.529,36 TL ödeme yapılmış bulunmaktadır.

Öte yandan, 213 sayılı VUK’un “Faturanın tarifi” başlıklı 229’uncu maddesinde;

“Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır”,

“Faturanın şekli” başlıklı 230’uncu maddesinde;

“Faturada en az aşağıdaki bilgiler bulunur:

1. Faturanın düzenlenme tarihi seri ve sıra numarası;

2. Faturayı düzenleyeninin adı, varsa ticaret unvanı, iş adresi, bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası;

3. Müşterinin adı, ticaret unvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası;

4. Malın veya işin nev'i, miktarı, fiyatı ve tutarı (...) ,

“Fatura Nizamı” başlıklı 231’inci maddesinde;

“Faturanın düzenlenmesinde aşağıdaki kaidelere uyulur:

1. Faturalar sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir. Aynı müessesenin muhtelif şube ve kısımlarında her biri aynı numara ile başlamak üzere ayrı ayrı fatura kullanıldığı takdirde bu faturalara şube ve kısımlarına göre şube veya kısmın isimlerinin yazılması veya özel işaretle seri tefriki yapılması mecburidir.

(...)

5. (Değişik: 4/12/1985-3239/20 md.) Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır”

Denilmektedir.

Hastane tarafından hazırlanan yabancı uyruklu fakir ve garip hastaların tedavi faturaları üzerinde yapılan incelemede, faturaların VUK’da belirtilen mevzuat hükümlerine uygun olmadığı, hizmetin yapıldığı tarihten itibaren 7 gün içerisinde düzenlenmesi gereken faturalarda hizmet ifası tarihlerinin çok geniş tutulduğu, hizmetin verildiği tarihlerden yaklaşık 1- 1,5 yıl sonra dahi faturaların düzenlendiği görülmüştür.

Belirtilen süreler içerisinde hastalar devamlı olarak hastanede tedavi görmemekte hatta zaman zaman ülkelerine geri dönmekte, sonrasında tekrar tedavi ya da muayeneler için ülkemize gelmektedirler. Hastane tarafından belirtilen süreçlere ilişkin tüm tedavi işlemleri tek fatura düzenlenerek İdareye gönderilmektedir.

Örneğin, Genel Müdürlük tarafından 28/11/2018 tarihinde ödemesi yapılan faturanın, düzenlenme tarihi 30/09/2018 olmasına rağmen, faturanın 30/10/2017 tarihinden fatura düzenlenme tarihine kadar gerçekleşen işlemleri kapsadığı, İdare tarafından 11/12/2018 tarihinde ödemesi yapılan faturanın düzenlenme tarihi 30/09/2018 olmasına rağmen, faturanın 14/07/2017 tarihinden fatura düzenlenme tarihine kadar gerçekleşen işlemleri kapsadığı görülmüştür.

Hastane tarafından hazırlanan tüm faturalar benzer şekilde düzenlendiği ve faturaların hiç birinde VUK'da belirtilen fatura düzenlenme süresine uyulmadığı için ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde faturaların yok hükmünde kabul edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan Genel Müdürlük ile hastane arasında imzalanan protokol hükmüne göre, İdarenin protokole uygun olmayan fatura bedellerini ödememesi ve faturaların gerekçeleri ile birlikte en geç bir ay içinde hastaneye iade edilmesi gerekirken söz konusu işlemlerin de yapılmadığı anlaşılmaktadır.

İdarenin protokol kapsamındaki kontrol sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiği düşünülmektedir.

B) Yabancı Uyruklu Fakir ve Garip Hastaların Muayene, Teşhis ve Tedavi Ettirilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Çerçevesinde Hastane Tarafından Düzenlenen Reçetelerin İlgili Mevzuatına Uygun Olmaması

Protokol kapsamında hastaların tedavi ve ilaç giderleri Genel Müdürlüğe fatura edilmekte ve İdare tarafından da fatura tutarları hastaneye ödenmektedir. Ancak, faturalara dayanak olan hasta reçeteleri üzerinde yapılan incelemede, ilaç reçetelerinin usulüne uygun düzenlenmediği, buna rağmen İdare tarafından ödeme yapıldığı görülmüştür.

Sağlık Uygulama Tebliği'nin "Ayakta Tedavilerde Reçetelerin Düzenlenmesi" başlıklı 4.1.1'inci maddesinde;

(1) İlaçların reçetelendirilmesinde matbu, e-reçete veya elektronik ortamda kayıt altına alınan reçeteler kullanılır. (Bu konuda Sağlık Bakanlığı ve Kurumca yayımlanan mevzuat hükümleri saklıdır.)

(...)

(3) Reçetelerde hekimin adı soyadı, uzmanlık dalı veya yan uzmanlık dalı, asistanlar için ihtisas yaptığı uzmanlık dalı veya yan uzmanlık dalı, diploma numarası veya diploma tescil numarası bilgileri, ıslak imzası ile reçetenin düzenlendiği sağlık kurum veya kuruluşunun adı mutlaka yer alacaktır.

(4) Reçetelerde hastanın adı soyadı, T.C. Kimlik Numarası veya reçete tanzim tarihi ile birlikte MEDULA takip numarası veya e-reçete numarası veya protokol numarası yer alacaktır.

(5) Yabancı ülkelerle yapılan “Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri” kapsamında Kurum tarafından sağlık hizmeti verilen kişiler için düzenlenecek reçetelere, sağlık yardım hakkını veren ülkenin adı ayrıca yazılacaktır”,

“Elektronik Reçete Uygulaması” başlıklı 4.1.5’inci maddesinde;

(1) E-reçete uygulamasında, e-reçetelerin Kurum tarafından belirlenen yöntem ve standartlarla (elektronik imza, şifre) imzalanması şarttır.

(2) Sağlık kurum/kuruluşları tarafından düzenlenecek reçeteler SGK Hekim Şifresi ile düzenlenecektir. Kurumca belirlenecek istisnalar haricinde manuel reçetelerin bedelleri karşılanmayacaktır. Kurum tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması sonrasında ise reçeteler Kurum tarafından belirlenecek tarihten itibaren elektronik imza ile imzalanacaktır. Eczaneler tarafından manuel giriş yapılan reçetelerin bedelleri karşılanmayacaktır.

(...)

(5) Medula sisteminin ve/veya sağlık hizmet sunucusuna ait sistemin çalışmaması nedeniyle e-reçetenin düzenlenememesi halinde manuel olarak düzenlenen reçete üzerinde e-reçete olarak düzenlenememesine ilişkin “Sistemlerin çalışmaması nedeniyle e-reçete düzenlenememiştir” ibaresi kaşe ya da el yazısı şeklinde belirtilmeli ve bu ibare başhekim tarafından onaylanmalıdır. (Yukarıda tanımlanmış olan istisnai hallerde düzenlenen manuel reçetelerde bu ibare aranmayacaktır)”

Denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinde reçetelerde olması gereken asli unsurlar sayılmaktadır. Hastane tarafından hazırlanan reçeteler incelendiğinde, reçetelerin tamamında reçete numarası yazılacak kısımlara “Sistemlerin çalışmaması nedeniyle e-reçete düzenlenememiştir” ibaresinin yazıldığı, ancak bu ibarelerin hastane başhekimini tarafından onaylanmadığı görülmektedir.

Bunun yanında, reçetelerde ilaçları yazan doktorların adı olmasına rağmen, hiçbir doktorun imzasının da olmadığı görülmüştür. Mevzuat hükümlerine göre, e-reçete düzenlenemeyen durumlarda reçetelerde, ilacı yazan doktorun imzası ve e-reçete düzenlenemediğine dair başhekim imzası olmak üzere iki ayrı imza olması gerekmektedir. Ayrıca, reçetelerde hastaların kimlik numaraları da yer almamaktadır. Her ne kadar hastalar yabancı uyruklu olsa da Sosyal Güvenlik Kurumu ilaç sisteminden hastalara reçete yazılabilmesi için reçetelerde yabancı uyruklu hastalara özel olarak verilen kimlik numaralarının yer alması gerekmektedir.

Belirtilen sebeplerle, mevzuat hükümlerine uygun olmayan reçetelere dayanılarak hazırlanan ilaç faturalarının, Genel Müdürlük ile Vakıf Üniversitesi arasında imzalanan protokol hükümleri çerçevesinde ödeme yapılmadan gerekçeleriyle iade edilmesi gerekirken söz konusu işlemin yapılmaması, İdarenin kontrol yükümlülüğünü yerine getirmediği izlenimini oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “A-) Söz konusu Usul ve Esaslar çerçevesinde, Genel Müdürlük ile hastane arasında imzalanan “Yabancı Uyruklu Fakir ve Garip Hastaların Muayene, Teşhis ve Tedavi Ettirilmesi İşlemlerine İlişkin Vakıflar Genel Müdürlüğü ile Bezmialem Vakıf Üniversitesi Hastanesi Arasında Protokol” hükümleri doğrultusunda 2018 yılı içerisinde 1.157.529,36 TL fatura ödemesi yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu protokolün 7 inci madde 4 üncü paragrafında ise “Genel Müdürlük bu protokole uygun olmayan fatura bedellerini ödemez ve gerekçeleri ile birlikte en geç bir ay içinde Hastaneye iade eder. Bu takdirde ödeme süresi faturanın kesildiği ilk tarihten itibaren toplam 45 günü geçemez. Ödemenin usulsüz olduğunun sonradan anlaşılması halinde, Hastane usulsüz ödeme tutarını mevcut ve müstakbel borçlara mahsup eder, borç söz konusu değilse derhal iade eder.” ibaresinin yer aldığı ayrıca belirtilmiştir.

Bir hizmet ifasına ilişkin bahse konu faturalar uzun soluklu tedavi süreçlerine ait olup hastanenin iş ve işlem yoğunluğu nedeniyle gecikmeli kesilmiş ve ödenebilmiştir. VUK 231/5 maddesinde belirtilen 7 günlük süreye uyulmaması nedeniyle ödenen faturaların yok hükmünde

sayılmaması gerekir. Fatura sadece Vergi Kanunları değil Türk Ticaret Kanunu, Türk Borçlar Kanunu ve diğer Kanunlar yönünden de önem taşımakta, mal ve hizmet satışlarında ve bunlardan doğan alacak borç ilişkilerinde esas belge olarak kabul edilmektedir. Faturaların süreye uyulmaması nedeniyle hiç düzenlenmemiş sayılması, içerik yönünden faturaların ve muhteviyatının da yok sayılması Hazine ve Maliye Bakanlığı görüşüne göre mümkün değildir.

VUK'un 3/B maddesinde "İspat: Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.

Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir. Şu kadar ki, vergiyi doğuran olayla ilgisi tabii ve açık bulunmayan şahit ifadesi ispatlama vasıtası olarak kullanılamaz.

İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir." denilmektedir.

VUK'un 3/B maddesi dikkate alındığında, faturanın yasal süresinde düzenlenmemiş olması nedeniyle hiç düzenlenmemiş sayılması, faturada yazılı malın teslim edilmediği veya hizmetin yapılmadığı anlamına gelmemektedir. Çünkü faturanın süresinde düzenlenmemiş olması nedeniyle hiç düzenlenmemiş sayılması, vergiyi doğuran olayı ve faturanın muhteviyatını ortadan kaldırmamaktadır. Dolayısıyla, faturanın süresinde düzenlenmemesi nedeniyle hiç düzenlenmemiş sayılması, söz konusu faturanın harcamaların veya satış hasılatının tevsikinde kullanılmasını engellemektedir. Gerçekte yapılan bir harcamanın ya da mal ve hizmet alımının, fatura düzenlenmesinde usul hükümlerine uyulmadığı gerekçesiyle gider veya tersi durumda gelir (satış hasılatı) olarak kabul edilmemesi, Kanun'un sözü edilen 3/B maddesine uygun düşmemektedir.

Öte yandan Gelir İdaresi Başkanlığı Sakarya Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 04.12.2018 tarih ve E.54789 sayılı özelgesinde "Diğer taraftan, faturanın yedi günlük süreden sonra düzenlenmiş olması nedeniyle hiç düzenlenmemiş sayılması, faturada yazılı mal veya hizmetin teslim edilmediği anlamına gelmeyeceği gibi faturanın defter kayıtlarına intikalinde geçerli belge olarak kabulünü engellemektedir." denilmiştir. Faturanın hiç düzenlenmemiş sayılması ifadesinin süresinden sonra düzenlenen faturaya VUK'un 353/1 maddesine göre kesilecek özel usulsüzlük cezası bakımından önem taşıdığı, bu durumun faturanın içeriğini geçersiz kılmayacağı, faturada yazılı malın teslim edilmediği ve hizmetin yapılmadığı anlamına

gelmeyeceği, bu faturanın gelir ve giderleri tevsik eden belge olarak kabul edilmesi gerektiği ve yok hükmünde olmadığına kanaat getirilmiştir.

Sonuç olarak, bahse konu ödenmiş faturaların VUK'un 231/5 maddesinde belirtilen süreye uyulmadığından hiç düzenlenmemiş sayılması şekil ve usule ilişkin olup, yok hükmünde kabul edilmesine kanunen imkân bulunmadığı, yok hükmünde kabul edilmesinin VUK'un 3/B maddesindeki vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetini yok sayarak bu madde ile çelişeceği, usul ve şekil yönünden yapılan bu hatanın yine VUK 353/1 maddesinde düzenlenen özel usulsüzlük cezası ile cezalandırılacağı ve bunun bir usul hatası olduğu belirtilmiştir. Öte yandan, Hastaneden hizmet satın alma protokolününün 7 inci madde 4 üncü paragrafına göre de ödemenin usulsüz olduğunun sonradan öğrenilmesi halinde yapılan ödemenin hastanenin mevcut borçlarına mahsup etme veya Genel Müdürlükçe iade olarak geri alma imkânı bulunmaktadır.

Genel Müdürlükçe adı geçen usul ve esaslar çerçevesinde tedavi ettirilen yabancı hastaların işlemlerine ilişkin tüm faturaların en geç 7 gün için kesilmesine ilişkin talimat Hastaneye gönderilmiştir.

B-) *Ödemeye esas belge olan faturalara ek mahiyetindeki reçetelerde, ilacı yazan doktorların isminin mevcut olduğu ancak imzası bulunmadığı, e-reçete düzenlenemediğine dair başhekimlik onayı için başhekim imzası bulunmadığı, hastaların kimlik numaralarının bulunmadığı tespitlerine yer verilmiştir.*

Söz konusu hastaların yabancı uyruklu olması ve ülkemizde geçerli herhangi bir sosyal güvenlik sözleşmesinden yararlanmaması nedeniyle hastanenin tedavi ve ilaçlar için SGK'ya (MEDULA) bildirimini gerekli değildir. Faturalara yansıtılan ekli reçetelerdeki ilaçlara ilişkin tutarlar Genel Müdürlükçe karşılandığından, SGK tarafından zorunlu tutulan bildirimler aranmamış, e-reçeteler düzenlenmemiştir.

Bahse konu fatura eki reçeteler hastane bilgi yönetim sistemine ilacı yazan doktorların kullanıcı adı ve şifreleri ile girildiğinden, reçeteler üzerinde doktor adları, dip. tescil numaraları ve bölüm adları yer almaktadır. Her hekimin kendine ait kullanıcı adı ve şifreler ile düzenlenen reçeteler Sağlık Uygulama Tebliği'nin "Ayakta Tedavilerde Reçetelerin Düzenlenmesi" başlıklı 4.1.1 inci maddesi 1 inci bendindeki "elektronik ortamda kayıt altına alınan" reçete niteliğindedir. İlacı yazan hekimden başka hiç kimsenin müdahale edemeyeceği güvenli elektronik kayıt ortamında bulunan reçeteler düzenlendikten sonra denetim-kontrol vb

maksatlarla tekrar görüntülenebilmektedir. Reçetelerin doktorlar tarafından ayrıca ıslak imza ile de imzalanıp imzalanmadığının kontrolüne işleyiş açısından ihtiyaç duyulmamıştır.

Hastane tarafından yapılan faturalandırma esnasında iş ve işlem yoğunluğu ve personel yetersizliği gibi sebeplerle, Genel Müdürlüğe gönderilen fatura eklerine güvenli elektronik ortam olan hastane bilgi yönetim sisteminde kayıtlı reçetelerin çıktıları alınarak eklenmiş, orijinal ve başhekim onaylı nüshaların hastanedeki dosyalarında olduğu öğrenilmiştir. “Sistemlerin çalışmaması nedeniyle e-reçete düzenlenememiştir” ibarelerini onaylayan başhekim imzalarını taşıyan orijinal reçete nüshalarını temin etmek mümkündür.

Söz konusu fatura eki reçetelerde hastaların adları ve soyadları yazmakta, kurumu kısmında Genel Müdürlükçe protokol ile oluşturulan statü adı “Yabancı Uyruklu Fakir ve Garip Hasta” belirtilmekte ve yine reçeteler üzerinde yer alan dosya no /protokol no kısmında yer alan numaralar ile gerekli takip yapılabilmektedir. Hastaların yabancı uyruklu olması sebebiyle reçetelerdeki T.C. Kimlik no kısımları boş bırakılmaktadır. Ayrıca, bahse konu hastalar ülkemize 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 12 inci maddesi 1 inci fıkrası (a) bendi kapsamında 90 günlük vize muafiyeti ile geldiklerinden kendilerine yabancı kimlik numarası da verilmemektedir. Bu hastalar, 6458 sayılı kanununun 26 inci maddesi kapsamında ikamet izinli, tutuklu, hükümlü, cezaevinde idari gözetimde veya geri gönderme merkezinde olmayıp; 50 inci maddede tanımlanan vatansızlık veya 83 üncü maddedeki uluslararası koruma statüsü de söz konusu değildir. 90 günlük vize muafiyetli turist şeklinde ülkemize getirilen bahse konu hastalara bu sebeplerle yabancı kimlik numarası alınmamış, hastanede takipleri yukarıda zikredilen hususlar üzerinden yapılmaktadır.

Sonuç olarak, fatura eki reçetelerin hekime özel kullanıcı adı ve şifre ile güvenli elektronik ortamda düzenlenmesi ve kayıt altına alınması nedeniyle doktor ıslak imzalarının reçete üzerinde kontrolüne işleyiş açısından ihtiyaç duyulmamış, e-reçete düzenlenemediğine dair başhekim onaylarının hastanedeki dosyalarda bulunan orijinal reçete nüshalarında yer aldığı öğrenilmiş, yabancı hastaların vize muafiyetli olmaları nedeniyle yabancı kimlik numaraları reçetelerde yer almamıştır. Söz konusu reçeteler hastalara teslim edilmeyip hastane tercümanı tarafından Genel Müdürlükçe kurulan Hastanenin iç eczanesinden ilaçlar temin edilerek ve hasta dosyasına girişleri iç eczane tarafından yapılarak hastalara verilmekte olup orijinal reçete nüshaları hastane medikal muhasebe birimine teslim edilmektedir.

Hastane Yönetimi, faturalandırma esnasında Genel Müdürlüğe hekim ıslak imzasını taşıyan ve başhekim onaylı orijinal reçete nüshalarının gönderilmesi hususunda talimatlandırılmıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak;

A) Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, faturaların hastanenin iş yoğunluğu nedeniyle gecikmeli kesildiğini, faturanın yedi günlük süreden sonra düzenlenmiş olması nedeniyle hiç düzenlenmemiş sayılmasının mümkün olmadığını, faturanın içeriğinin geçersiz sayılamayacağını ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirttiğimiz gibi, hastane tarafından hazırlanan faturalar yaklaşık 1-1,5 yıl gibi geniş süreleri kapsayacak şekilde düzenlenmektedir. Belirtilen zaman dilimlerinde hastalar devamlı olarak hastanede tedavi görmemekte, zaman zaman ülkelerine geri dönmekte, sonrasında tekrar ülkemize gelmektedirler. Dolayısıyla, hastanede iş yoğunluğu olması nedeniyle faturaların süre açısından usulüne uygun düzenlenmediğini söylemek doğru bir açıklama değildir.

İdare ile Üniversite arasında imzalanan protokolün "Ödeme Esasları" başlıklı 7' nci maddesinde; hastalara ayakta veya yatarak verilecek sağlık hizmetlerinin bedelinin hastane tarafından SUT' da yer alan hükümler çerçevesinde fatura edileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla İdare tarafından, sadece SUT' da belirtilen şartlara uygun hazırlanan fatura bedellerinin ödenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, Sağlık Uygulama Tebliği'nin "2.2.1.B-1-Ayakta Tedavilerde Ödeme Uygulaması" başlıklı maddesi 1'inci bendinde, sağlık kurumlarında ayaktan her bir başvuru için ödeme yapılacağı, 2'nci bendinde ise, ayaktan başvuru günü dahil 10 gün içerisindeki aynı uzmanlık dalına ait diğer ayaktan başvuruların faturalandırılmayacağı belirtilmektedir. Yani, yapılan muayene sonrasında 10 gün içerisinde kontrol olması noktasında muayene ve kontrol için tek fatura, 10 günden sonra yapılacak yeni işlemler için ise iki ayrı fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Aynı Tebliğin, "Yatarak Tedavilerde Yapılacak Ödeme" başlıklı 2.2.2'nci maddesi "Tanıya Dayalı İşlemlerin Kapsamı" başlıklı 2.2.2.B-1 bendinde, tanıya dayalı işlemler paketinin takip altına alındıktan sonraki yatak bedeli, muayeneler ve konsültasyonlar, operasyon ve girişimler, anestezi ilaçları, yatış dönemindeki ilaçlar, sarf malzemeleri, anestezi

bedeli, refakatçi bedeli gibi tanı ve tedavi kapsamında yapılan tüm işlemleri kapsadığı, bu işlemlerin ayrıca faturalandırılmayacağı,

Tanıya dayalı işlemin uygulandığı tarih birinci gün kabul edilmek kaydıyla aşağıda belirtilen süreler içerisinde aynı sağlık hizmeti sunucusunda verilen sağlık hizmetlerinin tanıya dayalı işlem kapsamında değerlendirileceği;

- a) A Grubu tanıya dayalı işlemlerde; 15 gün
- b) B Grubu tanıya dayalı işlemlerde; 10 gün
- c) C Grubu tanıya dayalı işlemlerde; 8 gün
- ç) D Grubu tanıya dayalı işlemlerde; 5 gün
- d) E Grubu tanıya dayalı işlemlerde; 3 gün

Ve de belirtilen sürelerin aşılması halinde verilen sağlık hizmetlerinin bedellerinin ayrıca faturalandırılacağı hususları hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü üzere yatarak tedavilerde tanıya dayalı işlem yapılması durumunda, belirtilen süreler aşılsa, hastane tarafından yeni fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Hastane tarafından düzenlenen faturalarda ne ayakta tedavilerde ne de yatarak tedavilerde belirtilen sürelerin aşılması halinde tekrar fatura düzenlenmesi yoluna gidilmemiş, tüm tedavi süreçleri tek fatura düzenlenerek giderleştirilmiştir.

Dolayısıyla faturaların SUT hükümlerine ve hastane ile İdare arasında imzalanan protokol hükümlerine aykırı şekilde düzenlendiği açıktır.

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu' nun "Özel Usulsüzlükler ve Cezaları" başlıklı bölümü "Fatura ve Benzeri Evrak Verilmemesi ve Alınmaması ile Diğer Şekil ve Usul Hükümlerine Uyulmaması" başlıklı 353'üncü maddesi 1'inci bendinde; *"Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dâhil olmak üzere, verilmesi ve alınması icabeden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzlarının verilmemesi, alınmaması, düzenlenen bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi, bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken Maliye Bakanlığınca belirlenen zorunlu haller hariç olmak üzere kâğıt olarak düzenlenmesi ya da bu Kanunun 227 nci ve 231 inci maddelerine göre hiç düzenlenmemiş sayılması halinde; bu belgeleri düzenlemek ve almak zorunda*

olanların her birine, her bir belge için 240 Türk lirasından aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın veya meblağ farkının %10'u nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir." ifadesi yer almaktadır.

Belirtilen mevzuat hükmü çerçevesinde, hastane tarafından düzenlenen faturalar, düzenlenme süresi açısından usulüne uygun olmadığı için, özel usulsüzlük cezası kesilmesi gerekmektedir.

İdare her ne kadar faturaların yok hükmünde kabul edilmesine kanunen imkân bulunmadığını, usul ve şekil yönünden yapılan bu hatanın yine VUK 353/1 maddesinde düzenlenen özel usulsüzlük cezası ile cezalandırılacağını belirtse de, İdare tarafından usulüne uygun düzenlenmeyen faturalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı'na konuyla ilgili bilgi verilmediği görülmektedir.

Ayrıca, hastane faturalarının zamanında düzenlenmesi, Katma Değer Vergisi açısından da önem taşımaktadır. Normal şartlar altında Katma Değer Vergisi mükellefleri beyannamelerini, vergilendirme dönemini takibeden ayın yirmidördüncü günü akşamına kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler. Hastane tarafından faturaların zamanında düzenlenmemesi, KDV matrahlarının hatalı hesaplanmasına ve aylık KDV tahakkuklarının eksik yapılmasına sebebiyet vermektedir. İlgili mevzuat hükümlerine göre bu durumda, vergi ziyayı tutarı hesaplanarak gecikme cezası ile birlikte hastaneden tahsil edilmelidir. Yukarıda da değindiğimiz gibi İdare tarafından konuya ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı' na bir bilgilendirme yapılmadığı için, hesaplanan bir ceza tutarı da yoktur.

Söz konusu işlemlerin yapılmaması, İdare'nin hastane faturalarıyla ilgili gerekli kontrol ve denetim işlemlerini yerine getirmediğini göstermektedir.

Belirtilen nedenlerle, İdare cevabı yeterli görülmemiştir.

B) Kamu İdaresi savunmasında, reçetelerin hastane bilgi yönetim sistemine ilacı yazan doktorların kullanıcı adı ve şifreleri ile girildiğini ve reçetelerin doktorlar tarafından ayrıca ıslak imza ile de imzalanıp imzalanmadığının kontrolüne işleyiş açısından ihtiyaç duyulmadığını ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirtildiği gibi, hastane tarafından hazırlanan reçetelerin tamamında reçete numarası yazılması gereken kısımlara "Sistemlerin çalışmaması nedeniyle e-reçete düzenlenememiştir" ibaresi yazılmış, ancak bu ibareler hastane başhekimisi tarafından

onaylanmamış, ayrıca reçetelerde ilaçları yazan doktorların adı olmasına rağmen, hiçbir doktorun imzası da yer almamıştır. Oysa, e-reçete düzenlenemeyen durumlarda reçetelerde, ilacı yazan doktorun imzası ve e-reçete düzenlenemediğine dair başhekim imzası olmak üzere iki ayrı imza olması gerekmektedir. Dolayısıyla İdare, her ne kadar, söz konusu reçetelerin, ilacı yazan hekimden başka hiç kimsenin müdahale edemeyeceği güvenli elektronik kayıt ortamında yazıldığını söylese de, reçetelerin üzerinde gerekli imzalar olmadığı için reçetelerin üzerlerinde adı yazan doktorlar tarafından yazılıp yazılmadığı noktasında oluşan şüphe giderilememiştir. Ayrıca, İdare, başhekim imzalarını taşıyan orijinal reçete nüshalarının temin edilmesinin mümkün olduğunu söylese de, bulgu ekinde kanıtlayıcı evrak olarak orijinal nüshalar sunulmamıştır.

Bunun yanında, İdare ile hastane arasında imzalanan protokolün 7'nci maddesinde hastane tarafından SUT' da yer alan hükümler ve fiyat tarifeleri üzerinden ücretlendirme yapılacağı, 10'uncu maddesinde ise ilaç, protez, ortez ve tıbbi aletler gibi malzemelerin hastanece sağlandıktan sonra 7'nci maddede belirtilen usule göre faturalandırılarak Genel Müdürlüğe gönderilmesi halinde bu bedellerin ödenebileceği söylenmektedir. Dolayısıyla, İdarenin sadece SUT hükümlerine göre düzenlenen reçetelerin ödemesini yapması gerekmektedir. Belirtilen nedenlerle, İdare cevabında ifade edilen, faturalara yansıtılan ekli reçetelerdeki ilaçlara ilişkin tutarların Genel Müdürlükçe karşılanması sebebiyle SGK tarafından zorunlu tutulan bildirimlerin aranmaması ve e-reçete düzenlenmeme hususu protokol hükümlerine uygun değildir.

Öte yandan, her ne kadar idare cevabında 90 günlük vize muafiyetli turist şeklinde ülkemize getirilen hastalara yabancı kimlik numarası alınmadığı söylense de, reçetelerde sadece hasta adı ve dosya numaralarının yazıldığı görülmektedir. Reçetelerde, kimlik numarası alınmadığı söylenen hastalar için kimlik bilgilerini kanıtlayıcı, pasaport numarası gibi veriler yer almadığı için reçetelerin usulüne göre hazırlanıp hazırlanmadığı noktasındaki tereddüt giderilememiştir.

Söz konusu işlemlerin yapılmaması, İdare'nin fatura eki kanıtlayıcı belgelerle ilgili gerekli kontrol ve denetim işlemlerini yerine getirmediğini göstermektedir.

Belirtilen nedenlerle, İdare cevabı yeterli görülmemiştir.

BULGU 31: Yapım İşinde Gerekli İmar ve Mülkiyet İşlemleri Tamamlanmadan İhaleye Çıkılması

Kahramanmaraş-Afşin Eshab-ı Kehf Külliyesi Konaklama Tesisi 2016 Yılı Yapım İşinin, mülkiyet ve imar sorunları çözülmeden ihale edildiği ve sonrasında da mülkiyet ve imar sorunları çözülemediğinden işin iptaline gidildiği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı 62'nci maddesi (c) bendinde;

"Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz.

(...)

Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı, baraj ve büyük sulama, içmesuyu isale hattı, enerji nakil hattı, trafo, trafo merkezleri, şalt tesisleri, kaptajlar, su depoları, karayolu, liman ve havaalanı, demiryolu, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz"

Denilmektedir.

Hatay Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından 2016 yılında ihale edilen Kahramanmaraş-Afşin Eshab-ı Kehf Külliyesi Konaklama Tesisi 2016 Yılı Yapım İşini incelendiğinde, yapım ihalesi işlemleri ile imar planı yapım işlemlerine beraber başlandığı, ancak imar sorunları çözülemediği için Yükleniciye yer teslimi yapılamadığı ve sonunda da işin 2017-2018 döneminde bölge müdürlüğü tarafından tasfiye edildiği görülmüştür.

Oysa, yukarıda da belirtildiği gibi, bölge müdürlükleri tarafından, arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ihaleye çıkılması mümkün görülmemektedir.

Bundan sonra düzenlenecek ihalelerde zaman, emek ve kaynak kaybına sebebiyet vermemek adına belirtilen hususlara dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Bu hususta hizmet içi eğitimler, yazışmalar ve uygulamalarda daha dikkatli olunacaktır"

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, bulgu konusuyla ilgili olarak hizmet içi eğitimler, yazışmalar yapılacağını ve daha dikkatli olunacağını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 32: Yeni Vakıflara Ait İktisadi İşletmelerin Kar-Zarar Kontrolüne İlişkin Gerekli İşlemlerin Yapılmaması

Yapılan incelemede, yeni vakıflara ait iktisadi işletmelerin kar-zarar kontrolüne ilişkin gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun "İktisadî İşletme ve Şirket Kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinde;

"Vakıflar; amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir temin etmek amacıyla, Genel Müdürlüğe bilgi vermek şartıyla iktisadî işletme ve şirket kurabilir, kurulmuş şirketlere ortak olabilirler. Şirketler dahil iktisadî işletmelerden elde edilen gelirler vakfın amacından başka bir amaca tahsis edilemez"

Denilmektedir.

Öte yandan, Vakıflar Yönetmeliği'nin "Vakıf Varlıklarının Değerlendirilmesi" başlıklı 16'ncı maddesinde; *"Vakıflar, varlıklarını, ekonomik kural ve riskleri gözetmek suretiyle değerlendirirler, paralarını Türkiye'de kurulu bankalara yatırır"*,

"Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının Görevleri" başlıklı 122'nci maddesi (d) bendinde; *"Vakıfların iktisadi işletmelerini denetlemek, tüm iştiraklerini mali tabloları üzerinden değerlendirmek, vakfın hissesinin %50'den fazla olanları ayrı bir Genel Müdürlük onayı ile incelemek,"*,

"Müfettişlerin Görev ve Yetkileri" başlıklı 123'üncü 1'inci maddesi (b) bendinde;

"Genel Müdürlüğün merkez ve taşra teşkilatı ile işletmelerin personeli hakkında her türlü teftiş, inceleme ve soruşturma yapmak; Genel Müdürlüğün denetimine tabi vakıfların iktisadi işletmelerini denetlemek, tüm iştiraklerini mali tabloları üzerinden değerlendirmek, vakıfların yurtiçi, yurtdışı şube ve kuruluşları ile personeli hakkında teftiş ve inceleme yapmak ayrıca vakfın hissesinin %50'den fazla olanları ayrı bir Genel Müdürlük onayı ile incelemek"

Hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, 1 seri no'lu Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Genel Tebliğ'in "Vakfa Bağlı İktisadi İşletmelerde Muhasebe İşlemleri ve İşletme Gelirlerinin Vakıf Bütçesinde Gösterilmesi" başlıklı 5.2. maddesinde;

"Vakfa bağlı veya ait iktisadi işletme bulunması halinde vakıfla işletmenin muhasebe işlemlerinin ayrı defterlerde izlenmesi ve vakfın işlemleriyle iktisadi işletmenin işlemlerinin birbirinden ayrılması gerekir. İktisadi işletmenin dönem sonunda oluşan kârından ödenmesi gereken vergiler ve diğer yasal yükümlülükler ayrıldıktan sonra kalan net kâr, vakıf bütçesine gelir olarak aktarılır"

Denilmektedir.

Belirtilen hükümler çerçevesinde vakıfların amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir temin etmek amacıyla iktisadi işletme kurmasına izin verilmektedir. Kurulan iktisadi işletmelerin denetimi de Genel Müdürlük tarafından yapılmaktadır. Ayrıca Kurumlar Vergisi Kanunu hükümlerine göre, vakıfların vergi mükellefiyeti olmamasına rağmen, vakıfların iktisadi işletmeleri kurumlar vergisi mükellefi kabul edilmektedir. İşletmeler tarafından yılsonlarında, vergiler ayrıldıktan sonra kalan iktisadi işletme karları ilgili oldukları vakfın bütçesine aktarılmalıdır.

Vakıflara ilişkin 2018 yılı vakıf beyannameleri üzerinde yapılan incelemelerde, bazı yeni vakıfların iktisadi işletmelerinin 2017 yılında kar etmesine rağmen, söz konusu karların vakıf bütçelerine aktarılmadığı, dolayısıyla Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Genel Tebliğ'e aykırı hareket edildiği görülmüştür. Oysa vakfa gelir temin etmek amacıyla kurulan iktisadi işletmelerin kar etmesi durumunda, yılsonunda karlarının ilgili vakfa aktarılması gerekmektedir.

Ayrıca, bazı yeni vakıflara ait iktisadi işletmelerin ise uzun yıllardır zarar ettiği görülmektedir. Varlıklarını, ekonomik kural ve riskleri gözetmek suretiyle değerlendiren söz konusu vakıfların iktisadi işletmelerinin uzun süre zarar etmesi durumunda, zararlar vakıf kaynaklarıyla finanse edileceği için vakıfların menfaat kaybına uğrayacağı açıktır. Bu noktada vakıf çıkarları düşünülerek iktisadi işletmelerin durumunun gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, iktisadi işletmeleri denetlemek Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'nın görevleri arasında sayılmakta olup, kar ettiği halde karlarını vakfa

aktarmayan iktisadi işletmeler tespit edilip gerekli aktarımların yapılması sağlanmalı, ayrıca uzun süredir zarar eden vakıf iktisadi işletmeleri üzerinde mevzuatın öngördüğü denetimler çerçevesinde gerekli yaptırımlar uygulanarak vakıfların kayba uğratılmasının önüne geçilmelidir.

***Kamu idaresi cevabında;** “Vergi muafiyeti ile ilgili düzenleme ve Kurumlar Vergisi Tebliğine uygun işlem yapılıp yapılmadığı konusunda takiplerin Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığınca yürütülmesi gerekmektedir”*

Denilmektedir.

Sonuç olarak Her ne kadar Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, vergi muafiyeti ile ilgili düzenleme ve Kurumlar Vergisi Tebliğine uygun işlem yapılıp yapılmadığı konusunda takiplerin Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi tarafından yapılacağını söylese de, iktisadi işletmeleri denetlemek, hem Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'nın görevleri arasında, hem de müfettişlerin görevi arasında sayılmaktadır.

Belirtilen sebeple vakıf iktisadi işletmeleri üzerinde mevzuatın öngördüğü denetimlerin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 33: Hukuk Birimlerinin Çalışmalarının Yeterli Etkinlikte Olmaması

A) Kesinleşen İdare Alacaklarında Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

Hukuk biriminden alınan 2014, 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarına ait kesinleşen alacak tutarları incelendiğinde, 2018 yılı itibariyle son beş yılın kesinleşen alacak tutarının yaklaşık %59'unun tahsil edildiği ancak geriye kalan alacak tutarının tahsil edilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde;

“Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir”,

“Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8'inci maddesinde;

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır”

Denilmektedir.

Ayrıca, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Devlet Memurlarının Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 11'nci maddesinde *"Devlet memurları kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar"* ve "Amir Durumunda Olan Devlet Memurlarının Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 10'uncu maddesinde ise *"Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun ve diğer mevzuatla belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar"* hükümleri bulunmaktadır.

Belirlenen hükümler çerçevesinde, kamu zararına sebebiyet vermemek açısından en kısa süre içerisinde ilgili personel tarafından söz konusu alacakların tahsil edilmesi sağlanmalıdır. Gerekçeli kararları henüz yazdırılmayan ve tebliğe çıkarılmayan mahkeme kararları tespit edilerek gerekli işlemler yapılmalı, yargılama sonucu kesinleşen idare alacakları için en kısa süre içerisinde icra takibi başlatılmalıdır. Söz konusu kamu alacaklarının zamanaşımına uğratılmaması açısından Genel Müdürlük tarafından bölge müdürlükleri uyarılmalı ve geçerli mazerete dayanmadan hukuki takip prosedürlerini yerine getirmeyen personel hakkında da 657 sayılı kanun hükümleri uyarınca gerekli işlemler yapılmalıdır.

B) Dava Dağıtımlarına İlişkin Bir Standardın Olmaması

Hukuk biriminden alınan kadrolu ve sözleşmeli avukatlara ilişkin liste ve her bir avukatın üzerinde bulunan dava sayıları ile davaların parasal tutarları üzerinde yapılan incelemede, dava sayısı ve davaların parasal tutarlarına ilişkin bir standardın olmadığı tespit edilmiştir.

Örneğin, İstanbul 1. Bölgede sözleşmeli avukatlar tarafından 2018 yılında 732 icra dosyasının takibinin yapıldığı, uhdesinde 92 adet, 81 adet dosya olan avukatlar olduğu gibi, 1-2 adet dosya olan avukatlar da olduğu görülmüştür. Avukatların üzerinde yer alan dosya

sayılarına ilişkin bu eşitsizlikler, dosyaların parasal tutarlarında da görülmektedir. Vekalet ücreti açısından davaların parasal tutarları önem arz etmesine rağmen, dosyaların parasal tutarlarına ilişkin olarak da eşit bir dağıtım olmadığı anlaşılmaktadır. Dağıtım konularındaki bu eşitsizlikler, sadece örnek verilen bölgeye özel olmayıp genel olarak diğer bölgelerde de aynı durum olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, kadrolu avukatların uhdesinde bulunan hukuk dava dosyaları incelendiğinde; kadrolu avukatlar arasında da dava dosyalarının nitelik ve nicelik açısından adil dağıtılmadığı görülmüştür.

Belirtilen sebeple, Hukuk Müşavirliği ve Bölge Müdürlükleri tarafından, kadrolu ve sözleşmeli avukatlar arasında sayısal büyüklük ve parasal tutar olarak davaların adil ve dengeli şekilde dağıtılması gerektiği, dağıtımlara ilişkin objektif standartlar oluşturulması gerektiği, hukuk yazılım sistemi kullanılarak avukatlar üzerindeki dava sayılarının kontrolünün sağlanması gerektiği ve ihtiyaç halinde Personel Müdürlüğüne bilgilendirme yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “A-) İstanbul Vakıflar I. Bölge Müdürlüğüne kesinleşen alacakların tahsili için hızlı bir şekilde icra-i işlemler başlatılmaktadır.

Ancak, son dönemlerde tahsilat oranlarının düşük olmasının en önemli sebebi ekonomik dalgalanmalar ve bundan en fazla etkilenen ilin İstanbul oluşudur.

Kiracılar veya kiracılıkları sona eren borçlular yaşadıkları ekonomik sıkıntıdan dolayı, kira borçlarını ödeme noktasında sıkıntı çekmektedirler.

İdareimiz borçlularının şirketler olması durumunda, şirketlerden tahsilat yapmanın zor olması ve şirketlerden tahsilatlarda sürecin uzun sürmesi, tahsilatın düşük olmasının en önemli etkenlerindedir.

Bunun yanı sıra özellikle İstanbul Anadolu Yakasındaki alacak kalemlerinin önemli bir bölümününün vakıf taşınmazların haksız işgalinden kaynaklanan ecrimisil alacağından oluştuğu göz önüne alınırsa; ecrimisil borçlularının pek çoğunun ekonomik açıdan sıkıntılı, ödeme gücü çeken kişilerden ibaret olması, ecrimisil dava ve takiplerindeki tahsil kabiliyetini azaltmaktadır.

Yine İdareimiz borçlusunu olan şirketler göz önüne alınırsa, genel olarak hukuk sistemimizde son yıllarda şirket kurmanın kolaylaşması, şirket sermaye yapılarının ve yeterliliğinin ilgili makamlarca etkin şekilde denetlenememesi, özellikle yıllık bazda açılan ve

kapanan şirketlerin fazlalığı gibi olgular şirketlerden tahsilat yapmayı zorlaştırmakta ve alacak tahsil kabiliyetini düşürmektedir.

Denetim Raporunda zikredilen rakamlar doğrultusunda tahsilat oranının % 58,68 olduğu görülmektedir. Kesinleşen alacak tutarı ile tahsilat tutarı arasındaki farkın mutlak rakam bazında ifade edilmesi tek başına anlamlı bir veri değildir. Yalnız bu farktan hareketle herhangi bir kamu kurumundaki alacak tahsil oranının düşük olduğu bulgusuna ulaşılamayacağı gibi, kestirme bir yorumla hukuk biriminin yeterli etkinlikte çalışmadığı sonucuna da varılamaz. Ancak incelenen kurumun önceki yıllara ait kesinleşen alacaklarındaki tahsilat oranı ve diğer kamu kurumlarının gerek aynı dönemdeki gerekse de önceki yıllardaki tahsilat oranı belirlendikten sonra, kurumlar arası ve dönemler arası bir kıyaslama yoluyla kimi kurumların alacak tahsilatının ortalama tahsilat oranının altında kaldığının tespiti suretiyle, tahsilat oranının düşüklüğü ve hukuk birimi çalışmalarının yeterli etkinlikte olmadığı noktasında anlamlı bir veriye ulaşılabılır.

Ayrıca İdareimiz hukuk birimlerindeki alacak tahsilat oranının düşük olup olmadığı sorgulanırken, İcra Daireleri ile ilgili Adalet Bakanlığı istatistiklerinin de göz önüne alınması gerekmektedir. 24.05.2019 tarihi itibariyle Adalet Bakanlığı internet sitesinde yayınlanan ve aşağıda sunulan tablolara bakıldığında; ülke genelindeki icra ve iflas dosyası sayısının 2008 Aralık Ayı'nda 8 milyon iken, 2019 Mart Ayı itibariyle bu sayının 20 milyonun üzerine çıktığı, 24.05.2019 tarihinde derdest icra-iflas dosyası sayısının 20.513.619 rakamına ulaştığı, günlük 289 yeni takip eklenirken 61 takibin kapandığı görülmektedir.

Dolayısıyla son 11 yılda İcra Dairelerindeki iş yükünün % 150 oranında arttığı, bu oranın TÜİK'in 2018 yılına ilişkin açıkladığı yıllık binde 14,7'lik nüfus artış hızına kıyasla hayli yüksek bir oran olduğu, sonuç olarak iç piyasada borçların ödenme oranının, başka deyişle alacakların tahsil kabiliyetinin ciddi oranda düştüğü açıkça görülmektedir. İcra Dairelerinin halihazırda bilinen sorunları ve iş yoğunluğu yanı sıra, son yıllarda artan ekstra yoğunluk da dikkate alındığında İdareimiz alacaklarının tahsil oranının bu genel sorunlardan olumsuz etkilenmemesi düşünülemez.

B-) *İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğü'nde 16 kadrolu Avukat istihdam edilmektedir. 2 Avukatımız Şube Müdürü ve Müdür Yardımcısı olmak üzere İdareci konumunda bulunmaktadır.*

Söz konusu Bölge Müdürlüğünde dava ve diğer hukuki hizmetler 14 kadrolu Avukat tarafından yerine getirilmektedir. İstanbul I. Bölge Müdürlüğü'ndeki iş yoğunluğu fazla olup, buna karşılık da kadrolu Avukat sayısı yetersizdir. Kadrolu Avukatlar arasındaki tecrübe de dikkate alınarak, dosya dağıtımı eldeki veriler ve İdare menfaatleri doğrultusunda adil, dengeli yapılmaya çalışılmaktadır.

İstanbul Vakıflar 2. Bölge Müdürlüğü'nde 9 kadrolu avukat istihdam edilmektedir. 1 avukat Muhakemat Şube Müdür Vekili sıfatıyla idari görevler üstlenmektedir. Bölge Müdürlüğümüzde dava ve diğer hukuki hizmetler 8 kadrolu avukat tarafından yerine getirilmektedir. İstanbul Vakıflar 2. Bölge Müdürlüğü'ndeki iş yoğunluğu diğer bölgelere kıyasla oldukça fazla olup, buna karşılık kadrolu Avukat sayısı yetersizdir. Kadrolu avukatlar arasındaki dosya dağıtımı, eldeki veriler ve İdare menfaatleri doğrultusunda adil, dengeli yapılmaya çalışılmaktadır. Ancak İstanbul Vakıflar 2. Bölge Müdürlüğü'nün sorumluluk alanında bulunan Beykoz ve Adalar İlçelerinde müstakil adliyeler bulunması, ayrıca İstanbul II. Bölge Müdürlüğü'nün İstanbul Anadolu Adliyesi (Kartal) dışında, İstanbul Adliyesi'nde (Çağlayan) de dikkate değer miktarda dosyasının olması, ismi anılan ayrıksı adliyelerde usul ekonomisi gereği tek bir avukatın görevlendirilmesini zorunlu kılmakta, bu durum tevzi edilen dosya sayılarında arıza farklılıklara yol açabilmektedir. Yine kadrolu avukatların ilk göreve başlama tarihi farklı olduğundan, deneyimli avukatlarımızın arşiv aşamasına gelmiş dosyaları daha sonra göreve başlayan avukatlarımıza göre daha fazladır.

Sözleşmeli avukatlar açısından dava dağıtımı;

İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğünde 2019 yılı itibari ile 49 sözleşmeli Avukat istihdam edilmektedir.

İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğündeki kira alacaklarının takibi ve icra işlemleri dikkate alındığında, 49 Avukat çok fazla bulunmaktadır. Genel olarak sözleşmeli Avukatlardan yıl sonunda 7-8 Avukat istifa etmekte ve takip eden yeni yılda, 7-8 Avukat istihdam edilerek, İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğündeki sözleşmeli Avukat sayısı 49'dan aşağıya düşmemektedir.

İcra dosya tevzii işlemleri hukuk programı üzerinden otomatik olarak yapılmakta olup, gerektiğinde, istisnai olarak müdahale edilmektedir.

İstanbul Vakıflar 2. Bölge Müdürlüğü'nde halihazırda 7 sözleşmeli avukat istihdam edilmektedir. 2014 yılı itibariyle bu sayı 15 iken, 8 adet sözleşmeli avukat görevinden

ayrılmıştır. İstanbul II. Bölge Müdürlüğünde icra dosya tevzi işlemleri hukuk programı üzerinden manuel yapılmaktadır. Daha önceki dönemlerde otomatik yapılan icra tevzi işlemi, sözleşmeli avukatların ofislerinin bulunduğu yer, çalışmayı tercih ettikleri adliye ve yürütebileceklerini belirttikleri iş kapasitesi gibi kişisel faktörler nedeniyle verimli olmamış; sözleşmeli avukatlardan gelen talep üzerine sistem üzerinden manuel tevzi yöntemine geçilmiştir. Takip konusu alacak miktarının dosyadan dosyaya farklılık arz etmesi, otomatik şekilde sıralı tevzide sözleşmeli avukatlar arasında yüklenen meblağ bakımından dengesizlik yaratacaktır. Tek başına dosya sayısına göre yapılacak otomatik tevzi, sözleşmeli avukatların üstlendiği iş yükünde dengesizlik doğuracaktır.

Ayrıca sözleşmeli avukatlar arasında dosya sayıları bakımından dengesizlikler bulunmasının birincil sebebi, uzun süreden beri görev yürütenler yanı sıra görece yeni başlayan avukatların varlığıdır. Uzun süredir görev yapan sözleşmeli avukatlarımızın elinde eski, tahsil edilemeyen, tahsil kabiliyeti kalmamış, ancak meblağ olarak yüksek dosyalar biriktiğinden hem sayı bakımından hem meblağ bakımından orantısızlık gözlemlenmektedir. Bu orantısızlık, istifa eden avukatların devir dosyaları görev yapan avukatlara sayısal ve alacak miktarı açısından dengeli dağıtılmak suretiyle giderilmeye çalışılmaktadır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak;

A) Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta özetle, son dönemlerde ülke ekonomisindeki dalgalanmalar ile icra dairelerindeki alacakların tahsil kabiliyetinin düşmesi gibi nedenlerle tahsilat oranlarının düşük kaldığını belirtmekte, ayrıca kurumun önceki yıllara ait kesinleşen alacaklarındaki tahsilat oranlarının da göz önünde bulundurulması gerektiğini ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirtildiği üzere, tahsilat oranlarının düşük olması sadece icra aşamasındaki sıkıntılardan kaynaklanmamaktadır. Genel Müdürlük bünyesinde gerekçeli kararları henüz yazdırılmayan ve tebliğe çıkarılmayan mahkeme kararları olduğu gibi, yargılama sonucu kesinleşip icra takibi başlatılmayan alacaklar da vardır. Dolayısıyla, hukuk birimlerinin çalışmalarındaki eksiklikleri, icra sürecindeki zorluklarla açıklamak anlamlı bir cevap oluşturmamaktadır.

Ayrıca, bulgu sürecinde İdarenin son 5 yıllık alacak tutarı/tahsilat oranları incelenmiş olup, sadece 1 yıl incelenerek bir kanaat oluşturulmamıştır.

Belirtilen sebeplerle, kamu alacaklarının zamanaşımına uğratılmaması açısından Genel Müdürlük tarafından bölge müdürlükleri düzenli olarak takip edilmeli ve geçerli mazerete dayanmadan hukuki prosedürleri yerine getirmeyen personel hakkında gerekli işlemler yapılmalıdır.

B) Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta özetle, bölgeler itibariyle avukatların sayısındaki yetersizlik, avukatların sorumluluk alanlarının genişliği ile avukatların mesleki deneyimleri arasındaki farklılık gibi sebeplerle dava dağıtımlarında standartın sağlanamadığını ifade etmektedir.

Bulgumuzda belirtilen kadrolu ve sözleşmeli avukatlar arasında sayısal büyüklük ve parasal tutar olarak davaların adil ve dengeli şekilde dağıtılması, dağıtımlara ilişkin objektif standartlar oluşturulması ile hukuk yazılım sistemi kullanılarak avukatlar üzerindeki dava sayılarının kontrolünün sağlanması hususlarına ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 34: Taşınmaz Ediniminde Fayda ve Maliyet Analizlerinin Gerçekçi Şekilde Yapılmaması

İdare tarafından taşınmaz satın alınırken fayda ve maliyet analizlerinin gerçekçi şekilde yapılmadığı görülmüştür.

Aydın ili Kuşadası İlçesi Camiikebir Mahallesinde yer alan 54 ada 47 parsel nolu 6994,65 m2 kapalı alanlı 44 bağımsız bölümden oluşan Alışveriş Merkezi (AVM) 29/09/2017 tarihinde Genel Müdürlük oluruyla 25.180.740,00 TL bedelle, aylık 209.886,00 TL kira getirisinin olacağı düşünülerek satın alınmış, ancak kısa bir süre sonra beklenen kira gelirin yaklaşık yarısı olan aylık 110.150,00 TL bedelle kiraya verilmiştir.

AVM'nin alınmasına ilişkin 07/09/2017 tarihli Genel Müdürlük olurunda ve olurda temel alınan Yatırım Emlak Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan ekspertiz raporunda;

“Her ne kadar onaylı mimari projesine göre 58 adet dükkan olsa da halihazırda bazı dükkanların birleştirilerek kullanıldığı ve toplam 44 adet kiralanabilir dükkan bulunduğu, 6 adet dükkanın boş olduğu, mevcut haliyle KDV dahil 209.886,00 TL kira getirisinin olduğu, mevcut kira sözleşmelerinden anlaşılmıştır.

(...)

Taşınmazın piyasa rayiç bedeli ile ilgili araştırmada, taşınmazın Kuzeydoğusunda bulunan ticaretin yoğun olduğu Sağlık Caddesine cepheli, bodrumu olan 2 katlı yaklaşık 280 m2 kullanım alanlı mağazanın 3.500.000,00 TL bedelle (12.500 TL/m2) aynı mahallede bulunan ancak; ticaretin yoğun olmadığı bölgede bulunan 366 m2 kullanım alanlı binanın 1.750.000,00 TL bedelle (4.781 TL/m2) satılık olduğu, aynı mahalledeki ikinci el konutların ise ortalama 2.500 TL/m2 bedelle alınıp satıldığı tespit edilmiştir.

Buna göre; pasajın yola cephesinin dar oluşu, mevcut ekonomik koşullar göz önünde bulundurulduğunda m2 satış bedeli 3.600 TL alınarak (3.600 TL/m2 x 6.994,65 m2) toplam 25.180.740,00 TL edebileceği kanaatindeyiz. Bu bedelle taşınmazın satın alınması halinde mevcut kira geliri ile 10 yılda kendini amorti edeceği hesaplanmıştır. Ayrıca; taşınmazın İdareimiz tarafından satın alınması akabinde, pasajın yönetimi İdareimiz tarafından hemen yapılamayacağı öngörüldüğünden pasaj yönetiminde boşluk oluşmaması için, taraflar arasında düzenlenecek protokol ile 3 ay süre ile pasajı yöneteceğini taahhüt etmiştir”

Denilmektedir.

Onayda özetle, İdare tarafından 29/09/2017 tarihinde AVM satın alınırken, KDV dahil aylık 209.886,00 TL kira getirisinin olacağı, taşınmazın bu kira geliri ile 10 yılda satın alma bedeli olan 25.180.740,00 TL’yi amorti edeceği ifade edilmektedir.

Söz konusu taşınmaz satın alma işleminden yaklaşık 5 ay sonra 16/02/2018 tarihinde ise, Genel Müdürlük tarafından işletilmesinin zor olacağı ifade edilerek mezkûr taşınmaz için kiralama ihalesi yapılmasına karar verilmiştir.

Başbakanlığa gönderilen kiralama onay yazısında;

“Bodrum dahil 3 kattan müteşekkil, 44 adet bağımsız bölümlü ve halihazırda aktif olarak kullanılan AVM’nde; 8 adet işyerinin boş olduğu, 1 adet işyerinden kira alınmadığı, turizm sektörünü olumsuz etkileyen olaylardan dolayı bağımsız bölümlere ilişkin yapılan kira sözleşmelerinde indirimine gidildiği, 2017 yılının Ağustos ayı içerisinde 8 adet taşınmazın sözleşmesinin yenilendiği, eski malik ve kiracılar arasında imzalanan sözleşmeler noter onaylı olmadığı, kiracılar ile yapılan son sözleşmelerdeki kira indirimlerinin büyük bölümü 2018 Ocak ayı itibari ile sona ereceği, mevcut sözleşmelere göre 2017 yılı ekim ayı kirası tahmini cirolar ve boş olarak tutulan bölümlerin yaklaşık kira değerleri de eklendiğinde yaklaşık 219.760,12 TL olarak hesap edildiği, 2018 yılı Ocak ayı kirası ise (2018 yılı için %10 artış yapılması öngörülmüştür) 250.481,02 TL olarak hesaplandığı belirtilmektedir.

(...)

İş merkezinin tüm giderleri yönetim tarafından karşılandığı, bu giderler ortak aidat adı altında kiracılardan tahsil edildiği, bazı firmaların sözleşme gereği ortak gider aidatından muaf olduğu, bu firmaların AVM'nin yarısından fazla bir alanı kullandığı, 628 m2 kullanım alanı bulunan sinemanın 100,00 TL bedel ödediği, diğer kiracılardan TL/m2 hesabına göre toplanan bedel AVM konseptinde hizmet veren bir tesisin ortak gider aidatı için çok düşük olduğu, bu nedenle ortak giderlerin karşılanmadığı, kira geliri haricinde elde edilen diğer gelirler (reklam, sergi, elektrik, su vb.) ile de AVM'nin diğer yönetim giderlerinin bir bölümünün karşılandığı,

Taşınmazın İdaremiz tarafından yönetilmesi durumunda, her bir bölümün ayrı ayrı ihale edilmesi gerektiği, boşalan işyerlerinin yeniden kiralanma sürecinin yaklaşık 3 ay süreceği, açık ihale usulü ile kiracı seçimi yapılamayacağından dolayı kurumsal firmaların AVM bünyesinde yer alamayacağı, taşınmazın AVM konseptinden çıkarak basit bir pasaj halini alacağı bu durumda kira gelirlerinin ve taşınmazın değerinin düşeceği, bu durumda oluşacak hukuksal sorunlar, kira tahsilatlarındaki sıkıntılar, dinamik bir yapıya sahip AVM'nin ihtiyaçlarının mevcut mevzuat ile karşılanmasında zorluklar vb. durumlar İdaremizi sürekli meşgul edeceği belirtilmektedir. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı AVM'nin kiralanması ve yönetimine ilişkin hususların bir bütün olarak profesyonel bir firmaya ihale edilmesi neticesinde sorunların büyük bölümünün ortadan kaldıracağı ve ayrıca kurumsal firmaların AVM bünyesinde yer alması nedeniyle taşınmazın satış değerinin artacağı belirtilmektedir.

AVM'nin yönetim giderlerinin (personel, teknik destek, temizlik, ilaçlama vs) minimum 55.000,00 TL/ay olabileceği, bu bedelin sadece AVM'nin aktif halde tutulabilmesi için gereken bedel olduğu, kaliteli bir işletme olabilmesi için bu bedelin üzerinde bir işletme giderinin olacağı,

Taşınmazda kiracıların bulunması sebebiyle üst kiracının hareket kabiliyetinin kısıtlı olması, bu durumun yönetim şeklini etkilemesi, AVM'nin tanıtımı ve daha kaliteli hizmet verilebilmesi için yapılacak ortak giderlere katılamama durumu kira gelirinin tespitinde olumsuz faktörler olarak görüldüğü,

Ülkemizin de içinde bulunduğu coğrafyada yaşananlar ve toplum olarak geçirdiğimiz bu zor günlerden turizm sektörünün de olumsuz etkilendiği, bu durumun Kuşadası'nın yıllık alışveriş ortalamasında düşme meydana getirdiği, hal böyle olunca AVM'nin kira gelirlerine

de olumsuz yönde yansıdığı, şartların normalleşmesi ile ziyaretçi sayısının artacağı ve buna bağlı olarak da AVM'nin kira gelirleri yönünden değer kazanacağı, profesyonel bir AVM yöneticisi tarafından yönetilmesi durumunda ise kira gelirlerinin daha da artacağı belirtilmektedir.

Taşınmazda boş olarak bulunan bölümlerin ortalama kira bedelleri ve mevcut kiracı bölümlerin kira bedelleri ve ciro gelirleri de hesap edildiğinde 2018 yılı aylık kira gelirin yaklaşık 250.000,00 TL olabileceği, TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. nin 30/03/2017 tarihi itibarıyla ortalama kira tespitinin yaklaşık 243.000,00 TL/ay olduğu dikkate alındığında taşınmazın aylık kira gelirin yaklaşık 250.000,00 TL olabileceği, ancak yönetim giderleri, işletmecî kârı, vergi, bakım-onarım, doluluk oranı, reklam, mevcut kira sözleşmeleri ve süreleri, yapılacak kira sözleşmesinden sonra kiracının bir yönetim oluşturması, boş olan işyerlerinin doldurulması, doluluk ve tahsilat oranı, ihaleye katılımın artırılması vb. sebepler düşünüldüğünde, taşınmazın yukarıda belirtilen kira bedeli üzerinden ihaleye çıkarılmasının uygun olmayacağı belirtilmektedir”

Denilmektedir.

Görüldüğü üzere, satın alma tarihinden yaklaşık 5 ay sonra alınan bu olurda, taşınmazın 2018 yılı için aylık kirasının 250.481,02 TL olduğu, taşınmazın İdare tarafından yönetilmesi durumunda, her bir bölümün ayrı ayrı ihale edilmesi gerektiği, açık ihale usulü ile kiracı seçimi yapılamayacağından dolayı kurumsal firmaların AVM bünyesinde yer alamayacağı, taşınmazın AVM konseptinden çıkarak basit bir pasaj halini alacağı bu durumda kira gelirlerinin ve taşınmazın değerinin düşeceği, bu durumda oluşacak hukuksal sorunlar, kira tahsilatlarındaki sıkıntılar, dinamik bir yapıya sahip AVM'nin ihtiyaçlarının mevcut mevzuat ile karşılanmasında zorluklar, vb. durumların İdareyi sürekli meşgul edeceği, AVM' nin yönetim giderlerinin fazla oluşu gibi nedenlerden dolayı AVM'nin kiralanması ve yönetimine ilişkin hususların bir bütün olarak profesyonel bir firmaya ihale edilmesi gerektiğine karar verilmiş ve 22/03/2018 tarihinde aylık 110.000,00 TL sabit bedelle taşınmazın 10 yıllığına kiralama ihalesine çıkmıştır. İhale üzerinde kalan Yüklenici ile 110.150,00 TL bedelle sözleşme imzalanmıştır.

29/09/2017 tarihinde AVM satın alınırken, KDV dahil aylık 209.886,00 TL kira getirisinin olacağı, bu kira geliri ile 10 yılda satın alma bedeli olan 25.180.740,00 TL'yi amorti edeceği ifade edilen taşınmaz, imzalanan kira bedeline göre yaklaşık 20 yılda kendini amorti eder hale gelecektir. İdare tarafından taşınmazın alınması ile kiraya verilme süreci arasında

yaklaşık 5 ay olmasına rağmen, ilk olurda Genel Müdürlük tarafından işletilmesi durumunda taşınmazın aylık kira gelirinin yaklaşık 250.000,00 TL olacağı ifade edilmekte, ancak kiracı seçimi sıkıntılarından, kira tahsilatlarındaki sıkıntılardan, AVM'nin işletilmesi ile ilgili durumların idareyi sürekli meşgul edeceği ya da AVM'nin yönetim giderlerinin fazla oluşu gibi olumsuz durumlardan hiç bahsedilmemektedir. Dolayısıyla AVM işletilmesine ilişkin bu olumsuz koşulların İdare tarafından neden en baştan itibaren değerlendirilmediği ve ona göre bir ekspertiz raporu hazırlanmadığı anlaşılamamıştır. Bu değerlendirmenin yapılmaması, taşınmazın kendini amorti etme süresine dair yanlış bir sonuç oluşmasına sebebiyet vermektedir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi Ve Kontrol Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde;

"Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir",

"Hesap Verme Sorumluluğu" başlıklı 8'nci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır"

Denilmektedir.

Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişisel Sorumluluk ve Zarar" başlıklı 12'nci maddesinde de;

"Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir”

Hükmü yer almaktadır.

Belirlenen hükümler çerçevesinde, İdare bütçesinden taşınmaz alınırken ya da kamu kaynakları kullanılarak ileriye dönük yatırımlar yapılırken, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılması hususlarına dikkat edilmeli, fayda ve maliyet analizleri gerçekçi şekilde oluşturulmalıdır. Ayrıca, devlet malını korumak için gerekli tedbirleri almayan ya da kusur veya tedbirsizliği sonucu İdareyi zarar uğratan devlet memurları hakkında da gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bahse konu taşınmaza ilişkin; Coldwell Banker firmasının 2017 yılı Nisan ayında yaptığı ekspertiz çalışmasında satış bedelinin 35.000.000,00 TL + KDV,

SPK Lisanslı TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş.’nin 30.03.2017 tarihli ekspertiz raporunda 25.960.000,00 TL + KDV,

Bölge Müdürlüğü teknik personelince hazırlanan ekspertiz raporunda 30.000.000,00 – 35.000.000,00 TL + KDV,

Genel Müdürlüğümüz personelince hazırlanan 24.08.2017 tarihli ekspertiz raporunda 25.180.740,00 TL + KDV bedel tespit edildiği anlaşılmıştır.

Her ne kadar 4 nolu raporda taşınmazın halihazır kira gelirinin 177.870,00 TL + KDV (209.886,00 TL) olduğu belirtilmişse de taşınmazın değeri hesaplanırken Gelir Yöntemine göre değil, Emsal Karşılaştırma Yöntemine göre yapılmıştır. Ayrıca satın alma sürecinde Akdoğan AVM yönetimiyle yapılan görüşmede personel sayısının 18 olduğu, aidat gelirinin yaklaşık 10.500,00 TL olmasına rağmen personel gideri, temizlik, elektrik, su gibi ortak giderlerin 69.000,00 TL civarında olduğu, aidat gelirlerinin düşülmesiyle 58.500,00 TL aylık gideri olduğu, bu giderin ise kira gelirinden karşılandığı ifade edilmiştir. Buna göre aylık net kira geliri 119.370,00 TL olduğu görülmektedir.

İdareimizce satın alma işlemi sonrası AVM yönetiminde bir boşluk oluşmaması amacıyla 2017 yılı sonuna kadar AVM genel giderleri de İdareimizce karşılanması şartıyla aynı yönetim

ile 30.619,30 TL + KDV bedelle sözleşme düzenlenmiştir. Böylece İdaremizin aylık 58.500,00 TL yönetim masrafı olmuştur.

İdaremizce 22.03.2018 tarihinde yapılan kiralama ihalesi sonucu aylık net 110.150,00 TL bedelle kiralanmıştır.

Bugün itibariyle aylık kira geliri olarak kurumumuza ödenen miktar net 129.900TL'dir''

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta özetle, taşınmazın satın alma bedelinin birden fazla ekspertiz raporu düzenlenerek tespit edildiğini ayrıca taşınmaz satın alınırken aylık net kira gelirinin 119.370,00 TL olduğunu bildiklerini ifade etmektedir.

Bulgumuzda da belirttiğimiz gibi AVM'nin alınmasına ilişkin 07/09/2017 tarihli Genel Müdürlük olurunda ve olurda temel alınan Yatırım Emlak Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan ekspertiz raporunda, AVM'nin KDV dahil aylık 209.886,00 TL kira getirisinin olacağı, taşınmazın bu kira geliri ile 10 yılda satın alma bedeli olan 25.180.740,00 TL'yi amorti edeceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla, İdare tarafından satın alma tarihinde aylık kira gelirinin aslında 119.370,00 TL civarında olduğu ve AVM'nin farklı işletme giderleri olabileceği biliniyorsa, Genel Müdürlük oluru ile Yatırım Emlak Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan ekspertiz raporunda neden bu hususların belirtilmediği ve neden kira getirisinin tahmin edilenden fazla yazıldığı anlaşılamamıştır. Bu değerlendirmenin yapılmaması, taşınmazın kendini amorti etme süresine dair yanlış bir izlenim oluşmasına neden olmaktadır.

Belirtilen sebeplerle, İdare tarafından fayda ve maliyet analizlerinin gerçekçi şekilde oluşturulmadığı, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılması ilkesine dikkat edilmediği düşünülmektedir.

BULGU 35: Mülhak Vakıflara Ait Hesap Cetvellerinin (EK-8) Güncel Bilgi İçermemesi

Mülhak vakıflar tarafından verilen Mülhak Vakıflara Ait Hesap Cetvelleri (Ek-8) üzerinde yapılan incelemelerde, birçok vakfa ait mali durum bilgilerinde eksiklikler olduğu, buna rağmen İdare personeli tarafından gerekli kontrollerin yapılmadığı ve tabloların düzeltilmediği görülmüştür.

Vakıflar Yönetmeliği'nin "Vakıfların Muhasebesi" başlıklı 50'nci maddesi beşinci fıkrasında;

"Mülhak vakıflar, ayrıca Ek-8'deki yıllık hesap cetvellerini düzenleyerek her takvim yılının ilk altı ayı içerisinde bölge müdürlüğüne vermek zorundadırlar. Mülhak vakıf yöneticisinin ibraz ettiği belgeler ve vakfiyede belirtilen hayır şartları esas alınarak, kesin hesap bölge müdürlüğüne kontrol edildikten sonra onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderilir"

Denilmektedir.

Çeşitli vakıflar tarafından verilen Mülhak Vakıflara Ait Hesap Cetvelleri (EK-8) üzerinde yapılan incelemede, vakıfların mali durumuna ilişkin tablolarda gerekli güncellemelerin yapılmadığı, vakıfların akar niteliğindeki gayrimenkullerinin yıllar içinde değer kazanmasına rağmen, tablolarda hep ilk edinim tarihlerindeki tutarların yer aldığı, dolayısıyla, vakıfların mali durumlarının aslında olması gerekenden daha farklı tespit edildiği anlaşılmaktadır.

İncelenen vakıfların son 4-5 yıl içinde taşınmaz varlıklarının sayısının aynı kalmasına ve söz konusu taşınmazların ilerleyen yıllar içerisinde değer kazanmasına rağmen, EK-8 cetvellerinde vakfın mali durumu kısmında, taşınmazların parasal değeri olarak hep aynı rakam yazılmakta ya da boş bırakılmaktadır. Örneğin, bir mülhak vakfa ilişkin 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 cetvelleri aynı değeri içerebilmektedir.

Ayrıca, Yeni, Mülhak, Esnaf ve Cemaat Vakıflarla İlgili Yürütülen İş ve İşlemler Genelgesi'nin "Vakıf Bilgi Yönetim Sistemi" (VBYS) İle İlgili Hükümler: Beyanname/Bildirimlerin Teslimi: Vakıflar Tarafından Yapılacak İşlemler" başlıklı A1 bölümü (1) bendinde; Bölge Müdürlüklerince belgelerin kontrolünün titizlikle yapılarak doğru olanların VBYS üzerinden onaylanacağı, eksik, hatalı ve boş gönderilen formlar ait olduğu vakfa iade edilerek düzeltilmesinin sağlanacağı hüküm altına alınmaktadır.

Bölge Müdürlükleri tarafından belirtilen hüküm çerçevesinde hatalı bilgi içeren formların vakfına iade edilerek düzeltilmesi gerekirken söz konusu işlemlerin yapılmadığı, birçok vakıf tarafından düzenlenen formların yeterli inceleme yapılmadan onaylandığı görülmüştür.

Belirtilen hükümler çerçevesinde, Bölge Müdürlüklerince belgelerin kontrolünün titizlikle yapılması ve güncel bilgi içermeyen ya da bazı kısımları boş olan ekler üzerinde gerekli değişikliklerin yaptırılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Mali durum bilgilerinde eksikliklerin giderilmesi ile ilgili 2019 yılı itibariyle Bölge Müdürlükleriyle çalışma yapılacaktır”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, 2019 yılı itibariyle Bölge Müdürlükleriyle çalışma yapılacağını ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 36: Bilanço Usulü Defter Tutması Gereken Bazı Mülhak Vakıfların İşletme Usulüne Göre Defter Tutması

Mevzuat hükümleri çerçevesinde, bilanço esasına göre defter tutması gereken bazı mülhak vakıfların işletme usulüne göre defter tuttuğu görülmüştür.

Vakıflar Yönetmeliği'nin “Vakıfların Muhasebesi” başlıklı 50'nci maddesinde;

“(2) Yıllık brüt geliri 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177 inci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan ve her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarının üzerinde bulunan vakıflar ile vergi muafiyeti, işletmesi, iştiraki, şube ve temsilciliği olan vakıfların bilanço esasına göre defter tutmaları zorunludur.

(3) Bilanço esasına göre defter tutmayı gerektirmeyen vakıflar, işletme esasına göre defter tutabilirler” ,

“Tutulacak Defterler” başlıklı 51'nci maddesinde;

“(1) Vakıflar;

a) İşletme hesabı esasında; karar defteri, işletme hesabı defteri ile bağış makbuzu kayıt defterini,

b) Bilanço esasında ise; karar defteri, yevmiye defteri, büyük defter, envanter defteri ile bağış makbuzu kayıt defterini,

Tutmak zorundadırlar”

Denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, yıllık gayrisafi iş hasılatı 100.000,00 TL'nin üzerinde olan mülhak vakıfların bilanço usulüne göre defter tutması gerekmektedir.

Genel Müdürlük mülhak vakıf bilgi sistemi üzerinde yapılan incelemede, aşağıdaki tabloda yer alan, Kanunda belirtilen tutarın üzerinde iş hasılatı olan mülhak vakıfların, bilanço usulüne göre defter tutması gerekirken, işletme usulüne göre defter tuttukları görülmektedir. Dolayısıyla, söz konusu vakıflar tarafından yevmiye defteri, büyük defter, envanter defteri gibi defterler tutulmamaktadır. Belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde adı geçen mülhak vakıfların da bilanço usulü defter tutmasının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 13: İşletme Usulu Defter Tutan Mülhak Vakıflar

Sıra No	Vakıf Adı	Gelirler Toplamı (TL)
1	Nakibüleşraf Kaymakami Esseyit Elhac Mustafa Efendi Bin Osman Mustafa Çelebi Bin Osman Vakfı	27.166.920,21
2	Gerçiklizade (Gerciğınlizade) İbrahim Efendi Bin Mehmed Efendi Vakfı	4.691.354,27
3	Rakka Valisi Arapkirli Yusuf Paşa (Vezir Hamami Yusuf Paşa Camii) Vakfı	3.568.675,61
4	Hamza Balizade Elhac İbrahim Bey Bin Hüseyin Bey Vakfı	1.362.556,92

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda tablo halinde belirtilen vakıfların bilanço esasına göre defter tutması ve Vakıflar Yönetmeliğinin "Vakıfların Muhasebesi" başlıklı 50. maddesinin 2. fıkrasında kalan mülhak vakıfların defterlerini bilanço esaslarına göre tutması hususunda vakıfların uyarılması, 13.05.2019 tarih ve E-72083 sayılı yazımızın 3. maddesi ile Bölge Müdürlüklerinden istenmiştir. (EK-6)

Ayrıca denetim makamı olarak mülhak vakıfların denetiminde, bulguda belirtilen hususların dikkate alınması için 13.05.2019 tarih ve E.71758 sayılı yazımız ile konu Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına intikal ettirilmiştir”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, konuya ilişkin gerekli birimlerin bilgilendirildiğini ifade etmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin İdarece yapılacak işlemlerin gelecek yıl denetimlerinde izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

9. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yıl : 2018			
AKTİF HESAPLAR		N Yılı 2018		PASİF HESAPLAR		N Yılı 2018	
1 DÖNEN VARLIKLAR		381.454.001,35		3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		294.781.818,40	
10 HAZİR DEĞERLER		17.078.281,17		32 FAALİYET BORÇLARI		38.627.068,30	
101 ALINAN ÇEKLER HESABI		235.340,00		320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI		38.627.068,30	
102 BANKA HESABI		11.420.607,16		33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR		244.681.623,30	
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)		-436.714,20		330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI		40.278.861,82	
108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI		1.504.579,88		333 EMANETLER HESABI		204.402.761,48	
109 BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR		4.354.468,33		36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		9.601.106,58	
11 MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR		4.374.485,25		360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		9.028.417,60	
110 HİSSE SENETLERİ HESABI		4.374.485,25		361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI		426.628,40	
12 FAALİYET ALACAKLARI		51.487.944,60		362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İD ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI		146.060,58	
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI		33.758.736,53		37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		1.766.012,86	
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI		17.245.162,63		372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI		1.766.012,85	
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI		484.045,44		379 DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI HESABI		0,01	
14 DİĞER ALACAKLAR		78.278.038,06		38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		101.303,07	
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI		78.278.038,06		380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI		101.303,07	
15 STOKLAR		3.027.153,50		39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI		4.704,29	
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI		3.027.153,50		397 SAYIM FAZLALARI HESABI		4.704,29	
16 ÖN ÖDEMELER		227.208.098,38		4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		2.214.953.500,89	
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI		227.208.098,38		410 DIŞ MALİ BORÇLAR HESABI		1.587.150.000,00	
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR		0,39		43 DİĞER BORÇLAR		5.439.895,91	
197 SAYIM NOKSANLARI HESABI		0,39		430 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI		5.439.895,91	
				47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		22.862.571,28	
				472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI		22.862.571,28	
				48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		599.501.033,70	
				480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HESABI		8.073.346,73	
				481 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI		591.427.686,97	

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yıl : 2018	
AKTİF HESAPLAR		N Yılı 2018		PASİF HESAPLAR	
2 DURAN VARLIKLAR		3.341.254.641,38		5 ÖZ KAYNAKLAR	
22 FAALİYET ALACAKLARI		4.049.984,84		50 NET DEĞER	
220 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	3.885.163,94			500 NET DEĞER HESABI	2.185.090.513,06
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	164.820,90			51 DEĞER HAREKETLERİ	4.022.191,25
24 MALİ DURAN VARLIKLAR		3.214.835.666,57		519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	4.022.191,25
240 MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	3.137.907.475,00			57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	862.510.537,42
241 MAL VE HİZMET ÜRETEK KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	68.177.847,21			570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	862.510.537,42
242 DÖNER SERMAYELİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	8.750.344,36			58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-742.462.176,71
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR		122.227.809,09		580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-742.462.176,71
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	54.395.651,11			59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-1.096.187.741,58
252 BİNALAR HESABI	116.866.128,39			591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-1.096.187.741,58
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	7.207.220,26				
254 TAŞITLAR HESABI	3.192.775,03				
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	31.473.786,23				
257 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-104.613.789,87				
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	11.695.159,92				
259 YATIRIM AVANSLARI HESABI	2.010.878,02				
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		169.487,10			
260 HAKLAR HESABI	9.482.773,04				
268 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-9.313.285,94				
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR		-28.306,22			
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	3.732.947,28				
299 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-3.761.253,50				
AKTİF TOPLAMI		3.722.708.642,73		PASİF TOPLAMI	
Bilanço Dipnotları :				3.722.708.642,73	
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	380.136.286,42				
911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	380.136.286,42				
912 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER HESABI	11.256,35				
913 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET EMANETLERİ HESABI	11.256,35				
920 GİDER TAHHÜTLERİ HESABI	78.761.893,79				
921 GİDER TAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	78.761.893,79				
948 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	1.131.533,83				
949 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HESABI	1.131.533,83				
950 KULLANILACAK DIŞ KREDİLER HESABI	1.587.150.000,00				
951 KREDİ ANLAŞMALARİ HESABI	1.587.150.000,00				
991 VAKIF EMANETLERİ HESABI	3.899.864.377,09				

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yıl : 2018	
992	VAKIF EMANETLERİ KARŞILIĞI HESABI	-1.861.915.011,08			
998	DİĞER NAZIM HESAPLAR HESABI	79.844.927,96			
999	DİĞER NAZIM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	2.117.794.293,97			

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18					Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					Yılı : 2018																			
Ekonomik Kodlar					GİDERİN TÜRÜ					Cari Yıl (N)					Ekonomik Kodlar					GELİRİN TÜRÜ					Cari Yıl (N)				
630					GİDERLER HESABI					2.442.173.022,53					600					GELİRLER HESABI					1.369.343.425,49				
630	01				Personel Giderleri					135.713.593,68					600	01									0,00				
630	01	01			Memurlar					70.747.938,47					600	01	02								0,00				
630	01	01	01		Temel Maaşlar					35.815.502,47					600	01	02	03		Ödenekler					0,00				
630	01	01	01	01	Temel Maaşlar					12.825.652,66					600	01	02	03	00	Ödenekler					0,00				
630	01	01	01	02	Taban Aylığı					22.989.849,81					600	03				Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri					812.686.415,80				
630	01	01	02		Zamlar ve Tazminatlar					32.553.419,52					600	03	01			Mal ve Hizmet Satış Gelirleri					7.931.045,76				
630	01	01	02	01	Zamlar ve Tazminatlar					32.553.419,52					600	03	01	01		Mal Satış Gelirleri					283.239,24				
630	01	01	03		Ödenekler					241.436,03					600	03	01	01	01	Şartname, Basılı Evrak, Form Satış Gelirleri					283.239,24				
630	01	01	03	01	Ödenekler					241.436,03					600	03	01	02		Hizmet Gelirleri					7.647.806,52				
630	01	01	04		Sosyal Haklar					2.016.064,01					600	03	01	02	01	Teftiş ve denetleme ücret ve payları					10.242,35				
630	01	01	04	01	Sosyal Haklar					2.016.064,01					600	03	01	02	42	Vakıf Yönetim ve Temsil Gelirleri					7.637.564,17				
630	01	01	05		Ek Çalışma Karşılıkları					25.704,15					600	03	03			KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri					195.241.228,88				
630	01	01	05	01	Ek Çalışma Karşılıkları					25.704,15					600	03	03	01		Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri					195.241.228,88				
630	01	01	06		Ödül ve İkramiyeler					60.866,53					600	03	03	01	02	İştirak Gelirleri					195.241.228,88				
630	01	01	06	01	Ödül ve İkramiyeler					60.866,53					600	03	06			Kira Gelirleri					609.514.141,16				
630	01	01	09		Diğer Personel Giderleri					34.945,76					600	03	06	01		Taşınmaz Kiraları					609.514.141,16				
630	01	01	09	01	Diğer Personel Giderleri					34.945,76					600	03	06	01	01	Lojman Kira Gelirleri					2.901.251,77				
630	01	02			Sözleşmeli Personel					33.510.827,89					600	03	06	01	02	Ecrimisil Gelirleri					28.264.648,98				
630	01	02	01		Ücretler					17.923.346,79					600	03	06	01	99	Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri					578.348.240,41				
630	01	02	01	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Ücretleri					698.498,28					600	03	06	03		Ön İzin, İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Gelirleri					0,00				
630	01	02	01	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Ücretleri					17.224.848,51					600	03	06	03	02	İrtifak Hakkı Gelirleri					0,00				
630	01	02	02		Zamlar ve Tazminatlar					7.879.362,16					600	04				Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler					13.718.172,08				
630	01	02	02	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Zam ve Tazminatları					212.063,77					600	04	04			Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlar					13.718.172,08				

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yılı : 2018											
Ekonomik Kodlar		GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar		GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)								
630	01	02	02	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Zam ve Tazminatları		7.667.298,39	600	04	04	01		Cari		13.511.921,21
630	01	02	03				211.042,19	600	04	04	01	02	Kişilerden Alınan Bağış ve Yardımlar		12.975.011,21
630	01	02	03	01			251,28	600	04	04	01	03	Kurumlardan Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar		0,00
630	01	02	03	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Ödenekleri		210.790,91	600	04	04	01	04	Kişilerden Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar		536.910,00
630	01	02	04		Sosyal Haklar		462.599,54	600	04	04	02		Sermaye		206.250,87
630	01	02	04	01			1.790,25	600	04	04	02	01	Kurumlardan Alınan Bağış ve Yardımlar		3.540,00
630	01	02	04	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Sosyal Hakları		460.809,29	600	04	04	02	02	Kişilerden Alınan Bağış ve Yardımlar		107.710,01
630	01	02	06		Ödül ve İkramiyeler		7.022.373,37	600	04	04	02	03	Kurumlardan Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar		0,00
630	01	02	06	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personelin Ödül ve İkramiyeleri		7.022.373,37	600	04	04	02	04	Kişilerden Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar		95.000,86
630	01	02	09		Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri		12.103,84	600	05				Diğer Gelirler		69.590.864,57
630	01	02	09	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri		1.546,19	600	05	01			Faiz Gelirleri		28.504.190,85
630	01	02	09	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri		10.557,65	600	05	01	09		Diğer Faizler		28.504.190,85
630	01	03			İşçiler		31.454.827,32	600	05	01	09	01	Kişilerden Alacaklar Faizi		49.839,83
630	01	03	01		Ücretler		16.541.847,95	600	05	01	09	03	Mevduat Faizleri		16.430.092,22
630	01	03	01	01	Sürekli İşçilerin Ücretleri		7.623.644,40	600	05	01	09	99	Diğer Faizler		12.024.258,80
630	01	03	01	03			8.673.373,39	600	05	02			Diğer Paylar		0,00
630	01	03	01	04			244.830,16	600	05	02	09	01	Çalışanlardan Tedavi Katılım Payı		0,00
630	01	03	02		İhbar ve Kıdem Tazminatları		8.015.666,12	600	05	09			Diğer Çeşitli Gelirler		41.086.673,72
630	01	03	02	01	Sürekli İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatı		7.067.502,99	600	05	09	01		Diğer Çeşitli Gelirler		41.086.673,72
630	01	03	02	03			948.163,13	600	05	09	01	01	İrat Kaydedilecek Nakdi Teminatlar		6.264.648,37
630	01	03	03		Sosyal Haklar		2.224.879,21	600	05	09	01	06	Kişilerden Alacaklar		415.822,94
630	01	03	03	01	Sürekli İşçilerin Sosyal Hakları		1.160.711,41	600	05	09	01	98	Vakıflar Genel Müdürlüğüne İntikal Eden Varlıklar		0,00
630	01	03	03	02			28.180,59	600	05	09	01	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler		34.406.202,41
630	01	03	03	03			1.013.053,41	600	06				Sermaye Gelirleri		86.508.022,68
630	01	03	03	04			22.933,80	600	06	01			Taşınmaz Satış Gelirleri		86.199.014,88
630	01	03	04		Fazla Mesailer		995.514,15								

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18					Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					Yılı : 2018																			
Ekonomik Kodlar					GİDERİN TÜRÜ					Cari Yıl (N)					Ekonomik Kodlar					GELİRİN TÜRÜ					Cari Yıl (N)				
630	01	03	04	01	Sürekli İşçilerin Fazla Mesaipleri				574.726,37	600	06	01	06		Vakıflara Ait Taşınmaz Satış Gelirleri				86.199.014,88										
630	01	03	04	03					420.787,78																				
630	01	03	04	04					0,00	600	06	01	06	01	Mazbut Vakıflara Ait Taşınmaz Satış Gelirleri				63.302.705,15										
630	01	03	05		Ödül ve İkramiyeler				3.661.976,28	600	06	01	06	02	Mazbut Vakıf Taviz Bedelleri				22.896.309,73										
630	01	03	05	01	Sürekli İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri				2.193.344,80	600	06	03			Menkul Kıymet ve Varlık Gelirleri				309.007,80										
630	01	03	05	03					1.347.096,69	600	06	03	01		Tahvil Senet ve Bonolar				309.007,80										
630	01	03	05	04					121.534,79																				
630	01	03	05						14.943,61	600	06	03	01	01	Tahvil Senet ve Bonolar				309.007,80										
630	01	03	09	03					14.193,61	600	11				Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri				386.839.950,36										
630	01	03	09	04					750,00	600	11	03			Stokların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar				0,03										
630	02				Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri				22.406.967,00	600	11	03	00		Stokların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar				0,03										
630	02	01			Memurlar				12.544.058,52	600	11	03	00	00	Stokların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar				0,03										
630	02	01	06		Sosyal Güvenlik Kurumuna				12.544.058,52	600	11	04			Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farkla				4.838.128,94										
630	02	01	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri				7.677.929,92	600	11	04	00		Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farkla				4.838.128,94										
630	02	01	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri				4.866.128,60	600	11	04	00	00	Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farkla				4.838.128,94										
630	02	02			Sözleşmeli Personel				4.712.545,65	600	11	06			Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Azalış				381.330.000,00										
630	02	02	04		İşsizlik Sigortası Fonuna				20.681,94	600	11	06	00		Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Azalış				381.330.000,00										
630	02	02	04	01	İşsizlik Sigortası Fonuna				20.681,94	600	11	06	00	00	Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Azalış				381.330.000,00										
630	02	02	06		Sosyal Güvenlik Kurumuna				4.691.863,71	600	11	06	00	00	Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Azalış				381.330.000,00										
630	02	02	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri				2.935.967,92	600	11	99			Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri				671.821,39										
630	02	02	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri				1.755.895,79	600	11	99	00		Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri				671.821,39										
630	02	03			İşçiler				5.114.564,40	600	11	99	00	00	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri				671.821,39										
630	02	03	04		İşsizlik Sigortası Fonuna				489.824,95	610										23.358.144,54									
630	02	03	04	01	İşsizlik Sigortası Fonuna				489.824,95	610	03									20.918.916,03									
630	02	03	06		Sosyal Güvenlik Kurumuna				4.624.739,45	610	03	01								300,00									
630	02	03	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri				4.545.314,78																				
630	02	03	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri				79.424,67																				

18/04/2019 13:56

Sayfa 3 / 14

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18					Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					Yılı : 2018																			
Ekonomik Kodlar					GİDERİN TÜRÜ					Cari Yıl (N)					Ekonomik Kodlar					GELİRİN TÜRÜ					Cari Yıl (N)				
630	03	02	05		Giyim ve Kuşam Alımları					164.467,00																			
630	03	02	05	01	Giyecek Alımları (Kişisel kuşam ve donanım dahil)					164.467,00																			
630	03	02	06		Özel Malzeme Alımları					15.960,71																			
630	03	03	06	01	Laboratuvar Malzemesi ile Kimyevi ve Temrinlik Malzeme Alımları					6.506,29																			
630	03	03	06	03						649,00																			
630	03	03	06	90	Diğer Özel Malzeme Alımları					8.805,42																			
630	03	02	07		Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malz. ve Hizmet Alımları					22.362,94																			
630	03	03	07	03	Mühimmat Alımları					1.730,78																			
630	03	02	07	09						2.907,52																			
630	03	03	07	11	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Makine-Teçhizat Alımları					17.724,64																			
630	03	02	09		Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları					52.347,48																			
630	03	02	09	01	Bahçe Malzemesi Alımları ile Yapım ve Bakım Giderleri					11.924,52																			
630	03	03	09	90	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları					40.422,96																			
630	03	03			Yolluklar					4.651.433,44																			
630	03	03	01		Yurtiçi Geçici Görev Yollukları					3.175.979,68																			
630	03	03	01	01	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları					3.175.979,68																			
630	03	03	02		Yurtiçi Sürekli Görev Yollukları					146.022,78																			
630	03	03	02	01	Yurtiçi Sürekli Görev Yollukları					146.022,78																			
630	03	03	03		Yurtdışı Geçici Görev Yollukları					1.216.092,96																			
630	03	03	03	01	Yurtdışı Geçici Görev Yollukları					1.216.092,96																			
630	03	03	05		Yolluk Tazminatları					113.338,02																			
630	03	03	05	02	Arazi Tazminatları					113.338,02																			
630	03	04			Görev Giderleri					31.725.636,93																			
630	03	04	02		Yasal Giderler					28.910.073,62																			
630	03	04	02	04	Mahkeme Harç ve Giderleri					17.720.655,70																			

18/04/2019 13:56

Sayfa 5 / 14

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18					Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					Yılı : 2018																			
Ekonomik Kodlar					GİDERİN TÜRÜ					Cari Yıl (N)					Ekonomik Kodlar					GELİRİN TÜRÜ					Cari Yıl (N)				
630	03	07	03		Bakım ve Onarım Giderleri					1.170.393,09																			
630	03	07	03	01						1.441,28																			
630	03	07	03	02	Makine Teçhizat Bakım ve Onarım Giderleri					893.565,00																			
630	03	07	03	03	Taahhüt Bakım ve Onarım Giderleri					177.370,79																			
630	03	07	03	90	Diğer Bakım ve Onarım Giderleri					98.016,02																			
630	03	08			Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri					731.137,10																			
630	03	08	01		Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri					451.487,88																			
630	03	08	01	01	Büro Bakım ve Onarım Giderleri					321.878,69																			
630	03	08	01	90	Diğer Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri					129.609,19																			
630	03	08	02		Lojman Bakım ve Onarım Giderleri					145.126,70																			
630	03	08	02	01	Lojman Bakım ve Onarım Giderleri					145.126,70																			
630	03	08	09		Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderleri					134.522,52																			
630	03	08	09	01	Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderleri					134.522,52																			
630	03	09			Tedavi ve Cenaze Giderleri					1.157.529,36																			
630	03	09	09		Diğer İlaç Giderleri					1.157.529,36																			
630	03	09	09	90	Diğer İlaç Giderleri					1.157.529,36																			
630	04									591.427.686,97																			
630	04	03								591.427.686,97																			
630	04	03	01							591.427.686,97																			
630	04	03	01	01						591.427.686,97																			
630	05				Cari Transferler					78.917.852,43																			
630	05	01			Görev Zararları					10.455.437,21																			
630	05	01	02		Sosyal Güvenlik Kurumlarına					10.455.437,21																			
630	05	01	02	05	Sosyal Güvenlik Kurumları'na					10.455.437,21																			

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18				Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ				Yılı : 2018			
Ekonomik Kodlar				GİDERİN TÜRÜ				Cari Yıl (N)			
Ekonomik Kodlar				GELİRİN TÜRÜ				Cari Yıl (N)			
630	05	03		Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler			133.316,94				
630	05	03	01	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara			133.316,94				
630	05	03	01 01	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara			10.082,10				
630	05	03	01 03	Kamu İşveren sendikalarına			3.200,00				
630	05	03	01 05	Memurların Öğle Yemeğine Yardım			120.034,84				
630	05	04		Hane Halkına Yapılan Transferler			68.329.098,28				
630	05	04	01	Burslar ve Harçlıklar			29.232.111,60				
630	05	04	01 01	Yurtiçi Burslar ve Harçlıklar			28.801.777,00				
630	05	04	01 90	Diğer Transferler			430.334,60				
630	05	04	07	Sosyal Amaçlı Transferler			32.926.558,63				
630	05	04	07 01	Muhtaç ve Körlere Yardım			31.893.723,13				
630	05	04	07 02	Vakıf İlgililerine Yapılan Ödemeler			533.599,47				
630	05	04	07 90	Diğer Sosyal Amaçlı Transferler			499.236,03				
630	05	04	09	Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler			6.170.428,05				
630	05	04	09 01	Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler			6.170.428,05				
630	11			Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri			837.605.699,06				
630	11	04		Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Farkı			12.509,77				
630	11	04	00	Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Farkı			12.509,77				
630	11	04	00 00	Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Farkı			12.509,77				
630	11	06		Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Artış			834.870.000,00				
630	11	06	00	Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Artış			834.870.000,00				
630	11	06	00 00	Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Artış			834.870.000,00				
630	11	99		Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri			2.723.189,29				
630	11	99	00	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri			2.723.189,29				

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yılı : 2018	
Ekonomik Kodlar	GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)
630 11 99 00 00	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	2.723.189,29			
630 12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	18.470.558,83			
630 12 03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	13.838.453,48			
630 12 03 01	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	149.925,06			
630 12 03 01 02	Hizmet Gelirleri	149.925,06			
630 12 03 06	Kira Gelirleri	13.688.528,42			
630 12 03 06 01	Taşınmaz Kiraları	13.688.528,42			
630 12 05	Diğer Gelirler	1.010.566,45			
630 12 05 01	Faiz Gelirleri	4.111,45			
630 12 05 01 09	Diğer Faizler	4.111,45			
630 12 05 09	Diğer Çeşitli Gelirler	1.006.455,00			
630 12 05 09 01	Diğer Çeşitli Gelirler	1.006.455,00			
630 12 06	Sermaye Gelirleri	3.621.538,90			
630 12 06 01	Taşınmaz Satış Gelirleri	3.621.538,90			
630 12 06 01 06	Vakıflara Ait Taşınmaz Satış Gelirleri	3.621.538,90			
630 13	Amortisman Giderleri	41.602.282,70			
630 13 01	Maddi Duran Varlıklar Amortisman Giderleri	40.807.885,23			
630 13 01 02	Binaların Amortisman Giderleri	38.766.851,50			
630 13 01 02 00	Binaların Amortisman Giderleri	38.766.851,50			
630 13 01 03	Tesis, Makine ve Cihazların Amortisman Giderleri	107.565,47			
630 13 01 03 00	Tesis, Makine ve Cihazların Amortisman Giderleri	107.565,47			
630 13 01 04	Taşıtların Amortisman Giderleri	110.480,09			
630 13 01 04 00	Taşıtların Amortisman Giderleri	110.480,09			

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yılı : 2018	
Ekonomik Kodlar	GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)
630 13 01 05	Demirbaşların Amortisman Giderleri	1.822.988,17			
630 13 01 05 00	Demirbaşların Amortisman Giderleri	1.822.988,17			
630 13 02	Maddi Olmayan Duran Varlıklar Amortisman Giderleri	628.364,12			
630 13 02 01	Hakların Amortisman Giderleri	628.364,12			
630 13 02 01 00	Hakların Amortisman Giderleri	628.364,12			
630 13 03	Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	166.033,35			
630 13 03 00	Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	166.033,35			
630 13 03 00 00	Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	166.033,35			
630 14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	40.736.453,97			
630 14 01	Kırtasiye Malzemeleri	985.229,07			
630 14 01 00	Kırtasiye Malzemeleri	985.229,07			
630 14 01 00 00	Kırtasiye Malzemeleri	985.229,07			
630 14 02	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzeme	2.741,90			
630 14 02 00	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzeme	2.741,90			
630 14 02 00 00	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzeme	2.741,90			
630 14 03	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	998.084,84			
630 14 03 00	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	998.084,84			
630 14 03 00 00	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	998.084,84			
630 14 04	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	55.647,62			
630 14 04 00	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	55.647,62			
630 14 04 00 00	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	55.647,62			
630 14 05	Temizleme Ekipmanları	392.415,37			

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yılı : 2018	
Ekonomik Kodlar		GİDERİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)	
Ekonomik Kodlar		GELİRİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)	
630	14 05 00	Temizleme Ekipmanları		392.415,37	
630	14 05 00 00	Temizleme Ekipmanları		392.415,37	
630	14 06	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri		238.981,55	
630	14 06 00	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri		238.981,55	
630	14 06 00 00	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri		238.981,55	
630	14 07	Yiyecek		33.206.363,88	
630	14 07 00	Yiyecek		33.206.363,88	
630	14 07 00 00	Yiyecek		33.206.363,88	
630	14 08	İçecek		2.951.000,69	
630	14 08 00	İçecek		2.951.000,69	
630	14 08 00 00	İçecek		2.951.000,69	
630	14 10	Zirai Maddeler		4.700,00	
630	14 10 00	Zirai Maddeler		4.700,00	
630	14 10 00 00	Zirai Maddeler		4.700,00	
630	14 12	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri		101.208,04	
630	14 12 00	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri		101.208,04	
630	14 12 00 00	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri		101.208,04	
630	14 13	Yedek Parçalar		107.824,46	
630	14 13 00	Yedek Parçalar		107.824,46	
630	14 13 00 00	Yedek Parçalar		107.824,46	
630	14 14	Nakil Vasıtaları Lastikleri		15.678,86	
630	14 14 00	Nakil Vasıtaları Lastikleri		15.678,86	

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yılı : 2018	
Ekonomik Kodlar		GİDERİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)	
Ekonomik Kodlar		GELİRİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)	
630	14 14 00 00	Nakil Vasıtaları Lastikleri	15.678,86		
630	14 15	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	480.658,26		
630	14 15 00	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	480.658,26		
630	14 15 00 00	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	480.658,26		
630	14 99	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	1.195.919,43		
630	14 99 00	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	1.195.919,43		
630	14 99 00 00	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	1.195.919,43		
630	15	Karşılık Giderleri	1.499.048,47		
630	15 04	Kıdem Tazminatı Karşılıklarından Kaynaklananlar	1.499.048,47		
630	15 04 00	Kıdem Tazminatı Karşılıklarından Kaynaklananlar	1.499.048,47		
630	15 04 00 00	Kıdem Tazminatı Karşılıklarından Kaynaklananlar	1.499.048,47		
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	1.329.593,08		
630	20 01	Gelirlerden Alacaklardan Silinenler	282.114,51		
630	20 01 03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	282.114,51		
630	20 01 03 00	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	282.114,51		
630	20 02		1.047.478,57		
630	20 02 09	Diğer Mevzuat Hükümleri Gereğince Silinenler	1.047.478,57		
630	20 02 09 90	Fazla veya Yersiz Olarak Kaydedilen Alacaklar ve Faizleri	1.000.036,19		
630	20 02 09 98	Mahkeme Kararı Uyarınca Silinen Alacaklar	29.597,64		
630	20 02 09 99	Diğer Mevzuat Gereğince Silinenler	17.844,74		
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	572.206.753,62		
630	30 06	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	572.206.753,62		
630	30 06 02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	442.653,40		

18/04/2019 13:56

Sayfa 13 / 14

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 40.18		Adı : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yılı : 2018		
Ekonomik Kodlar		GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)
630	30 06 02 01	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	442.653,40			
630	30 06 03		2.598.832,00			
630	30 06 03 03		2.598.832,00			
630	30 06 05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	0,00			
630	30 06 05 09	Diğer Giderler	0,00			
630	30 06 06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	1.016.784,62			
630	30 06 06 01	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	154.196,50			
630	30 06 06 05	Haberleşme Giderleri	848.133,12			
630	30 06 06 09	Diğer Giderler	14.455,00			
630	30 06 07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	490.559.351,65			
630	30 06 07 01	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	204.520.745,84			
630	30 06 07 09	Diğer Giderler	286.038.605,81			
630	30 06 09	Diğer Sermaye Giderleri	77.589.131,95			
630	30 06 09 09	Diğer Sermaye Giderleri	77.589.131,95			
630	99	Diğer Giderler	1.178.180,74			
630	99 99	Yukarıda Tanımlanamayan Diğer Giderler	1.178.180,74			
630	99 99 00	Yukarıda Tanımlanamayan Diğer Giderler	1.178.180,74			
630	99 99 00 00	Yukarıda Tanımlanamayan Diğer Giderler	1.178.180,74			
GİDERLER TOPLAMI :			2.442.173.022,53			
GİDERLER TOPLAMI (A)		2.442.173.022,53				
GELİRLER TOPLAMI (B)		1.369.343.425,49				
İNDİRİM ;İADE;İSKONTO TOPLAMI (C)		23.358.144,54		NET GELİR (D= B - C)	1.345.985.280,95	FAALİYET SONUCU D - A
						-1.096.187.741,58

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Maddi Olmayan Duran Varlıklar Grubu ile Diğer Duran Varlıklar Grubunda Kayıtlı Tutarlar İçin Eksik Amortisman Ayrılması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Bu konu İdare tarafından kısmen düzeltildiği için bu yılın denetim raporunda "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde "Bulgu-3" olarak yer almaktadır.
Mazbut Vakıfların Vakıf Senetlerinde Yazılı Hayır Şartlarına Uyulmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bu konu İdare tarafından düzeltilemediği için bu yılın denetim raporunda "Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler" bölümünde "Bulgu-18" olarak yer almaktadır.
Restorasyon Karşılığı Kiraya Verilen İstanbul İli Beşiktaş İlçesi Bebek	2017	Yerine Getirilmedi	Bu konu İdare tarafından

Mahallesinde Yer Alan Çeşitli Ada Parsellerde, İşin Kontrolünün ve Geçici Kabulünün Yapılmaması			düzeltilmediği için bu yılın denetim raporunda “Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler” bölümünde "Bulgu-22" olarak yer almaktadır.
Restorasyon Karşılığı Kiraya Verilen Yerlerden Elde Edilecek Gelirlerin Hesabının Sağlıklı Olmaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Bu konu İdare tarafından düzeltilmediği için bu yılın denetim raporunda “Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler” bölümünde "Bulgu-23" olarak yer almaktadır.
Vakıf Evlatlarına Yapılan Galle Fazlası Dağıtımlarında, Vakıf Senetleri Gereği Ayrılması Gereken Vakıf Hayır Şartı Giderlerinin Ayrılmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bu konu İdare tarafından düzeltilmediği için bu yılın denetim raporunda “Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve

			Değerlendirmeler” bölümünde "Bulgu-25" olarak yer almaktadır.
Vakıf Taşınmazlarının Satışlarından veya Kamulaştırmalarından Elde Edilen Gelirlerin Ait Olduğu Vakfa Taşınmaz Alımında ya da Vakfın Taşınmazlarının Onarımında Kullanılmasını Sağlayacak Bir Sistemin Kurulmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bu konu İdare tarafından düzeltilmediği için bu yılın denetim raporunda “Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler” bölümünde "Bulgu-26" olarak yer almaktadır.
Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Bu konu İdare tarafından kısmen düzeltildiği için bu yılın denetim raporunda “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde "Bulgu-2" olarak yer almaktadır.
Diğer İdarelere Verilen Borçların İlgili Hesapta Takip Edilmemesi	2017	Yerine Getirilmedi	Bu konu İdare tarafından düzeltilmediği için bu yılın denetim raporunda

			“Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde "Bulgu-1" olarak yer almaktadır.
Kira Tahakkuklarının Eksik Yapılması ve Tahsil Edilemeyen Kira Alacaklarının Mali Tablolarda Tam Olarak Yer Almaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Bu konu İdare tarafından kısmen düzeltildiği için bu yılın denetim raporunda “Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler” bölümünde "Bulgu-17" olarak yer almaktadır.
Taşınmazların Doğru Bir Şekilde Envanterinin Çıkarılmaması ve Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bu konu İdare tarafından düzeltilemediği için bu yılın denetim raporunda “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde "Bulgu-5" olarak yer almaktadır.
Devam Eden Yapım İşlerinin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Takip Edilmemesi	2017	Yerine Getirilmedi	Bu konu İdare tarafından düzeltilemediği

			için bu yılın denetim raporunda "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde "Bulgu-6" olarak yer almaktadır.
--	--	--	--

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2018 YILI
SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. ÖZET.....	212
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	214
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	214
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	214
5. GENEL DEĞERLENDİRME.....	215
6. DENETİM BULGULARI.....	216

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Raporlama Gerekliliklerine Uygunluk Kriterleri.....	212
Tablo 2: Performans Bilgisinin İçeriğine Yönelik Kriterler	212
Tablo 3: Veri Kayıt Sistemlerinin Güvenilirliğine Yönelik Kriterler	213
Tablo 4: Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak performans hedefi İçin Belirlenen Performans Göstergeleri	226

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Bulguları

1. İdarenin 2015-2019 Stratejik Planında Yer Alan “2019 Yılı Sonuna Kadar 5 (Beş) Uluslararası Organizasyon Gerçekleştirmek” Stratejik Hedefinin Performans Göstergelerini Kapsayacak Şekilde Tanımlanmamış Olması
2. İdarenin 2015-2019 Stratejik Planında Yer Alan “Kurumsal Yapıyı Geliştirmek ve Güçlendirmek” Amacının “Kolay Ulaşılabilir ve Güvenilir Bir Vakıf Arşivi Oluşturmak” Stratejik Hedefi İçin Belirlenen Performans Göstergelerinin Eksik Olması
3. İdarenin 2015-2019 Stratejik Planında Yer Alan “Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” Stratejik Amacı İçin Yeterince Stratejik Hedef Belirlenmemiş Olması
4. Her Bir Faaliyet için Sorumlu Birimlerce Hazırlanması Gereken Faaliyet Maliyetleri Tablosunda (Tablo 2) Yer Verilmesi Gereken Bilgi ve Açıklamaların Sunum Kriterini Karşılamaması
5. Her Bir Performans Hedefi İçin Hazırlanması Gereken Tabloda (Tablo-1) Yer Verilmesi Gereken Bilgi ve Açıklamaların Sunum Kriterini Karşılamaması
6. İdarenin Performans Programında Belirlenen Performans Göstergesinin Net Olmaması
7. İdarenin 2018 Yılı İdari Faaliyet Raporunun Çelişkili Performans Göstergesi Sonuçları İçermesi

1. ÖZET

Bu rapor, T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğünün performans denetimi sonuçlarını ve bulgularını içermektedir.

6085 sayılı Kanununun 36'ncı maddesi uyarınca, Sayıştay “hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim” olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

İdarenin hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

2015- 2019 dönemine ait Stratejik Plan,

2018 yılı Performans Programı,

2018 yılı İdare Faaliyet Raporu ve

Faaliyet sonuçları ölçümü yapan veri kayıt sistemleri

Söz konusu denetim; kamu idaresinin raporlama gerekliliklerine uyumunun değerlendirilmesi, bu belgelerde sunulan performans bilgisinin değerlendirilmesi ve performans bilgisinin üretilmesi için kullanılan veri kayıt sistemlerinin değerlendirilmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu değerlendirmeler için kullanılan kriterler aşağıda yer alan Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 1: Raporlama Gerekliliklerine Uygunluk Kriterleri

Mevcudiyet	Genel Müdürlüğün plan, program ve raporlarını yayımlayıp yayımlamadığı
Zamanlılık	Genel Müdürlüğün plan, program ve raporlarını yasal süre içinde yayımlayıp yayımlamadığı
Sunum	Genel Müdürlüğün plan, program ve raporlarının ilgili mevzuatla belirlenen usullere uyumlu olup olmadığı

Tablo 11: Performans Bilgisinin İçeriğine Yönelik Kriterler

Stratejik Plan ve Performans Programı	İlgililik:	Hedefler, göstergeler ve faaliyetler arasında mantıksal bağlantı olması
	Ölçülebilirlik:	Performans programlarındaki hedeflerin ve göstergelerin ölçülebilir olması
	İyi tanımlanma:	Hedefin açık ve net bir tanımının olması

İdare Faaliyet Raporu	Tutarlılık:	Hedeflerin, denetlenen idarenin planlama ve raporlama dokümanlarında (göstergeler ve alt hedefler dâhil) tutarlı olarak kullanılması
	Doğrulanabilirlik:	Raporlanan değerlerin, temel veri kayıt sistemlerinin çıktısıyla tutarlı olması
	Geçerlilik/İkna edicilik:	Planlanan ve raporlanan performans arasındaki her tür sapmanın denetlenen idare tarafından ele alınması ve sapmayı açıklayan nedenlerin geçerli/ inandırıcı olması

Tablo 12: Veri Kayıt Sistemlerinin Güvenilirliğine Yönelik Kriterler

Doğruluk	Üretilen performans bilgisinin gerçekleştirmeleri doğru yansıtması ve göstergenin tanımına dayalı olarak gerçekleştirmelerle ilgili olmayan hususları içermemesi
Tamlık	Üretilen performans bilgisinin gerçekleştirmeleri tam olarak yansıtması ve göstergenin tanımına dayalı olarak dahil edilmesi gereken herhangi bir husus dışarıda bırakmaması

Genel Müdürlüğün 2018 yılı performans denetimi kapsamında yapılan denetim sonucunda:

Genel Müdürlüğe ait Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporunun mevcut olduğu, Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporunun zamanında yayımlandığı, bazı kısmi hataların yanında raporlama gerekliliklerine genelde uyulduğu sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, Stratejik Plan, Performans Programı, İdare Faaliyet Raporu sürecinin mevzuatın öngördüğü doğrultuda katılımcı yöntemlerle sürdürülmesi ve zamanında kamuoyuna açıklanması için; seçilen amaç, hedef ve göstergelerin ilişkilendirildiği birimlerde görevli personelin süreçle ilgili bilgilendirilmesi, eğitilmesi ve sorumluluk verilmesinin; sürecin daha sağlıklı işlemesine, sürdürülmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesine ilişkin olarak veri kayıt sistemlerinin mevcut olduğu; bu mevcut sistem içinde veri toplama, analiz ve ölçüm yapmakla sorumlu personelin belirlendiği ve dönemsel olarak faaliyet sonuçlarının ölçüldüğü, raporlandığı tespit edilmiştir. Yine, Stratejik Amaç, Stratejik Hedef, Performans Hedefi ve Performans Gösterge sayısının makul sayıda, niteliklerinin ise genelde sade, anlaşılabilir ve ölçülebilir şekilde belirlenmesi de olumlu olarak değerlendirilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıtmasından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında TBMM ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yer alan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilir.

Bu çerçevede, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yayımladığı 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan, 2018 yılı Performans Programı ve 2018 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenmiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2018 yılı performans denetimi kapsamında İdarenin yayımladığı 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan, 2018 yılı Performans Programı ve 2018 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenerek faaliyet sonuçlarının ölçülmesine yönelik olarak üretilen performans bilgisinin güvenilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

İdarenin 2018 Yılı Performans Denetimi kapsamında; 2015-2019 Dönemi Stratejik Planı, 2018 Performans Programı ve 2018 İdare Faaliyet Raporunun mevcut olduğu görülmüştür. Yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda:

1. Stratejik Plan, mevcudiyet ve zamanlılık kriterlerini karşılamaktadır. İdare 2015-2019 dönemini kapsayan stratejik planını, Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te belirtilen kamu idarelerince hazırlanacak stratejik planların genel çerçevesine uygun olarak hazırlamış ve 2015 yılında uygulamaya koymuştur.

2015-2019 Stratejik Planı; misyon, vizyon, amaç, hedef ve stratejileri bakımından birbiri ile uyumlu olarak hazırlanmakla birlikte, iyi tanımlama kriterinde Denetim Bulguları bölümünde ele alınan eksiklikler bulunmaktadır. Buna rağmen Stratejik Plan ile ilgili olarak İdarenin raporlama gerekliliklerine uyduğu sonucuna varılmıştır.

2. Performans Programının mevzuatta belirtilen zamanlılık kriterini karşıladığı ancak sunum kriterini karşılamada bazı eksiklikler olduğu görülmüştür. Denetim Bulguları bölümünde ele alınan bulgular temel alınarak, İdarenin 2018 yılı Performans Programında sunduğu performans bilgisi içeriğinin bazı hata ve eksikliklere rağmen kriterlere genelde uyduğu sonucuna varılmıştır.

3. İdare Faaliyet Raporunun değerlendirilmesine ilişkin yapılan incelemelerde; 2018 yılı İdare Faaliyet Raporunun sunduğu performans bilgisi içeriğinin Tablo 2'deki kriterlere genelde uyduğu ancak Raporda tutarlılık kriterini karşılamayan bazı bilgilerin yer aldığı tespit edilmiştir.

Denetim Bulguları bölümünde ele alınan bulgu hariç, İdarenin 2018 yılı İdare Faaliyet Raporunda sunduğu performans bilgisi içeriğinin doğrulanabilirlik ve geçerlilik/ikna edicilik kriterlerini genelde sağladığı sonucuna varılmıştır.

4. İdare tarafından performans bilgisini değerlendirmek için kullanılan, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesine ilişkin veri kayıt sistemleri mevcut bulunmaktadır.

Genel Müdürlüğün performans bilgisini değerlendirmek için kullandığı faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesine ilişkin veri kayıt sistemleri incelendiğinde, Kurumun göstergelerle ilgili tüm performans bilgisinin toplandığı, analiz edildiği, raporlandığı ve belirlenen göstergeler aracılığıyla performansı ölçme ve izleme amacına münhasır olarak bir veri kayıt sisteminin bulunduğu, bu sistemin stratejik plan kapsamındaki amaç ve performans programı dâhilindeki hedef sayısının az olması nedeniyle faaliyetlerin ölçümünde etkin olarak çalıştığı görülmüştür.

6. DENETİM BULGULARI

A. Stratejik Planın Değerlendirilmesi

BULGU 1: İdarenin 2015-2019 Stratejik Planında Yer Alan “2019 Yılı Sonuna Kadar 5 (Beş) Uluslararası Organizasyon Gerçekleştirmek” Stratejik Hedefinin Performans Göstergelerini Kapsayacak Şekilde Tanımlanmamış Olması

Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu, hedefleri amaçların gerçekleştirilebilmesine yönelik spesifik ve ölçülebilir alt amaçlar olarak tanımlamıştır. Yine aynı Kılavuzda hedeflerin ölçülebilir olarak ifade edilemediği hallerde hedefe yönelik performans göstergelerine yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Dolayısıyla hedefin ölçülebilir olarak belirlendiği durumlarda performans göstergesi belirlenmeyebilir. Ancak hedefin ölçülebilir olmadığı hallerde performans göstergesi aracılığıyla ölçülebilir hale getirilmesi zorunludur.

Genel Müdürlük 2015-2019 Stratejik Planının ikinci stratejik amacı olarak “*Vakıf Bilincini Geliştirmek ve Yaygınlaştırmak*” ve bu amacı gerçekleştirmek için belirlenen ikinci stratejik hedef “*2019 Yılı Sonuna Kadar 5 (Beş) Uluslararası Organizasyon Gerçekleştirmek*” olarak ifade edilmiştir. Belirlenen bu stratejik amacın performans göstergeleri şu şekildedir;

“Performans Göstergesi 1 (PG1)

Gerçekleştirilen Organizasyon Sayısı 2019 yılı sonuna kadar her yıl bir defa olmak üzere 5 uluslararası organizasyonun yapılması performans göstergesi olarak kullanılacaktır.

Performans Göstergesi 2 (PG2)

Davet Edilen Kişi Sayısı Her bir organizasyon için elektronik posta yoluyla ya da basılı davetiye ile davet edilecek kişi sayısı olarak yıllık 5.000, toplamda ise 25.000 kişi performans göstergesi olarak kullanılacaktır.

Performans Göstergesi 3 (PG3)

Katılan Kişi Sayısı Yapılacak organizasyonlara katılacak kişi sayısı olarak yıllık 500, toplamda ise 2.500 kişi performans göstergesi olarak kullanılacaktır”

Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu gereği, hedefin ölçülebilir olarak belirlendiği durumlarda performans göstergesi belirlenmeyebilir. Buna göre Genel Müdürlük ölçülebilir olan “2019 Yılı Sonuna Kadar 5 (Beş) Uluslararası Organizasyon Gerçekleştirmek” stratejik hedefi için herhangi bir performans göstergesi belirlemeyebilirdi. Ancak buna rağmen performans göstergesi belirlenmesinde bir sakınca bulunmamakla beraber, belirlenen göstergelerin iyi tanımlanmış, ölçülebilir ve stratejik hedefle ilgili olması gerekir. Yukarıda bahsi geçen ikinci ve üçüncü göstergelerin ölçülebilir ve iyi tanımlanmış göstergeler olduğu ancak İdare tarafından belirlenen hedefin gerçekleşmesi için şart göstergeler olmadıkları düşünülmektedir. Yani bu iki gösterge gerçekleşmeden de idarenin 5 uluslararası toplantıyı 2019 yılı sonuna kadar gerçekleştirmesi halinde hedefine ulaşmış olacağı açıktır.

Göstergelerin iyi tanımlanmamış olması, kamu idarelerinin hedeflere yönelik başarıyı yanlış raporlaması riskini doğurur. Bu riskin ortadan kaldırılabilmesi için kamu idarelerinin hedeflerini açık ve anlaşılır şekilde belirlemeleri esastır. Bu doğrultuda İdarenin belirlemiş olduğu stratejik hedefe yönelik performans göstergeleri belirlemesi veya gerçekleştirmeyi hedeflediği performans göstergelerini kapsayacak şekilde daha iyi tanımlanmış stratejik hedefler belirlemesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “2019-2023 Stratejik Planda;

“Performans Göstergesi 1 (PG1); Gerçekleştirilen Organizasyon Sayısı aynen kalmıştır.

Performans Göstergesi 2 (PG2):Davet Edilen Kişi Sayısı ve Performans Göstergesi 3 (PG3):Katılan Kişi Sayısı Göstergelerine ise 2019-2023 Stratejik Planda yer verilmemiştir.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi vermiş olduğu cevapta, 2019-2023 Stratejik Planda bulgu konusu yapılan performans göstergelerine yer verilmediği belirtilmiştir.

Gelecek yıl denetimlerinde söz konusu husus izlenecektir ancak bahsi geçen düzeltici işlemin 2018 yılı denetimlerine etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 2: İdarenin 2015-2019 Stratejik Planında Yer Alan “Kurumsal Yapıyı Geliştirmek ve Güçlendirmek” Amacının “Kolay Ulaşılabilir ve Güvenilir Bir Vakıf Arşivi Oluşturmak” Stratejik Hedefi İçin Belirlenen Performans Göstergelerinin Eksik Olması

İdare 2015-2019 Stratejik Planının dördüncü stratejik amacı olarak “*Kurumsal Yapıyı Geliştirmek ve Güçlendirmek*” ve bu amacı gerçekleştirmek için belirlenen ilk stratejik hedef “*Kolay Ulaşılabilir ve Güvenilir Bir Vakıf Arşivi Oluşturmak*” olarak ifade edilmiştir. Bu stratejik hedef için belirlenen strateji ve performans göstergeleri şu şekildedir;

“Strateji 1 (S1) : Gerekli Teknik Donanımın Sağlanması ve Uzman Personelin İstihdam Edilmesi

Osmanlı coğrafyasında kurulan vakıfların ve bunlara ait belgelerin sağlıklı bir şekilde takibinin yapılması için mevcut olan Vakıf Arşiv Modülü yazılımının güncellenmesi sağlanacak ve gerekli uzman teknik personel istihdam edilecektir. Böylece mevcut sistem üzerinden araştırmacıların bahsi geçen belgelere erişimi kolaylaştırılacaktır.

Strateji 2 (S2): Vakıf Arşiv Modülüne Vakfiye Girişinin ve Entegrasyonun Sağlanması

VAYS projesi kapsamında; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivleri, İstanbul İl Müftülüğü Şerhiye Sicilleri ve diğer kurumlar ile kütüphanelerden Genel Müdürlüğümüze intikal eden vakfiyelerin tashihleri ve Vakıf Arşiv Modülüne girişleri yapılarak vakfiyle eşleştirilmesi sağlanacaktır. Böylece ihtiyaç duyulacak vakfiye ve vakfiye bilgilerine istenildiği anda kolayca ulaşılabilecektir.

Performans Göstergesi 1 (PG1): Dijital Ortama Aktarılan Arşiv Belgesi Sayfa Sayısı

Dijital ortama aktarılan arşiv belgesi sayfa sayısı performans göstergesi olarak kullanılacaktır.

Performans Göstergesi 2 (PG2): Vakıf Arşivi Araştırma Sisteminden Yararlanan Kişi Sayısındaki Artış Oranı

Dijital arşiv sistemi, gerektiğinde ilgili bilgilere anında erişilmesini sağlaması açısından önemlidir. Bu nedenle kolay ulaşılabilir ve güvenilir bir vakıf arşivi oluşturmak hedefine ulaşıp ulaşılmadığını ölçme noktasında Vakıf Arşivi Araştırma Sisteminden yararlanan kişi sayısı performans göstergesi olarak kullanılacaktır.

Performans Göstergesi 3 (PG3): Vakıf Arşiv Modülüne Girilen Vakfiye Sayısı

VAYS Vakıf Arşiv Modülüne girilen vakfiye sayısı performans göstergesi olarak kullanılacaktır”

Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzunda; “Performans Göstergesi”; “Stratejik planda hedeflerin ölçülebilirliğini miktar ve zaman boyutuyla ifade eden araçlar” olarak tanımlanmıştır.

Bahsi geçen kılavuzda; “Performans göstergeleri, belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşıldığının ortaya konulmasında kullanılır. Performans göstergeleri, ölçülebilirliğin sağlanması için miktar ve zaman boyutunu içerecek şekilde ifade edilir. Bu çerçevede performans göstergeleri girdi, çıktı, sonuç, kalite ve verimlilik göstergeleri olarak sınıflandırılır.” ve “Amaç ve hedeflerin başarı düzeyinin değerlendirilmesi açısından yeterli sayıda ve nitelikte sonuç ve çıktı göstergelerine yer verilir” denilmektedir.

İdare “Kolay Ulaşılabilir ve Güvenilir Bir Vakıf Arşivi Oluşturmak” stratejik hedefi için haklı olarak “Gerekli Teknik Donanımın Sağlanması ve Uzman Personelin İstihdam Edilmesi” stratejisini belirlemiştir. Ancak Stratejik hedefin gerçekleştirilmesi için bu stratejinin ne şekilde gerçekleşeceğine yönelik bir performans göstergesinin belirlenmediği görülmektedir. Bahsi geçen stratejik hedefe ulaşmak için belirlenen ve yukarıda yer verilen 3 göstergeden hiçbiri idarenin “Gerekli Teknik Donanımın Sağlanması ve Uzman Personelin İstihdam Edilmesi” stratejisini nasıl gerçekleştireceğine yönelik olmayan göstergelerdir. İdarenin belirlemiş olduğu stratejik hedefe yönelik performans göstergeleri belirlemesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “İdare 2015-2019 Stratejik Planının dördüncü stratejik amacı olarak “Kurumsal Yapıyı Geliştirmek ve Güçlendirmek” ve bu amacı gerçekleştirmek

için belirlenen ilk stratejik hedef “Kolay Ulaşılabilir ve Güvenilir Bir Vakıf Arşivi Oluşturmak” olarak ifade edilmiştir. Bu stratejik hedef için belirlenen strateji ve performans göstergeleri şu şekildedir;

“Strateji 1 (S1) : Gerekli Teknik Donanımın Sağlanması ve Uzman Personelin İstihdam Edilmesi, Strateji 2 (S2): Vakıf Arşiv Modülüne Vakfiye Girişinin ve Entegrasyonun Sağlanması olarak yer almıştır.

2019-2023 Stratejik Planda ise, “Kolay Ulaşılabilir Ve Güvenilir Bir Vakıf Arşivi Oluşturmak” hedefinin,

Performans Göstergesi 1 (PG1): Dijital Ortama Aktarılan Arşiv Belgesi Sayfa Sayısı olarak alınmış, Performans Göstergesi 2 (PG2): Vakıf Arşivi Araştırma Sisteminden Yararlanan Kişi Sayısındaki Artış Oranı ve Performans Göstergesi 3 (PG3): Vakıf Arşiv Modülüne Girilen Vakfiye Sayısı göstergelerine ise 2019-2023 Stratejik Planda yer verilmemiştir.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi vermiş olduğu cevapta, 2019-2023 Stratejik Planda bulgu konusu yapılan performans göstergelerine yer verilmediği belirtilmiştir.

Gelecek yıl denetimlerinde söz konusu husus izlenecektir ancak bahsi geçen düzeltici işlemin 2018 yılı denetimlerine etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 3: İdarenin 2015-2019 Stratejik Planında Yer Alan “Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” Stratejik Amacı İçin Yeterince Stratejik Hedef Belirlenmemiş Olması

Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzuna göre hedeflerin yeterince açık ve anlaşılır olması gerekmektedir. “İyi Tanımlanma” kriteri, net ve anlaşılabilir hedefler hazırlama gerekliliği ile ilgilidir. Yani idareler, neyi başarmak istediklerini açıkça tanımlamalıdır. Göstergelerin iyi tanımlanmamış olması, kamu idarelerinin hedeflere yönelik başarıyı yanlış raporlaması riskini doğurur. Bu riskin ortadan kaldırılabilmesi için kamu idarelerinin hedeflerini açık ve anlaşılır şekilde belirlemeleri esastır.

Genel Müdürlüğün 2015-2019 yılları için hazırlamış olduğu Stratejik Planın “3.1. Stratejik Amaçlar-Stratejik Hedefler-Performans Göstergeleri” başlığı altında ilk amaç olarak

“Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen stratejik hedefse “Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak” olarak tanımlanmıştır. Bu amaç ve hedef doğrultusunda belirlenen performans göstergeleri şu şekildedir;

“PG-1) Rayiç değerinde kiraya verilen ve kirası üfe oranının üstünde güncellenen kira sözleşmelerinin oranı,

PG-2) Kira Gelirlerinin Oranı”

İdarenin belirlemiş olduğu ilk stratejik amaç olan “Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” amacına yönelik “Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak” hedefinin ölçülebilir bir hedef olmakla beraber, amacın gerçekleştirilmesine yönelik iyi tanımlanmış ve yeterli bir hedef olmadığı düşünülmektedir. Çünkü İdare stratejik amaç olarak mali yapının güçlenmesini koymakla, yalnızca kurum gelirlerini ilgilendirmeyen daha kapsamlı bir amaç belirlemiştir. Bir idarenin mali yapısından sadece o idarenin gelirlerinin anlaşılması gerektiği açıktır. İdarelerin mali yapısı kurum gelirleri yanında, kurum giderleri ve borçlanmayı da içine alan daha geniş kapsamlı bir kavramdır. Buna göre İdarenin belirlemiş olduğu “Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” stratejik amacına ulaşmak için “Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak” hedefi tek başına yeterli olmayacaktır. İdarenin kurum gelirlerini artırmanın yanı sıra giderlerini de kontrol altında tutması gerekecektir.

Buna göre İdarenin Stratejik Planında yer alan ilk stratejik amacına yönelik belirlemiş olduğu “Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak” hedefinin “İyi tanımlanma” kriterine göre tek başına yeterli olmadığı, bahsi geçen amacın gerçekleşmesi için İdarenin giderlere yönelik stratejik hedefler belirlemesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Genel Müdürlüğün 2019-2023 dönemi Stratejik Planda; “Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” amacı altında “Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak”, hedef olarak, “Toplam Kira Gelirinde, Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)” ise performans göstergesi olarak tanımlanmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü tamamen kendi gelirleri ile faaliyetlerini gerçekleştiren bir kurum olduğundan, Kurumun Mali Yapısının Güçlendirilmesinin, gelirlerin arttırılması ile mümkün olacağı değerlendirilmiştir. Kurumun giderleri ise mazbut vakıfların vakfiyelerinde yer alan şartların yerine getirilmesi için harcanmaktadır.

Bu nedenle hedef ve performans göstergesi kurumun gelirlerini artırılması olarak yer almıştır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, idarenin tamamen kendi gelirleri ile faaliyetlerini gerçekleştiren bir kurum olduğu ve Kurumun mali yapısının güçlendirilmesinin, gelirlerin artırılması ile mümkün olacağı belirtilmiştir ve İdarenin giderlerinin ise mazbut vakıfların vakfiyelerinde yer alan şartların yerine getirilmesi için harcandığı vurgulanmıştır. İdarenin cevabından İdarenin yıllık giderlerinin mazbut vakıflara ait harcamalardan ibaret olduğu bu sebeple mali yapının güçlendirilmesinin tek aracı olarak gelirlerin artırılması kaldığı gibi bir anlam çıkmaktadır. Hâlbuki İdarenin giderleri sadece mazbut vakıfların hayır şartlarından ibaret olmadığı birçok operasyonel giderlerinde İdarenin harcamaları arasında bulunduğu aşikârdır. Kaldı ki İdarenin bütün giderleri mazbut vakıfların hayır şartları için olduğu varsayılsa dahi mali yapının güçlenebilmesi için bulgu metninde de bahsedildiği üzere mevcut enstrümanlardan elde edilecek gelirlerin artırılması hedefi tek başına yeterli değildir. Kurum eğer bu stratejik hedefle mali yapısını güçlendirmek istiyor ise gelirlerdeki artışının giderlerindeki artıştan fazla olması gerekir. Kurumun giderlerinin sabit kalması veya gelirdeki artıştan düşük kalması halinde bu stratejik hedef bir anlam ihtiva edecektir. Bu sebeple kurumun “Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak” stratejik hedefini “Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” amacına yönelik daha iyi tanımlanması gerektiği düşünülmektedir.

B. Performans Programının Değerlendirilmesi

BULGU 4: Her Bir Faaliyet için Sorumlu Birimlerce Hazırlanması Gereken Faaliyet Maliyetleri Tablosunda (Tablo 2) Yer Verilmesi Gereken Bilgi ve Açıklamaların Sunum Kriterini Karşılamaması

Kamu idarelerine, performans programının hazırlanması çalışmalarında yol göstermek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından “Performans Programı Hazırlama Rehberi” hazırlanmıştır. Adı geçen rehberin “Ekler, Tablolar ve Açıklamaları” kısmında performans programında yer alacak olan Faaliyet Maliyetleri Tablosunun nasıl hazırlanması gerektiği açıklanmıştır. Buna göre Faaliyet Maliyetleri Tablosunda “Açıklamalar” kısmına yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Tablonun “Açıklamalar” bölümünde ise ilgili faaliyetin kapsamı, gerekçesi ve önemine ilişkin bilgiler ile faaliyet maliyetinin hesaplanmasına ilişkin hususlara

yer verileceği belirtilmiştir. Ancak Performans Programı üzerinde yapılan incelemelerde, hazırlanan tablolara ait açıklamalar bölümünde yalnızca faaliyet maliyetinin hesaplanmasına ilişkin hususlara yer verildiği ilgili faaliyetin kapsamı, gerekçesi ve önemine ilişkin bilgilere yer verilmediği görülmüştür.

Genel Müdürlüğün faaliyetlerden sorumlu birimleri tarafından her bir faaliyet için hazırlanan Faaliyet Maliyetleri Tablolarının (Tablo 2) Performans Programı Hazırlama Rehberinde belirtildiği şekilde “Açıklamalar” bölümünde gerekli bilgi ve açıklamalara eksik yer verildiğinden sunum kriteri tam olarak karşılanmamıştır.

***Kamu idaresi cevabında;** “Cumhurbaşkanlığının 17.08.2018 tarihli ve 78059895-602.04-CB001 sayılı talimatı gereği 2018 yılı sonunda başlayan çalışmalar neticesinde Mart ayı sonunda tamamlanan 2019-2023 Stratejik Plan 29.03.2019 tarihinde Bakan oluru ile yürürlüğe girmiştir. Bu sebeple 2019 yılı Performans Programı henüz hazırlanmamıştır. 2019 yılı Performans Programı; Performans Programı Hazırlama Rehberi ve denetim raporunda bahsi geçen düzeltilmesi/düzenlenmesi gereken hususlar doğrultusunda hazırlanacaktır.”*

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi göndermiş olduğu cevapta, 2018 yılı Performans programında hatalı olarak yer alan bulguya esas hususun 2019 yılı Performans programında düzeltilmiş olduğunu belirtmiş olup, konu gelecek yıl denetimlerinde izlenecektir.

BULGU 5: Her Bir Performans Hedefi İçin Hazırlanması Gereken Tabloda (Tablo-1) Yer Verilmesi Gereken Bilgi ve Açıklamaların Sunum Kriterini Karşılamaması

Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan Performans Programı Hazırlama Rehberi çerçevesinde, Genel Müdürlük 2018 yılı Performans Programının “3-Performans Hedef ve Göstergeleri ile Faaliyetler” bölümü incelendiğinde, Rehberde tam uyulmadığı ve hazırlanan Performans Programında eksikliklerin olduğu görülmektedir.

Performans Programı Hazırlama Rehberinde; her bir performans hedefi için, rehberde yer alan Tablo 1’e yer verileceği ve bu tabloda program döneminde ilgili performans hedefinin belirlenmesinin nedenleri ile belirlenen performans hedefinin temel politika ve öncelikler ile ilişkisinin açıklanacağı ifade edilmiştir. Açıklamalar kısmında söz konusu hedeflerin belirlenme amaçlarına ve performans hedefinin gerekçelerine kısaca değinileceği, daha kapsamlı açıklamalara ise performans programının metin kısmında yer verileceği belirtilmiştir.

Buna rağmen söz konusu açıklamaların genelde yapılmadığı birkaç hedefle ilgili yapılan açıklamaların da bazılarının yetersiz olduğu görülmüştür.

Performans göstergelerine ilişkin kısımda; performans hedeflerini ölçmek ve bu hedeflere ulaşıp ulaşılamadığını değerlendirmek üzere belirlenen söz konusu performans göstergeleri ile bu göstergelerin belirlenmesinin nedenlerine yer verileceği, “Açıklamalar” kısmında ise performans göstergelerinin belirlenme amaçları ile gerek görülen diğer hususlara değinileceği belirtilmesine rağmen söz konusu göstergelerin belirlenme nedenlerine ve açıklamalara yer verilmemiştir.

Buna göre, Performans Programının yukarıda belirtilen ilgili bölümleri açıklanan nedenlerle sunum kriterini karşılamamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Cumhurbaşkanlığının 17.08.2018 tarihli ve 78059895-602.04-CB001 sayılı talimatı gereği 2018 yılı sonunda başlayan çalışmalar neticesinde Mart ayı sonunda tamamlanan 2019-2023 Stratejik Plan 29.03.2019 tarihinde Bakan oluru ile yürürlüğe girmiştir. Bu sebeple 2019 yılı Performans Programı henüz hazırlanmamıştır. 2019 yılı Performans Programı; Performans Programı Hazırlama Rehberi ve denetim raporunda bahsi geçen düzeltilmesi/düzenlenmesi gereken hususlar doğrultusunda hazırlanacaktır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi göndermiş olduğu cevapta, 2018 yılı Performans programında hatalı olarak yer alan bulguya esas hususun 2019 yılı Performans programında düzeltilmiş olduğunu belirtmiş olup, konu gelecek yıl denetimlerinde izlenecektir.

BULGU 6: İdarenin Performans Programında Belirlenen Performans Göstergesinin Net Olmaması

İdarenin 2015-2019 yılları için hazırlamış olduğu Stratejik Plan’ın “3.1. Stratejik Amaçlar-Stratejik Hedefler-Performans Göstergeleri” başlığı altında ilk amaç olarak “Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda 2018 Performans Programında belirlenen performans hedefi “Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak (Kira, Ecrimisil Ve Taviz Gelirleri)” olarak tanımlanmıştır. Bu amaç ve hedef doğrultusunda belirlenen performans göstergelerinden ilki şu şekildedir;

“Rayiç Değerinde Kiraya Verilen ve Kirası Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) Oranın Üstünde Güncellenen Kira Sözleşmelerinin Oranı [(Rayiç Değerinde Kiraya Verilen ve Kirası

Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu ve Performans Programı Hazırlama Rehberi'ne göre idarelerin belirledikleri performans hedeflerinin stratejik planlarındaki hedeflerle ilgili olması gerekmektedir. Hedefler stratejik planda yer alan amaçları gerçekleştirmeye, performans hedefleri de hedefleri gerçekleştirmeye yönelik olarak belirlenmiş olmalıdır.

Performans Programı Hazırlama Rehberi'nde gösterge şöyle tanımlanmaktadır;

“Gösterge, kamu idarelerince performans hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığını ya da ne kadar ulaşıldığını ölçmek, izlemek ve değerlendirmek için kullanılan ve sayısal olarak ifade edilen araçlardır.”

Bu tanımdan göstergenin, performans hedefi ile ilgili olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Aynı rehberde göre performans göstergeleri;

- Performans hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığını ölçebilmelidir,
- Ölçülebilir, ulaşılabilir, güvenilir veri sunacak nitelikte olmalıdır,
- Hem geçmiş dönemlerin hem de diğer idarelerin benzer göstergeleriyle karşılaştırılabilir olmalıdır,
- Verilerinin elde edilme ve değerlendirme maliyetleri makul ve kabul edilebilir bir seviyede olmalıdır.

Buna göre 2018 Performans Programında belirlenen *“Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak (Kira, Ecrimisil Ve Taviz Gelirleri)”* performans hedefinin gerçekleşmesini ölçmek için belirlenen ve yukarıda yer verilen performans göstergesinin iyi tanımlanmadığı düşünülmektedir. Rayiç değerinde kiraya verilen ve kirası ÜFE oranının üstünde güncellenen kira sözleşmelerinin oranının artırılması, İdarenin kira gelirlerinin artırılmasını garanti etmemektedir. İdarenin, rayiç değerinde kiraya verilen ve kirası ÜFE oranının üstünde güncellenen kira sözleşmelerinin oranı belirlediği gösterge oranlarında artsa dahi, bu şartı sağlamayan kira sözleşmelerinin durumu belirsiz olduğu için net bir şekilde İdarenin kira gelirlerinin artacağını söylemek mümkün olmayacaktır. Bahsi geçen oran dışında kalan sözleşmelerde de idarenin gelirlerinin en azından rayicinde veya ÜFE oranında kalması

halinde, belirlenen gösterge bir anlam ifade edecektir. Ancak bu durum gerçekleşmez ve İdare bu sözleşmelerde gelir kaybına uğrar ise ve burada kaybedeceği gelir oranı performans göstergesine konu gelir artışının üzerinde kalır ise İdarenin performans hedefine ulaşamayacağı açıktır.

Bu sebeple İdarenin daha açık ve hedefi gerçekleştirilmeye yönelik performans göstergesi koyması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Cumhurbaşkanlığının 17.08.2018 tarihli ve 78059895-602.04-CB001 sayılı talimatı gereği 2018 yılı sonunda başlayan çalışmalar neticesinde Mart ayı sonunda tamamlanan 2019-2023 Stratejik Plan 29.03.2019 tarihinde Bakan oluru ile yürürlüğe girmiştir. Bu sebeple 2019 yılı Performans Programı henüz hazırlanmamıştır. 2019 yılı Performans Programı; Performans Programı Hazırlama Rehberi ve denetim raporunda bahsi geçen düzeltilmesi/düzenlenmesi gereken hususlar doğrultusunda hazırlanacaktır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi göndermiş olduğu cevapta, 2018 yılı Performans programında hatalı olarak yer alan bulguya esas hususun 2019 yılı Performans programında düzeltilmiş olduğunu belirtmiş olup, konu gelecek yıl denetimlerinde izlenecektir.

C. Faaliyet Raporunun Değerlendirilmesi

BULGU 7: İdarenin 2018 Yılı İdari Faaliyet Raporunun Çelişkili Performans Göstergesi Sonuçları İçermesi

İdarenin Stratejik Planında yer alan “Kurumun Mali Yapısını Güçlendirmek” amacına yönelik, 2018 Performans Programında “Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak (Kira, Ecrimisil Ve Taviz Gelirleri)” performans hedefi olarak belirlenmiştir. Bu amaç ve hedef doğrultusunda belirlenen performans göstergeleri şu şekildedir.

Tablo 13: Mevcut Enstrümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak performans hedefi İçin Belirlenen Performans Göstergeleri

Performans Göstergeleri		Ölçü Birimi	2016	2017	2018
1	Rayiç Değerinde Kiraya Verilen ve Kirası ÜFE Oranın Üstünde Güncellenen Kira Sözleşmelerinin Oranı [(Rayiç Değerinde Kiraya Verilen ve Kirası ÜFE Oranın Üstünde Güncellenen Kira Sözleşmelerinin Sayısı / Toplam Kira Sözleşmesi Sayısı) x 100]	Yüzde	25	18	8

	*				
2	Kira gelirleri oranı [(2017 yılında elde edilen aylık kira geliri toplamı / 2018 yılında elde edilen aylık kira geliri toplamı)x 100]*/Yüzde	Yüzde	12	19	12

İdarenin 2018 yılına ait İdare Faaliyet Raporu'nun "2018 Yılı Performans Göstergeleri Hedef ve Gerçekleşme Değerleri" başlıklı 27'nci tablosunda yukarıda yer alan birinci gösterge için "Hedeflenen Gösterge Değer" performans programıyla paralel olarak %8 ve "Yılsonu Gerçekleşme Değeri" % 0,24 olarak ifade edilmiştir. İkinci gösterge için ise aynı tabloda "Hedeflenen Gösterge Değer" performans programıyla paralel olarak %12 ve "Yılsonu Gerçekleşme Değeri" % 1,86 olarak yer almıştır.

Bahsi geçen İdare Faaliyet Raporu'nun "2018 Yılı Performans Hedefi Tablosu (1)" başlıklı 29'uncu tablosunda, yukarıda yer alan birinci performans göstergesi için "Hedef Oran" Performans Programı ve Tablo 27'nin aksine %2 ve yılsonu gerçekleşmesi % 1,96 olarak gösterilmiştir. Aynı tabloda İkinci gösterge için ise "Hedef Oran" % 12, "Yılsonu Gerçekleşmesi" Tablo 27'den farklı olarak % 15,46 olarak yer almıştır.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelikte; kamu idarelerinin, faaliyet raporlarını hazırlarken tutarlılık ilkesine riayet etmesi gerektiği belirtilir. Tutarlılık kriteri değerlendirmesi, performans programlarında ve faaliyet raporlarında sunulan performans hedefleri ve göstergeler arasındaki tutarlılığın gözden geçirilmesi vasıtasıyla gerçekleştirilir. Performans programında gerçekleştirilmesi planlanan performans hedeflerinin gerçekleşme sonuçlarının faaliyet raporunda gösterilmesi gerekmektedir. Kamu idarelerinin, performans programlarındaki göstergeleri kullanarak faaliyet raporlarında başarılarını raporlaması beklenmektedir.

Buna göre yukarıda İdare tarafından belirlenmiş olan göstergeler için İdare Faaliyet Raporu ile Performans Programı arasında ve İdare Faaliyet Raporunun kendi içinde bir çelişki olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı İdare Faaliyet Raporu'nun 27. Tablosu olan '2018 Yılı Performans Göstergeleri Hedef ve Gerçekleşme Değerleri' başlıklı ana tablosunda; bulguya konu 'Mevcut Enstümanlardan Elde Edilecek Gelirleri Artırmak' performans hedefi göstergesine ilişkin olarak belirlenen hedef ve

gerçekleşme değerleri idaremiz performans programı ile paralel olarak yer almıştır. Tablo 27 performans programı ile aylık arz etmekle birlikte raporun her bir performans göstergesine ilişkin alt detayları içeren tablolardan biri olan tablo 29'da veri aktarımları sırasında istenmeyen bir hata olduğu görülmüştür. Bu durum esasında faaliyet raporu ile performans programı arasında bir çelişki olmadığını bununla birlikte detay tablo 29'da oluşan farklılaşmanın sehven yapılan bir durum dolayısıyla ortaya çıktığını göstermektedir. Bulgu 7 tüm birimlerimiz ile paylaşılarak benzer durumlar ile tekrar karşılaşılmaması için gerekli önlemler alınacaktır.”

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi göndermiş olduğu cevapta, bulgu konusu hatanın veri aktarımında sehven yapılan bir hatadan kaynaklandığı ve bu tür bir hatayla tekrar karşılaşılmaması için bulgunun bütün birimlerle paylaşılarak gerekli önlemlerin alınacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu hata gelecek yıl denetimlerinde izlenecektir.

D. Faaliyet Sonuçlarının Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

